

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

Ανακοίνωση αριθ.	Περιεχόμενα	Σελίδα
	I Ανακοινώσεις	
		
	II Προπαρασκευαστικές πράξεις	
	Επιτροπή των Περιφερειών	
	Σύνοδος του Σεπτεμβρίου 1994	
95/C 210/01	Γνωμοδότηση για το Λευκό Βιβλίο — Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση — Οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21ο αιώνα	1
95/C 210/02	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των κοινοτικών προσανατολισμών για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου πεταφορών	34
95/C 210/03	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη διαλειτουργικότητα του ευρωπαϊκού δικτύου τραίνων μεγάλης ταχύτητας	38
95/C 210/04	Γνωμοδότηση για το Πράσινο Βιβλίο — Στρατηγικές επιλογές για την ενίσχυση της βιομηχανίας προγραμμάτων, στο πλαίσιο της οπτικοακουστικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης	41
95/C 210/05	Γνωμοδότηση για την Πράσινη Βίβλο προς το περιβάλλον των προσωπικών επικοινωνιών για την κοινή προσέγγιση στον τομέα των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση	45
95/C 210/06	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί λεπτομερών κανόνων άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι	51

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα (συνέχεια)</u>	<u>Σελίδα</u>
95/C 210/07	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί της ποιότητας των υδάτων κολυμβήσεως	53
95/C 210/08	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την έγκριση σχεδίου δράσης για την περίοδο 1995-1999 για την καταπολέμηση του καρκίνου εντός του πλαισίου δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας	55
Σύνοδος του Νοεμβρίου 1994		
95/C 210/09	Γνωμοδότηση για την πρόταση Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη μεταρρύθμιση της κοινής οργάνωσης της αμπελοοινικής αγοράς	57
95/C 210/10	Γνωμοδότηση σχετικά με το Λευκό Βιβλίο για την ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική «Η πορεία προς το μέλλον για την Ένωση»	67
95/C 210/11	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καθιέρωση Ευρωπαϊκού Έτους δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης	74
95/C 210/12	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον	78
95/C 210/13	Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής και πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με πρόγραμμα κοινοτικής δράσης στον τομέα της προαγωγής, ενημέρωσης, αγωγής και κατάρτισης σε θέματα υγείας εντός του πλαισίου δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας	81
95/C 210/14	Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής και την πρόταση απόφασης για «Κοινοτική δράση στον τομέα της τοξικομανίας»	88
95/C 210/15	Γνωμοδότηση για τις επιπτώσεις της χρήσης της σωματοτροπίνης για την παραγωγή γάλακτος στις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	90
Σύνοδος του Φεβρουαρίου 1995		
95/C 210/16	Γνωμοδότηση για τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα υπέρ των ΜΜΕ και της Βιοτεχνίας	92
95/C 210/17	Γνωμοδότηση με θέμα «Μία πολιτική ανάπτυξης του αγροτικού τουρισμού στις περιφέρειες της ΕΕ»	99
95/C 210/18	Γνωμοδότηση σχετικά με τις απαιτήσεις της Επιτροπής (προς επιστροφή ποσών) στο πλαίσιο του οικονομικού ελέγχου και της διαδικασίας εκκαθάρισης λογαριασμών: το παράδειγμα του ΕΓΤΠΕ	106
95/C 210/19	Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής «Η Ευρώπη και η κοινωνία των πληροφοριών: η συνέχιση της πορείας, πρόγραμμα δράσης»	109
95/C 210/20	Γνωμοδότηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ενέργεια και την οικονομική και κοινωνική συνοχή	117

II

*(Προπαρασκευαστικές πράξεις)***ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Γνωμοδότηση για το Λευκό Βιβλίο — Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση — Οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21ο αιώνα

(95/C 210/01)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- Αναφερόμενη στο δικαίωμα που της απονέμει το άρθρο 198γ της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΕ, αποφάσισε κατά την τρίτη συνεδρίασή της, στις 18 Μαΐου 1994, να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για το Λευκό Βιβλίο «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση» που υπεβλήθη από την Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, τη 10η και την 11η Δεκεμβρίου 1993·
- τονίζοντας τη σημασία της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των εθνικών οικονομιών για την ενίσχυση της κοινωνικοοικονομικής συνοχής της ΕΕ·
- τονίζοντας τη σημασία της ισορροπίας μεταξύ της οικονομικής και της κοινωνικής ανάπτυξης·
- λαμβάνοντας υπόψη το σοβαρό πρόβλημα που αποτελεί η ανεργία για την οικονομία και την κοινωνία εν γένει·
- με σκοπό την αντιστροφή της τάσης αυτής με τη δημιουργία 15 εκατομμυρίων νέων θέσεων απασχόλησης έως το 2000·

ΥΙΟΘΕΤΗΣΕ

κατά τη τέταρτη σύνοδο ολομέλειας της 27ης Σεπτεμβρίου 1994, με πλειοψηφία, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Εισαγωγή

Στο Λευκό Βιβλίο, η Επιτροπή προτείνει κατευθυντήριες γραμμές για την προαγωγή της ανάπτυξης και της συνολικής ανταγωνιστικότητας καθώς και για την επίτευξη του υψηλότερου δυνατού επιπέδου απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό προτείνει τις ακόλουθες γενικές γραμμές δράσης:

- ολοκληρωμένη χρήση των πλεονεκτημάτων που προσφέρει η ενιαία αγορά με προαγωγή της συνεχούς ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων,
- δημιουργία της κοινωνίας της πληροφόρησης και ανάπτυξη δικτύων πληροφόρησης εντός και εκτός της Ευρώπης,
- επιτάχυνση της υλοποίησης των μεταφορικών και ενεργειακών δικτύων υποδομών,
- παροχή κινήτρων για την προαγωγή των καινοτομιών και των άυλων επενδύσεων,

- ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών,
- θέσπιση δίκαιων κανόνων στο πλαίσιο του διεθνούς ανταγωνισμού.

Για την επίτευξη ενός υψηλότερου επίπεδου απασχόλησης στην Κοινότητα, πρέπει να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα των κρατών μελών στην ολόενα και περισσότερο ολοκληρωμένη και εξειδικευμένη διεθνή αγορά.

Οι εξελίξεις οδηγούν σταδιακά προς μια άυλη οικονομία. Η ανάπτυξή της πρέπει να στηρίζεται στην παραγωγή, τη διάδοση και την εφαρμογή γνώσης, ενώ η ανταγωνιστικότητα θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο τόσο όσον αφορά την προαγωγή της ανάπτυξης όσο και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης που απαιτούν υψηλή κατάρτιση. Η ΕΤΠ υποστηρίζει ένθερμα το νέο πρότυπο της «αειφόρου ανάπτυξης» που εκτίθεται στο Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα που τίγονται στο Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, της 10ης και της 11ης Δεκεμβρίου 1993, αποφάσισε την εφαρμογή σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της ανεργίας. Κατά την επόμενη σύνοδό του, της 24ης και 25ης Ιουνίου 1994, που πραγματοποιήθηκε στην Κέρκυρα, ασχολήθηκε με την πρόοδο που είχε σημειωθεί στον τομέα της εφαρμογής των προτάσεων του Λευκού Βιβλίου και συμφώνησε να συνεχίσει τις σχετικές προσπάθειες στη σύνοδο που πρόκειται να διεξαχθεί στο Έσσεν, το Δεκέμβριο του 1994.

ΟΙ ΤΡΙΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ανάπτυξη

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επισημαίνει ότι η σχετική ανάλυση του θέματος στο Λευκό Βιβλίο προσφέρει τη δυνατότητα κατανόησης των πολύπλοκων σκεπτικών και της εσωτερικής συνοχής των βασικών μακροοικονομικών ισορροπιών και των οικονομικών και νομισματικών πολιτικών που πρόκειται να εφαρμοστούν·
2. τονίζει ότι για την επίτευξη του στόχου της δημιουργίας 15 εκατομμυρίων θέσεων απασχόλησης έως το 2000 απαιτείται η συντονισμένη και σταθερή προσπάθεια για
 - α) τον περιορισμό της αύξησης της κατανάλωσης προς όφελος της αποταμίευσης και των επενδύσεων,
 - β) την αύξηση της προσαρμοστικότητας στην αγορά εργασίας,
 - γ) την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία,
 - δ) την αύξηση του ρυθμού των επενδύσεων στα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, ενέργειας και πληροφοριών που θα συμβάλουν στην βελτίωση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων·
3. τονίζει ότι η αυξημένη ανάπτυξη θα έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον οι οποίες θα υπερβούν τα γεωγραφικά όρια της Ένωσης και ότι πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε να αποφευχθούν μέτρα που έρχονται σε αντίφαση με τις ανειλημμένες υποχρεώσεις της Ένωσης και των κρατών μελών στον τομέα του περιβάλλοντος·
4. επισημαίνει ότι για την επίτευξη του στόχου αυτού ο ρυθμός αύξησης του κατά κεφαλή πραγματικού εισοδήματος πρέπει να είναι χαμηλότερος του ρυθμού αύξησης της παραγωγικότητας·
5. τονίζει ότι τούτο προϋποθέτει τον περιορισμό της αύξησης της ιδιωτικής και της δημόσιας κατανάλωσης, την αύξηση των ιδιωτικών και των δημοσίων επενδύσεων, την διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα και τη μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων·

Ανταγωνιστικότητα**Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

6. επιδοκιμάζει τις γενικές γραμμές δράσης που προτείνονται από την Επιτροπή στο Λευκό Βιβλίο όσον αφορά την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των κοινοτικών επιχειρήσεων σε ανοικτές, ανταγωνιστικές αγορές·

7. συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να επιτευχθεί μέσω διαρθρωτικών αλλαγών που συνδυάζουν τα στοιχεία της αλληλεγγύης και της αποτελεσματικότητας. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να δοθεί απόλυτη προσοχή στον παράγοντα εργασία·

8. συμμερίζεται τη διαπίστωση ότι η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ εμφανίζεται μειωμένη σε σχέση με τους κύριους ανταγωνιστές της στην παγκόσμια αγορά. Για την κάλυψη του κενού αυτού η ΕΤΠ ζητεί κατ'αρχάς τη δραστική αύξηση της παραγωγικότητας στους τομείς που είναι εκτεθειμένοι στο διεθνή ανταγωνισμό και την επίσπευση της ανάπτυξης και της διάθεσης προϊόντων νέας τεχνολογίας καθώς και την διεύρυνση των ευρωπαϊκών δικτύων·

9. αναγνωρίζει ότι η εντατικοποίηση των προσπαθειών στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης είναι αναγκαία για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και καλεί τα κράτη μέλη να επιδιώξουν τη σταθερή αύξηση του ποσού που διατίθεται για Ε&Α. Η ΕΤΠ τονίζει την ανάγκη να δοθεί σαφής ώθηση στην εφαρμογή των προτάσεων του Λευκού Βιβλίου μέσω μιας συντονισμένης ευρωπαϊκής επενδυτικής δράσης, καθώς και με την παροχή κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις, όπως π.χ. φορολογικών απαλλαγών για δαπάνες στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης·

10. συμφωνεί με την άποψη ότι οι κοινοτικές δαπάνες στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης πρέπει να αυξηθούν για να φθάσουν το 3% του ΑΕΠ, που αποτελεί το ποσοστό των αντίστοιχων ιαπωνικών δαπανών, ότι πρέπει να βελτιωθεί ο συντονισμός των ενεργειών Ε&Α στην ΕΕ και ότι τα μέτρα αυτά πρέπει να ευθυγραμμισθούν με τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής οικονομίας και ιδιαίτερος του ιδιωτικού τομέα·

11. τονίζει ότι είναι σημαντικό να διασφαλίσει η Κοινότητα την πρακτική λειτουργία της ενιαίας αγοράς, αξιοποιώντας τις δυνατότητες ανάπτυξης και τη διαθέσιμη σχετική εμπειρία, καθώς και το δυναμικό αντίκτυπο της ενιαίας αγοράς επί των επιχειρήσεων·

12. τονίζει με έμφαση ότι έχουν ιδιαίτερη σημασία

- α) η ενθάρρυνση των ΜΜΕ και τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών,
- β) η πλήρης εφαρμογή των τεσσάρων ελευθεριών της εσωτερικής αγοράς, και
- γ) η ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων,

13. χαιρετίζει το ολοκληρωμένο πρόγραμμα για τις ΜΜΕ και υπογραμμίζει πόσο σημαντικό είναι η ενιαία αγορά να προάγει την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ και ιδιαίτερος των πολύ μικρών επιχειρήσεων και της βιοτεχνίας. Η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν όσο το δυνατό συντομότερα τα μέτρα που περιέχονται στο ολοκληρωμένο πρόγραμμα με την πλήρη συμμετοχή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία που διαθέτουν στους τομείς του σχεδιασμού της δημιουργίας και της ανάπτυξης βιομηχανικών περιοχών και με τη σύσταση εφεδρικών υπηρεσιών για τις ΜΜΕ (π.χ. άρση των διοικητικών εμποδίων και των χρηματοδοτικών μειονεκτημάτων σε όλα τα επίπεδα, την καθιέρωση φορολογικών απαλλαγών προς αντιστάθμιση μειονεκτημάτων κλίμακος, δημιουργία ενός σταθερού και αξιόπιστου περιβάλλοντος, διευκόλυνση της πρόσβασης στις κεφαλαιαγορές, ενθάρρυνση του σχηματισμού συμπράξεων και βελτίωση της ποιότητας διαχείρισης) προκειμένου να βοηθήσουν τις ΜΜΕ να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους και να προσαρμοσθούν στις απαιτήσεις της ενιαίας αγοράς και του διεθνούς ανταγωνισμού·

14. θεωρεί ότι τα διευρωπαϊκά δίκτυα και η ύπαρξη αποτελεσματικών υποδομών χαμηλού κόστους στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών και των επικοινωνιών αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας και ότι συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση της

ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των ΜΜΕ, λόγω της ικανότητας επικοινωνίας που διαθέτουν και της πρόσβασής τους στις αγορές·

15. θεωρεί ότι όλες οι περιφέρειες πρέπει να διαθέτουν την ίδια πρόσβαση στα διευρωπαϊκά δίκτυα, προκειμένου να αυξηθεί η συνοχή μεταξύ τους και, κατά συνέπεια, η ανταγωνιστικότητα των οικονομιών τους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερος για τις νησιωτικές και τις απομακρυσμένες περιοχές της Ένωσης, οι οποίες δεν θα επωφεληθούν από την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση παρά μόνον όταν βελτιωθούν οι μεταφορές και οι επικοινωνίες·

16. χαιρετίζει την έκθεση Bangemann, που παρουσιάστηκε στη Σύνοδο Κορυφής του Συμβουλίου στις 24 και 25 Ιουνίου 1994 στην Κέρκυρα, η οποία θεωρεί ότι η καθιέρωση της κοινωνίας της πληροφορίας έχει καθοριστική σημασία για την ενίσχυση της θέσης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, ιδιαίτερος των ΜΜΕ, έναντι του διεθνούς ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια είναι σημαντικό να ενθαρρυνθεί εκ μέρους της ΕΕ η ανάληψη των δράσεων που απαιτούνται για την ανάπτυξη τεχνολογιών πληροφορικής και για την εισαγωγή τους στην αγορά. Οι οργανισμοί πρέπει να συμμετέχουν στην επιλογή προγραμμάτων προτεραιότητας ώστε να καταστεί δυνατός ο πλήρης και αποτελεσματικός εξοπλισμός ολόκληρης της Ευρώπης με συστήματα πληροφορικής·

17. κατά την αξιολόγηση, την κατάταξη και τη χρηματοδότηση κοινών προγραμμάτων υποδομών πρέπει να συνεκτιμηθούν κατά το δέοντα τρόπο οι περιβαλλοντικές πτυχές και οι μελέτες των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ενώ η γνώμη των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να ζητείται σε πρώιμο στάδιο του σχεδιασμού και της υλοποίησης κοινών προγραμμάτων·

18. τονίζει ότι είναι σημαντικό να διευκολύνει η ΕΕ τη διάδοση νέων τεχνολογιών με τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο πλαίσιο του οποίου οι τεχνολογίες αυτές μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των επιχειρήσεων και, γενικότερα, στις επιδιώξεις της ευρωπαϊκής κοινωνίας, ως προς τους κανόνες ανταγωνισμού, και επισημαίνει ότι στον τομέα αυτό τα περιφερειακά κέντρα διάδοσης μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο για τις ΜΜΕ·

19. υπογραμμίζει ότι στο πλαίσιο της διεθνούς ανταγωνιστικότητας αυξάνεται σταθερά η σπουδαιότητα των φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων παραγωγής·

20. θεωρεί ότι για την προαγωγή της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας είναι απαραίτητο να προωθηθεί η βιομηχανική και τεχνολογική συνεργασία με κράτη εκτός Κοινότητας και ιδιαίτερα με αυτά που διαθέτουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης. Αυτό ισχύει εξίσου για τις χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης οι οικονομίες των οποίων ευρύνονται στη δίνη της μετάλλαξης. Οι χώρες αυτές θα πρέπει σταδιακά αλλά σύντομα να περιληφθούν στους οικονομικούς εταίρους της ΕΕ. Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει το συντομότερο δυνατό ένα σχέδιο για τη σύναψη οικονομικών σχέσεων.

Εκπαίδευση

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

21. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι δίδεται έμφαση στην εκπαίδευση ως παράγοντα ο οποίος συμβάλλει στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και θεωρεί ότι η ανθρώπινη εργασία και η ικανότητα καινοτομίας συνιστούν τους σημαντικότερους φυσικούς πόρους για τη διατήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομικής ισχύος της ΕΕ και θεωρεί ότι πρέπει να τύχει ειδικής ενίσχυσης·

22. τονίζει ότι το περιεχόμενο και η διάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος είναι θέματα που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των κρατών μελών και αντιτίθεται κατηγορηματικά σε οποιαδήποτε επέκταση των σημεινών αρμοδιοτήτων της ΕΕ πέραν αυτών που ορίζονται στη Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΕ στους τομείς της γενικής και της επαγγελματικής κατάρτισης·

23. επικροτεί τις προτάσεις που αφορούν τον καλύτερο συντονισμό μεταξύ σχολικής εκπαίδευσης και κατ' οίκον επαγγελματικής κατάρτισης εκ μέρους των επιχειρήσεων και επισημαίνει ότι η συγχρηματοδότηση της εν λόγω κατάρτισης από τον ιδιωτικό τομέα μέσω του δυναμικού συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης εφαρμόζοταν για μεγάλο διάστημα σε δύο κράτη μέλη (Γερμανία και Λουξεμβούργο) και ότι το σύστημα αυτό απεδείχθη ιδιαίτερος χρήσιμο για την πρόληψη της ανεργίας των νέων·

24. σημειώνει ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων των διαφόρων κρατών μελών γεγονός που δεν επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων γενικού χαρακτήρα·
25. είναι πεπεισμένη ότι οι μαζικές επενδύσεις κεφαλαίων και τεχνογνωσίας από επιχειρήσεις στα άλλα κράτη μέλη στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης θα αποβούν μακροπρόθεσμα απαραίτητες από οικονομική άποψη όπως συνέβη και στα κράτη μέλη που ήδη εφαρμόζουν το δυαδικό σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης·
26. τονίζει πόσο σπουδαίο είναι να δοθεί επιπλέον προσοχή στις ευάλωτες ομάδες των γυναικών που επανέρχονται στην αγορά εργασίας, των εθνικών μειονοτήτων, των μακροχρονίως ανέργων και των νεαρών ανέργων·
27. καλεί, συνεπώς, τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να λάβουν νομοθετικά μέτρα και να ακολουθήσουν μια συστηματική στρατηγική παροχής κινήτρων και πληροφοριών προκειμένου να πείσουν τις επιχειρήσεις να συμμετάσχουν ουσιαστικά και συστηματικά στην κατάρτιση νέων ανθρώπων, να συγχρηματοδοτήσουν και να αναλάβουν πλήρως την ευθύνη για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων·
28. τονίζει ότι, προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι προκλήσεις του μέλλοντος στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, είναι αναγκαία η ύπαρξη εκπαιδευτικών συστημάτων τα οποία να προσφέρουν ευρεία βασική κατάρτιση, επαρκή εξειδίκευση σε συγκεκριμένους τομείς και την απορρόφηση νέων ανθρώπων στην παραγωγική διαδικασία κατά το τελικό στάδιο της αρχικής τους κατάρτισης. Η ενέργεια αυτή θα επιτρέψει τη απρόσκοπτη μετάβαση από το στάδιο της κατάρτισης στην επαγγελματική ζωή. Μόνο κατ'αυτό τον τρόπο μπορεί να αντιμετωπισθεί το ανησυχητικό φαινόμενο του υψηλού ποσοστού διακοπής της σχολικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης, το οποίο παρατηρείται σε ορισμένες χώρες, που οφείλεται στο σχετικά χαμηλό επίπεδο της εκπαίδευσης και κατάρτισης και που οδηγεί σε ένα επίπεδο ανεργίας των νέων που υπερβαίνει το μέσο όρο· πράγμα που γίνεται αιτία κοινωνικών εντάσεων, κοινωνικής αποξένωσης και έντονης αντικοινωνικής συμπεριφοράς με αποτέλεσμα την αύξηση της εγκληματικότητας, την κατάχρηση ναρκωτικών, κ.λ.π.·
29. τονίζει ότι οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή από ό,τι προηγουμένως στην κατάρτιση της πολιτικής στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από την κατάρτιση στην παραγωγική διαδικασία και προκειμένου το φάσμα των επαγγελματικών προσόντων να ευθυγραμμιστεί περισσότερο με τη μελλοντική μορφή της εργασίας·
30. τονίζει ότι, παράλληλα με την αναδιάρθρωση της αρχικής κατάρτισης, το θέμα της επιμόρφωσης, με την έννοια της δια βίου εκμάθησης, θα πρέπει επίσης να αποτελέσει αντικείμενο κοινωνικού διαλόγου, καθώς και αναπόσπαστο μέρος κάθε επιχειρησιακής στρατηγικής. Θα πρέπει να απαιτείται από κάθε επιχείρηση, με τη στρατηγική που ακολουθεί στον τομέα του σχεδιασμού ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων, να προσφέρει στο προσωπικό της τις καλύτερες δυνατότητες επαγγελματικής εξέλιξης και να διασφαλίζει τη διαρκή προσαρμογή στην τεχνολογική πρόοδο. Στην αποτελεσματική και εφ' όρου ζωής επιμόρφωση πρέπει να συμβάλουν και οι ανώτατες σχολές μέσω της περαιτέρω εξέλιξης της οργανωτικής τους δομής και των μεθόδων διδασκαλίας. Σημαντικό μέρος κάθε μαθήματος ανώτατης εκπαίδευσης θα μπορούσε να αποτελέσει η απόκτηση, κατά την περίοδο φοίτησης, της κατάλληλης επαγγελματικής εμπειρίας εκτός του πανεπιστημιακού ιδρύματος, εάν η εμπειρία αυτή είναι ουσιαστικής σημασίας και έχει σχέση με τις δυνατότητες εύρεσης θέσης απασχόλησης στο μέλλον. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει, επίσης, να αναπτυχθεί και να εφαρμοστεί περισσότερο το σύστημα της διασυννοριακής εκπαίδευσης εξ αποστάσεως·
31. επισημαίνει ότι ο συστηματικός σχεδιασμός της επιμόρφωσης και τελειοποίησης δεν είναι κατά πρώτο λόγο κρατική υπόθεση, αλλά ότι πρέπει μάλλον να υλοποιηθεί από τους κοινωνικούς εταίρους και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και να συγχρηματοδοτηθεί από τις επιχειρήσεις. Οι δημόσιες αρχές και οι δημόσιοι οργανισμοί θα πρέπει να ενισχύουν ιδιαίτερα τις ΜΜΕ παρέχοντας συμβουλές σχετικά με περαιτέρω κατάρτιση καθώς και κίνητρα·
32. υποστηρίζει το πρότυπο σχέδιο που αφορά την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας στο εσωτερικό της ΕΕ μεταξύ των αρμοδίων για την εκπαίδευση σε τοπική κλίμακα. Το σχέδιο δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολόγηση των αναγκών του τομέα επαγγελματικής κατάρτισης. Το πρότυπο αυτό σχέδιο έχει τεθεί σε λειτουργία σε 10 περιφέρειες⁽¹⁾ και η ΕΤΠ επιθυμεί να αναληφθούν ανάλογες πρωτοβουλίες και σε άλλες περιφέρειες.

(¹) Ευρύτερη περιοχή Κοπεγχάγης (Δανία), Sachsen-Anhalt (Γερμανία), Δυτική Ελλάδα, Κοινότητα της Valencia (Ισπανία), Pays de Loire (Γαλλία), Liguria (Ιταλία), ευρύτερη περιοχή Δουβλίνου (Ιρλανδία), Limburg (Ολλανδία), Κεντρική Πορτογαλία, East Anglia (HB).

33. καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν, εν ανάγκη και με νομοθετικά μέτρα, ώστε οι οι άνεργοι να μπορούν να χρησιμοποιήσουν την περίοδο κατά την οποία στερούνται απασχόλησης για την περαιτέρω ανάπτυξη των προσόντων τους, χωρίς απώλεια των επιδομάτων που απολαμβάνουν, ούτως ώστε να διευκολυνθεί η επανένταξή τους στην αγορά εργασίας·

34. συμφωνεί με την έκκληση της Επιτροπής για την επαρκή χρηματοδότηση πανεπιστημίων και λοιπών ανώτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και τάσσεται υπέρ της στενότερης συνεργασίας μεταξύ παρομοίων ιδρυμάτων και επιχειρήσεων·

35. καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για την παροχή ίσων ευκαιριών επαγγελματικής κατάρτισης μη πανεπιστημιακού χαρακτήρα και να διαθέσουν τα ανάλογα κονδύλια·

36. υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες που αφορούν δραστηριότητες της ΕΕ για την εντατικοποίηση της ανταλλαγής εμπειριών και πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και για την υποστήριξη της κινητικότητας καθηγητών και μαθητευόμενων διότι συμβάλλουν στην υλοποίηση του απώτερου στόχου της δημιουργίας ενός συστήματος κατάρτισης και μιας αγοράς εργασίας με ευρωπαϊκό χαρακτήρα. Στα πλαίσια αυτά η εκμάθηση ξένων γλωσσών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη δημιουργία της Ευρώπης των πολιτών και την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς·

37. αντιτίθεται στην άσκοπη τυποποίηση νέων αποκεντρωμένων μέσων κατάρτισης στον τομέα των πολυμέσων, προκειμένου να μην παρεμποδιστούν οι σύγχρονες ραγδαίες εξελίξεις στον τομέα αυτό και θεωρεί ότι το θέμα θα πρέπει μάλλον να αφεθεί στις δυνάμεις της αγοράς. Η ΕΤΠ υποθέτει ότι ραγδαία εξέλιξη της προσφοράς συμβατών συστημάτων και μετατροπών θα οδηγήσει στη σταδιακή εξαφάνιση του προβλήματος αυτού·

38. αναγνωρίζει τις χρηματοδοτικές προσπάθειες που έχουν καταβληθεί μέχρι σήμερα από την ΕΕ στους τομείς της γενικής και της επαγγελματικής εκπαίδευσης, που υλοποιήθηκαν ιδιαιτέρως από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, και εκφράζει την προσδοκία ότι τα μέσα αυτά θα χρησιμοποιηθούν στον μέλλον κατά τρόπο εύστοχο και αποδοτικό κυρίως για τη μείωση των διαφορών που αφορούν την εκπαίδευση στις περιοχές του Στόχου 1.

Απασχόληση

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

39. συμμερίζεται την άποψη που διατυπώνεται στο Λευκό Βιβλίο ότι κεντρικός στόχος της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ πρέπει να είναι η πραγματική μείωση της ανεργίας στο προβλεπόμενο μέλλον, καθώς το απaráδεκτα υψηλό ποσοστό ανεργίας ενδέχεται να έχει εκρηκτικές κοινωνικο-πολιτικές επιπτώσεις και απειλεί να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη του πληθυσμού στις διεργασίες για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση·

40. επισημαίνει ότι οι άμεσες και οι έμμεσες συνέπειες της ανεργίας επιβαρύνουν ιδιαιτέρως τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Gebietskörperschaften) και θέτουν σε κίνδυνο την παροχή υπηρεσιών στον τοπικό πληθυσμό·

41. τονίζει την ανάγκη να δοθεί στην επίτευξη του υψηλότερου δυνατού επίτεδου κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλειας η ίδια προτεραιότητα που δίδεται στην ουσιαστική μείωση της ανεργίας·

42. πιστεύει ότι η σταθερή μείωση των πραγματικών μισθών και οι βαθείες σημαντικές περικοπές στο σύστημα κοινωνικής προστασίας δεν συνιστούν τον κατάλληλο τρόπο για την αντιμετώπιση της ανεργίας στην Ευρώπη και ότι πρόκειται, μάλλον, να οδηγήσουν μακροπρόθεσμα σε στασιμότητα και μείωση του ρυθμού ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΤΠ επιδοκιμάζει το ρεαλισμό που έδειξαν τα μέρη κατά τις μισθολογικές διαπραγματεύσεις σε διάφορα κράτη μέλη (Βέλγιο, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Ιρλανδία και Κάτω Χώρες) διότι συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη και την απασχόληση·

43. πιστεύει ότι μετατόπιση του κέντρου βάρους της πολιτικής από την εισροή στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην εκροή από αυτό θα αυξήσει τις δυνατότητες δημιουργίας απασχόλησης·

44. χαιρετίζει την έκκληση στο Λευκό Βιβλίο για τη μετατόπιση της έμφασης της πολιτικής προς τη δημιουργία περισσότερων θέσεων στην κανονική (πρωτογενή) αγορά εργασίας. Τα δημόσια

προγράμματα απασχόλησης θα πρέπει να λειτουργήσουν ως γέφυρα για την πρωτογενή αγορά εργασίας,

45. επισημαίνει ότι είναι προτιμότερο να τονωθεί η δημιουργία θέσεων εργασίας (δευτερογενής αγορά εργασίας) παρά να χρηματοδοτείται η ανεργία και χαιρετίζει ιδιαίτερα, στο πλαίσιο αυτό, πολλές και διάφορες πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί σε περιφερειακό και σε τοπικό επίπεδο για τη δημιουργία απασχόλησης. Η προαγωγή τοπικών δράσεων πρέπει πάνω από όλα να στηρίζεται σε τοπικές πρωτοβουλίες που ενισχύονται από τις περιφερειακές και τις εθνικές αρχές. Η ΕΤΠ τονίζει με έμφαση το θετικό ρόλο που διαδραματίζουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία στην προαγωγή τοπικών πρωτοβουλιών·

46. επισημαίνει ότι, παράλληλα με το υψηλό κόστος κατά μονάδα, υπεύθυνες για την ελάττωση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων είναι συχνά οι ελλείψεις που υφίστανται στους τομείς της τεχνολογίας και της διαχείρισης και καλεί επείγοντως την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να εξετάσουν και να εφαρμόσουν τα μέτρα που απαιτούνται για τη βελτίωση της γνώσης της τεχνολογίας στην Ένωση·

47. πιστεύει ότι η απορρύθμιση μπορεί ενίοτε να αποτελέσει κατάλληλο τρόπο για την εξάλειψη των ανελαστικότητας της αγοράς εργασίας. Πρέπει, όμως, να εξετάζεται ανά περίπτωση με πλήρη συμμετοχή των εκπροσώπων των εργαζομένων και να λαμβάνονται επαρκώς υπόψη οι εθνικές και περιφερειακές δομές. Η απορρύθμιση καθεαυτή, π.χ. με τη χαλάρωση σε πολύ μεγάλο βαθμό των κανόνων που αφορούν την παύση των συμβάσεων εργασίας δεν αποτελεί πανάκεια·

48. συμπεριφέρει την άποψη που εκφράζεται στο Λευκό Βιβλίο ότι οι ευέλικτες ρυθμίσεις του χρόνου εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ευελιξίας όσον αφορά τις ώρες εργασίας, είναι ευκαίριες από γενική οικονομική άποψη εφόσον αντανakλούν τις επιθυμίες των εργαζομένων και είναι συμβατές με τις οικονομικές απαιτήσεις των επιχειρήσεων. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι αυτό θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μόνο με τη λήψη μέτρων ενίσχυσης και με την παροχή κινήτρων κατόπιν συμφωνίας μεταξύ των κοινωνικών εταίρων·

49. θεωρεί αναγκαίο να επισημάνει ότι η μείωση του χρόνου εργασίας συμβάλλει ποικιλοτρόπως στην αύξηση ή στη διατήρηση της απασχόλησης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θέτει σε κίνδυνο την ανταγωνιστικότητα ενός κλάδου ή της οικονομίας και τονίζει τις θετικές επιδράσεις που έχει η ενθάρρυνση της μερικής απασχόλησης εφόσον δίδεται ταυτόχρονα επαρκής προσοχή στην ίση κοινωνική προστασία των πλήρως και των μερικώς απασχολούμενων. Είναι αναγκαίο να δοθούν κίνητρα για την προαγωγή των συμβάσεων εργασίας κατά μερική απασχόληση. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης της ΕΕ συνέβαλαν στην ανάπτυξη νέων μορφών απασχόλησης όπως π.χ. η μερική απασχόληση, η συναπασχόληση κ.λ.π. και κατέχουν την κατάλληλη θέση για ν' ανταλλάσουν εμπειρίες επί των θεμάτων αυτών με άλλους εργοδότες στην Ένωση. Οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές θα πρέπει να δώσουν το παράδειγμα μέσω της πολιτικής προσλήψεων που ακολουθούν·

50. τονίζει το ρόλο της προστασίας του περιβάλλοντος και των υπηρεσιών, στους τομείς των μέσων ενημέρωσης/τηλεπικοινωνιών, και ιδιαίτερα των οικιακών υπηρεσιών/περίθαλψης, δραστηριοτήτων αναψυχής και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Συμπεριφέρει την άποψη ότι στους τομείς αυτούς είναι δυνατό να δημιουργηθούν μεσοπρόθεσμα 3 εκατ. θέσεις απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό, παράλληλα με τις ιδιωτικές επενδύσεις, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης καλούνται να διαδραματίσουν εξέχοντα ρόλο. Ελπίζει, κατά συνέπεια, ότι θα παρασχεθούν οι απαιτούμενες αρμοδιότητες και τα αναγκαία χρηματοδοτικά μέσα στους οργανισμούς αυτούς και τους υπόλοιπους τοπικούς φορείς·

51. τονίζει τη σπουδαιότητα μιας οικονομικής πολιτικής που να στηρίζεται στο διάλογο σε όλα τα επίπεδα της Ένωσης — στην οποία να συμπεριλαμβάνεται και το θέμα της δημιουργίας νέας απασχόλησης — δεδομένου ότι για να αντιμετωπισθούν τα στρατηγικά θέματα της μελλοντικής ευρωπαϊκής οικονομικής ανάπτυξης πρέπει να προϋπάρχει μια βασική κοινωνική συναίνεση μεταξύ πολιτικών αρμοδίων επιχειρήσεων και συνδικάτων. Η ευρωπαϊκή παράδοση της δράσης με βάση την αλληλεγγύη πρέπει να παραμείνει το θεμέλιο της αγοράς εργασίας και της πολιτικής απασχόλησης. Με δεδομένες τις οικονομικές, πολιτικές και νομοθετικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών συνάγεται ότι τα απαραίτητα μέτρα πρέπει πρωταρχικά να ληφθούν σε επίπεδο κράτους μέλους·

52. επιδοκιμάζει τα σχόλια στο Λευκό Βιβλίο σχετικά με την αποκέντρωση εν γένει και τις τάσεις προς αποκέντρωση της οικονομίας. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση των τμημάτων του Λευκού Βιβλίου που αφορούν το θέμα αυτό, ιδιαιτέρως όσον αφορά το θέμα της κατάρτισης σε συνδυασμό με την ανάπτυξη συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για την τόνωση της ανάπτυξης και της εξέλιξης των ΜΜΕ, την εισαγωγή νέων

τεχνολογιών και την ανάπτυξη της κατάρτισης που σχετίζεται με τις ανάγκες της τοπικής και της περιφερειακής αγοράς εργασίας. Η ΕΤΠ ελπίζει ότι θα χορηγηθούν οι κατάλληλες αρμοδιότητες και τα απαιτούμενα χρηματοδοτικά μέσα στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης.

Νέο αναπτυξιακό πρότυπο

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

53. επικροτεί ιδιαίτερως την ανάλυση του νέου αναπτυξιακού προτύπου στο Λευκό Βιβλίο·

54. συμμερίζεται την άποψη ότι στην ΕΕ το κόστος του παραγωγικού συντελεστή εργασίας κυμαίνεται γενικά σε πολύ υψηλά επίπεδα ενώ με το κόστος του συντελεστή περιβάλλον συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Η μείωση του κόστους της εργασίας (χωρίς να μειωθούν οι μισθοί) με παράλληλη επιβάρυνση της χρήσης του περιβάλλοντος θα μπορούσε να δημιουργήσει κίνητρα για την αύξηση τόσο της απασχόλησης όσο και της προστασίας του περιβάλλοντος·

55. συμμερίζεται την άποψη στο Λευκό Βιβλίο ότι η μείωση των κοινωνικών εισφορών που καταβάλλονται από τους εργοδότες είναι οπωσδήποτε σημαντική για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και τη διατήρηση των θέσεων που ήδη υπάρχουν. Η ΕΤΠ συμφωνεί με τη διαπίστωση ότι πρέπει να μειωθούν οι εισφορές των εργοδοτών για την κοινωνική ασφάλιση·

56. επισημαίνει ότι το νέο πρότυπο αειφόρου ανάπτυξης απαιτεί την ενεργό συμμετοχή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, επειδή αυτές διαδραματίζουν ρόλο πρωταγωνιστή στα υφιστάμενα περιβαλλοντικά προγράμματα που αποσκοπούν στην αειφορία. Στη διαδικασία αυτή, είναι λυπηρό ότι κατά την εκτίμηση των οικονομικών συνεπειών του νέου αναπτυξιακού προτύπου οι εξωτερικές δαπάνες δεν συνυπολογίζονται ως οικονομικός συντελεστής. Η ΕΤΠ συνιστά στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να μεριμνήσει για την αύξηση της χρήσης προϊόντων καθαρής τεχνολογίας. Από την άποψη αυτή, η ΕΕ πρέπει να εντατικοποιήσει σημαντικά και να συντονίσει τις προσπάθειες Ε&Α στον τομέα της καθαρής τεχνολογίας. Αυτό προϋποθέτει έναν ευρύ οικολογικό έλεγχο και μια σθεναρή πολιτική προμηθειών·

57. τονίζει την ανάγκη να ληφθούν φορολογικά μέτρα για να αντισταθμιστεί η μείωση των κοινωνικών εισφορών που καταβάλλονται από τους εργοδότες και ότι τα μέτρα αυτά πρέπει να στηρίζονται κυρίως στη φορολόγηση της κατανάλωσης ενέργειας (εκπομπή CO₂) και φυσικών πόρων, και στην ενιαία φορολογία εισοδημάτων από κεφάλαια στην ΕΕ και επισημαίνει ότι μια οικολογικά προσανατολισμένη φορολογική πολιτική δεν πρέπει να οδηγεί στην αύξηση του συνόλου των φορολογικών εσόδων του κράτους ως ποσοστό του ΑΕΠ·

58. στο πλαίσιο αυτό, αναγνωρίζει την ανάγκη να αναπτυχθούν και να εφαρμοστούν νέες ολοκληρωμένες τεχνολογίες, να αυξηθεί η ενεργειακή αποδοτικότητα και να δημιουργηθεί μια φιλική προς το περιβάλλον υποδομή, ιδιαίτερως στους τομείς των μεταφορών, της προσφοράς και της διάθεσης·

Συμπεράσματα

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

59. εκφράζει τη λύπη της για την απουσία τομεακών, τοπικών και περιφερειακών αναλύσεων στο Λευκό Βιβλίο, για παράδειγμα σχετικά με τον ενδεχόμενο αντίκτυπο που θα έχει στην απασχόληση, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα το άνοιγμα των κοινοτικών και των παγκόσμιων αγορών στον τομέα των υπηρεσιών, ο οποίος παρέχει σήμερα πάνω από τα δύο τρίτα των θέσεων απασχόλησης. Επιδιώκει, ιδιαίτερως όσον αφορά τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο σημείο 49 σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, την πληρέστερη ανταλλαγή απόψεων στο πλαίσιο της ΕΤΠ καθώς επίσης και στο επίπεδο των λοιπών ευρωπαϊκών φορέων·

60. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι το ερώτημα σχετικά με τον τρόπο που οι αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης θα μπορούσαν να συμβάλουν στην ανάπτυξη και την απασχόληση δεν εξετάζεται παρά σε πολύ περιορισμένο βαθμό στο Λευκό Βιβλίο. Ας ληφθεί υπόψη ότι οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα δημιουργούνται σε σημαντικό βαθμό από τις ίδιες τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω της παροχής των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να αδράξουν κάθε ευκαιρία και να υποστηρίξουν το πρότυπο αειφόρου

ανάπτυξης ώστε να γίνει αποδεκτό έξω από τα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, πράγμα που θα πρέπει να αποτελέσει την προϋπόθεση για χρηματοδότηση βάσει προγραμμάτων της ΕΕ που αφορούν την ανάπτυξη υποδομών, η Επιτροπή θα πρέπει να ορίζει κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες να εξαναγκάζουν τον εργολήπτη να χρησιμοποιεί προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον, ανακυκλωμένα υλικά και εναλλακτικές μορφές φυσικών πόρων, π.χ. δευτερεύοντα αδρανή υλικά.

61. τονίζει ότι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδιαιτέρως στις αστικές περιοχές, μπορούν να κληθούν να συμβάλουν στους ακόλουθους βασικούς τομείς:

- υποστήριξη στην οικονομική πρωτοβουλία·
- αποτελεσματικότητα της τοπικής αγοράς εργασίας·
- πολιτικές έρευνας και καινοτομίας·
- δίκτυα μεταφορών·
- τεχνολογίες πληροφοροεπιστήμης και τηλεπικοινωνιών·
- περιβάλλον και ποιότητα ζωής·
- γενική και επαγγελματική εκπαίδευση·

62. καλεί την Επιτροπή να προβεί στην ανάλυση του αντίκτυπου που έχουν οι κυκλικές και οι διαρθρωτικές οικονομικές μεταβολές στους διάφορους τύπους περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. στις καθυστερημένες αγροτικές περιφέρειες ή στις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν βιομηχανική παρακμή, σε σύγκριση με τις άλλες περιφέρειες της Ένωσης). Θα πρέπει επίσης, να ληφθούν υπόψη οι αναμενόμενες εξελίξεις στις σχέσεις με τις χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης ώστε να εντοπισθούν με σαφήνεια οι εξελικτικές τάσεις και ν'αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης όσο το δυνατό συντομότερα·

63. εκφράζει τη λύπη της διότι δεν γίνεται ανάλυση των συστημάτων συμμετοχής των εργαζομένων στα κέρδη και παροχής κινήτρων στους εργαζόμενους μέσω μετοχών, π.χ. με τη μορφή συστημάτων επένδυσης του μισθού. Η ΕΤΠ τονίζει πόσο σημαντικό είναι, από άποψη κοινωνικής πολιτικής, να έχουν οι εργαζόμενοι συμφέροντα στις επιχειρήσεις και σε ποιο βαθμό μπορεί αυτό να διευκολύνει τις εταιρείες στη συγκέντρωση κεφαλαίων. Η ΕΤΠ καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση να συνεχίσει με συγκριτικές μελέτες σχετικά με την εξέλιξη των υφιστάμενων εθνικών συστημάτων παροχής κινήτρων στους εργαζόμενους·

64. εκφράζει τη λύπη της διότι το θέμα του νέου αναπτυξιακού μοντέλου αναλύεται μεμονωμένα, σε ένα μόνο κεφάλαιο, και αντικατοπτρίζεται είτε ανεπαρκώς είτε καθόλου σε όλα τα υπόλοιπα (π.χ. στα κεφάλαια για την πολιτική στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογίας και των υποδομών των διευρωπαϊκών δικτύων), στα οποία κανονικά θα έπρεπε να καταδειχθεί η συγκεκριμένη εφαρμογή του. Ένα θετικό παράδειγμα, από την άλλη πλευρά, είναι η ανάλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων σε σχέση με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας·

65. διαφωνεί με τη διεύρυνση των χρηματοδοτικών περιθωρίων της Κοινότητας, αντιστοίχως, με τη δημιουργία νέων χρηματοδοτικών μέσων. Η χρηματοδότηση πρέπει να λαμβάνει ως βάση την κινητοποίηση όσο το δυνατό περισσότερων ιδιωτικών κεφαλαίων, στα οποία πρέπει γενικώς να δίδεται προτεραιότητα. Σε περίπτωση που πρέπει να χρησιμοποιηθούν δημόσια κονδύλια, αρμόδιες για τη χρηματοδότηση είναι κατ' αρχάς οι υπηρεσίες που είναι υπεύθυνες για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των σχετικών ενεργειών και διαχειρίζονται τα περαιτέρω διαθέσιμα δημοσιονομικά κονδύλια με την επιφύλαξη της ιδίας συμμετοχής των αναδόχων. Η χρηματοδοτική συμβολή της ΕΕ, εφόσον είναι αναγκαία, θα πρέπει να προέρχεται από το Ταμείο Συνοχής και από τα υπόλοιπα διαθέσιμα μέσα του προϋπολογισμού. Οι ειδικές κοινοτικές επιδοτήσεις για διευρωπαϊκά δίκτυα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Η ΕΤΕ θα πρέπει επίσης να δραστηριοποιηθεί στο πλαίσιο των δυνατοτήτων που διαθέτει να χορηγεί δανειακές διευκολύνσεις.

Βρυξέλλες, 27 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

στη Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών

1. Ιστορικό

Ενόψει της σοβαρότητας της κρίσεως και των διαστάσεων της ανεργίας, οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έλαβαν μια πρώτη σειρά αποφάσεων κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου στις 10/11 Δεκεμβρίου 1992 (the «Edimburg facilities»). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που συνήλθε στην Κοπεγχάγη στις 21/22 Ιουνίου 1993, αφού άκουσε δραματική ομιλία του Προέδρου, κ. Jacques Delors, ανέθεσε στην Επιτροπή να προβεί σε διεξοδική ανάλυση των αιτιών της οικονομικής κρίσεως και την υποβολή σχετικών προτάσεων για την αντιμετώπισή της. Στα πλαίσια αυτά, η Επιτροπή υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, στις 10/11 Δεκεμβρίου 1993, ένα Λευκό Βιβλίο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κέρκυρας, της 24ης-25ης Ιουνίου 1994, έλαβε τις πρώτες συγκεκριμένες αποφάσεις (11 σχέδια προτεραιότητας για το δίκτυο μεταφορών). Εν τω μεταξύ, και τα κράτη μέλη έλαβαν μέτρα προς την κατεύθυνση που υποδεικνύει το Λευκό Βιβλίο.

2. Ανάλυση

2.1. Τα περιστατικά

Σήμερα υπάρχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεκαεπτά εκατομμύρια άνεργοι, ήτοι το 11% του ενεργού πληθυσμού. Τον Απρίλιο του 1994, περισσότερα από 18,5 εκατομμύρια άτομα ήταν εγγεγραμμένα στα γραφεία ευρέσεως εργασίας. Το ήμισυ περίπου των ανέργων δεν έχει απασχόληση για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους και το ποσοστό ανεργίας μεταξύ των νέων κάτω των 25 ετών ανέρχεται σε 20%. Εκτός από την οικονομική σπατάλη ενός παρόμοιου ανθρώπινου δυναμικού, η ανεργία αποτελεί επίσης ανθρώπινη και κοινωνική συμφορά, και συχνά την αιτία πολλών κακών της σύγχρονης κοινωνίας (εγκληματικότητα, ναρκωτικά, ρατσισμός).

Εκ πρώτης όψεως, η εξέλιξη αυτή προκαλεί έκπληξη.

Πράγματι, από τη μία πλευρά, κατά την περίοδο 1986-1990 η Κοινότητα, ίσως ενόψει της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς τον Ιανουάριο του 1993, είχε μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 3,2%, ενώ η απασχόληση αυξανόταν κατά 1,3%, η δε ανεργία μειώθηκε από 10,8% το 1985 σε 8,3% το 1990. Η ουσιαστική υλοποίηση της μεγάλης εσωτερικής αγοράς και η προοπτική της δημιουργίας της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, κατά τα τέλη του αιώνα δημιούργησαν την εντύπωση ότι η Ευρώπη μπορούσε να συνεχίσει την ίδια πορεία, να διατηρήσει ρυθμό ανάπτυξης άνω του 3%, να δημιουργήσει νέες θέσεις απασχόλησης και να μειώσει περαιτέρω την ανεργία. Συνέβη όμως ακριβώς το αντίθετο, τη στιγμή κατά την οποία η εσωτερική αγορά καθίστατο παραγματικότητα (βλέπε συνημμένο σχεδιάγραμμα).

Από την άλλη πλευρά, διαπιστώνεται ότι οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία έχουν ύψος ανεργίας πολύ χαμηλότερα από εκείνο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: 6,1% στις ΗΠΑ και 2,5% στην Ιαπωνία 1993. Το Λευκό Βιβλίο τονίζει ότι, κατά την περίοδο 1973-1990, οι ΗΠΑ είχαν μέσο ετήσιο ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ 2,3%, αλλά η ετήσια παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού ανέρχονταν μόλις σε 0,4%, πράγμα που επέτρεψε μια μέση ετήσια αύξηση της απασχόλησης 1,9% κατά τα 17 αυτά χρόνια. Η ανάπτυξη αυτή αντιστοιχούσε στην ουσία σε μια αύξηση της προσφοράς εργασίας στις ΗΠΑ — που ήταν άλλωστε πολύ μεγαλύτερη από ό,τι στην Ευρώπη — και επέτρεψε να διατηρηθεί η ανεργία σε σχεδόν σταθερά μέσα επίπεδα συγκυριακών διακυμάνσεων (5,5%) κατά την ίδια περίοδο. Ωστόσο, κατά την περίοδο αυτή οι πραγματικοί κατά κεφαλή μισθοί αυξήθηκαν στις ΗΠΑ μόνο κατά 0,4% ετησίως έναντι 1,5% στην Κοινότητα.

Διέρχεται το «ευρωπαϊκό πρότυπο» κρίση;

2.2. Οι αιτίες

Όταν κάτι δεν πηγαίνει καλά, υπάρχει τάση να επιρρίπτονται οι ευθύνες σε άλλους. Αυτό συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση: υποστηρίζεται ότι οι αιτίες είναι εξωτερικές, τη στιγμή κατά την οποία η βαθιά αιτία της κρίσης έχει σε μεγάλο βαθμό σχέση με την ίδια την Κοινότητα.

2.2.1. Ο Ανταγωνισμός από Τρίτες Χώρες

Η καθαρή απώλεια τριών εκατομμυρίων θέσεων απασχόλησης το 1992/93 πρέπει να προκλήθηκε από τον αθέμιτο, όπως αποκαλείται ανταγωνισμό των χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (Ταϊβάν, Νότιας Κορέας, Σιγκαπούρης και Hong Kong καταρχάς, Ταϊλάνδης, Μалаϊσίας και Ινδονησίας στη συνέχεια, και σύντομα του Βιετνάμ και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας). Οι πολύ χαμηλοί μισθοί των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης δημιουργούν επίσης αθέμιτο ανταγωνισμό, και μάλιστα συμβάλλουν στην μετεγκατάσταση επιχειρήσεων. Για ορισμένους τομείς και περιπτώσεις οι ισχυρισμοί αυτοί ενδέχεται να μην είναι ακριβείς, αλλά πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ απαράδεκτων

μισθών και συνθηκών εργασίας. Από την άλλη πλευρά, πρέπει να τονισθεί ότι οι εισαγωγές στην Ευρωπαϊκή Ένωση από τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας που προαναφέρθηκαν αντιπροσώπευαν το 1993 μόνο το 14 % των συνολικών εισαγωγών (12 % των εξαγωγών μας), ενώ εκείνες από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη μόνο το 4 % (το 5 % των εξαγωγών μας). Η σημασία των εισαγωγών από χώρες με χαμηλούς μισθούς δεν αντιπροσωπεύει παρά το 1,5 % του συνόλου των δαπανών για αγαθά και υπηρεσίες των χωρών του ΟΟΣΑ. Εξάλλου, η Επιτροπή χρησιμοποιεί πλήρως τις δυνατότητες που διαθέτει σε περίπτωση αποδεδειγμένου ντάμπινγκ, δηλαδή όταν ο εξαγωγέας πωλεί σε τιμή χαμηλότερη του κόστους. Από την άλλη πλευρά, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πρόκειται για άκρως δυναμικές χώρες και νέες αγορές τις οποίες η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν πρέπει να χάσει για τις μελλοντικές της εξαγωγές.

2.2.2. Κόστος του εργατικού δυναμικού

Το κόστος εργασίας είναι ιδιαίτερα υψηλό στην Ευρώπη. Καταρχάς, σε απόλυτα μεγέθη: σε ορισμένες χώρες έχει διαμορφωθεί μια κατάσταση στην οποία για ένα μέσο ακαθάριστο ίσο προς 100 μονάδες, ο εργαζόμενος εισπράττει μόνο 65 και ο εργοδότης πρέπει να καταβάλει συνολικά 150. Οι υποχρεωτικές εισφορές για την εργασία, είτε είναι δημοσιονομικής είτε παραδημοσιονομικής φύσεως είναι προφανώς ιδιαίτερα υψηλές στην Ευρώπη σε ορισμένες χώρες υπερβαίνουν το επίπεδο του καθαρού μισθού. Συνεπώς, πρέπει να εξευρεθούν άλλοι τρόποι για τη χρηματοδότηση των κρατικών δαπανών, και ιδίως της κοινωνικής ασφάλειας, διαφορετικά το κεφάλαιο θα συνεχίσει να υποκαθιστά την εργασία, ευνοώντας με τον τρόπο αυτό καινοτομίες της παραγωγικής διαδικασίας παρά των προϊόντων. Το κόστος εργασίας είναι επίσης πάρα πολύ υψηλό στην Ευρώπη σε σχετικά μεγέθη, δηλαδή σε σύγκριση με τρίτες χώρες (τετραπλάσιο από εκείνο των «τίγρων» της Νοτιοανατολικής Ασίας και δεκαπλάσιο από εκείνο των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης). Από την άλλη πλευρά, πρέπει να τονισθεί ότι η παραγωγικότητα της εργασίας είναι πολύ υψηλή στην Ευρώπη, αλλά αφήνει προφανώς ελάχιστα περιθώρια χειρισμών στις επιχειρήσεις να κατοχυρώσουν την ανταγωνιστικότητά τους και να αναλάβουν δραστηριότητες σε νέους τομείς.

2.2.3. Η απώλεια μεριδίων της αγοράς

Παρά την κρίση και το υψηλό κόστος του εργατικού δυναμικού, η Ευρώπη κατόρθωσε να διατηρήσει σχεδόν τα μερίδιά της στο διεθνές εμπόριο. Δυστυχώς, έχει κατά ένα τρόπο ειδικευθεί στην εξαγωγή παραδοσιακών προϊόντων, παραμελώντας τους τομείς υψηλής τεχνολογίας, που προωθούν την ανάπτυξη και δημιουργούν θέσεις απασχόλησης στους τομείς αυτούς των αγορών μας έχουν κυρίως πρόσβαση οι αμερικανικές και ιαπωνικές εταιρείες.

2.2.4. Η δυσκαμψία της αγοράς εργασίας

Η Ευρώπη έχει λόγους να είναι υπερήφανη για την κοινωνική της νομοθεσία, αλλά η νομοθεσία αυτή οδηγεί συχνά σε υπερβολική δυσκαμψία των αγορών εργασίας, πράγμα που μερικές φορές έχει ως αποτέλεσμα να μη δημιουργούνται και μάλιστα να καταργούνται θέσεις εργασίας, δημιουργώντας συχνά ορισμένη επιφυλακτικότητα στις επιχειρήσεις για την πρόσληψη προσωπικού σε περίοδο υψηλής συγκυρίας. Συνεπώς, χρειάζεται μεγαλύτερη ευελιξία. Χωρίς να θυγούν οι βασικοί κανόνες της κοινωνικής προστασίας, πρέπει να καταργηθούν οι περιττές ρυθμίσεις (overregulation), που αποτελούν εμπόδιο στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

2.2.5. Έρευνα και ανάπτυξη

Οι δαπάνες και η ποιότητα της έρευνας κυμαίνονται στην Ευρώπη σε επίπεδα χαμηλότερα από εκείνα των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας (άνω του 3 % της ΑΕΠ στην Ιαπωνία, 2,8 % στις ΗΠΑ και 2 % στην Ευρωπαϊκή Ένωση). Επιπλέον, αυτό που λείπει από την Ευρώπη είναι ο καλός συντονισμός ώστε να μην γίνονται οι ίδιες έρευνες και από τα 12 κράτη. Η Ένωση θα μπορούσε να επικεντρώσει το ενδιαφέρον της σε ορισμένα μεγάλα κοινά προγράμματα — στο 4ο πρόγραμμα-πλάνο της 26ης Απριλίου 1994 που προβλέπει δαπάνες 11 δισεκατομμυρίων Ecu που δεν περιλαμβάνονται στα 1,25 δισεκατομμύρια Ecu για ερευνητικές εργασίες της EURATOM κατά την ίδια περίοδο (1994-1998 για 4 είδη δραστηριοτήτων)⁽¹⁾, βαίνει προς την κατεύθυνση αυτή — και να καταβάλει προσπάθειες ώστε η περίοδος που μεσολαβεί μεταξύ της ανακάλυψης, της δημιουργίας του πρωτοτύπου και της εμπορίας νέων προϊόντων να είναι όσο το δυνατόν συντομότερη.

3. Τα μέτρα θεραπείας

Για να καταστεί δυνατή η καταπολέμηση της ανεργίας και η δημιουργία περισσότερων θέσεων απασχόλησης, χρειάζεται μια δράση ευρείας κλίμακας, που να υποστηρίζεται από τους κοινωνικούς εταίρους, οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, σύμφωνα με το Λευκό Βιβλίο, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των ορθών και των λανθασμένων επανορθωτικών μέτρων, ενώ πρέπει κάθε φορά να δίδεται ορισμένη απόχρωση στις εκφράσεις αυτές.

⁽¹⁾ Βλ. ΕΕ αριθ. L 126 της 18. 5. 1994.

3.1. Τα λανθασμένα μέτρα θεραπείας

Μεταξύ των μέτρων αυτών μπορούν να αναφερθούν τα εξής:

3.1.1. Ο προστατευτισμός

Για να αποφευχθεί ο αθέμιτος ανταγωνισμός από τρίτες χώρες, θα αρκούσε είτε το κλείσιμο των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε η επιβολή δασμών και φόρων με ισοδύναμο αποτέλεσμα. Δεδομένου ότι οι διαπραγματεύσεις της ΓΣΔΕ περατώθηκαν στο Μαράκες στις 15 Απριλίου 1994, η Ευρωπαϊκή Ένωση, η πρώτη εμπορική δύναμη στον κόσμο, είναι υποχρεωμένη να τηρήσει τις συνθήκες που υπεγράφησαν και να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να αρχίσει υπό τις καλύτερες προϋποθέσεις η λειτουργία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (WTO) την 1η Ιανουαρίου 1995. Εξάλλου, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των εμπειρογνομόνων, με την ελευθέρωση του παγκόσμιου εμπορίου μετά την ολοκλήρωση του Γύρου της Ουρουγουάης, το παγκόσμιο ΑΕΠ θα αυξηθεί αμέσως κατά 1% ετησίως, πράγμα που, στη σημερινή κρίση, θα είναι ιδιαίτερα ευεργετικό για την Ευρωπαϊκή Ένωση, της οποίας οι εξαγωγές αγαθών αντιστοιχούν στο 9% του οικείου ΑΕΠ. Συνεπώς, δεν είναι η κατάλληλη στιγμή να προβληθεί ο προστατευτισμός, ιδίως όταν το εν λόγω πλεόνασμα του διεθνούς εμπορίου θα καταστήσει δυνατή τη δημιουργία ενός όλο και μεγαλύτερου αριθμού θέσεων απασχόλησης στην Ευρώπη.

Αντίθετα, στους κόλπους της ΓΣΔΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να επαγρυπνεί και να αμύνεται κάθε φορά που αυτό είναι αναγκαίο, όπως πράττουν οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία. Πρέπει να παρεμβαίνει δραστικά κάθε φορά που οι υπερβολικά χαμηλοί μισθοί στις τρίτες χώρες ωθούν σε εισαγωγές (ντάμπινγκ) και να είναι ιδιαίτερα προσεκτική στην περίπτωση εισαγωγών από χώρες που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα (συμπεριλαμβανομένων και των δικαιωμάτων των παιδιών). Η Ένωση μπορεί και πρέπει επίσης να καθιερώσει κοινωνικές ρήτηρες στις εμπορικές Συνθήκες που συνάπτει με τρίτες χώρες.

3.1.2. Οι «ελλειμματικές δαπάνες»

Το άνοιγμα των δημοσιονομικών χρονών για κατανάλωση δεν θεωρείται πλέον ως κατάλληλη λύση για την ανάκαμψη της οικονομίας ούτε σε εθνικό ούτε σε κοινοτικό επίπεδο, ακόμη περισσότερο διότι τα κράτη μέλη της Ένωσης δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα δημοσιονομικά περιθώρια. Στην πραγματικότητα, η λύση αυτή θα ήταν η χειρότερη: η αποτυχία των οικονομικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του '80 διατάραξε την αρμονική ανάπτυξη των οικονομιών οπότε μια τέτοια λύση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως σοβαρή.

3.1.3. Το κοινωνικό ντάμπινγκ

Ορισμένοι ισχυρίζονται ότι για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού των τρίτων χωρών θα πρέπει να μειωθούν οι μισθοί και στην Ευρώπη ή να αναμορφωθούν ριζικά τα συστήματα κοινωνικής ασφάλειας, που έχουν δυσβάσταχτες δαπάνες λόγω της δημογραφικής κατάστασης στην Ευρώπη. Μια παρόμοια αντιπληθωριστική πολιτική θα αποτελούσε τη χειρότερη λύση, επειδή η μείωση της αγοραστικής δύναμης των ευρωπαίων πολιτών θα είχε καταστροφικό αποτέλεσμα στις πωλήσεις προϊόντων και στην παροχή υπηρεσιών εντός της Κοινής Αγοράς, που αποτελούν πάντα το 90% των πωλήσεων. Αυτό δεν μας απαλλάσσει προφανώς από την ευθύνη να προβούμε σε επιλογές, ιδίως όσον αφορά την πραγματική αύξηση των μισθών και τα κοινωνικά πλεονεκτήματα, ενώ θα πρέπει επίσης να βελτιωθεί ο επιλεκτικός χαρακτήρας των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας για να στραφεί το ενδιαφέρον περισσότερο προς παρεμβάσεις για άτομα που έχουν μεγαλύτερες ανάγκες.

3.1.4. Η γενικευμένη μείωση του χρόνου εργασίας

Η γενικευμένη και υποχρεωτική μείωση του χρόνου εργασίας, π.χ. με την καθιέρωση της εβδομάδας εργασίας 32 ωρών αποτελεί μια πρόχειρη — αν και όχι άσχημη — λύση, αν ληφθεί υπόψη το μέγεθος των ανικανοποίητων αναγκών, ακόμη και εάν συνοδευθεί με ανάλογο μείωση των μισθών. Ένα παρόμοιο σύστημα θα καθιστούσε ακόμη πιο επισφαλή τη κατάσταση των ατόμων με λιγότερα προσόντα και χαμηλότερες αμοιβές στην κοινωνία μας. Αυτό δεν εμποδίζει προφανώς τη θέσπιση σε επίπεδο τομέα και επιχειρήσεων, (προσωρινών) σχεδίων καταμερισμού της εργασίας για την αποφυγή των απολύσεων και την ενθάρρυνση — με δημοσιονομικά μέτρα ή επιδοτήσεις — των συστημάτων εργασίας κατά μερική απασχόληση. Σε γενικές γραμμές, η μόνιμη τάση μείωσης του χρόνου εργασίας είναι ίσως αναπόφευκτο να συνεχισθεί.

3.2. Τα ορθά μέτρα θεραπείας⁽¹⁾

Το Λευκό Βιβλίο τονίζει καταρχάς ότι είναι λανθασμένο να υποστηρίζει κανείς ότι η ανεργία οφείλεται στη μειωμένη ζήτηση, τη στιγμή κατά την οποία οι ανάγκες της κοινωνίας μας είναι τεράστιες. Η Ευρώπη έχει σήμερα 50 περίπου εκατομμύρια κατοίκους, ήτοι το 15% του πληθυσμού της, οι οποίοι ζουν υπό επισφαλείς συνθήκες, δηλαδή διαθέτουν πραγματικό εισόδημα που είναι κατά 50% χαμηλότερο του μέσου όρου των εθνικών εισοδημάτων. Οι ανάγκες στέγασης, συμπεριλαμβανόμενης και της ανανέωσης όσον αφορά τα μέσα μαζικών μεταφορών, την προστασία του

⁽¹⁾ Βλ. επίσης τις τελικές παρατηρήσεις της γνωμοδότησης.

περιβάλλοντος (κατεργασία των λυμάτων, συντήρηση των φυσικών ζωνών και των δημόσιων χώρων, έλεγχος των προτύπων ποιότητας), και τις τοπικές υπηρεσίες (κατ'οίκον βοήθεια σε ηλικιωμένους, παιδική μέριμνα, βοήθεια σε νέους, ασφάλεια των κατοικιών) είναι τεράστιες, χωρίς να ξεχνάμε φυσικά τις ανάγκες ψυχαγωγίας και τις πολιτιστικές ανάγκες, με ή χωρίς οπτικοακουστικά μέσα. Οι ανάγκες αυτές παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ανικανοποίητες, είτε επειδή υπάρχουν υπερβολικά ρυθμιστικά εμπόδια, είτε επειδή δεν υπάρχει πραγματική ζήτηση, δεδομένου ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν διαθέτουν επαρκή εισοδήματα ή οι ζητούμενες τιμές για τις προβλεπόμενες υπηρεσίες στην αγορά είναι πολύ υψηλές. Οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν στον τομέα αυτό.

Παράλληλα με την εσωτερική ζήτηση υπάρχουν πάντα οι αγορές εξαγωγών που είναι τώρα ευπρόσιτες στις επειχειρήσεις μας, υπό την προϋπόθεση ότι είναι ανταγωνιστικές και καινοτομικές.

Τα κυριότερα μέτρα θεραπείας για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την καταπολέμηση της ανεργίας είναι τα εξής:

3.2.1. Τα μεγάλα επενδυτικά προγράμματα (1)

Για την ενίσχυση της ανταγωνιστικής της θέσης και, ταυτόχρονα, για την αύξηση της απασχόλησης, πρέπει να επιταχυνθούν ορισμένα δημόσια έργα (networks), τα οποία η Ευρώπη χρειάζεται σε μεγάλο βαθμό:

- υποδομές μεταφορών (αυτοκινητόδρομοι, σιδηρόδρομοι υψηλής ταχύτητας, αερολιμένες, πλωτοί οδοί)·
- αυτοκινητόδρομοι με ενημέρωση ευρείας ζώνης («πολυμέσα»: ήχος, κείμενο, εικόνα)·
- διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας (φυσικό αέριο και ηλεκτρισμός)· και
- μεγάλα περιβαλλοντικά προγράμματα.

Πρόκειται για σύνολο μεγάλων έργων στα πλαίσια των οποίων πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα δίκτυα που παρακλύουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και τα οποία είναι, ως εκ τούτου, πιο αποδοτικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το συνολικό κόστος των επενδύσεων αυτών μέχρι το 2000 εκτιμάται σε 500 περίπου δισεκατομμύρια Ecu, 120 των οποίων για προγράμματα προτεραιότητας, το 10% περίπου των οποίων θα μπορούσε να αναλάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε με τη μορφή κεφαλαίων, είτε με τη μορφή δανείων ή δανειακών εγγυήσεων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων)(2). Το κόστος των προτεινόμενων επενδύσεων αντιπροσωπεύει το 1% περίπου του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (5 500 δισεκατομμύρια Ecu το 1994).

Ωστόσο, εξυπακούεται ότι ο πολυετής δημοσιονομικός προγραμματισμός της ΕΕ που συμφωνήθηκε στο Εδιμβούργο για την περίοδο 1994-1999 δεν θα τροποποιηθεί. Συνεπώς, οι επιχορηγήσεις της ΕΕ πρέπει να χορηγηθούν από τα υφιστάμενα κονδύλια του προϋπολογισμού, π.χ. των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κέρκυρας ενέκρινε 11 προγράμματα μεγάλης προτεραιότητας για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, κυρίως για τις γραμμές των τριάνων υψηλής ταχύτητας, των οποίων οι χρηματοδοτικές ανάγκες εκτιμώνται σε 68 δισεκατομμύρια Ecu, από τα οποία 32 για την περίοδο 1994-1999. Η χρηματοδότηση κάθε σχεδίου θα εξετασθεί μεμονωμένα. Συνολικά, επελέγησαν 38 προγράμματα υποδομών των μεταφορών και 8 προγράμματα ενέργειας.

3.2.2. Η ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)

Οι ΜΜΕ — στην Ευρώπη ορίζονται ως επιχειρήσεις που απασχολούν περίπου 500 άτομα — αντιπροσωπεύουν το 75% της ιδιωτικής απασχόλησης στην ΕΕ, από τους οποίους το 1/4 είναι ανεξάρτητοι επαγγελματίες (1/3 της απασχόλησης στις ΜΜΕ με προσωπικό μικρότερο των 10 ατόμων). Οι ΜΜΕ είναι εκείνες που δημιουργούν τις περισσότερες θέσεις απασχόλησης (τα 3/4 των νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν κατά την τελευταία τριετία). Συνεπώς, πρέπει να τονωθούν οι δραστηριότητές τους με τους εξής τρόπους:

- με την όσο το δυνατό μεγαλύτερη μείωση των διοικητικών διαδικασιών·

(1) Βλ. επίσης τις τελικές παρατηρήσεις της γνωμοδότησης.

(2) Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (EIF), που συστάθηκε στις 14 Ιουνίου 1994, με εγκεκριμένο κεφάλαιο 2 δισεκατομμυρίων Ecu, καταβλημένο από ιδιωτικές τράπεζες (30%), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (40%) και την Επιτροπή (30%), θα καταστήσει δυνατή τη χορήγηση δανειακών εγγυήσεων (μέχρι το 50% του κόστους ενός προγράμματος) ιδίως για μεγάλα έργα υποδομών, ύψους 6-16 εκατομμυρίων Ecu, ευνοώντας με τον τρόπο αυτό επενδύσεις συνολικού ύψους 30 περίπου δισεκατομμυρίων Ecu, βλ. ΕΕ αριθ. L 173 της 7. 7. 1994. Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων είχε ήδη χορηγήσει μέχρι το Μάιο του 1994 δάνεια ύψους 5,8 δισεκατομμυρίων Ecu, από τα 8 δισεκατομμύρια που διατέθηκαν στα πλαίσια των «διευκολύνσεων του Εδιμβούργου», με τον τρόπο αυτό κατέστη δυνατό να χρηματοδοτηθεί το 75% (αντί του 50%) του κόστους των επενδύσεων σε έργα υποδομών (μεταφορών και περιβάλλοντος) και σε ΜΜΕ.

- με τη διευκόλυνση της χρηματοδότησής τους για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης χορηγώντας:
- επιδοτήσεις επιτοκίων (δύο ποσοστιαίες μονάδες επί μία πενταετία) σε δάνεια για συνολικό ποσό 1 εκατομμυρίου Ecu 1 (μέχρι 30 000 Ecu ανά δημιουργούμενη απασχόληση) από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΙΒ)⁽¹⁾· και
- δανειακές εγγυήσεις (στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων).

Για τη διευκόλυνση των δράσεων υπέρ των ΜΜΕ, η Επιτροπή εγκαινίασε, στις 3 Ιουνίου 1994, ένα ολοκληρωμένο, όπως αποκαλείται, πρόγραμμα⁽²⁾.

3.2.3. Η βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης

Μια καλή κατάρτιση, τόσο γενική όσο και ειδική, αποτελεί τη βάση της καλής οργάνωσης εργασίας στη σύγχρονη κοινωνία, που χαρακτηρίζεται από ένα όλο και πιο περίπλοκο τεχνικό χαρακτήρα. Τα μηχανήματα έχουν αντικαταστήσει σε μεγάλο βαθμό την εργασία, αλλά οι άντρες και οι γυναίκες πρέπει να τα χειρίζονται με όσο το δυνατό πιο αποτελεσματικό τρόπο. Επίσης, εξαρτάται από αυτούς, στο πλαίσιο της έρευνας και της ανάπτυξης, να δημιουργήσουν νέα προϊόντα. Μέσω μια κατάλληλης επαγγελματικής κατάρτισης μπορεί να βοηθηθούν οι άνεργοι για να εξεύρουν εργασία. Παρά το προβάδισμά της στον τομέα αυτό, σε σχέση, π.χ., με τις ΗΠΑ, η Ευρώπη πρέπει να καταβάλει περαιτέρω μείζονες προσπάθειες.

3.2.4. Το μακρο-οικονομικό πλαίσιο

Στο Λευκό Βιβλίο, η Επιτροπή προτείνει να δημιουργηθούν, μέχρι τα τέλη του αιώνα, 15 εκατομμύρια νέες θέσεις απασχόλησης, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό το τρέχον ύψος ανεργίας κατά 50% και πλέον μέχρι το έτος 2000.

Εκ πρώτης όψεως, ο στόχος αυτός φαίνεται (υπερβολικά) αισιόδοξος, αλλά δεν πρέπει να λησμονείται ότι κατά την περίοδο 1984-1990, η ΕΕ είχε δημιουργήσει πράγματι 9 εκατομμύρια θέσεις απασχόλησης. Από την άλλη πλευρά, οι προσομιεώσεις δείχνουν ότι ένα τόσο αισιόδοξο πρόγραμμα μπορεί να υλοποιηθεί όντως, εάν όλοι καταβάλουν τις προσπάθειες που απαιτούνται για τη δημιουργία του απαραίτητου μακρο-οικονομικού πλαισίου.

Η Επιτροπή πρότεινε διάφορες εκδοχές: η αριθ. 1 (χαμηλή ανάπτυξη και μη σύγκλιση) και η αριθ. 4 (έντονη ανάπτυξη με διαρθρωτικά μέτρα) εκτίθενται παρακάτω.

**Εκδοχή της χαμηλής ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα⁽¹⁾, 1993-2000
(Ετήσια % διακύμανση, εκτός αν υπάρχουν αντίθετες ενδείξεις)**

	1993	1994	Μέσος όρος 1995-2000	2000
1. Αύξηση του ΑΕΠ	-0,6	1,5	2,1	2,0
2. Απασχόληση	-2,3	0,1	0,3	0,3
3. Παραγωγικότητα της εργασίας	1,7	1,4	1,8	1,7
4. Ποσοστό ανεργίας (% του ενεργού αστικού πληθ.)	10,4	10,6	11,7	12,2
5. Τιμές κατανάλωσης	3,7	3,3	3,5	3,5
6. Κρατικό έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-6,2	-6,1	-5,0	-5,0
7. Κρατικές επενδύσεις (% ΑΕΠ) ⁽²⁾	2,8	3,3	2,8	2,9
8. Πραγματικό κατά κεφαλήν κόστος εργασίας	0,4	0,1	1,6	1,8
9. Πραγματικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο (αποπληθωρισμένο σε τιμές ΑΕΠ)	4,3	3,7	—	—
10. Ιδιωτική κατανάλωση	-0,4	0,2	2,0	2,1
11. Πάγιες επενδύσεις	-5,3	3,7	—	—
12. Εξαγωγές	-1,3	3,5	—	—
13. Ιδιωτική αποταμίευση (= 23 + 24)	21,3	21,8	21,3	21,4
14. Δημόσια αποταμίευση	-2,7	-2,4	-1,4	-1,3
15. Τρέχοντα έσοδα (% του ΑΕΠ)	43,8	44,0	44,1	44,3

⁽¹⁾ Συμπεριλαμβάνεται και η Ανατολική Γερμανία.

⁽²⁾ Συμπεριλαμβάνεται και το «Εδιμβούργο II».

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής, «Κατευθυντήριες γραμμές των οικονομικών πολιτικών», Ευρωπαϊκή Οικονομία, Αριθ. 55, 1993, σ. 33.

⁽¹⁾ βλ. Απόφαση του Συμβουλίου της 19ης Απριλίου 1994 (ΕΕ αριθ. L 107 της 28. 4. 1994).

⁽²⁾ Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα για τις ΜΜΕ και τη βιοτεχνία (έγγρ. COM(94) 207), βλ. επίσης, τη σύσταση της Επιτροπής, της 25ης Μαΐου 1994 σχετικά με τη φορολόγηση των ΜΜΕ (ΕΕ αριθ. L 177 της 9. 7. 1994) και την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη βελτίωση του φορολογικού περιβάλλοντος των ΜΜΕ (ΕΕ αριθ. C 187 της 9. 7. 1994).

Στην περίπτωση αυτή, το ποσοστό ανάπτυξης παραμένει χαμηλό (μόλις και υπερβαίνει το 2 % ετησίως), η παραγωγικότητα της εργασίας είναι αυξημένη και, ως εκ τούτου, το ύψος ανεργίας είναι επίσης αυξημένο (12,2 % ετησίως το 2000), όπως επίσης και το δημόσιο έλλειμμα (– 5 % το έτος 2000). Παρά την αύξηση των πραγματικών μισθών, η ιδιωτική κατανάλωση αυξάνεται με μέτριο ρυθμό.

Αντίθετα, στην περίπτωση έντονης ανάπτυξης (3,5 % ετησίως), το ποσοστό ανεργίας θα μειωνόταν σε 4,5 % το έτος 2000.

**Εκδοχή της χαμηλής ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα⁽¹⁾, 1993-2000
(Ετήσια % διακύμανση, εκτός αν υπάρχουν αντίθετες ενδείξεις)**

	1993	1994	Μέσος όρος 1995-2000	2000
1. Αύξηση του ΑΕΠ	–0,6	1,5	3,3	3,6
2. Απασχόληση	–2,3	0,1	1,9	2,2
3. Παραγωγικότητα της εργασίας	1,7	1,4	1,5	1,5
4. Ποσοστό ανεργίας (% του ενεργού αστικού πληθ.)	10,4	10,6	7,6	4,5
5. Τιμές κατανάλωσης	3,7	3,3	2,5	2,5
6. Κρατικό έλλειμμα (% ΑΕΠ)	–6,2	–6,1	–3,5	–0,8
7. Κρατικές επενδύσεις (% ΑΕΠ) ⁽²⁾	2,8	3,3	3,4	3,5
8. Πραγματικό κατά κεφαλήν κόστος εργασίας	0,4	0,1	0,5	0,5
9. Πραγματικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο (αποπληθωρισμένο σε τιμές ΑΕΠ)	4,3	3,7	3,8	3,7
10. Ιδιωτική κατανάλωση	–0,4	0,2	2,6	3,2
11. Πάγιες επενδύσεις	–5,3	3,7	6,7	6,1
12. Εξαγωγές	–1,3	3,5	6,3	6,5
13. Ιδιωτική αποταμίευση (= 23 + 24)	21,3	21,8	21,9	21,3
14. Δημόσια αποταμίευση	–2,7	–2,4	0,6	3,4
15. Τρέχοντα έσοδα (% του ΑΕΠ)	43,8	44,0	44,1	44,3

(¹) Συμπεριλαμβάνεται και η Ανατολική Γερμανία.

(²) Συμπεριλαμβάνεται και το «Εδιμβούργο II».

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής, «Κατευθυντήριες γραμμές των οικονομικών πολιτικών», Ευρωπαϊκή Οικονομία, Αριθ. 55, 1993, σ. 36-37.

Για την επίτευξη του στόχου της δημιουργίας 15 εκατομμυρίων θέσεων απασχόλησης μέχρι το 2000 πρέπει:

- να περιορισθεί η αύξηση των κατά κεφαλήν πραγματικών καθαρών μισθών στο ήμισυ της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας·
- να περιορισθεί η αύξηση τόσο της ιδιωτικής όσο και της δημόσιας κατανάλωσης·
- να αυξηθούν τόσο οι ιδιωτικές όσο και οι κρατικές επενδύσεις (από 19 % σε 24 % του ΑΕΠ)·
- να διατηρηθεί το ύψος του πληθωρισμού γύρω στο 2,6 %·
- να μειωθούν τα κρατικά ελλείμματα κατά 6 % του ΑΕΠ το 1994 σε λιγότερο του 1 % το έτος 2000, χωρίς σημαντική αύξηση των φορολογικών και παραφορολογικών πιέσεων που πρέπει να κυμανθούν γύρω στο 44 % του ΑΕΠ.

Έστω και εάν τόσο οι κυβερνήσεις των κρατών μελών όσο και οι κοινωνικοί εταίροι συμφωνούν ότι πρέπει να εφαρμοστούν κατευθυντήριες γραμμές ενός παρόμοιου μακρο-οικονομικού πλαισίου, το ίδιο το Λευκό Βιβλίο επισημαίνει τον κίνδυνο που εγκυμονεί: «η μεγαλύτερη πρόκληση της οποίας θα αντιμετωπίσουν οι αρμόδιοι πολιτικοί θα είναι να κατανοηθεί η ανάγκη εφαρμογής κατάλληλων μακρο-οικονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών, ακόμη και όταν η ύφεση έχει ξεπεραστεί» (σ. 67).

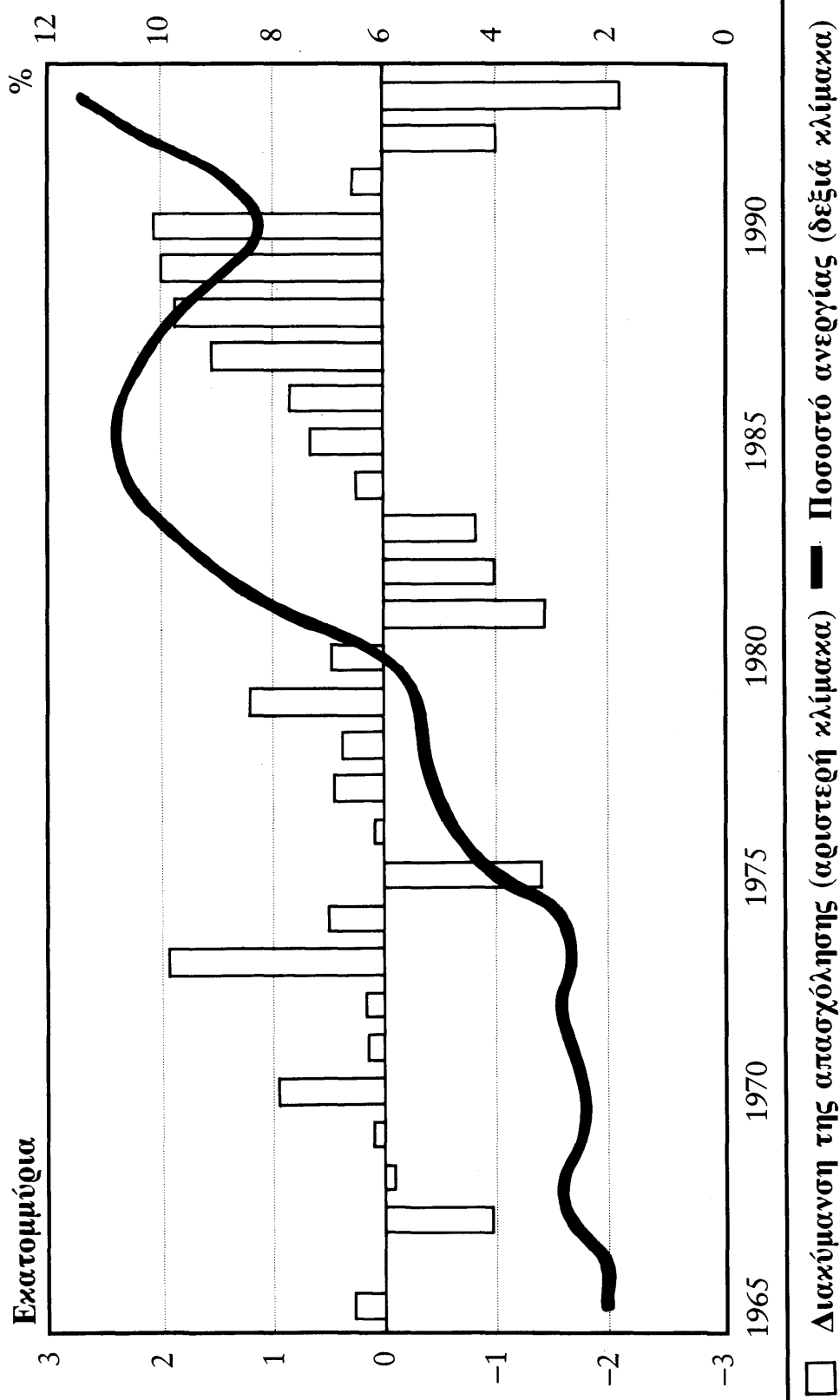
Οι τελευταίες οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής (Μάιος του 1994) δείχνουν ότι η Ευρώπη θα ξεπεράσει σύντομα την κρίση: για το 1995 προβλέπεται αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,5 %, αύξηση των επενδύσεων κατά 4,9 %, αύξηση της απασχόλησης κατά 0,3 % και σταθεροποίηση του ποσοστού ανεργίας στο 11,5 %. Με τα μάλλον ενθαρρυντικά αυτά στοιχεία (με εξαίρεση την ανεργία) ο πειρασμός θα είναι μεγάλος για τους αρμόδιους πολιτικούς να «χαλαρώσουν τα ηνία» και να ετεροχρονίσουν σε περιορισμένο βαθμό την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών, η οποία είναι ωστόσο απαραίτητη για τη μείωση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων και τη διενέργεια των απαιτούμενων κρατικών επενδύσεων.

Προς το σκοπό αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κέρκυρας, της 24ης και 25ης Ιουνίου 1994, υπενθυμίζει ότι «είναι απαραίτητο η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης να μην οδηγήσει σε χαλάρωση των προσπάθειών που αποσκοπούν στην προώθηση των διαρθρωτικών προσαρμογών στην Ευρώπη, αλλά αντίθετα πρέπει να αξιοποιηθεί για να επιταχυνθούν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, ιδίως στον τομέα της απασχόλησης όπου η κατάσταση εξακολουθεί να είναι πολύ ανησυχητική».

Στις αρχές της δεκαετίας του '80, η απασχόληση στην Κοινότητα άρχισε να αυξάνεται μόνο από τη στιγμή κατά την οποία η αύξηση του ΑΕΠ υπερέβη το 2 % (στις αρχές της δεκαετίας του '70 ήταν μάλιστα 4 %). Δεν υπάρχει λόγος για να πιστέψουμε ότι η διαφορά αυτή δεν θα μπορούσε να μειωθεί κατά τα προσεχή έτη (μέχρι 1,5 % και μάλιστα 1 %, για παράδειγμα), όταν η αμοιβή της εργασίας θα εξελίσσεται ευνοϊκότερα σε σχέση με εκείνη του κεφαλαίου. Στις ΗΠΑ η διαφορά αυτή είναι μόνο 0,5 %.

Οι προσομοιώσεις που παρουσιάζει η Επιτροπή, οι περισσότερες των οποίων συμπεριλήφθηκαν στους παραπάνω πίνακες, αναφέρουν τα πιθανά μακρο-οικονομικά πλαίσια, αλλά δείχνουν ταυτόχρονα ότι δεν είναι δυνατό να εξευρεθεί λύση στο πρόβλημα της ανεργίας χωρίς διαρθρωτικές προσπάθειες.

ΕΟΚ: Απασχόληση και ανεργία

Πηγή: Επιτροπή των Ε.Κ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Συμπληρωματική γνωμοδότηση για το έγγραφο «Οι πολεοδομικές πτυχές του Λευκού Βιβλίου ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση»

Στις 26 Ιουλίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 9, πρώτη παράγραφος του Εσωτερικού Κανονισμού, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να διατυπώσει συμπληρωματική γνωμοδότηση για το ανωτέρω έγγραφο.

Η επιτροπή 4 «Αστικές πολιτικές», στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, διατύπωσε τη γνωμοδότησή της βάσει της εισηγητικής έκθεσης του εισηγητή κ. v. Castellani στις 29 Ιουλίου 1994.

Η γνωμοδότηση αυτή διαβιβάστηκε στην επιτροπή 1, στην οποία έχει ανατεθεί κατά κύριο λόγο η εξέταση του θέματος αυτού, η οποία έλαβε γνώση σχετικά στη διάρκεια της συνεδρίασης της 9ης Σεπτεμβρίου 1994.

Η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε στις 27 Σεπτεμβρίου 1994 στη διάρκεια της 4ης συνόδου ολομέλειας την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η οικοδόμηση των βάσεων μιας βιώσιμης και μακροπρόθεσμης ανάπτυξης των ευρωπαϊκών οικονομιών, η ισχυροποίησή τους ώστε να αντιμετωπίσουν το διεθνή ανταγωνισμό, η δημιουργία των εκατομμυρίων αναγκαίων θέσεων εργασίας, όλα αυτά αποτελούν τα θέματα που το Λευκό Βιβλίο προτείνει για προβληματισμό στα κράτη μέλη. Οι προβλεπόμενες διαρθρωτικές αλλαγές θεωρούνται ως στόχοι που θα πρέπει να επιδιωχθούν μέσα σε μία μη καθοδηγητική οπτική, με σταθερή, αντιθέτως, προσοχή στα θέματα της έρευνας και της αξιοποίησης των επιχειρησιακών παραγόντων της κοινωνίας. Ειδικότερα υπογραμμίζεται η σημασία μιας συστηματικής συνεργασίας μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Μόνο σε ορισμένα αποσπάσματα το κείμενο αναφέρεται ρητά στο ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν σ'αυτή την κοινή προσπάθεια οι τοπικοί οργανισμοί, και ειδικότερα οι πόλεις. Ωστόσο, μια προσεκτική ανάγνωση αποδεικνύει ότι ένα μεγάλο τμήμα των παρεμβάσεων που ζητούνται δεν μπορούν να ξεχωριστούν από την συντονισμένη ενέργεια αυτών των οργανισμών, κι επίσης ότι σαφέστατα συγκαταλέγονται στις επιδιώξεις του εγγράφου η αναγνώριση και η απονομή των ειδικών ευθυνών στους οργανισμούς αυτούς.

1.1. Όσον αφορά τις πόλεις, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτές μπορούν να αποτελέσουν ακριβώς έναν από τους πιο δραστήριους επιχειρησιακούς παράγοντες της διαρθρωτικής αλλαγής, και στις οποίες μπορούν συγκεκριμένα να εξακριβωθούν και να τεθούν σε εφαρμογή μεγάλης σημασίας συνεργείες μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Το έγγραφο αυτό επιδιώκει να παρουσιάσει ορισμένα σημαντικά πλαίσια παρέμβασης σε σχέση με τα οποία ο ρόλος των πόλεων είναι μεγάλης σημασίας και παράλληλα επιδιώκει να υποστηρίξει την αναγκαιότητα της ρητής αναγνώρισης αυτού του γεγονότος, προκειμένου να καλλιεργηθούν στη συνέχεια οι δυνατότητες δράσης.

2. Λεπτομερέστερα, ο ρόλος των πόλεων μπορεί να αναφερθεί σε σχέση με τα ακόλουθα κύρια πλαίσια παρέμβασης:

- υποστήριξη στην οικονομική πρωτοβουλία·
- αποτελεσματικότητα της τοπικής αγοράς εργασίας·
- πολιτικές έρευνας και καινοτομίας·
- δίκτυα μεταφορών·
- τεχνολογίες πληροφορίας και τηλεπικοινωνιών·
- περιβάλλον και ποιότητα ζωής.

2.1. Υποστήριξη στην οικονομική πρωτοβουλία

2.1.1. Ο ρόλος της πόλης στην οικονομική δραστηριότητα εξελίχθηκε πρόσφατα από την άμεση παρέμβαση μέσω της κατευθείαν ανάληψης δραστηριοτήτων παραγωγής και παροχής υπηρεσιών, προς την κατεύθυνση ενεργειών έμμεσου τύπου που αποβλέπουν στο να παρακινήσουν παρεμβάσεις εκ μέρους των ιδιωτικών φορέων, στην υποστήριξή τους μέσω ενισχύσεων και εισφορών, και στη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ ιδιωτικών φορέων.

2.1.2. Οι πόλεις είναι σε θέση να προωθήσουν σε τοπικό επίπεδο τη λογική των ομίλων επιχειρήσεων, της αλληλεγγύης στα πλαίσια της επιχείρησης που, συχνά με την κοινή συμμετοχή κοινοτικών και κυβερνητικών ιδρυμάτων, είναι (αυτές μόνο) σε θέση να αντιμετωπίσουν αναπτυξιακές πορείες σε υπερεθνικό επίπεδο. Τα κίνητρα είναι προφανή: κατανομή του κόστους, μείωση των κινδύνων, δημιουργία συνεργειών λόγω της παρουσίας διαφόρων αρμοδιοτήτων και συμπεριφορών σε σχέση με τις διάφορες φάσεις των σχεδίων.

2.1.3. Ο απλός αυθορμητισμός των επιχειρήσεων και η παραδοσιακή δημόσια πρωτοβουλία δεν επαρκούν· χρειάζεται τόσο μια πιο αποφασιστική μέθοδος λειτουργίας των επιχειρήσεων όσο και το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα που διαθέτει η δημόσια πρωτοβουλία, στις περιπτώσεις που υπάρχουν προοπτικές οικονομικής αποδοτικότητας, που διαφοροποιούνται όμως στο χρόνο, και στις περιπτώσεις που διακυβεύονται αξίες κοινωνικής τάξης.

2.1.4. Η διάσταση της τοπικής κοινότητας συχνά δεν επαρκεί για να κατοχυρώσει και να διαχειριστεί συνεκτικά αυτές τις επιλογές και αυτές τις δράσεις. Αυτές συχνά έχουν μια τέτοια ευρύτητα που απαιτεί την συμμετοχή μιας μεγαλύτερης οργάνωσης του χώρου σε σχέση με την καθαρά τοπική κοινότητα. Η διάσταση της λεγόμενης «μητροπολιτικής πόλης» που ξεπερνά την τοπική κοινότητα είναι η πιο κατάλληλη, μολονότι η «μητροπολιτική πόλη» δεν θα πρέπει να γίνει αντιληπτή με τρόπο που να περιθωριοποιεί τις μικρότερες τοπικές κοινότητες όσον αφορά τις επιλογές οικονομικού και χωρικού προγραμματισμού.

Η επίλυση των διαφορών προβλημάτων πρέπει ωστόσο να αναζητηθεί στο πιο κατάλληλο χωρικό όργανο που δεν είναι αναγκαστικά το ίδιο για όλες τις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν.

2.1.5. Κατά τον σχεδιασμό της ανάπτυξης είναι σημαντικό να έχουμε υπόψη ότι μία πόλη που αποτελεί μόνο χρηματοδοτικό, οργανωτικό και καθοδηγητικό κέντρο τείνει να μεγαλώνει τις ανισότητες, ενώ η πόλη που διατηρεί ένα δικό της οικόσυστημα παραγωγικών και εμπορικών δραστηριοτήτων μικρών και μεσαίων διαστάσεων, επιτρέπει τη διατήρηση ενός πιο σύνθετου κοινωνικού ιστού, με κόμβους και διάκενα ανοιχτά στην κοινωνική και οικονομική κινητικότητα. Ένας προσεκτικός πολεοδομικός προγραμματισμός, από κοινού με τη δυνατότητα εύκολων εφαρμογών καινοτόμων τεχνολογιών και έτοιμο και αποτελεσματικό σύστημα κατάρτισης, μπορεί να επιτρέψει ευνοϊκές συνθήκες και ένα πιο ανοιχτό και πλουραλιστικό πλαίσιο.

2.1.6. Οι μικρότερες επιχειρήσεις αποτελούν, σε πολλές περιπτώσεις, χώρους παραγωγής πλούτου και ειδικότερα νέας απασχόλησης. Ωστόσο αυτές συχνά εκτίθενται στις αβεβαιότητες της αγοράς: για να ενισχυθεί η θέση τους και να ανανεωθεί η οργάνωσή τους απαιτούνται πόροι που από μόνες τους δεν είναι σε θέση να συγκεντρώσουν. Ακόμη και χώρες που στο παρελθόν υιοθέτησαν πολιτικές επικεντρωμένες κυρίως στις μεγάλες βιομηχανίες, αναγνωρίζουν σήμερα γενικότερα την αναγκαιότητα να υποστηριχθεί η ανάπτυξη των ΜΜΕ. Ως προς αυτό, έχει μεγάλη σημασία ο ρόλος των τοπικών θεσμών. Γενικότερα αποδεικνύεται πράγματι ότι οι μικρές επιχειρήσεις διαδίδονται κυρίως σε ευνοϊκά περιβάλλοντα, όπου οι κατάλληλες συνθήκες υποστηρίζονται τοπικά και ανανεώνονται στο χρόνο. Η τοπική δημόσια δράση για τη διατήρηση αυτού του ευνοϊκού περιβάλλοντος έχει ουσιαστική σημασία. Ένα σταθερό κανονιστικό πλαίσιο και μια ταχεία και αποτελεσματική διοίκηση αποτελούν σε σχέση μ' αυτό τα πρώτα θεμελιώδη στοιχεία.

2.2. Αποτελεσματικότητα της τοπικής αγοράς εργασίας

2.2.1. Αποτελεσματική είναι μια αγορά εργασίας που είναι σε θέση να επιτρέψει σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα να ικανοποιεί τις ανάγκες του μέσω της άσκησης εργασιακής δραστηριότητας σε ένα πλαίσιο στο οποίο αυτός απασχολείται προσφέροντας με τον καλύτερο τρόπο την παραγωγική του ικανότητα.

2.2.2. Για να πραγματοποιηθεί αυτό, χρειάζεται από τη μια μεριά να μην υπάρχουν φραγμοί στην είσοδο στην αγορά εργασίας και από την άλλη να μπορεί ο εν δυνάμει ή ο πραγματικά εργαζόμενος, να αναγνωρίζει ποιά είναι ακριβώς η θέση του στην αγορά εργασίας.

Φραγμοί στην είσοδο και ελλείψεις στην κυκλοφορία των πληροφοριών οδηγούν σε αναποτελεσματικές αγορές εργασίας. Οι φραγμοί μπορούν να αρθούν και η κυκλοφορία των πληροφοριών να διευκολυνθεί ως αποτέλεσμα σωστά επικεντρωμένων παρεμβάσεων που οι τοπικοί οργανισμοί είναι σε θέση να προσδιορίσουν και να πραγματοποιήσουν. Είναι σκόπιμο επίσης να ληφθούν υπόψη οι ικανότητες και οι δυνατότητες δράσης των τοπικών κοινοτήτων στο πεδίο της πολιτικής για την αγορά εργασίας. Μεταξύ αυτών μπορούν να επισημανθούν:

- παρεμβάσεις που αποβλέπουν στο να αποφευχθεί η απώλεια νεανικής εργασιακής δύναμης σε δραστηριότητες αναδιπλώσεως λόγω χαμηλής ειδίκευσης: οι drop-out των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων που καταλήγουν σε ανειδίκευτες εργασίες και οι οποίοι αν δεν ανακτηθούν εγκαίρως οδηγούν σε απώλεια παραγωγικής δυναμικότητας που ένα οικονομικοκοινωνικό σύστημα δεν θα πρέπει να επιτρέπει·
- κατάρτιση της εργατικής δύναμης σε όλα τα επίπεδα (σχολείο, επαγγελματικά ιδρύματα, πανεπιστήμιο), που θα πρέπει να εφαρμόστεί μέσω παρεμβάσεων ικανών να ευθυγραμμίζονται με την συνεχή ποιοτική εξέλιξη της ζήτησης εργασίας, προκειμένου να αποφευχθούν οι παράδοξες καταστάσεις που είναι διαδεδομένες σε διάφορες περιοχές της Ευρώπης στις οποίες εμφανίζεται ευρύτατη ανεργία της εργατικής δύναμης και ταυτόχρονα μια σημαντική δυσκολία που συναντούν οι επιχειρήσεις να βρουν ειδικευμένο εργατικό δυναμικό·
- οργάνωση μιας δημόσιας υπηρεσίας για την απασχόληση που θα δρα ως ενημερωτικό σύστημα ικανό να διευκολύνει την αντιστοιχία μεταξύ ζήτησης και προσφοράς εργασιακών υπηρεσιών, και το οποίο θα είναι αποτελεσματικό και μη γραφειοκρατικό.

Στα διαρθρωτικά προβλήματα που είναι συνήθη στην αγορά εργασίας, υπάρχει ο κίνδυνος να προστεθούν οι δυσκολίες που συνδέονται με την παρουσία εθνικών μειονοτήτων, που έχουν ήδη παγωθεί σε ορισμένες ευρωπαϊκές πόλεις, οι οποίες συχνά δεν προστατεύονται ικανοποιητικά μολονότι είναι φορείς ισοδύναμης και συχνά υψηλότερης ειδίκευσης.

2.3. Πολιτικές έρευνας και καινοτομίας

2.3.1. Οι μελέτες του ευρωπαϊκού προγράμματος FAST φανέρωσαν την ύπαρξη καινοτόμων κύκλων που αντιστοιχούν σε αστικά περιβάλλοντα στα οποία υφίστανται πολιτιστικές, θεσμικές, οικονομικοδημοσιονομικές συνθήκες και υποδομές ιδιαίτερα ευνοϊκές στην έρευνα, στις καινοτόμες εφαρμογές της και στη διάδοσή τους στο κοινωνικό και επιχειρησιακό ιστό. Μπορεί συνεπώς να υποστηριχτεί ότι μια ευρωπαϊκή πολιτική για την έρευνα απαιτεί, για να είναι αποτελεσματική, μια παράλληλη πολιτική των αστικών κύκλων.

2.3.2. Σχετικά μ' αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι κυριότεροι θεσμικοί φορείς που σχετίζονται με τις πολιτικές για την έρευνα (πανεπιστήμια, μεγάλα νοσοκομεία, δημόσια και ιδιωτικά ερευνητικά εργαστήρια, κ.λ.π.) είναι τυπικά αστικοί φορείς, είτε με την έννοια ότι έχουν μια στενή σχέση συμβίωσης με την πόλη και δεν θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν σε άλλο χώρο τις ίδιες λειτουργίες, είτε με την έννοια ότι η επιστημονική συμβολή τους σε εθνικό, ευρωπαϊκό και συνολικό επίπεδο εξαρτάται ευρύτατα από την ποιότητα και την ποσότητα των αλληλεπιδράσεων που μπορούν να έχουν με τις άλλες συνιστώσες της τοπικής και περιφερειακής αστικής κοινωνίας.

Πολιτικές διαφορών επιπέδων, που αποβλέπουν στην ενίσχυση των αστικών καινοτόμων και πολιτιστικών κύκλων, καθώς και την αλληλοσύνδεσή τους σε δίκτυα, μπορούν να έχουν συνεπώς αξιόλογες επιπτώσεις στα πολιτιστικά αποτελέσματα της έρευνας, εξίσου με τις επενδύσεις και τις άλλες γενικότερες συνθήκες.

Χρειάζεται ωστόσο να ληφθεί υπόψη ότι τα νέα προγράμματα απαιτούν συχνά ειδικευμένους εργαζομένους κυρίως εκτός των μεγάλων πόλεων για το λόγο αυτό οι πολιτικές έρευνας και καινοτομίας πρέπει να συνοδεύονται από πρωτοβουλίες που αποβλέπουν στην κατάρτιση και την επανειδίκευση των νέων και των εργαζομένων που διατρέχουν τον κίνδυνο ανεργίας.

2.4. Δίκτυα μεταφορών

2.4.1. Οι μεγάλες ροές εμπορευμάτων και ατόμων και τα συνδεδεμένα δίκτυα υποδομών έχουν τους κόμβους τους στις πόλεις. Ωστόσο, η χωρική και λειτουργική διάρθρωση αυτών των δικτύων αντικαθρεφτίζει μια κατανομή εργασίας που δεν είναι μόνο αστική αλλά, κυρίως, περιφερειακή. Αυτό σημαίνει ότι στα δίκτυα μεταφορών οι πόλεις λειτουργούν ως σημείο επαφής μεταξύ ενός τοπικού-περιφερειακού επιπέδου διαδεδομένου στο χώρο και του επιπέδου των μεγάλων εθνικών και ευρωπαϊκών υποδομών.

2.4.2. Η επίτευξη μιας ορθής ισορροπίας στην ανταλλαγή μεταξύ αυτών των δύο επιπέδων είναι στόχος που σχετίζεται με τις πολεοδομικές πολιτικές. Σ' αυτή θα πρέπει να υποταχθούν, ως μέσα, οι στόχοι των πολιτικών για τις μεταφορές. Ειδικότερα στις πόλεις και στα δίκτυα εντός των πόλεων, στο βαθμό που αποτελούν τον αποδέκτη, τον αναδιανομέα και εν μέρει τον παραγωγό των μεγάλων ροών μεταφοράς, θα πρέπει να αναγνωριστεί η λειτουργία προτάσεων και δραστηριότητας ως προς την οικοδόμηση των δικτύων υποδομής της Ευρώπης.

2.4.3. Τα δίκτυα αυτά πράγματι παρουσιάζονται ως απαραίτητες προϋποθέσεις για να μπορεί το σύστημα των πόλεων να διαδραματίσει τον διπλό ρόλο του συνόλου των «κόμβων» που είναι κατ'εξοχήν ικανοί να προσδώσουν ανταγωνιστικότητα στο ευρωπαϊκό σύστημα και του σημείου αλληλοσυσχέτισης του επιπέδου αυτού με το επίπεδο των εδαφικών και περιφερειακών συστημάτων προέλευσης.

2.4.4. Η ευρωπαϊκή πολιτική για τις μεταφορές θα πρέπει να λάβει υπόψη της τις ειδικές διαδικασίες, μέσα στις οποίες μπορούν οι ρόλοι αυτοί να υλοποιηθούν καλύτερα στις διάφορες καταστάσεις: από τις εν ενεργεία και τις ενδεχόμενες τοπικές εξειδικεύσεις, στη θέση που καταλαμβάνουν οι πόλεις στην μεταβιομηχανική μετάβαση, καθώς και στην ίδια την γεωγραφική τους θέση. Για παράδειγμα, μια πιο στενή ενσωμάτωση στο ευρωπαϊκό πολεοδομικό σύστημα των πόλεων (και των σχετικών περιφερειών) που βρίσκονται πιο κοντά στον κεντρικό πυρήνα, όπως είναι το Μιλάνο και το Βερολίνο, μπορεί να υλοποιηθεί αποτελεσματικά με τον σιδηρόδρομο υψηλών ταχυτήτων. Το μέτρο αυτό όμως από μόνο του δεν επιλύει, αντιθέτως, επιδεινώνει τα προβλήματα των πιο «απομακρυσμένων» πόλεων και περιφερειών οι οποίες για να διαδραματίσουν τον ευρωπαϊκό ρόλο τους, απαιτούν αντιθέτως ειδικές παρεμβάσεις στο σύστημα αεροπορικών μεταφορών.

2.5. Τεχνολογίες πληροφορίας και τηλεπικοινωνιών (ΤΙC)

2.5.1. Οι πόλεις είναι ανέκαθεν η κατ'εξοχήν έδρα της περισυλλογής, κατάρτισης και διάδοσης της πληροφορίας. Καθώς σήμερα η ενημέρωση αποτελεί την πηγή-κλειδί για την ανάπτυξη και τον έλεγχο όλων των τομέων της οικονομίας και της κοινωνίας, ο ρόλος των πόλεων της Ευρώπης θα είναι ακόμη πιο σημαντικός καθώς το ευρωπαϊκό ενημερωτικό σύστημα θα προχωρεί. Ειδικότερα, ήδη από σήμερα οι ευρωπαϊκές πόλεις διαδραματίζουν μια στρατηγική λειτουργία ως κόμβοι ροών ενημέρωσης και συνεπώς, κόμβοι δικτύων τηλεπικοινωνιών.

2.5.2. Τα τελευταία είκοσι χρόνια παρουσιάστηκε μια αυξημένη αστική συγκέντρωση των οικονομικών και πολιτικών λειτουργιών του ανώτερου δυνατού επιπέδου (διευθύνσεις επιχειρήσεων, χρηματοδότηση, Ε&Α, πολιτισμός και άλλες «σπάνιες» υπηρεσίες). Η τάση αυτή ωστόσο συνοδεύτηκε από την παράλληλη τάση μεγαλύτερης εδαφικής διάδοσης των λειτουργιών υπηρεσίας σε μέσο επίπεδο προς μικρότερα αστικά κέντρα, παράλληλα με την νέα χωροθέτηση παραγωγικών δραστηριοτήτων.

2.5.3. Οι δύο αυτές κινήσεις μολονότι είναι αντίθετες κατεύθυνσης, αποτελούν μια εννιαία διαδικασία αναμόρφωσης και επέκτασης σε περιφέρειες και χώρες που προηγουμένα θεωρούνταν περιφερειακές, δικτύων και ροών πληροφορίας που σχετίζονται με μεγάλα αστικά κέντρα.

Στο νέο «κοινό χώρο πληροφορίας» της Κοινότητας, οι πόλεις συνεπώς θα πρέπει να θεωρηθούν ως οι κινητήριες δυνάμεις αυτής της διπλής κίνησης και συνεπώς, ως οι βασικοί άξονες των μεγάλων διαρθρωτικών μετασχηματισμών από τους οποίους θα προκύψει η Ευρώπη του 21ου αιώνα.

2.5.4. Ως τόποι μεγαλύτερης συγκέντρωσης της ζήτησης τηλεπικοινωνιών, οι πόλεις θα προσελκύσουν ακόμη περισσότερο τις μεγάλες υποδομές των TIC («αυτοκινητόδρομοι πληροφορικής», τηλελέμενες, κ.λπ.) ειδικά εάν, όπως προβλέπει το Λευκό Βιβλίο, η χρηματοδότησή τους και η διαχείρισή τους θα προσφεύγει όλο και περισσότερο στα ιδιωτικά κεφάλαια.

2.5.5. Όλα αυτά έχουν σημαντική σχέση με τις πολεοδομικές πολιτικές. Σε τοπικό επίπεδο οι TIC μπορούν να θεμελιωθούν σε υποδομές, κανονισμούς και διαχείριση που θα επιτρέψουν την αποτελεσματική συμμετοχή των διαφόρων φορέων και κοινωνικών παραγόντων στο ρόλο που διαδραματίζουν οι πόλεις ως κόμβοι πληροφορίας.

Σε περιφερειακό, εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, η πληροφοριακή λειτουργία του αστικού συστήματος θα συνδεθεί από την εδαφική άποψη σε μορφές «διανομής», τέτοιες που θα πρέπει να επιτρέψουν να αποφευχθεί μια υπερβολική συγκέντρωση στους μεγάλους αστικούς κόμβους και να αξιοποιηθεί με συνεργείες δικτύων το μεγάλο δυναμικό που αποτελούν οι μικρές και μεσαίες πόλεις.

2.6. Περιβάλλον και ποιότητα της αστικής ζωής

2.6.1. Στην κοινοτική Ευρώπη, το 80% του πληθυσμού ζει στις πόλεις: το πρόβλημα της ποιότητας της ζωής εξαρτάται κατά μεγάλο μέρος από τις συνθήκες του αστικού περιβάλλοντος. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα επιδεικνύει ειδική προσοχή σ' αυτό το σκέλος της πολεοδομικής πολιτικής στα προγράμματα όπως είναι το LIFE, Sustainable City, Civitas, κ.λπ.

2.6.2. Οι αστικές περιοχές, στο βαθμό που αποτελούν συγκεντρώσεις πληθυσμού, δραστηριοτήτων, καταναλώσεων, υλικών και ενέργειας, αποτελούν τους τόπους στους οποίους τα προβλήματα του περιβάλλοντος γίνονται πιο οξεία, στους οποίους τα ποσοστά ρύπανσης τείνουν να γίνουν ιδιαίτερα υψηλά, και στους οποίους η επεξεργασία των αποβλήτων και η αποκατάσταση των περιβαλλοντικών πόρων είναι πιο δαπανηρές. Αποτελούν επίσης τους τόπους στους οποίους γεννούνται και αναπτύσσονται τα οικολογικά κινήματα και καταρτίζονται οι νέες «καθαρές τεχνολογίες», και οι στρατηγικές της βιώσιμης ανάπτυξης.

2.6.3. Ταυτόχρονα, οι πόλεις αποτελούν τα κυριότερα ιστοριοπολιτιστικά και αρχιτεκτονικά περιβάλλοντα στα οποία έχουν κατατεθεί οι συλλογικές μνήμες και οι συμβολικές αξίες. Πολλές απ' αυτές, όπως είναι οι πόλεις στις οποίες άνθισαν οι τέχνες, οι πόλεις που παρουσιάζουν ένα πλούσιο και διαφοροποιημένο πολιτιστικό περιβάλλον και οι οποίες φιλοξενούν μεγάλες εκδηλώσεις, προσφέρουν μια περιβαλλοντική κληρονομιά καθώς και αξίες στις οποίες θεμελιώνεται όχι μόνο η συλλογική και τοπική ταυτότητα, αλλά επίσης και η εθνική και η ευρωπαϊκή.

2.6.4. Τέλος, το αστικό περιβαλλοντικό στοιχείο, πέρα από το γεγονός ότι είναι θεμελιώδες για την ποιότητα της ζωής των κατοίκων, αποτελεί από μόνο του έναν σημαντικό θετικό παράγοντα ανταγωνιστικότητας για να προσελκυσθούν οι πιο ειδικευμένες δραστηριότητες. Ειδικότερα, οι καινοτόμοι αστικοί κύκλοι, δηλαδή το σύνολο εκείνων των τοπικών συνθηκών που είναι ικανές να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού συστήματος, σε μεγάλο βαθμό συνδέονται με τους κατ'έξοχήν πολιτιστικούς κύκλους και με θελκτικά περιβαλλοντικά πλαίσια.

3. Σε όλα τα σημεία που αναφέρθηκαν, οι πόλεις ήδη παρεμβαίνουν, από κοινού με τις λειτουργίες που ασκούν η επαρχία και οι περιφέρειες. Οι ικανότητές τους για δράση μπορούν ωστόσο να ενισχυθούν, στο πνεύμα του Λευκού Βιβλίου, με τρόπο ώστε να καταστούν χώροι πλούσιας οικονομικής και κοινωνικής επιχειρηματικότητας, και να γίνουν οι ίδιες σημαντικοί καινοτόμοι φορείς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Αυτό εξάλλου πραγματοποιείται ήδη σε πολλές περιπτώσεις. Το ζήτημα είναι να υπάρξει επίγνωση αυτού του γεγονότος και να οικοδομηθεί ένα θεσμικό πλαίσιο αναφοράς που θα το προβλέπει γενικότερα.

3.1. Είναι σημαντικό να αποσαφηνιστεί ένα σημείο. Ο όρος «πόλη» δεν αναφέρεται μόνο στον τοπικό οργανισμό. Υποδεικνύει κυρίως το σύνολο των επιμέρους ή συνδεδεμένων υποκειμένων που αλληλεπιδρούν στα πλαίσια της πόλης: πολίτες, οικογένειες, ενώσεις, οργανώσεις, επιχειρήσεις. Στα πλαίσια της σύγχρονης κοινωνίας και οικονομίας, τα υποκείμενα αυτά έχουν αναγκαστικά όλο και περισσότερες σχέσεις με τον έξω χώρο, και παράλληλα σε πολλές περιπτώσεις είναι κινητικά και μετακινούνται ανάλογα με τις ανάγκες: το πρόβλημα των πόλεων είναι σήμερα να καταφέρουν να αποφύγουν τις ευκαιριακές συμπεριφορές, εκείνων που εκμεταλλεύονται τις τοπικές πηγές χωρίς να φροντίζουν να συμβάλλουν στην αναπαραγωγή και την αύξησή τους προς το γενικότερο συμφέρον, έως ότου να τις καταναλώσουν και στη συνέχεια να μετακινηθούν αλλού. Μια πόλη γίνεται επιχειρηματίας για τον εαυτό της όταν δημιουργεί αντιθέτως τις συνθήκες για να ενθαρρυνθούν οι τοπικοί φορείς να επενδύσουν σε αμοιβαίες σχέσεις, με κοινές στρατηγικές μακροπρόθεσμης εμβέλειας που σχετίζονται με την οικονομία, την πολιτική, τον πολιτισμό.

3.2. Με τον τρόπο αυτό η πόλη καθίσταται κοινωνικό κεφάλαιο — γεγονός αμοιβαίας εμπιστοσύνης, κανόνων αλληλεπίδρασης, θεσμών, επενδυμένων κεφαλαίων σε επιχειρήσεις και επιδομές, κοινής τεχνογνωσίας, εγγυημένης ποιότητας της ζωής — που διατηρείται και αυξάνεται στο χρόνο. Η τοπική αυτοδιοίκηση έχει το δικό της θεσμικό σημαντικό ρόλο για να πραγματοποιηθούν επιχοδομητικές συνεργασίες προς την επιθυμητή κατεύθυνση και για να εξασφαλιστεί, χωρίς καθοδηγητικές προσδοκίες, η εκπροσώπηση ομάδων τοπικών φορέων και της ίδιας της πόλης στο σύνολό της. Πρόκειται ωστόσο για μια κοινή επιχείρηση πολλών παραγόντων, ιδιωτικών και δημόσιων.

3.3. Μόνο πόλεις αυτού του είδους, ικανές να δραστηριοποιήσουν ανάπτυξη, μπορούν να είναι χρήσιμες στις αρχές των επαρχιών και των περιφερειών. Ταυτόχρονα, μόνο πόλεις ικανές για ενσωμάτωση και στρατηγικές ανάπτυξης μπορούν να έχουν τα μέσα για να συμπεριλάβουν στα σχέδιά τους το σύνολο του πληθυσμού και για να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τον κίνδυνο της κοινωνικής διάσπασης σε δύο μέρη που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες μητροπόλεις. Στις πόλεις εκδηλώνεται η νέα ρωγμή μεταξύ ενσωματωμένων και περιθωριοποιημένων ατόμων. Οι πόλεις επίσης βρίσκονται στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης αυτού του προβλήματος: ακόμη και για να παρέμβουν αποτελεσματικά στο μέτωπο της κοινωνικής αλληλεγγύης, οι πόλεις θα πρέπει να αποτελούν ισχυρούς και αναγνωρισμένους θεσμικούς φορείς.

Υπάρχει λοιπόν μια Ευρώπη των πόλεων, η οποία για πολλούς λόγους και προς το γενικότερο συμφέρον απαιτεί χώρους για τους πολίτες τους στην Ευρώπη των κρατών και των περιφερειών.

Βρυξέλλες, 27 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

Συμπληρωματική γνωμοδότηση για το Λευκό Βιβλίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση: οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21ο αιώνα (1993)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ 5 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

εκτιμώντας ότι το άρθρο 198 Α της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση του 1992 παρέχει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης τη δυνατότητα να συμμετέχουν, μέσω της Επιτροπής των Περιφερειών, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

εκτιμώντας ότι τα άρθρα 100 Α και 130 Π, Ρ και Σ της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης του 1987 τονίζουν ότι η Επιτροπή αποβλέπει στον τομέα του περιβάλλοντος σε υψηλό επίπεδο προστασίας, θέτουν τους στόχους της δράσης της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος και καθορίζουν ορισμένες αρχές στις οποίες στηρίζεται η δράση της Κοινότητας·

εκτιμώντας ότι η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση του 1992 επιβεβαιώνει τους στόχους και τις αρχές της δράσης της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος, όπως εκτίθενται στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1987, και αναβαθμίζει τις δράσεις προάγοντάς τις σε πολιτικές·

εκτιμώντας ότι το πρόγραμμα δράσης «Agenda 21» το οποίο υπεγράφη κατά τη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (UNCED) στο Ρίο το 1992 τονίζει τη σημασία των σταθερών στρατηγικών ανάπτυξης·

εκτιμώντας ότι η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση του 1992 εισάγει την έννοια της αειφορίας (Άρθρο 2), προάγει «μία σταθερή και διαρκή, μη πληθωριστική και σεβόμενη το περιβάλλον ανάπτυξη» και παρέχει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τη δυνατότητα να θεσπίζει μέτρα που αφορούν τη χωροταξία, τις χρήσεις γης, εξαιρούμενης της διαχείρισης των αποβλήτων και των μέτρων γενικού χαρακτήρα, καθώς και τη διαχείριση υδατικών πόρων·

εκτιμώντας ότι το πέμπτο πρόγραμμα δράσης στον τομέα του περιβάλλοντος («Στόχος η αειφορία: Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την πολιτική και τη δράση για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη», Μάρτιος 1992) δίνει προτεραιότητα στην επίτευξη βελτιώσεων και αλλαγών στη σταθερή διαχείριση των φυσικών πόρων, στις προσπάθειες για τη μείωση της κατανάλωσης μη-ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, στην ποιότητα του περιβάλλοντος στις αστικές περιοχές, στην διαχείριση των συγκοινωνιών και μεταφορών (με ορθολογικές αποφάσεις για τις διαθρώσεις μεταφορών) και στον ολοκληρωμένο έλεγχο της ρύπανσης και την πρόληψη αποβλήτων·

εκτιμώντας ότι η Έκθεση «Ευρώπη 2000», το Πράσινο Βιβλίο για την Ανάπτυξη των Αστικών Περιοχών, και το πέμπτο πρόγραμμα δράσης τονίζουν ότι όλες οι πολιτικές της Κοινότητας θα πρέπει να αναθεωρηθούν στο φως της αρχής της αειφόρου ανάπτυξης και ότι οι πρωτοβουλίες της Επιτροπής θα πρέπει να υιοθετήσουν την εν λόγω αρχή·

ΥΙΟΘΕΤΗΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει θερμά το νέο πρότυπο «αιφόρου ανάπτυξης» το οποίο εκτίθεται στο Λευκό Βιβλίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δηλαδή την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης με σταθερό τρόπο ο οποίος να συμβάλλει στην αύξηση της έντασης της απασχόλησης και τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και περιβαλλοντικά εύρωστη: «Όπως αναφέρει η έκθεση, «για να καταπολεμηθούν στη ρίζα τους τα σημερινά αίτια της ανεργίας, πρέπει να εγκαταλείψουμε οριστικά την πορεία του παρελθόντος»: θα χρειασθεί να αναληφθούν νέες πρωτοβουλίες στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία θα διαδραματίσει το ρόλο εργαστηρίου αλλαγών.

1.2. Πρέπει, οπωσδήποτε, να αναγνωρισθεί και να αξιοποιηθεί η συμπληρωματικότητα της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, αφενός, και του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, αφετέρου. Έχει γίνει αποδεκτό ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι οικονομικά ισχυρή, ταυτόχρονα όμως πρέπει να είναι και περιβαλλοντικά εύρωστη: μια επιτυχημένη οικονομία συμβαδίζει με ένα υγιές περιβάλλον. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι ένας από τους βασικούς στόχους του νέου προτύπου σταθερής ανάπτυξης θα πρέπει να είναι η διατήρηση και βελτίωση του ευρωπαϊκού περιβάλλοντος με την ευρεία έννοια — συμπεριλαμβανομένων τόσο των αστικών, όσο και των αγροτικών περιοχών — η επιδίωξη μείωσης της ρύπανσης, της κυκλοφοριακής συμφόρησης και της υποβάθμισης και η συντήρηση των καλαίσθητων οικοδομημάτων, των σημαντικών βιοτόπων και των γραφικών τοπίων.

1.3. Ταυτόχρονα, παρουσιάζεται ολοένα και μεγαλύτερη ανάγκη να γίνεται αποτελεσματική χρήση των μη-ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και να προσεγγισθεί θετικά το ζήτημα της διατήρησης ενέργειας. Στα μέτρα του δυνατού, οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως ο ήλιος, ο άνεμος και η σε μικρή κλίμακα παραγωγή αερίου με βιοαέριο, και θα πρέπει να υιοθετήσουν μια θετική προσέγγιση απέναντι σε αυτού του είδους τις προτάσεις ανάπτυξης για τη διεξαγωγή ελέγχου μέσω της ισχύουσας διαδικασίας σχεδιασμού. Ο χωροταξικός σχεδιασμός έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει, συν τω χρόνω, τις ταξιδιωτικές συνήθειες και την κατανάλωση ενέργειας, αποτρέποντας, για παράδειγμα, την αστική ανάπτυξη χαμηλής πυκνότητας στην περιφέρεια των πόλεων και δημιουργώντας τις συνθήκες για την ανάπλαση των πυρήνων των πόλεων, τη διατήρηση των παραδοσιακών εμπορικών κέντρων και τη μεγαλύτερη χρήση των δημόσιων επιβατικών μέσων συγκοινωνίας.

1.4. Για να εφαρμοσθεί το νέο πρότυπο διαρκούς ανάπτυξης που υποστηρίζεται στο Κεφάλαιο 10 του Λευκού Βιβλίου, είναι απαραίτητο οι δημόσιες αρχές να αναλάβουν ενεργό ρόλο τόσο σε περιφερειακή, όσο και σε τοπική κλίμακα. Η τοπική αυτοδιοίκηση ορίζεται στο πέμπτο πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος ως καθοριστικός παράγοντας, ενώ το 40% περίπου των μέτρων του προγράμματος αναφέρεται ότι υπάγεται στη δικαιοδοσία των περιφερειακών και τοπικών αρχών. Επιπλέον, το πρόγραμμα δράσης «Agenda 21» για την καθολική αειφορία που καταρτίστηκε κατά τη συνδιάσκεψη του Ρίο ορίζει τις τοπικές αρχές ως μείζονα ομάδα. Αναπτύσσοντας τα δικά τους τοπικά προγράμματα δράσης «Agenda 21», οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη σταθερότητας, πράγμα που δικαιολογημένα αναγνωρίζεται στο Λευκό Βιβλίο.

1.5. Είναι σημαντικό να αναγνωρισθεί ρητά ότι, ενώ το νέο πρότυπο ανάπτυξης τονίζει τη συμπληρωματικότητα της οικονομικής ανάπτυξης και της περιβαλλοντικής προστασίας και δίνει έμφαση στον θετικό χαρακτήρα του συσχετισμού οικονομίας-περιβάλλοντος, είναι δυνατόν, σε πολλές περιπτώσεις, να σημειωθεί ένταση μεταξύ τους και να χρειασθεί να γίνουν δύσκολες επιλογές και συμβιβασμοί. Η ανάπτυξη των καθαρών τεχνολογιών παρέχει τη δυνατότητα να επιτευχθεί οικονομική ανάπτυξη, δίχως σε πολλές περιπτώσεις να προκαλούνται οικολογικές ζημιές, ή ακόμη και να βελτιωθεί η σταθερότητα, δεν είναι όμως σε θέση να αμβλύνει όλες αυτές τις εντάσεις και πρέπει να αναγνωρισθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην προστασία του περιβάλλοντος προς όφελος των μελλοντικών γενεών. Αιφόρος ανάπτυξη σημαίνει αποδοχή του γεγονότος ότι η «δυνατότητα φόρτωσης» των οικοσυστημάτων θέτει όρια στην ικανότητα του περιβάλλοντος να αντιμετωπίσει ορισμένες ανθρώπινες δραστηριότητες, όσο επιθυμητές και αν είναι αυτές για άλλους λόγους.

1.6. Η ΕΤΠ κρίνει απαραίτητο το γεγονός ότι η σημερινή οικονομική λογιστική δεν λαμβάνει υπόψη το εξωτερικό κόστος. Φρονεί ότι είναι απαραίτητο να υπάρξει διαφάνεια ώστε να υπερπηδηθούν οι ανεπάρκειες του ισχύοντος προτύπου ανάπτυξης με τον εντοπισμό της συγκαλυμμένης απώλειας ευημερίας, κυρίως όσον αφορά το περιβάλλον, τα ορυκτά καύσιμα, την πυρηνική ενέργεια και τις μεταφορές. Για το σκοπό αυτό, και επειδή το ζήτημα είναι σχετικά επείγον, η Κοινότητα πρέπει να εγκαινιάσει ερευνητικό έργο σχετικά με την «πράσινη λογιστική».

1.7. Η εφαρμογή του νέου προτύπου ανάπτυξης θα απαιτήσει τη σύμπραξη ορισμένων παραγόντων. Οι αρχές θα χρειασθεί να προβούν σε προσαρμογές των πολιτικών τους σε όλες τις κλίμακες, δηλ. ευρωπαϊκή, εθνική, περιφερειακή και τοπική, ενώ η βιομηχανία και οι καταναλωτές θα πρέπει να συνεργασθούν και να αντιδράσουν θετικά. Η ΕΤΠ συμμερίζεται την άποψη ότι η μεταβατική φάση θα διευκολυνθεί εάν οι χώρες αποφασίσουν να συντονίσουν τη δράση τους.

1.8. Υπάρχουν αβεβαιότητες όσον αφορά την εφαρμογή του νέου προτύπου ανάπτυξης και θα χρειασθεί να υπάρξει συνοχή ώστε να διασφαλισθεί ότι καμία από τις ομάδες των πολιτών ή τις περιφέρειες της Κοινότητας (ιδιαίτερα οι περιφερειακές περιοχές και τα νησιά) δεν θα υποστεί αδικαιολόγητη ζημία.

1.9. Η εισαγωγή του νέου προτύπου διαρκούς ανάπτυξης θα απαιτήσει την ανάπτυξη της συνεργασίας σε επίπεδο των διαφόρων βαθμίδων της δημόσιας διοίκησης (από τις τοπικές και τις περιφερειακές έως τις εθνικές και τις

ευρωπαϊκές) και σε επίπεδο κράτους και πολίτη. Είναι σημαντικό να κατανοηθεί σε όλη την Κοινότητα η ευθύνη για τη χάραξη της στρατηγικής ώστε να διασφαλισθεί ότι όλοι οι καθοριστικοί παράγοντες συμμετέχουν ενεργά σε αυτήν. Τα τοπικά προγράμματα δράσης «Agenda 21» αποτελούν πρωτοβουλία ευρωπαϊκών διαστάσεων με στόχο την ανάπτυξη τοπικών πολιτικών για διαρκή ανάπτυξη οι οποίες εφαρμόζονται μέσω της συγκρότησης συμπράξεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης καθώς και άλλων φορέων. Η ΕΤΠ επιδοκιμάζει το πρότυπο αυτό χειρισμού συνεργασίας και συναπόφασης για την εφαρμογή της αναπτυξιακής στρατηγικής που εκτίθεται στο Λευκό Βιβλίο.

1.10. Η ΕΤΠ φρονεί ότι πρέπει να αναθεωρηθεί το ισχύον θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ώστε να δοθεί ώθηση στην διαρκή ανάπτυξη. Συμφωνεί ότι η μετάβαση προς ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο θα απαιτήσει τη «συστηματική αναθεώρηση των σύγχρονων μακροοικονομικών και τομεακών πολιτικών» οι οποίες «θα πρέπει στο εξής να βασίζονται στην αρχή σύμφωνα με την οποία στις τιμές της αγοράς θα πρέπει να συνυπολογίζονται όλοι οι εξωτερικοί παράγοντες». Η αναθεώρηση αυτή θα απαιτήσει την μελέτη ολόκληρου του φάσματος των εργασιών της Επιτροπής και την οριζόντια ολοκλήρωση των Γενικών Διευθύνσεων που ασχολούνται, μεταξύ άλλων, με την ενέργεια, τις μεταφορές, το περιβάλλον, τη γεωργία και την περιφερειακή ανάπτυξη. Ο καλύτερος τρόπος να επιτευχθεί η οριζόντια ολοκλήρωση είναι με ορισμό Επιτρόπου για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

1.11. Επειδή οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν ανταγωνισμό σε όλα τα μέτωπα, η ΕΤΠ είναι της γνώμης ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να αδράξουν κάθε ευκαιρία και να υποστηρίξουν το πρότυπο αειφόρου ανάπτυξης ώστε να γίνει αποδεκτό έξω από τα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Κεφάλαιο 3 (διευρωπαϊκά δίκτυα): η ΕΤΠ υποστηρίζει την κατάρτιση ρυθμιστικών σχεδίων για τις διευρωπαϊκές μεταφορές και τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών. Σημειώνει ότι το άρθρο 129 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν δίνει στην Κοινότητα τη δυνατότητα να καταστήσει τη δημιουργία και την ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων άμεση νομική υποχρέωση των κρατών μελών. Ενόψει του γεγονότος αυτού και σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της διαφάνειας, τα κράτη μέλη, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης και οι πολίτες θα πρέπει να συμμετέχουν στις φάσεις των διαβουλεύσεων.

2.2. Η ΕΤΠ, μολονότι δέχεται ότι η άσκοπη καθυστέρηση στην υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής — η οποία οφείλεται στις διοικητικές διαδικασίες (χορήγηση αδειών και αξιολόγηση) — είναι αδικαιολόγητη, εκτιμά ότι ένας ορισμένος βαθμός παρέμβασης εκ μέρους των τοπικών και περιφερειακών αρχών προς όφελος της είναι απόλυτα δικαιολογημένος. Οι υποδομές του τομέα των μεταφορών και του τομέα της ενέργειας ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις σε μια ευρεία περιοχή και για σημαντικό αριθμό ετών: κάποια καθυστέρηση πρέπει να γίνει αποδεκτή κατά την αξιολόγηση της αναμενόμενης επίδρασής τους στην ευημερία και την ποιότητα ζωής. Σχετικά με το θέμα αυτό, η ΕΤΠ υποστηρίζει θερμά την άποψη που εκτίθεται στο Λευκό Βιβλίο ότι «μόνον τα έργα που πληρούν την ανάλυση επιπτώσεων τους στο περιβάλλον είναι επιλέξιμα» για να συμπεριληφθούν στον πρώτο κατάλογο έργων της Κοινότητας. Η ΕΤΠ σημειώνει ότι, κατά την επιλογή των έντεκα σχεδίων που εγκρίθηκαν στη Διάσκεψη Κορυφής της Κέρκυρας, δεν ζητήθηκε η γνώμη ούτε του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ούτε της Επιτροπής των Περιφερειών και πιστεύει ότι τόσο η ΕΤΠ όσο και το Κοινοβούλιο θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στη διαδικασία της επιλογής.

2.3. Κεφάλαιο 10 (ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο για την Κοινότητα): η ΕΤΠ υποστηρίζει απόλυτα τον στόχο της αντιστροφής της αρνητικής σχέσης που παρατηρείται μεταξύ του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, αφενός, και της οικονομικής ευμάρειας, αφετέρου. Αναγνωρίζει, ωστόσο, ότι θα χρειασθεί να υπάρξει μεταβατική φάση. Η ΕΤΠ επιδοκιμάζει όντως της άποψη ότι η Κοινότητα θα πρέπει να αυξήσει σημαντικά και να συντονίσει τις προσπάθειες Ε&Α στον τομέα των καθαρών τεχνολογιών και να θεσπίσει οικονομικά κίνητρα ώστε να υποστηριχθεί η διάδοση των αποτελεσμάτων της Ε&Α σε προϊόντα και διαδικασίες.

2.4. Η ΕΤΠ είναι της γνώμης ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να δώσει το παράδειγμα αυξάνοντας τη χρησιμοποίηση προϊόντων καθαρών τεχνολογιών: για να γίνει αυτό, φρονεί η ΕΤΠ, απαιτείται ευρύς οικολογικός έλεγχος και μια αποφασιστική πολιτική στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Επιπλέον, πράγμα που θα πρέπει να αποτελέσει την προϋπόθεση για χρηματοδότηση βάσει προγραμμάτων της ΕΕ που αφορούν την ανάπτυξη υποδομών, η Επιτροπή θα πρέπει να ορίζει κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες να εξαναγκάζουν τον εργολήπτη να χρησιμοποιεί προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον, ανακυκλωμένα υλικά και εναλλακτικές μορφές φυσικών πόρων, π.χ. δευτερεύοντα αδρανή υλικά.

2.5. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης έχουν ήδη επιτελέσει σημαντικό έργο ως προς τη διατήρηση και βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος με τη βοήθεια ενός καλά αναπτυγμένου συστήματος χωροταξίας και ελέγχου. Η αναφορά που κάνει το Λευκό Βιβλίο στην βελτίωση της ποιότητας ζωής ως προς «τη θελκτικότητα των τοπίων, την καλύτερη ενσωμάτωση των νέων κατασκευών και των υποδομών μεταφοράς στα ιστορικά αστικά κέντρα ή τη δημιουργία δημόσιων χώρων και άλλων πράσινων χώρων στις αστικές ζώνες» δεν αναγνωρίζει επαρκώς ότι έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα.

2.6. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι η χωροταξία και η τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη είναι δύο ουσιαστικές κινητήριες δυνάμεις στην επιδίωξη της απασχόλησης. Τα χωροταξικά προβλήματα αποκοτούν όλο και περισσότερο κοινοτική διάσταση. Είναι απαραίτητο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να στηρίξει τη νέα της έκθεση «Ευρώπη 2010» στο νέο πρότυπο της αειφόρου ανάπτυξης και να παροτρύνει όλες τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να πράξουν το ίδιο κατά την επανεξέταση των σχεδίων χωροταξικής ανάπτυξης τους. Η ενέργεια αυτή θα συμβάλει στην ανάπτυξη μεθόδων για την δι' αλληλεπιδράσεως ενεργοποίηση των φορέων τοπικής ανάπτυξης, στη δημιουργία ερευνητικών και αναπτυξιακών δικτύων, σε ανταλλαγές τεχνολογίας, αύξηση της παραγωγικότητας και δημιουργία θέσεων εργασίας. Η ΕΤΠ πιστεύει, μάλιστα, ότι η «Ευρώπη 2010» πρέπει να επεκταθεί: η χωροταξική πολιτική της Κοινότητας πρέπει να χαραχθεί σε συνεργασία με τους άμεσα ενδιαφερόμενους περιφερειακούς και τοπικούς φορείς. Πρέπει να καταρτισθούν χωροταξικά προγράμματα, τα οποία θα περιλαμβάνουν συντονισμένη δράση των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Η προσέγγιση αυτή πρέπει λογικά να έχει, ολοένα και περισσότερο ως αποτέλεσμα, την ελάττωση της πίεσης που ασκείται στους φυσικούς πόρους, τη μείωση των επιπέδων ρύπανσης και των επιπτώσεών της στο οικολογικό σύστημα και τη διατήρηση της βιοποικιλίας.

2.7. Μολονότι το χωροταξικό σύστημα απαιτεί πλέον σήμερα υψηλό πρότυπο αποκατάστασης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να μελετήσει με ποιο τρόπο θα μπορούσαν να επιταχυνθούν οι ενέργειες αποκατάστασης και θα μπορούσαν να επανορθωθούν αμέλειες του παρελθόντος οι οποίες οφείλονται τόσο σε ένα πεπαλαιωμένο αναπτυξιακό πρότυπο, όσο και σε μηχανισμούς ελέγχου που ήταν ανεπαρκείς. Πρέπει να αναγνωρισθεί ότι και η γη είναι πόρος που σπανίζει: σε ορισμένες συνθήκες ενδέχεται να χρειασθεί η ανακύκλωσή της (ως αποτέλεσμα εξορύξεων) ή η απορρύπανσή της (ως αποτέλεσμα βιομηχανικής χρήσης) και είναι δυνατόν να πληγεί από αρνητικές χρηματιστηριακές τιμές οι οποίες εμποδίζουν την ανάπλαση.

2.8. Ο τρόπος με τον οποίο καταναλώνονται οι σπάνιοι και πεπερασμένοι πόροι — π.χ., κατά την παραγωγή ενέργειας — αποτελεί καίριο θέμα του νέου προτύπου συνεχούς ανάπτυξης. Η ΕΤΠ σημειώνει προτάσεις όπως η πρόταση επιβολής έμμεσων φόρων για τη χρησιμοποίηση πηγών ενέργειας με περιεκτικότητα σε διοξείδιο του άνθρακα. Υποστηρίζει θερμά την αρχή της μετατόπισης της γενικής φορολογίας από τα κοινωνικά αγαθά, όπως η εργασία και το κεφάλαιο, προς τα περιβαλλοντικά «κακά», όπως η κατανάλωση φυσικών πόρων και η παραγωγή αποβλήτων. Οι αλλαγές αυτές στο φορολογικό σύστημα θα πρέπει να αποσκοπούν στην αποτροπή των αδικιών, πράγμα που θα μπορούσε, λόγω χάρη, να συμβεί εάν αυξηθεί το κόστος των ταξιδιών στις αγροτικές περιοχές όπου υπάρχουν ελάχιστα μέσα μεταφοράς ή μόνο ένας τρόπος, διατηρώντας, ταυτόχρονα, τον προοδευτικό τους χαρακτήρα.

3. Συμπέρασμα

3.1. Το Λευκό Βιβλίο αποτελεί σημαντικό ορόσημο δεδομένου ότι αναγνωρίζει ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν ισοδυναμεί απαραίτητα με αύξηση των θέσεων απασχόλησης. Κάνει, επίσης, ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός αφού αποδέχεται ότι η σχέση τόσο μεταξύ των τοπικών αναπτυξιακών φορέων όσο και μεταξύ των οικονομικών και περιβαλλοντικών στόχων πρέπει να επαναπροσδιορισθεί. Η μετάβαση από το ισχύον στο νέο πρότυπο ανάπτυξης θα είναι μία περίοδος με μεγάλες προκλήσεις, οι προκλήσεις όμως αυτές θα πρέπει να αντιμετωπισθούν προς όφελος των μελλοντικών γενεών. Εάν αντιμετωπισθούν με επιτυχία, θα φέρουν στο φως μία Ευρώπη στην οποία θα δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις απασχόλησης χάρη στην εκ νέου «ανακάλυψη» της αξίας της εργασίας σε σχέση με το κεφάλαιο, πράγμα το οποίο θα συμβάλει, με τη σειρά του, στη μείωση της υπερεκμετάλλευσης των περιβαλλοντικών πόρων (ενέργεια και πρώτες ύλες), στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και στην διασφάλιση ενός μέλλοντος με μεγαλύτερη διάρκεια.

Βρυξέλλες, 27 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Συμπληρωματική γνωμοδότηση για τις πτυχές της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης του Λευκού Βιβλίου: Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση

Στις 20 Ιουνίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1 του ΕΚ, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να γνωμοδοτήσει για τις πτυχές της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης του Λευκού Βιβλίου: Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση.

Η επιτροπή για την «Εκπαίδευση — Επαγγελματική Κατάρτιση», στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΤΠ, υιοθέτησε συμπληρωματική γνωμοδότηση στις 20 Ιουλίου 1994 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Δ. Ευσταθιάδης.

Κατά την ... σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της ...) η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Το Λευκό Βιβλίο για την «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση» εισάγει προβληματισμούς στο ευρύτερο πλαίσιο που σημαδεύεται από το υψηλό ποσοστό ανεργίας, ενώ παράλληλα ασκούνται πιέσεις ανταγωνισμού και οι τεχνολογίες μετασχηματίζουν ριζικά πολλές πτυχές της κοινωνικής και οικονομικής μας ζωής.

1.1.1. Οι επιλογές προτεραιοτήτων για ανάπτυξη, απασχόληση και ανταγωνιστικότητα είναι:

- η αντιμετώπιση της ανεργίας,
- η στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και
- η υλοποίηση διευρωπαϊκών δικτύων

με την προϋπόθεση της σύγκλισης των δράσεων για αύξηση των θέσεων απασχόλησης.

1.1.2. Η άυλη επένδυση που είναι η απόκτηση και η διάδοση της γνώσης αποτελεί την μελλοντική επένδυση των κρατών μελών για μία βιώσιμη κοινωνία.

1.2. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση αναθέτει στην Κοινότητα την αρμοδιότητα να συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας, την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία και το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής κατάρτισης (άρθρα 126 και 127 της Συνθήκης για την ΕΕ).

1.3. Πέρα από το γεγονός ότι η υπευθυνότητα ανήκει στα κράτη μέλη για την αναμόρφωση των συστημάτων σχολικής και επαγγελματικής κατάρτισης, η Κοινότητα πρέπει να υποστηρίζει με προγράμματα την αναμόρφωση αυτή καθώς επίσης και να συμβάλλει με τα χρηματοδοτικά ταμεία που διαθέτει. Οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων αυτών στις οικονομίες των κρατών μελών έχουν πάρεσι σήμερα μεγαλύτερες διαστάσεις.

1.4. Η πολιτική για ανταγωνιστικότητα, απασχόληση και ανάπτυξη δεν θα μπορέσει να ολοκληρωθεί και να είναι πλήρης και αποτελεσματική αν δεν στηριχθεί στην αποδοχή της κοινής γνώμης. Αυτό καθιστά απαραίτητη την συμμετοχή των τοπικών αρχών, όχι μόνο λόγω των δημοκρατικών τους ευθυνών, αλλά και λόγω του ρόλου που διαδραματίζουν στην προσφορά της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

1.5. Η Επιτροπή των Περιφερειών φέρει την ευθύνη για την εξέταση των σχετικών προγραμμάτων χρησιμοποιώντας τις γνώσεις και τις ικανότητές της για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε θέματα που αφορούν την οικονομική και κοινωνική συνοχή στις διάφορες περιοχές.

1.6. Αρχικά είναι αναγκαίο να μειωθούν οι υφιστάμενες διαφορές μεταξύ των διαφόρων περιοχών της Κοινότητας και μεταξύ των περιφερειών των κρατών μελών. Η συσσώρευση των επενδύσεων και του ανθρώπινου δυναμικού σε ορισμένες περιφέρειες είχε ως συνέπεια να μείνουν αναξιοποίητες πλουτοπαραγωγικές πηγές σε άλλες περιφέρειες.

1.7. Μία ανάπτυξη που στηρίζεται μόνο σε οικονομικά μεγέθη χωρίς να ενισχύει ισόρροπα και τις άλλες παραμέτρους της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής, είναι μια ανάπτυξη στρεβλή και μακροχρόνια όχι αποτελεσματική. Η μεταφορά πόρων πρέπει να αντισταθμίζει τις κοινωνικές και περιφερειακές ανισότητες εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες στη στέγαση, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση.

2. Ανάλυση των πτυχών της επαγγελματικής κατάρτισης του Λευκού Βιβλίου

2.1. Το πρόβλημα της ανεργίας πλήττει ιδιαίτερα άτομα που δεν είναι επαρκώς ειδικευμένα. Η διάγνωση αυτή του Βιβλίου επιβεβαιώνει τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση στο τρίπτυχο Ανάπτυξη, Απασχόληση και Ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την προϋπόθεση όμως της προσαρμογής τους σε όλες τις πτυχές της κοινωνίας.

2.2. Στο Λευκό Βιβλίο στην κατηγορία Απασχόληση κεφ. 7.3 γίνεται μέσα από τη διάγνωση των αδυναμιών, μία σημαντική διαπίστωση που πρέπει να μας ανησυχήσει ιδιαίτερα και εκεί να στρέψουμε τις προσπάθειές μας.

2.3. Προκαλεί ανησυχία το συγκριτικά χαμηλό μέσο επίπεδο επαγγελματικής κατάρτισης σε ορισμένα κράτη της Κοινότητας και ειδικότερα ο υπερβολικός αριθμός νέων που εγκαταλείπουν το σχολικό σύστημα χωρίς να κατέχουν την απαραίτητη βασική επαγγελματική κατάρτιση. Το γεγονός αυτό τους οδηγεί στην περιθωριοποίηση και τον κοινωνικό αποκλεισμό και από εκεί στην στρατιά των ανέργων. Ορισμένες περιφέρειες της Ένωσης πάσχουν από εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα επαγγελματικής κατάρτισης, πράγμα που είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό.

2.3.1. Το Λευκό Βιβλίο αναφέρει ότι το ποσοστό που εγκαταλείπει το σχολικό σύστημα με απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι στην Κοινότητα 42 %, ενώ στις ΗΠΑ το αντίστοιχο ποσοστό είναι 75 % και στην Ιαπωνία 90%. Αναφέρει, επίσης, ότι στην Κοινότητα το 25 % έως 30 % των νέων, θύματα της σχολικής αποτυχίας, εγκαταλείπουν το σχολικό σύστημα χωρίς να κατέχουν τις επαρκείς βάσεις για να ενταχθούν σωστά στην ενεργό ζωή. Η ΕΤΠ προσθέτει ότι το εκπαιδευτικό σύστημα είναι ανίκανο να ανταποκριθεί, πιο συγκεκριμένα, στις απαιτήσεις των παιδιών με ειδικές ανάγκες, όπως τα παιδιά των εργαζομένων μεταναστών της ΕΕ.

2.3.2. Η ΕΤΠ επισημαίνει ότι, παρόλο που υπάρχουν σημαντικές δυσκολίες για να γίνουν ακριβείς στατιστικές συγκρίσεις μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και τρίτων χωρών και παρόλο που υπάρχουν μεγάλες αριθμητικές διαφορές μεταξύ και εντός των ιδίων των κρατών μελών, είναι, εντούτοις, σαφές ότι το επίπεδο των επαγγελματικών ικανοτήτων στην ΕΕ πρέπει να ανέβει.

2.4. Απαιτείται να επανεξετασθεί η θέση της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης στην λειτουργία της κοινωνίας.

2.4.1. Οι νέοι διαπιστώνουν, αμέσως μόλις τελειώσουν το σχολείο, ότι δεν υπάρχει θέση εργασίας γι' αυτούς. Έτσι δημιουργούνται κοινωνικές στρεβλώσεις, ομαδοποιήσεις στο περιθώριο της κοινωνικής ζωής με έντονη αντικοινωνική συμπεριφορά, με αποτέλεσμα την έξαρση της εγκληματικότητας, χρήση ναρκωτικών κ.λ.π. («Πόσα εκατομμύρια παραβατών του Νόμου θα γεννηθούν τα επόμενα χρόνια από τις στρατιές των ανέργων της ΕΕ», κ. Κλάες, Υπ. Εξωτερικών Βελγίου κατά την παράδοση της Βελγικής Προεδρίας).

2.5. Το παραδοσιακό μοντέλο διδασκαλίας δεν είναι τόσο χρήσιμο στην εφ'όρου ζωής κατάρτιση, γιατί η μάθηση πρέπει να συνδυάζεται με την εμπειρία.

2.5.1. Απαιτείται να προσαρμοσθούν τα ακαδημαϊκά ιδρύματα μετασχολικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις απαιτήσεις του ταχέως εξελισσόμενου και μετασχηματιζόμενου σημερινού κόσμου.

2.5.2. Η σωστή εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού, η καλή συνεργασία από την αρχική του εκπαίδευση με το εκπαιδευτικό περιβάλλον δημιουργεί άτομα που έλκονται από την μάθηση και η μάθηση αυτή οδηγεί στα επιτεύγματα και την γνώση που κάνουν μία αγορά ανταγωνιστική.

2.6. Η δια βίου εκπαίδευση για την απόκτηση γνώσης και η ανάπτυξη του ατόμου αποτελεί τον κύριο στόχο της κοινωνίας μας και θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο κοινωνικού διαλόγου.

2.6.1. Εδώ υπεισέρχεται ο ρόλος των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων μετασχολικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, για να καταστήσουν τους φοιτητές ικανούς να συνεχίζουν μόνοι τους τη μορφωτική τους ανάπτυξη. Πρέπει να διαφοροποιήσουν την οργανωτική τους δομή και τις μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιούν ώστε να καταστήσουν δυνατή και αποτελεσματική την εφ'όρου ζωής κατάρτιση. Οι υπάρχουσες δημοσιονομικές δυνατότητες δεν επιτρέπουν σημαντικές αυξήσεις της χρηματοδότησης είτε της αρχικής είτε της συνεχούς εκπαίδευσης. Δεδομένου ότι ο όγκος των γνώσεων διπλασιάζεται κάθε επτά χρόνια, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στη συνεχή εκπαίδευση. Η διάρκεια της αρχικής εκπαίδευσης δεν πρέπει, συνεπώς, να αυξηθεί και πρέπει να ενισχυθούν μέτρα προς υποστήριξη της συνεχούς εκπαίδευσης.

2.6.2. Στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, το βάρος δίδεται συχνά στη θεωρία, η οποία μπορεί να είναι σημαντική προετοιμασία για τον ακαδημαϊκό κόσμο και την έρευνα. Ωστόσο, για όσους επιθυμούν να εισέλθουν στη μη ακαδημαϊκή αγορά εργασίας, η προέγγλιση αυτή ενδέχεται να είναι λιγότερο χρήσιμη και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα πρέπει να διασφαλίζουν την πρόσβαση όλων των σπουδαστών σε μαθήματα που τους παρέχουν τη βάση για την απόκτηση πρόσθετων επαγγελματικών ικανοτήτων. Η κατάλληλη επαγγελματική πείρα εκτός του ακαδημαϊκού ιδρύματος, αλλά στη διάρκεια της περιόδου των σπουδών, πρέπει να αποτελεί σημαντικό τμήμα κάθε προγράμματος σπουδών στα ΑΕΙ.

2.6.3. Σημαντική είναι η εξ'αποστάσεως εκπαίδευση για όλους τους λόγους που έχουν άλλωστε εκτεθεί και σε κείμενα της ΟΚΕ, — αλλά με την προϋπόθεση ότι δεν θα καταργείται η ανθρώπινη επαφή και τα δίκτυα κατάρτισης θα είναι καλά δομημένα.

2.7. Ενδιαφερόμενοι από την εκδήλωση των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών των πανεπιστημίων δεν είναι βέβαια μόνο οι συμμετέχοντες, πανεπιστημιακοί, δάσκαλοι, φοιτητές. Άμεσα ενδιαφερόμενοι είναι και οι επιχειρήσεις και κυρίως οι ΜΜΕ.

2.7.1. Μέχρι σήμερα η επαγγελματική κατάρτιση συνδεόταν συνήθως με τη ζωή της επιχείρησης.

2.7.2. Στο Λευκό Βιβλίο η επαγγελματική κατάρτιση ενισχύεται με τις νέες τεχνολογίες χάρη στην αξιοποίησή τους και την κατάρτιση των ερευνητών τους.

2.7.3. Οι επιχειρήσεις απευθύνουν επείγοντα αιτήματα στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, και γι' αυτό τα Πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα θα πρέπει να έλθουν κοντά τους με κατάλληλες δράσεις. Θα πρέπει να αναπτυχθεί ένα σύστημα κατοχύρωσης εκπαιδευτικών μορίων που θα επιτρέπει στους σπουδαστές ή τους εκπαιδευόμενους να συγκεντρώνουν αποδεικτικά συμμετοχής τους σε προγράμματα κατάρτισης ή σπουδών, για να αποκτήσουν τελικά ένα πιστοποιητικό, δίπλωμα ή πτυχίο.

2.7.4. Η ηλεκτρονική εικόνα, η ηλεκτρονική πρόσβαση στην πληροφόρηση, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, είναι υπηρεσίες που συμβάλλουν σήμερα στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.

2.7.5. Η τηλεεργασία, η τηλεματική, η τηλεδιοίκηση είναι εφαρμογές που απαιτούν εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό.

2.8. Ενισχύεται ο ρόλος των ΜΜΕ σήμερα ως κινητήριος δύναμη για την τόνωση του δυναμισμού της εσωτερικής αγοράς με την στήριξη της ανταγωνιστικότητάς τους.

3. Περιγραφή των τομέων όπου έχουν αναληφθεί δραστηριότητες και των προγραμμάτων που εφαρμόζονται

3.1. Τα προγράμματα Leonardo και Σώκρατης θέτουν γενικούς στόχους και χρηματοδοτούν με διάφορους τρόπους την επίτευξή τους.

3.2. Συγκεκριμένα το Leonardo καθιερώνει ένα κοινό πλαίσιο στόχων της κοινοτικής δράσης που προορίζεται να προωθήσει μια συνεκτική και προσδιορισμένη ανάπτυξη της επαγγελματικής κατάρτισης καλύπτοντας όλο τον τομέα αυτό. Καθιερώνει επίσης ένα σύνολο κοινοτικών μέτρων που εφαρμόζονται με βάση το κοινό πλαίσιο στόχων με σκοπό να υποστηριχθούν και να συμπληρωθούν οι ενέργειες στα κράτη μέλη.

3.3. Το πρόγραμμα Σώκρατης έχει στόχο την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής διάστασης στις σπουδές όλων των επιπέδων, έτσι ώστε να αποκτήσει ο πολίτης ευρωπαϊκή συνείδηση χάρη:

- στην πολιτισμική κληρονομιά των κρατών μελών,
- στην ανάπτυξη των ξένων γλωσσών για την αλληλεγγύη και κατανόηση των λαών,
- στην εντατικοποίηση της κινητικότητας των σπουδαστών,
- στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων κάθε εκπαιδευτικού επιπέδου όλων των κρατών μελών για την αξιοποίηση του πνευματικού δυναμικού μέσα από την κινητικότητα των διδασκόντων,
- στην ενθάρρυνση της ακαδημαϊκής αναγνώρισης των διπλωμάτων,
- στην ανάπτυξη της χρησιμοποίησης των τεχνολογιών της πληροφόρησης και των επικοινωνιών για την εκπαίδευση,
- στην ανάπτυξη της εξ'αποστάσεως εκπαίδευσης και
- στην προώθηση των ανταλλαγών πληροφοριών και εμπειριών.

3.4. Και τα δύο προγράμματα καλύπτουν τις εκπαιδευτικές πτυχές και ανάγκες του Λευκού Βιβλίου για ανταγωνιστικότητα, απασχόληση και ανάπτυξη.

3.5. Στους προβληματισμούς του Λευκού Βιβλίου απαντούν επίσης δυναμικά και πολλές άλλες κοινοτικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ): η Employment (που περιλαμβάνει τα Horizon, NOW και Youthstart), η Adapt (βιομηχανική αλλαγή) και η πρωτοβουλία για τις ΜΜΕ.

4. Ειδικές παρατηρήσεις στο Λευκό Βιβλίο και προτάσεις για λήψη συγκεκριμένων μέτρων

4.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει τις ενέργειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περαιτέρω ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και την εξύψωση της ποιότητας της εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα, αλλά πιστεύει πως ο πρωταρχικός σκοπός της εκπαίδευσης πρέπει να είναι η διασφάλιση σωστής βασικής εκπαίδευσης για όλους.

Προς τον σκοπό αυτόν θα ήταν επιθυμητή η δημιουργία κατάλληλης υπηρεσίας σε κάθε χώρα για πληροφόρηση σχετικά με την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης στα σχολεία.

4.1.1. Η εισαγωγή της ευρωπαϊκής διάστασης θα πρέπει επίσης να επεκταθεί και στις ενέργειες κατάρτισης των καθηγητών και του διοικητικού προσωπικού.

4.2. Πρέπει πρώτα απ'όλα να κοιτάξουμε το πρώτο επίπεδο της βασικής εκπαίδευσης το οποίο φαίνεται να χρειάζεται αναπροσαρμογή και βελτίωση, για να προηγηθεί η ποιότητα έναντι της ποσότητας των γνώσεων. Να καταστεί πεποίθηση στον μαθητή ότι μέρος της κοινωνικής του δράσης είναι, η συμμετοχή στο περιβάλλον μάθησης — εκπαίδευσης.

4.3. Για να ανταποκριθούν στα νέα καθήκοντα και υποχρεώσεις στον αυριανό εργασιακό χώρο οι σημερινοί εργαζόμενοι έχουν ανάγκη συνεχούς κατάρτισης και εκπαίδευσης, ώστε να αποκτήσουν την ευελιξία που απαιτείται για να ανταπεξέλθουν στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις όσον αφορά τις επαγγελματικές ικανότητες και τις νέες τεχνολογίες. Η κατάρτιση πρέπει να είναι αναπόσπαστο κομμάτι της επαγγελματικής διαδρομής κάθε ανθρώπου.

4.4. Τα σχέδια που έχουν εφαρμοσθεί μέχρι σήμερα αφορούν ορισμένες ομάδες μίας κοινότητας και δεν καλύπτουν όλους τους ενδιαφερομένους μιας περιοχής.

4.5. Οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο με τη βοήθεια μηχανισμών προώθησης εταιρικών σχέσεων, διότι δρουν ως καταλύτες και συντονιστές και επιτυγχάνουν την προσέγγιση όλων των εταίρων που συμμετέχουν στα σχέδια. Τα προβλήματα δεν είναι δυνατόν να επιλυθούν μονομερώς ή σε τομεακό επίπεδο, αλλά λύσεις μπορούν να εξευρεθούν μόνο με τη συμμετοχή όλης της κοινότητας.

4.6. Η προσφορά του πανεπιστημίου προς την τοπική αυτοδιοίκηση και την περιφερειακή διοίκηση και αμφίδρομα της τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης προς το πανεπιστήμιο μπορεί να είναι σημαντική. Οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης πρέπει, επίσης, να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της συνεργασίας της αγοράς εργασίας με τις εκπαιδευτικές αρχές.

4.6.1. Πρέπει να σημειώσουμε ότι το πανεπιστήμιο δεν μπορεί να είναι ξεκομμένο από τα ζωτικά προβλήματα μιας περιοχής, στην οποία λειτουργεί και αναπτύσσεται. Εκτός από την διδακτική του αποστολή έχει και ερευνητική.

4.6.2. Πρέπει να οριστεί ένας συμπληρωματικός άξονας ενεργειών για την κατάρτιση των απασχολούμενων στις ΜΜΕ οι οποίες βοηθούν ως κινητήριος δύναμη στην τόνωση της εσωτερικής αγοράς και την ανταγωνιστικότητα των παραγομένων προϊόντων. Οι ΜΜΕ εκτός από αυτές που παράγουν προϊόντα αιχμής και υψηλής τεχνολογίας, φαίνεται να αγνοούν τις ανάγκες τους, και να μην προσαρμόζονται σε νέες μεθόδους οργάνωσης και χρήσης νέων τεχνολογιών. Οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα πρέπει, συνεπώς, να αναπτύξουν μεγαλύτερη δράση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, ιδίως προωθώντας την κατάρτιση των υπαλλήλων τους ως τμήμα της πολιτικής προσωπικού τους.

4.7. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον εγκαίνιασμό του σχεδίου-πilotού για την συνεργασία μεταξύ των περιφερειών που αποσκοπεί να ενδυναμώσει τη συνεργασία μεταξύ των τοπικών φορέων της Ένωσης στον τομέα της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα όσον αφορά την ανάλυση των αναγκών σε επαγγελματική κατάρτιση.

4.7.1. Επειδή το εν λόγω σχέδιο-πilotός αφορά μόνο 10 περιοχές⁽¹⁾, η Επιτροπή επιθυμεί στο μέλλον την επέκταση και τη συνέχιση παρόμοιων πρωτοβουλιών σε περισσότερες περιοχές.

⁽¹⁾ Αστική Περιοχή της Κοπεγχάγης (Δανία), Sachsen-Anhalt (Γερμανία), Δυτική Ελλάδα, Κοινότητα της Valencia (Ισπανία), Pays de Loire (Γαλλία), Liguria (Ιταλία), ευρύτερη περιοχή Δουβλίνου (Ιρλανδία), Limburg (Ολλανδία), Κεντρική Πορτογαλία, East Anglia (HB).

4.7.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει την πρόσφατη πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στα πλαίσια της κοινοτικής δράσης ARION, να παράσχει τη δυνατότητα, κατά τη διάρκεια του 1994/95, σε 950 ειδικούς στον τομέα της εκπαίδευσης να επισκεφθούν ένα άλλο κράτος μέλος και να γνωρίζουν από κοντά τα διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα.

4.7.3. Η επιθυμία για τέτοιου είδους ανταλλαγών έχει εξάλλου εκφραστεί και στις γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ⁽¹⁾, καθώς επίσης και στη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για το πρόγραμμα Σώκратης (CdR 43/94).

4.8. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι καθοριστικός παράγοντας για τη δημιουργία της Ευρώπης των Πολιτών και την ολοκλήρωση της Εσωτερικής Αγοράς. Η εκμάθηση όμως άλλων ξένων γλωσσών δεν θα πρέπει να γίνεται σε βάρος των γλωσσικών ιδιωμάτων των περιφερειών.

4.9. Η διαδικασία της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα απαιτήσει να αυξηθεί τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά η ενημέρωση σχετικά με τα εκπαιδευτικά και τα ειδικά θέματα που αφορούν την ανάπτυξη των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Αυτή η ανάγκη εξυπηρετείται από το δίκτυο Eurydice.

4.9.1. Μία επέκταση του δικτύου Eurydice που να καλύπτει την επαγγελματική κατάρτιση θα ήταν ευχής έργο. Η συμβολή του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την ανάπτυξη της επαγγελματικής κατάρτισης (Cedefop), σ' αυτόν τον τομέα, θα είναι αξιόλογη.

4.10. Τα μέχρι σήμερα προγράμματα της Επιτροπής προσπάθησαν να δώσουν ωθήσεις σε τομείς της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, όμως θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα δίκτυο συνεργασίας όλων αυτών των προσπάθειών.

Ταυτόχρονα πρέπει να εξασφαλισθεί με χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία, ο εξοπλισμός και οι υποδομές και να επικεντρωθούν οι προσπάθειές μας στις περιοχές που μειονεκτούν για να αποφύγουμε τις πολλές ταχύτητες ανάπτυξης. Η ΕΤΠ υπενθυμίζει ότι για πρώτη φορά διατίθεται οικονομική στήριξη για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών υποδομών (κτιρίων, εγκαταστάσεων κλπ.) βάσει του νέου κανονισμού για τα Ευρωπαϊκά Περιφερειακά Ταμεία. Η ΕΤΠ υποστηρίζει ότι αυτή η δυνατότητα χρηματοδότησης για την περίοδο 1994-1999 πρέπει να χρησιμοποιηθεί επαρκώς και αποτελεσματικά, ώστε να ισοσταθμιστούν οι εκπαιδευτικές ανισότητες στις περιφέρειες του στόχου 1.

4.11. Επειδή από τις υπάρχουσες δραστηριότητες των προγραμμάτων απουσιάζει η συνέργεια που θα τα ενσωματώσει στην κοινωνία, η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί τη θέσπιση κοινοτικών μέτρων μέσα από ένα πολυετές πρόγραμμα δράσεων με τη μορφή πρωτοβουλίας με στόχο την συνεργασία των περιφερειακών και τοπικών αρχών με τους οικονομικούς, επαγγελματικούς και εκπαιδευτικούς παράγοντες μιας περιοχής ώστε να αξιοποιηθεί το ανθρώπινο κεφάλαιο καθόλη την διάρκεια της ενεργού επαγγελματικής του ζωής.

4.11.1. Η πρωτοβουλία αυτή θα αποτελεί σύνδεσμο με τα άλλα προγράμματα ώστε αυτά να μπορέσουν να ενσωματωθούν στην κοινωνία και την πραγματικότητα. Κύριος καταλύτης των δράσεων θα είναι οι περιφερειακές και τοπικές αρχές που,

- θα αγγίζουν οριζόντια ζητήματα σχετικά με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τις πολιτικές·
- θα αξιολογούν και παρακολουθούν κοινοτικά προγράμματα και σχέδια·
- θα συλλέγουν και θα παρέχουν πληροφόρηση.

4.11.2. Η εταιρική σχέση μεταξύ αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων θα δημιουργεί δεσμούς

- μεταξύ εκπαίδευσης-κατάρτισης και βιομηχανίας-οικονομικής ζωής,
- μεταξύ εκπαίδευσης-κατάρτισης και πολιτικών καταπολέμησης της ανεργίας,
- μεταξύ εκπαίδευσης-κατάρτισης και προσπαθειών για την κοινωνική ενσωμάτωση των παιδιών μεταναστών,
- μεταξύ εκπαίδευσης-κατάρτισης και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού,
- μεταξύ εκπαίδευσης-κατάρτισης και μέριμνας για περιφερειακή ανάπτυξη,
- μεταξύ εκπαίδευσης-κατάρτισης και αναγκών.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση CES 564/94 για το πρόγραμμα Σώκратης, και CES 381/94 για την «Νεολαία στην Ευρώπη III».

4.11.3. Η πρωτοβουλία θα θεσμοθετεί ένα διάλυο επικοινωνίας με αμφίδρομη κίνηση μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών, της ερευνητικής και διδακτικής δυνατότητας και των επιχειρήσεων.

4.11.4. Η κοινοτική μέριμνα θα αποβλέπει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιοχών του στόχου 1 και του ανεπτυγμένου βορρά, στον τομέα της εκπαίδευσης και των υποδομών.

4.11.5. Πρέπει να αξιοποιηθεί η εμπειρία από την διαπανεπιστημιακή συνεργασία, την ανταλλαγή φοιτητών και την συνεργασία Βιομηχανίας και Πανεπιστημιακών ιδρυμάτων των προγραμμάτων Leonardo και Σώκρατης κ.α.

4.11.6. Η ΤΑ και η περιφερειακή διοίκηση πρέπει να ασκήσουν την επιρροή τους στις επιχειρήσεις ώστε αυτές να γνωρίσουν και να συμμετάσχουν στα ενδιαφέροντα των εργαζομένων είτε αυτά είναι πολιτισμικά είτε επαγγελματικά είτε κοινωνικά ώστε το προσωπικό τους να είναι κοινωνικά και επαγγελματικά συνειδητοποιημένο και ενταγμένο, πράγμα που θα αποβεί προς όφελός τους.

4.11.7. Πρέπει να καθιερωθεί επαγγελματικός προσανατολισμός μέσα από τοπικά κέντρα που υποστηρίζονται από εταιρικές σχέσεις.

4.11.8. Οι γνώσεις πρέπει να ανασυντίθενται και να αναδιορθώνονται διαρκώς με την εφαρμογή ευέλικτων και ανοικτών συστημάτων κατάρτισης έτσι ώστε τα άτομα να προσαρμόζονται στις τεχνολογικές καινοτομίες που είναι απαραίτητες τόσο για τα ίδια όσο και για τις επιχειρήσεις.

5. Συμπληρωματικά θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι επιδοκιμάζουμε το περιεχόμενο της γνωμοδότησης της ΟΚΕ της 27ης Ιανουαρίου 1994, για τη συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων στην περιφερειακή πολιτική της Κοινότητας, και την γνωμοδότηση της 27ης Απριλίου 1994 για την Πράσινη Βίβλο για την Ευρωπαϊκή διάσταση της Εκπαίδευσης (CES 420/94 τελικό).

6. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι η πρόταση του Λευκού Βιβλίου για τα φορολογικά κίνητρα δεν αφορά τα κράτη μέλη. Από την άλλη πλευρά, αναγνωρίζει ότι είναι σημαντικό να επιδιωχθεί η εναρμόνιση των διάφορων μορφών οικονομικής στήριξης της εκπαίδευσης σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 27 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Συμπληρωματική γνωμοδότηση σχετικά με το Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση: οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21ο αιώνα (1993)

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ, ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ DELORS

Γενικές παρατηρήσεις

- Επικροτούνται οι στόχοι του Λευκού Βιβλίου με έμφαση στο πρόβλημα της ανεργίας.
- Επισημαίνεται το γεγονός ότι ο χαρακτήρας του Λευκού Βιβλίου είναι κυρίως μακροοικονομικός. Αυτό σημαίνει ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε μακροοικονομικό επίπεδο έχουν συνέπειες για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η οικονομική ανάπτυξη και η κοινωνική εξέλιξη είναι αναγκαίες και από την άποψη της ανταγωνιστικότητας.
- Επισημαίνεται το κόστος των κοινωνικών επιπτώσεων της ανεργίας. Το κόστος της ανεργίας συμβάλλει σημαντικά στα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα των κρατών μελών. Ορθώς τονίζεται στο Λευκό Βιβλίο ότι, εάν ληφθεί υπόψη η επιδείνωση της κατάστασης της υγείας και η αυξανόμενη εγκληματικότητα, το συνολικό κοινωνικό κόστος,

υπολογιζόμενο με καθαρά οικονομικά κριτήρια, είναι κατά πολύ υψηλότερο από ό,τι στην περίπτωση που ένα συγκεκριμένο άτομο παραμένει στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Οι συνέπειες της υψηλής ανεργίας καθίστανται σαφείς σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και αφορούν:

- την περιθωριοποίηση·
- τον κοινωνικό αποκλεισμό·
- την εγκληματικότητα.

Στο Λευκό Βιβλίο αναφέρεται ότι πρέπει να δημιουργηθούν τρία εκατομμύρια νέες θέσεις απασχόλησης, οι οποίες κατά ένα μέρος θα στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και των συνθηκών διαβίωσης.

Αυτό μπορεί εκτός άλλων να επιτευχθεί μέσω: της κατ'οίκον φροντίδας ηλικιωμένων, της υγιεινολογικής προστασίας, της προστασίας των ατόμων με ειδικές ανάγκες, της φύλαξης παιδιών, των υπηρεσιών που παρέχονται από θυρωρούς, και μέσω εξωσχολικών δραστηριοτήτων, ...

Το αυτό ισχύει, όμως, και στους τομείς της αναμόρφωσης πόλεων και χωριών, της δημόσιας ασφάλειας, των δημόσιων συγκοινωνιών, της συντήρησης του πρασίνου και της τήρησης των ποιοτικών προτύπων όσον αφορά το περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό παρατηρείται ότι το πρόγραμμα Life θα πρέπει να ενισχυθεί προκειμένου να αποτελέσει τη βάση για

- ανανέωση της περιβαλλοντικής τεχνολογίας στον τομέα των ΜΜΕ·
- συστήματα αποδοτικής χρήσης της ενέργειας·
- καθαρισμό ρυπανθέντων χώρων.

Λόγω της ατελούς λειτουργίας της αγοράς εργασίας, δεν είναι δυνατή η χωρίς άλλο δημιουργία θέσεων απασχόλησης στους τομείς αυτούς. Εδώ πρέπει να αναληφθεί δράση εκ μέρους των αρχών, γεγονός το οποίο συνεπάγεται και τη διάθεση σχετικών κονδυλίων. Δυνατότητες για την άσκηση μιας ενεργούς πολιτικής υπάρχουν ιδιαίτερες σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο με στόχο:

1. την προαγωγή της απασχόλησης·
2. τη συνοδεία προς ανεύρεση εργασίας.

Ad 1. Η οργανωτική δυνατότητα των αρχών

Ακριβώς λόγω της άμεσης επαφής που διαθέτουν με τους ενδιαφερόμενους, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να συμβάλλουν στη βελτίωση της κατάστασης διασυνδέοντας την προσφορά με τη ζήτηση. Ένας τομέας στον οποίο δημιουργούνται πολλές νέες θέσεις απασχόλησης είναι αυτός των ΜΜΕ. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να ενισχύσουν την εξέλιξη αυτή ασκώντας μία φιλική προς τις επιχειρήσεις πολιτική, τηρώντας μία ανοικτή στάση όσον αφορά τις εξελίξεις στον τομέα της αγοράς και διεξάγοντας περιοδικές διαβουλεύσεις με τους εργοδότες σε αποκεντρωμένο επίπεδο. Ένας από τους τομείς στο πλαίσιο του οποίου πρέπει οπωσδήποτε να αναληφθεί δράση σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο είναι αυτός της δημιουργίας των προϋποθέσεων για την οικονομική ανάπτυξη, όπως είναι η δημιουργία κατάλληλων υποδομών, χώρων εγκατάστασης επιχειρήσεων και κτιρίων για την εγκατάσταση περισσότερων επιχειρήσεων.

Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης στο ρόλο του εργοδότη

Ως φορέας οικονομικής ανάπτυξης, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Η οικονομική ανάπτυξη καθεαυτή δεν επαρκεί για τη δημιουργία ικανού αριθμού θέσεων απασχόλησης. Θα πρέπει να αναπτυχθεί μία διαρθρωτική προσέγγιση, η οποία να αποσκοπεί κυρίως στην άσκηση ενεργούς πολιτικής, που οδηγεί στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και όχι στην «παθητική» μείωση της ανεργίας (στο σχόλιο της Επιτροπής 1, στο σημείο 37, γίνεται δικαιολογημένα αναφορά στο θέμα αυτό). Στα μέσα για την επίτευξη του στόχου αυτού συγκαταλέγονται η ικανοποιητική ευκαμψία της αγοράς εργασίας και η αξιοποίηση της αύξησης της παραγωγικότητας για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και όχι για την αύξηση των μισθών.

Ad 2. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να υπάρξει μία μετατόπιση της προσοχής από την εισροή στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην εκροή από αυτό. Ιδιαίτερος η σχετική εμπειρία που αποκτήθηκε στην Ολλανδία καταδεικνύει ότι το σημείο αυτό αφορά μία σημαντική μετατόπιση της πολιτικής. Αναφέροντας αυτό επιθυμώ να καταδείξω ότι, σήμερα, τα άτομα τα οποία έχουν δικαίωμα σε κοινωνικές παροχές συνοδεύονται και ότι καταβάλλεται προσπάθεια να ενεργοποιηθούν προκειμένου να ανεξαρτητοποιηθούν. Το γεγονός αυτό προσδίδει μία τελείως διαφορετική διάσταση/κατεύθυνση στην κοινωνική καθοδήγηση.

- Στον τομέα της προαγωγής της επαγγελματικής εμπειρίας καθώς και της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για την ενίσχυση της θέσης των νέων στην αγορά εργασίας και για τη μετάβασή τους σε κανονική εργασία, οι ολλανδικές εμπειρίες με τα προγράμματα εξασφάλισης απασχόλησης σε νέους και τους φορείς επανένταξης των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας είναι θετικές. Τα προγράμματα αυτά επικεντρώνονται στην προσφορά έμμεσης απασχόλησης σε νέους που είναι δύσκολο να βρουν μια νέα θέση. Εκ των πραγμάτων προκύπτει ότι η μετάβαση σε κανονική εργασία, μέσω των προγραμμάτων εξασφάλισης εργασίας σε νέους και των φορέων επανένταξης των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας καρποφορεί.

- Η εκπαίδευση ενηλίκων αποσκοπεί να αυξήσει τις αρχικές πιθανότητες ανεύρεσης εργασίας των ανέργων και των ατόμων τα οποία απειλούνται από την ανεργία. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί σε ομάδες όπως οι γυναίκες που επανεντάσσονται στην αγορά εργασίας, οι αλλόχθονες και οι μακροχρονίως άνεργοι.
- Τέλος, απαραίτητος κρίκος του συνόλου είναι η μετάβαση από την εθελοντική παροχή υπηρεσιών στην έμμοσθη απασχόληση. Η εθελοντική παροχή υπηρεσιών διαθέτει ορισμένα από τα πλεονεκτήματα/ χαρακτηριστικά της έμμοσθης εργασίας, αυξάνοντας τις πιθανότητες μετάβασης στην αγορά εργασίας, και αποτελεί έναν κατάλληλο τρόπο απασχόλησης και για τα άτομα τα οποία δεν έχουν παρά πολύ περιορισμένες πιθανότητες ανεύρεσης εργασίας στην αγορά.

Προϋποθέσεις για την επίτευξη των προαναφερθέντων είναι:

1. η κατάρτιση ευέλικτων προγραμμάτων προσανατολισμένων στην αγορά εργασίας·
2. η διατήρηση στενών συνδέσεων με τον επιχειρηματικό κόσμο·
3. η συνεργασία με τα διάφορα ενδιαφερόμενα εκπαιδευτικά ιδρύματα·
4. η εκτίμηση των αποτελεσμάτων των μέτρων που έχουν ληφθεί.

Το τελευταίο σημείο ενδιαφέρει σε σχέση με τις χρηματοδοτικές επιπτώσεις των αναληφθέντων δραστηριοτήτων. Είναι χωρίς άλλο σκόπιμο να μετρηθούν οι επιπτώσεις της πολιτικής και να εξετασθεί κατά πόσον τα αποτελέσματα ενός προγράμματος καταπολέμησης της ανεργίας αντισταθμίζουν τις δαπάνες που πρέπει να καταβληθούν για το σκοπό αυτό.

Τέλος, επιθυμώ να επιστήσω την προσοχή σε μία ευρωπαϊκή πολιτική που αποσκοπεί στην ενίσχυση των εξελίξεων αυτών με τα διαρθρωτικά ταμεία και τις κοινοτικές πρωτοβουλίες όπως οι Youthstart, LEDA και ILE. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο κατά την ανάπτυξη πρωτοβουλιών τοπικού/περιφερειακού χαρακτήρα μπορεί να διαδραματίσει η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Τούτο αποτελεί και το λόγο για τον οποίο θα πρέπει να ενισχυθούν οι κοινοτικές πρωτοβουλίες στον τομέα αυτό, όπως το πρόγραμμα Pacte. Στις κοινοτικές δραστηριότητες μπορεί επίσης να συγκαταλέγεται και η ίδρυση τράπεζας πληροφοριών στην οποία να έχουν καταγραφεί οι δραστηριότητες και οι εμπειρίες των διαφόρων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Βρυξέλλες, 27 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των κοινοτικών προσανατολισμών για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών

(95/C 210/02)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ:

- έχοντας υπόψη το άρθρο 129β έως 129δ της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·
- έχοντας υπόψη το Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής σχετικά με τη μελλοντική ανάπτυξη της κοινής πολιτικής μεταφορών (COM(92) 494)·
- έχοντας υπόψη το Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής σχετικά με την Ανάπτυξη, την Ανταγωνιστικότητα και την Απασχόληση (COM(93) 0700-C3-0509/93)·
- έχοντας υπόψη το Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής σχετικά με τις επιπτώσεις των μεταφορών στο περιβάλλον (COM(92)46)·
- έχοντας υπόψη την έκθεση Romera, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σχετικά με την κοινή πολιτική στον τομέα των υποδομών μεταφορών (A3-0161/91)·
- έχοντας υπόψη την οδηγία 91/440/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουλίου 1991 για την ανάπτυξη των κοινοτικών σιδηροδρόμων·
- έχοντας υπόψη τις αποφάσεις 93/628/ΕΟΚ έως 630/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1993 σχετικά με τη δημιουργία διευρωπαϊκού δικτύου οδικών, εσωτερικών πλωτών και συνδυασμένων μεταφορών·
- έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό του Συμβουλίου σχετικά με τη χορήγηση κοινοτικής χρηματοδότησης στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων (COM(94) 62)·
- έχοντας υπόψη τις προτάσεις της Επιτροπής για αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τα ειδικά προγράμματα για την εφαρμογή του 4ου προγράμματος-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τις ενέργειες έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης 1994-1998 (COM(94) 68)·
- έχοντας υπόψη τον Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2083/93 του Συμβουλίου της 2ης Ιουλίου 1993 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης·
- έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού για την ίδρυση του Ταμείου Συνοχής (COM(93) 699)·
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα της δεύτερης Πανευρωπαϊκής Διάσκεψης που διεξήχθη από τις 14 έως τις 16 Ιουνίου 1994, στην Κρήτη, στην Ελλάδα·
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Προεδρείου της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 24 και 25 Ιουνίου 1994·

υιοθέτησε κατά την 4η σύνοδο ολομέλειας που πραγματοποιήθηκε στις 27/28 Σεπτεμβρίου, με μεγάλη πλειοψηφία την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- επικροτεί την προτεινόμενη απόφαση που θεωρεί ότι συμβάλει στην υλοποίηση ενός ευρωπαϊκού αναπτυξιακού προτύπου, στο οποίο η σχέση μεταξύ προστασίας του περιβάλλοντος, ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης είναι υγιής και παραγωγική·
- θεωρεί την ανάπτυξη ενός φιλικού προς το περιβάλλον διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών ως καθοριστικό παράγοντα για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών οικονομιών·
- διαβλέπει στην ταχεία ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών — μεταξύ άλλων — τη δυνατότητα άσκησης μιας ενεργού πολιτικής για την απασχόληση και την αξιοποίηση της τεχνολογικής προόδου για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, καθώς και για την ελάττωση της επιβάρυνσης των ανθρώπων και της φύσης από τις μεταφορές, ιδιαιτέρως σε διαμετακομιστικές περιφέρειες·

- υπογραμμίζει την ανάγκη να ενταχθούν τα ειδικά για κάθε τρόπο μεταφοράς δίκτυα σε ολοκληρωμένες κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές με στόχο την ανάπτυξη ενός διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και θεωρεί ότι στις σχετικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων πρέπει να συμμετέχουν όλες οι ενδιαφερόμενες τοπικές οργανώσεις·
- με την προϋπόθεση αυτή, επικροτεί το γεγονός ότι οι αποφάσεις του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1993 σχετικά με τη δημιουργία ενός διευρωπαϊκού δικτύου οδικών, εσωτερικών πλωτών και συνδυασμένων μεταφορών περιλαμβάνονται στην εν λόγω πολυδιάστατη θεώρηση·
- συμμερίζεται την άποψη ότι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε τρόπου μεταφοράς και η διαλειτουργικότητά του μπορούν να διασφαλιστούν μόνο μέσω ενός κοινού τρόπου θέωρησης και θεωρεί ότι, ιδιαιτέρως στις περιπτώσεις έργων που χρηματοδοτούνται με δημόσια κονδύλια, πρέπει πάντοτε να δίδεται προτεραιότητα σε σχέδια που είναι περισσότερο φιλικά προς το περιβάλλον·
- υπογραμμίζει τις θετικές επιδράσεις που μπορεί να έχει για την οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της συνοχής στην Ευρώπη η δικτύωση του συνόλου των υποδομών με την ταυτόχρονη εναρμόνιση των τεχνικών μεταφοράς και της διαχείρισης των μεταφορών εφόσον οι αρμόδιες για τον τοπικό σχεδιασμό περιφερειακές οργανώσεις μπορούν να συναποφασίζουν, γεγονός που διασφαλίζει τη συμμετοχή των πολιτών και τη διαφάνεια·
- επισημαίνει ότι το άρθρο 130P της Συνθήκης καθιστά την περιβαλλοντική πολιτική αναπόσπαστο τμήμα κάθε κοινοτικής πολιτικής και ότι η αρχή αυτή, ενόψει της μεγάλης επιβάρυνσης του περιβάλλοντος, πρέπει πάντοτε να τηρείται κατά γράμμα, κυρίως, όσον αφορά την πολιτική μεταφορών·
- καλεί το Συμβούλιο να μεριμνήσει ώστε οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές να μην αποτελούν απλώς μια σύζευξη των εθνικών αντιλήψεων σχετικά με τα δίκτυα, αλλά να υπάρξει εναρμόνιση στον αναγκαίο βαθμό των δικτύων μεταφοράς τόσο σε διασυνοριακό επίπεδο όσο και μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς με τη συμμετοχή των περιφερειακών οργανώσεων, ιδιαίτερα σε περιοχές διαμετακόμισης·
- ζητεί, στην απόφαση να περιλαμβάνεται δήλωση σχετικά με τη διαδικασία επιλογής των δικτύων και των σχεδίων προτεραιότητας και τη διαδικασία εποπτείας όσον αφορά τη συνεχή διαδικασία προγραμματισμού· κατά τον προσδιορισμό των στόχων και των προτεραιοτήτων θα πρέπει οι απαιτήσεις για συνολική οικονομική αποδοτικότητα να περιλαμβάνονται σαφώς στα κριτήρια επιλογής·
- αναμένει ότι με την υιοθέτηση των προγραμμάτων κοινού ενδιαφέροντος θα διασαφηνιστεί το ταχύτερο δυνατό και το θέμα της χρηματοδοτικής συμβολής·
- καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να λάβουν υπόψη τις προτάσεις και τα συμφέροντα των περιφερειών και να τους προσφέρουν έγκαιρη πρόσβαση σε όλες τις σχετικές πληροφορίες, ούτως ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για πραγματική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων.

I. Όσον αφορά τις γενικές αρχές (άρθρα 2-7)

1. Επισημαίνει ότι η Συνθήκη δεν εξουσιοδοτεί την Κοινότητα να επιβάλει στα κράτη μέλη νομικές υποχρεώσεις για την ανάπτυξη και την επέκταση διευρωπαϊκών δικτύων, συμμερίζεται όμως την άποψη ότι μέτρα που φέρουν την έγκριση των κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 129δ, παράγραφου 2, υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν σε εθνικό επίπεδο για την κατά προτεραιότητα υλοποίηση αυτών και ζητεί τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων περιφερειών ή οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στην εν λόγω διεργασία για την έγκριση ώστε να ληφθούν από κοινού αποφάσεις σε περίπτωση που οι περιφέρειες, με βάση τις εθνικές διατάξεις είναι νομοθετικά αρμόδιες για το σχεδιασμό της ανάπτυξης και τη χωροταξία·

2. συμφωνεί με την Επιτροπή ότι μια κοινωνικά ανεκτή κινητικότητα που λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες του περιβάλλον-

τος μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω ενός σχεδίου συνδυασμένων τρόπων μεταφοράς, το οποίο πρέπει, όμως, να καταρτισθεί με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων και, συνεπώς, και των περιφερειακών οργανώσεων·

3. επιδοκιμάζει το στόχο της Επιτροπής να συνδέσει στο υφιστάμενο δίκτυο περιφέρειες η πρόσβαση στις οποίες είναι σήμερα δυσχερές, όπως οι νησιωτικές και οι απομονωμένες περιοχές, καθώς και τις χώρες ΕΖΕΣ, της Μεσογείου και της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης, συμβάλλοντας τοιούτοτρόπως στην άρση της καθυστέρησης της ανάπτυξης των απομακρυσμένων περιφερειών·

— υπογραμμίζει την ανάγκη να συμπεριληφθούν στις διαδικασίες σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων οι ανάγκες και οι προσδοκίες των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης·

4. συμμερίζεται την άποψη ότι το σύστημα διαχείρισης των μεταφορών αποτελεί μέρος του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφο-

ρών κατά την έννοια του άρθρου 129 β και γ της Συνθήκης για την ΕΕ και τονίζει ότι σημαντικό πρόβλημα αποτελεί, ιδιαιτέρως, η έλλειψη συμβατότητας·

5. επισημαίνει ότι τα μέσα που διατίθενται στο τέταρτο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την ανάπτυξη στον τομέα των μεταφορών δεν επαρκούν για τη δημιουργία των απαιτούμενων βάσεων και θεωρεί ότι στο πλαίσιο αυτό πρέπει να διεξαχθούν ακριβείς μελέτες σχετικά με τις ενδοκοινοτικές μεταφορές εμπορευμάτων·

6. υποστηρίζει σαφώς την απαίτηση, κατά τον υπολογισμό των τελών χρήσης υποδομών, να καταλογίζονται στα εκάστοτε μέσα μεταφοράς όλες οι σχετικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών (π.χ. περιβαλλοντικών) δαπανών, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των φιλοπεριβαλλοντικών μέσων μεταφοράς·

7. επισημαίνει ότι οι εκτιμήσεις για την επιβάρυνση του περιβάλλοντος δεν πρέπει να πραγματοποιούνται μόνο παράλληλα με την προοδευτική ανάπτυξη του δικτύου, όπως αναφέρει η Επιτροπή στο σχολιασμό περαιτέρω μέτρων σε σχέση με τους στόχους του άρθρου 2 (σημείο 43 της αιτιολογικής έκθεσης), αλλά ότι η ασφάλεια του περιβάλλοντος πρέπει να λαμβάνεται ευθύς εξαρχής υπόψη για κάθε σχέδιο και κάθε μέτρο· μόνο κατ' αυτό τον τρόπο μπορεί να εξασφαλισθεί στους κατοίκους περιοχών που απειλούνται οικολογικά — όπως π.χ. η περιοχή των Άλπεων — ένα ανέταφο περιβάλλον ως θεμέλιο διαβίωσης·

8. διαβλέπει τον κίνδυνο, λόγω της έλλειψης σαφών κατευθυντήριων γραμμών και του μη καθορισμού προτεραιοτήτων στην προτεινόμενη απόφαση ότι, η ανάπτυξη και η επέκταση διευρωπαϊκών δικτύων δεν θα είναι επαρκώς προσανατολισμένη σε κριτήρια αποτελεσματικότητας και προστασίας του περιβάλλοντος και ότι θα υπάρξει σημαντική υπέρβαση των σχετικών προθεσμιών·

9. ζητεί την ενισχυμένη μετατόπιση από τις οδικές μεταφορές προς φιλοπεριβαλλοντικούς τρόπους μεταφοράς και θεωρεί, κατά συνέπεια, ότι είναι απαραίτητο να τεθούν προτεραιότητες και μεταξύ των επί μέρους τμημάτων των δικτύων και να υπάρξει μια κατάλληλη ιεράρχηση προτεραιοτήτων·

10. φρονεί ότι, ιδιαιτέρως όσον αφορά τις κεντρικές περιφέρειες της Κοινότητας και τις ζώνες συγκέντρωσης ζώνων, οι οποίες επιβαρύνονται από υψηλό ρεύμα διαμετακομιστικών μεταφορών, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε προγράμματα που ανταποκρίνονται στις υφιστάμενες ανάγκες και που σέβονται το περιβάλλον με στόχο τη δημιουργία διασυνοριακών δικτύων σιδηροδρομικών, εσωτερικών πλωτών και συνδυασμένων μεταφορών, έναντι σχεδίων που αφορούν άλλα επιμέρους δίκτυα·

11. αποδίδει στα εν λόγω τρία δίκτυα καθοριστική σημασία όσον αφορά τη μεταφορά επιβατών και εμπορευμάτων με τη χρήση διαφόρων μεταφορικών μέσων και θεωρεί — ιδιαιτέρως για την περίπτωση των περιφερειών που επιβαρύνονται σοβαρά από την κυκλοφορία — ότι η ύπαρξη μιας αγοράς μεταφορών που θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες του περιβάλλοντος και θα μπορεί να εξασφαλίσει μια μακροπρόθεσμα ανεκτή κινητικότητα, μπορεί να διασφαλιστεί μόνο με την κατά προτεραιότητα χρηματοδότηση προγραμμάτων για τα δίκτυα αυτά·

12. επικροτεί το γεγονός ότι τα 11 κατά προτεραιότητα σχέδια που προτείνονται από την Επιτροπή ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στην άποψη αυτή, εκφράζει όμως ρητά τη λύπη διότι η επιλογή τους έγινε από την Επιτροπή και τις

κυβερνήσεις των κρατών μελών που εκπροσωπούνται στο Συμβούλιο χωρίς να μπορέσουν να εκφέρουν γνώμη ούτε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ούτε η Επιτροπή των Περιφερειών·

— εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι δεν υπήρξε επαρκής συντονισμός μεταξύ των εργασιών της Επιτροπής για τις κατευθυντήριες γραμμές, συμπεριλαμβανομένων των σχημάτων για τα δίκτυα, και των διαβουλεύσεων της ομάδας των αντιπροσώπων των αρχηγών των κρατών και των κυβερνήσεων (ομάδα Christophersen) που συστάθηκε με αφορμή το Λευκό Βιβλίο «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση»·

— προτείνει, ως εκ τούτου, τα σχέδια στον τομέα των μεταφορών, στα οποία δόθηκε υψηλή προτεραιότητα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Σύνοδο Κορυφής της Κέρκυρας στις 24 και 25 Ιουνίου 1994, κατά την υλοποίηση των υποβληθέντων προτάσεων απόφασης να χαρακτηριστούν αυτομάτως ως «σχέδια κοινού ενδιαφέροντος» και να συμπεριληφθούν στο παράρτημα της παρούσας πρότασης·

13. ζητεί να καλείται εγκαίρως να γνωμοδοτεί πριν τη λήψη αποφάσεων που αφορούν την περαιτέρω επιλογή προγραμμάτων προτεραιότητας και να έχει τη δυνατότητα συμμετοχής στη διαδικασία αυτή.

II. Όσον αφορά τις ιδιαιτερότητες των επιμέρους δικτύων (άρθρα 8-23)

14. θεωρεί απαραίτητο να προβεί στις ακόλουθες παρατηρήσεις σχετικά με το οδικό δίκτυο:

— επαναλαμβάνει την άποψη ότι είναι απαραίτητο, κυρίως για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, να περιοριστούν οι οδικές μεταφορές και να προαχθεί περισσότερο από προηγουμένως η χρήση των σιδηροδρόμων και των πλωτών οδών στις μεταφορές, προκειμένου να διασφαλιστεί μακροπρόθεσμα ο ρόλος της Ευρώπης ως τόπου εγκατάστασης επιχειρήσεων και να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων, αφού μάλιστα σε ορισμένες περιοχές που απειλούνται οικολογικά, η επιβάρυνση έχει ήδη προσλάβει οριακές διαστάσεις·

— είναι ιδιαίτερα πεπεισμένη ότι, και αν ακόμη η πολιτική περιορισμού και μετατόπισης των οδικών μεταφορών σημειώσει μεγάλη επιτυχία, οι μεταφορές με φορτηγά οχήματα θα εξακολουθήσουν και στο μέλλον να καλύπτουν σημαντικό τμήμα του συνόλου των μεταφορών. Για το λόγο αυτό πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να περιοριστεί η συνεπόμενη επιβάρυνση του περιβάλλοντος·

— διαπιστώνει, ταυτόχρονα, ότι στο πλαίσιο αυτό και σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση πρέπει να λαμβάνονται επιμελώς υπόψη τα συμφέροντα των μεταφορών και οι στόχοι στους τομείς της χωροταξίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, της προστασίας του περιβάλλοντος και της φύσης καθώς και, ενδεχομένως, οι ανάγκες της πολεοδομίας και ότι αυτό είναι δυνατό μόνο με την πλήρη συμμετοχή των περιφερειακών φορέων·

— θεωρεί σχετικά ότι, προς όφελος μιας καλύτερης χωροταξίας, το διευρωπαϊκό οδικό δίκτυο πρέπει να διευκολύνει την πρόσβαση σε απομακρυσμένες περιοχές και θεωρεί απαραίτητο κατά την κατάρτιση του κατευθυντήριου σχεδίου να ζητείται η γνώμη των αρχών των ενδιαφερομένων περιφερειών, να συνεκτιμώνται οι ανάγκες τους και να επιλέγονται λύσεις από κοινού με αυτές·

— επικροτεί και επιδοκιμάζει την όσο το δυνατό ασφαλέστερη και περισσότερο απρόσκοπτη χρήση του δυναμικού του υφιστάμενου δικτύου αυτοκινητοδρόμων ώστε η διοχέτευση της κυκλοφοριακής ροής να είναι λιγότερο βλαβερή για το περιβάλλον·

— υποστηρίζει, συνεπώς, τη χρήση και την επέκταση συγχρόνων συστημάτων διαχείρισης της κυκλοφορίας και πληροφόρησης, όπως για παράδειγμα εγκαταστάσεων διαχείρισης της κυκλοφορίας, συντονισμού κύριων σημείων της κυκλοφορίας, καθώς και την προαγωγή και τη βελτίωση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο των εγκαταστάσεων ραδιοφωνικής προειδοποίησης για την κυκλοφορία·

— επιδοκιμάζει την άποψη της Επιτροπής ότι τα διάφορα συστήματα τηλεματικής πρέπει να είναι διαλειτουργικά·

— ζητεί να ληφθούν υπόψη οι δημόσιες συγκοινωνίες κατά την ανάπτυξη των συστημάτων τηλεματικής·

— ζητεί επιμόνως να καθοριστούν όσο το δυνατό συντομότερα βασικές κοινοτικές προϋποθέσεις για τη διαχείριση της κυκλοφορίας και την τηλεματική·

15. συμφωνεί με τη θέση της Επιτροπής ότι πρέπει να δοθεί μεγάλη σημασία στο σιδηροδρομικό δίκτυο·

— επαναλαμβάνει ότι είναι αναγκαίος ο διαχωρισμός μεταξύ εκείνων που προσφέρουν υποδομές και εκείνων που προσφέρουν μεταφορικές υπηρεσίες·

— επισημαίνει ότι σε πολλές περιοχές η συμφόρηση δεν σχετίζεται τόσο με τη δυναμικότητα των γραμμών αλλά με τα σημεία κόμβους·

— εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή προωθεί την τεχνική εναρμόνιση των υποδομών και του τροχαίου υλικού καθώς και των συστημάτων ελέγχου και λειτουργίας, και ζητεί να καταβληθούν προσπάθειες ώστε η εξέλιξη της τηλεματικής να υπερβεί τον τομέα των οδικών μεταφορών·

— επισημαίνει τη σπουδαιότητα των προσπαθειών που καταβάλλουν ορισμένες χώρες για την προσαρμογή των εθνικών δικτύων στο ευρωπαϊκό δίκτυο, τη δημιουργία νέων διαδρομών και την προσαρμογή των υφιστάμενων διαδρομών.

16. συμμερίζεται την άποψη ότι οι εσωτερικές πλωτές μεταφορές αποτελούν ένα οικονομικότερο, ασφαλέστερο και φιλικότερο προς το περιβάλλον μέσο μεταφοράς και ότι οι σχετικές υποδομές πρέπει να επεκταθούν σύμφωνα με τις ανάγκες που υφίστανται και να καταστούν περισσότερο αποτελεσματικές·

— εκφράζει την επιθυμία να αποδοθεί εκ μέρους της Επιτροπής, κατά την περαιτέρω προετοιμασία ενός διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, μεγάλη σημασία στον αποφασιστικό

ρόλο που θα διαδραματίσουν στη μελλοντική ευρωπαϊκή υποδομή οι θαλάσσιοι και οι εσωτερικοί λιμένες·

17. ζητεί να δοθεί προτεραιότητα στην καλύτερη χρήση του δυναμικού και στη βελτίωση της επιχειρησιακής και της γενικής ασφάλειας των αερολιμένων καθώς και στη βελτίωση της διασύνδεσης των αερολιμένων με άλλα μεταφορικά δίκτυα που είναι κοινοτικής σημασίας·

— ζητεί να επιδιωχθεί και στον τομέα αυτό η μετατόπιση των μεταφορών σε άλλα μέσα και ιδιαιτέρως στους σιδηροδρόμους·

— τονίζει ότι και οι αερολιμένες θα πρέπει να αποτελούν τμήμα των συνδυασμένων μεταφορών και ότι επιβάλλεται, κατά συνέπεια, να συμπεριληφθούν στις κατευθυντήριες γραμμές για τις συνδυασμένες μεταφορές·

18. επισημαίνει ότι στον τομέα των συνδυασμένων μεταφορών πρέπει να υπάρξει σαφέστερος διαχωρισμός μεταξύ σιδηροδρομικών, οδικών και εσωτερικών πλωτών οδών και θεωρεί ότι είναι αναγκαίο το δίκτυο συνδυασμένων μεταφορών να καταστεί αντικείμενο λεπτομερούς εξέτασης και συζήτησης στο πλαίσιο στενής συνεργασίας και συντονισμού με την ΕΤΠ προκειμένου να αποφευχθεί η περιήχηση επικάλυψης·

— εκφράζει τη λύπη της για το ό,τι τα σχέδια που αναφέρονται στα διαγράμματα του Παραρτήματος 1 και στους καταλόγους του Παραρτήματος 2 είναι αρκετά ελλιπή και εν μέρει ασαφή. Για το λόγο αυτό τα παραρτήματα χρειάζονται μία γενικότερη επεξεργασία και συντονισμό με τα εκάστοτε σχετικά εθνικά και περιφερειακά σχέδια — εκτός άλλων — και ενόψει της διεύρυνσης και της διαρκούς εξέλιξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

III. Όσον αφορά τις κοινές διατάξεις (άρθρα 24-29)

19. Υποστηρίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής για τη δημιουργία ενός πολυδιάστατου συστήματος τηλεματικής που λαμβάνει υπόψη τη σύγχρονη δορυφορική τεχνολογία·

20. επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να ενημερώνει την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται, θεωρεί απολύτως απαραίτητη τη διαρκή ενημέρωση και καλεί όλα τα κοινοτικά όργανα να εξετάσουν λεπτομερώς τις προτάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών και να αναζητήσουν κοινές λύσεις·

αναθέτει στον Πρόεδρό της να διαβιβάσει την παρούσα γνωμοδότηση στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Βρυξέλλες, 28 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη διαλειτουργικότητα του ευρωπαϊκού δικτύου τραίνων μεγάλης ταχύτητας

(95/C 210/03)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- έχοντας υπόψη ότι ο τίτλος XII της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ορίζει ότι η Κοινότητα συμβάλλει στη δημιουργία και στην ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων όσον αφορά τα έργα υποδομής στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας·
- έχοντας υπόψη ότι το άρθρο 129 Γ της Συνθήκης προβλέπει ότι η Κοινότητα εκτελεί κάθε δράση που αποδεικνύεται αναγκαία για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων, ιδίως στον τομέα της εναρμόνισης των τεχνικών προδιαγραφών·
- έχοντας υπόψη ότι, ύστερα από το ψήφισμα του Συμβουλίου της 4ης και 5ης Δεκεμβρίου 1989, η Επιτροπή συγκάλεσε ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου, αποτελούμενη από εκπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών, των ευρωπαϊκών σιδηροδρόμων και της βιομηχανίας κατασκευής σιδηροδρομικού υλικού· ότι ζητήθηκε η γνώμη αυτής της ομάδας εργασίας προκειμένου να καταρτισθεί το ρυθμιστικό σχέδιο για ένα ευρωπαϊκό δίκτυο τραίνων μεγάλης ταχύτητας· ότι ζητήθηκε επίσης η γνώμη της ομάδας εργασίας σχετικά με τα κοινά πρότυπα και τεχνικά χαρακτηριστικά που επιτρέπουν την κυκλοφορία συγχρόνων τραίνων στο δίκτυο·
- έχοντας υπόψη ότι η Επιτροπή παρουσίασε το Δεκέμβριο 1990 στο Συμβούλιο ανακοίνωση σχετικά με το δίκτυο τραίνων μεγάλης ταχύτητας και ότι το Συμβούλιο εξέφρασε θετική γνώμη για την ανακοίνωση αυτή στο ψήφισμά του της 17ης Δεκεμβρίου 1990·
- έχοντας υπόψη ότι η προβλεπόμενη δράση αποτελεί κοινή αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών, βάσει του άρθρου 129 Δ της Συνθήκης·
- έχοντας υπόψη ότι με τη διαλειτουργικότητα του ευρωπαϊκού δικτύου τραίνων μεγάλης ταχύτητας επιδιώκεται:
 - να μπορέσουν οι πολίτες, οι οικονομικοί παράγοντες και οι τοπικοί και περιφερειακοί συλλογικοί φορείς, να επωφεληθούν από τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα,
 - να προωθηθεί συνολικά η ανταγωνιστικότητα του τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών,
 - να μειωθεί ουσιαστικά το κόστος που προκαλείται από την παράθεση εθνικών τεχνικών και επιχειρησιακών κανόνων·
- έχοντας υπόψη ότι η Επιτροπή προτείνει τη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου που να περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τεχνικές προδιαγραφές διαλειτουργικότητας (ΤΠΔ), υποχρεωτικού χαρακτήρα, το οποίο να εφαρμόζεται στα διάφορα υποσυστήματα που αποτελούν τμήμα του σιδηροδρομικού συστήματος (υποδομές, ενέργεια, συντήρηση, έλεγχος-χειρισμός και σηματοδότηση, τροχαιό υλικό, περιβάλλον, εκμετάλλευση, χρήστες)·
- έχοντας υπόψη ότι οι ΤΠΔ ορίζουν τις βασικές απαιτήσεις ασφαλείας, υγείας, προστασίας του περιβάλλοντος, προστασίας των καταναλωτών, τεχνικής συμβατότητας και εκμετάλλευσης, ότι καθορίζουν τις βασικές παραμέτρους στις οποίες πρέπει να υπόκεινται τα υποσυστήματα (περιτύπωμα, τάση...), ότι προσδιορίζουν τα κατασκευαστικά στοιχεία και τις διεπαφές που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά τη διαλειτουργικότητα καθώς και τις διαδικασίες εκτίμησης της συμμόρφωσης και/ή της καταλληλότητας χρήσης των υποσυστημάτων και των κατασκευαστικών στοιχείων·
- έχοντας υπόψη ότι στην πρόταση οδηγίας, η Επιτροπή προσδιορίζει επίσης τις απαραίτητες διαδικασίες για την απόκτηση από τους κατασκευαστές της άδειας για τη θέση σε λειτουργία, η οποία χορηγείται από τις αρμόδιες αρχές μόλις αποδειχθεί η συμμόρφωση ή η καταλληλότητα χρήσης των κατασκευαστικών στοιχείων ή των υποσυστημάτων·
- έχοντας υπόψη ότι η προσέγγιση της Επιτροπής βασίζεται, αφενός, στην αμοιβαία αναγνώριση των δηλώσεων επαλήθευσης «ΕΚ» και, αφετέρου, στην ευθύνη των κρατών μελών στον τομέα της χορήγησης άδειας για τη θέση σε λειτουργία των υποσυστημάτων (άρθρο 13), αλλά στην πραγματικότητα οι διατάξεις του άρθρου 15 σημείο 1 περιορίζουν τη δυνατότητα παρέμβασης των κρατών στον τομέα αυτό ενώ τους ανατίθεται η ευθύνη όσον αφορά την ασφάλεια·

- έχοντας υπόψη ότι σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 129 Γ και Δ της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών (ΕΤΠ) σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη διαλειτουργικότητα του δικτύου τραίνων μεγάλης ταχύτητας·

ΥΙΟΘΕΤΗΣΕ

ομόφωνα κατά την 4η σύνοδο ολομέλειάς της, στις 27/28 Σεπτεμβρίου 1994 (συνεδρίαση της 28ης Σεπτεμβρίου 1994), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Εισαγωγή

Κατά την Επιτροπή ο ορισμός της διαλειτουργικότητας των συστημάτων είναι ο ακόλουθος:

Η διαλειτουργικότητα του ευρωπαϊκού δικτύου τραίνων μεγάλης ταχύτητας αναφέρεται στο σύνολο των προϋποθέσεων κανονιστικής, τεχνικής ή επιχειρησιακής φύσεως, οι οποίες πρέπει να πληρούνται ώστε να εξασφαλίζεται, άνευ διακοπής, η κυκλοφορία τραίνων μεγάλης ταχύτητας στις υποδομές του δικτύου αυτού, επιτυγχάνοντας τις επιδόσεις που προδιαγράφονται.

Η διαλειτουργικότητα, σύμφωνα με τον ορισμό της Επιτροπής, δεν σημαίνει ότι κάθε τραίνο θα είναι σε θέση να διανύσει οποιοδήποτε δρομολόγιο του ευρωπαϊκού δικτύου των τραίνων μεγάλης ταχύτητας αλλά θα πρέπει να επιτρέπει σε κάθε επιχείρηση μεταφοράς που το επιθυμεί να εκμεταλλευθεί με το συμφερότερο οικονομικό κόστος μια εμπορική υπηρεσία της επιλογής της με ένα υλικό που είναι σχεδιασμένο για τη σύνδεση ή τις συνδέσεις που διαθέτει.

Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για την προσέγγιση της Επιτροπής. Θεωρεί ότι, λαμβανομένων υπόψη των μεγάλων διαφορών μεταξύ των υφιστάμενων εξοπλισμών, θα ήταν αναμφίβολα εκτός πραγματικότητας να επιβληθεί μια καθολική διαλειτουργικότητα.

Η Επιτροπή των Περιφερειών αναγνωρίζει επίσης την ανάγκη να τεθεί σε λειτουργία ένας μηχανισμός που να καθιστά δυνατή τη διαλειτουργικότητα για τα τραίνα μεγάλης ταχύτητας. Οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά την κατασκευή της σύραγγας κάτω από τη Μάγνη για τη σύζευξη των μηχανών και των αμαξοστοιχιών-κλειστών διαδρομών λόγω του μεγάλου αριθμού των κατασκευαστών, αποδεικνύουν την ανάγκη κανόνων όσον αφορά τις λεπτομέρειες εφαρμογής που προτείνει η Επιτροπή. Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών διατυπώνει τις ακόλουθες παρατηρήσεις.

1. Συνοχή του συστήματος

1.1. Το κείμενο που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποδιαιρεί το ευρωπαϊκό δίκτυο σε 8 υποσυστήματα (άρθρο 3.1.2) αλλά σε καμία διάταξη δεν εμφανίζεται μια συνολική συνοχή του συστήματος. Ωστόσο, είναι ιδιαίτερα σημαντικό, για λόγους ασφάλειας, αποτελεσματικότητας και γενικότερης οικονομίας, να προσδιοριστούν οι συνδέσεις μεταξύ των διαφόρων στοιχείων που συνθέτουν το ευρωπαϊκό δίκτυο.

1.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να διατυπωθεί η έννοια του σιδηροδρομικού συστήματος μεταφοράς πριν από την κατανομή σε υποσυστήματα και να θεσπιστούν μέσα ελέγχου για την επαλήθευση της συνοχής του συστήματος.

1.3. Επιπλέον, η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί να επεκταθούν τα δίκτυα που προσδιορίζονται στο παράρτημα Ι, έτσι ώστε να ληφθούν υπόψη εκείνα τα σχέδια των κρατών μελών που ενισχύουν, προσθέτουν ή συμπληρώνουν το κατευθυντήριο σχήμα του 1990 και τα οποία είχαν ήδη εξετασθεί από τα κράτη μέλη όταν εγκρίθηκε η εν λόγω οδηγία.

1.4. Τέλος, η ΕΤΠ υπογραμμίζει την ανάγκη συντονισμού μεταξύ των κοινών σημείων των εγγράφων COM(94) 106 και COM(94) 107.

2. Συμβατότητα του μηχανισμού με τα υφιστάμενα υποσυστήματα

2.1. Οι ΤΠΔ πρόκειται να εφαρμοστούν στις νέες γραμμές που κατασκευάστηκαν μετά τη δημοσίευσή τους αλλά και στις υπάρχουσες γραμμές που διευθετήθηκαν μετά την ημερομηνία αυτή.

2.2. Όμως, οι υφιστάμενες γραμμές χρησιμεύουν και για άλλου είδους κυκλοφορία που έχει σχεδιαστεί για τα υφιστάμενα υποσυστήματα. Είναι σημαντικό να προσδιοριστεί στην οδηγία ότι κάθε μεταγενέστερη αλλαγή θα μπορεί να πραγματοποιηθεί, είτε με το ευρωπαϊκό σύστημα που ορίζουν οι ΤΠΔ για τις νέες γραμμές μεγάλης ταχύτητας, είτε με τα άλλα υφιστάμενα συστήματα που καταγράφονται από τις ΤΠΔ και ότι η επιλογή αφήνεται στην ευχέρεια των κρατών μελών. Πράγματι, είναι σημαντικό να μπορούν τα τραίνα που δεν διέπονται από τις ΤΠΔ να εξακολουθήσουν να κυκλοφορούν στο δίκτυο. Σε αντίθετη περίπτωση, θα προκαλείτο τεράστιο κόστος, ιδίως για τις τοπικές αρχές.

2.3. Ακόμη, οι νέες υφιστάμενες γραμμές καθώς και οι συμβατικές γραμμές οι οποίες έχουν διευθετηθεί πρέπει να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται από υλικό μη συμβατό με τις ΤΠΔ αλλά σύμφωνες με τους υφιστάμενους εθνικούς κανό-

νες για να μην καταστραφούν τα υποσυστήματα και για να αποφευχθούν οι πολυδάπανες μετατροπές του υλικού. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπογραμμίζει ότι μια τέτοια κατάσταση θα ήταν ιδιαίτερα επιζήμια για τα περιφερειακά και τα διαπεριφερειακά τραίνα.

2.4. Τέλος, σε περιπτώσεις κατασκευής επεκτάσεων των νέων υφιστάμενων γραμμών, πρέπει να δοθεί στα κράτη η δυνατότητα επιλογής μεταξύ των υποσυστημάτων που ορίζουν οι ΤΠΔ για τις νέες γραμμές μεγάλης ταχύτητας ή για εκείνες άλλων υφιστάμενων συστημάτων που καταγράφονται από τις ΤΠΔ, δεδομένου ότι πάντως το διαλειτουργικό υλικό που πρέπει να χρησιμοποιήσει την προέκταση, θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιήσει και την υφιστάμενη γραμμή που έχει επεκταθεί.

3. Ακαμψία του προτεινόμενου συστήματος

3.1. Έκπληξη αποτελεί το γεγονός ότι το παράρτημα I σημείο 3 της πρότασης οδηγίας περιορίζει την απαίτηση μέγιστης ταχύτητας σε 250 χιλιόμετρα ανά ώρα για το τροχαίο υλικό μεγάλης ταχύτητας δεδομένου ότι η Σύμβαση της Γενεύης της 31ης Μαΐου 1985 (ευρωπαϊκή σύμβαση για τις μεγάλες διεθνείς σιδηροδρομικές γραμμές) ορίζει την ταχύτητα των 300 χιλιομέτρων ανά ώρα για τις νέες γραμμές.

3.2. Επιπλέον, πολλά κράτη μέλη διαθέτουν ήδη γραμμές οι οποίες είναι κατάλληλες για κυκλοφορία με ταχύτητα 300 χιλιομέτρων την ώρα καθώς και τραίνα που κινούνται με αυτήν την ταχύτητα.

3.3. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι η απαίτηση μέγιστης ταχύτητας 250 χιλ. την ώρα για διαλειτουργικό τροχαίο υλικό μεγάλης ταχύτητας που προβλέπεται στην πρόταση οδηγίας είναι ανεπαρκής διότι πρέπει να βελτιστοποιηθεί η χρήση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες γραμμές που κατασκευάστηκαν για 300 χιλ. ανά ώρα και διότι πρέπει να βελτιωθούν οι υπηρεσίες που προσφέρονται στους χρήστες από απόψεις της διάρκειας της διαδρομής.

3.4. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει τη λύπη της διότι στην οδηγία δεν προβλέπεται καμία διάταξη σχετικά με τη διαδικασία αναθεώρησης των ΤΠΔ. Πράγματι, είναι σημαντικό να μην είναι άκαμπτos ο μηχανισμός, λαμβανομένων υπόψη των ταχέων τεχνικών εξελίξεων στον τομέα των μεταφορών.

4. Εγγύηση του επιπέδου ασφαλείας

4.1. Η πρόταση οδηγίας προβλέπει στην 18η αιτιολογική σκέψη ότι:

«η εκτίμηση της καταλληλότητας χρήσης εφαρμόζεται στην περίπτωση των κατασκευαστικών στοιχείων που είναι τα πλέον κρίρια για την ασφάλεια, τη διαθεσιμότητα ή την οικονομία του συστήματος.»

4.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι η καταλληλότητα χρήσης πρέπει να εφαρμόζεται και στα υποσυστήματα. Πράγματι, στο μηχανισμό που προτείνεται από την Επιτροπή, τα υποσυστήματα υπόκεινται σε διαδικασία επαλήθευσης από τους κοινοποιημένους οργανισμούς των κρατών μελών, η οποία επιδιώκει απλώς να εξασφαλίσει ότι τα υποσυστήματα

ανταποκρίνονται στις ΤΠΔ και στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπογραμμίζει ότι η τήρηση των καθορισμένων απαιτήσεων δεν αρκεί και είναι απολύτως απαραίτητο να επαληθευτεί «επί τόπου» ότι το σύστημα λειτουργεί. Για το θέμα αυτό, το παράδειγμα του Eurostar είναι αποκαλυπτικό διότι είναι γεγονός ότι οι με μεγάλη ακρίβεια καθορισμένες απαιτήσεις δεν ήταν επαρκείς προκειμένου να καταστεί λειτουργικό το σύστημα, εφόσον ορισμένα προβλήματα εμφανίστηκαν κατά τις δοκιμές «επί γραμμής».

4.3. Είναι εξαιρετικά σημαντικό οι διαδικασίες επαλήθευσης και καταλληλότητας χρήσης που προβλέπονται στην πρόταση οδηγίας να εφαρμοστούν όχι μόνο στις νέες γραμμές αλλά και στις συμβατικές γραμμές τις οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα τραίνα μεγάλης ταχύτητας.

4.4. Για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης και της καταλληλότητας χρήσης, η πρόταση οδηγίας προβλέπει την εφαρμογή των ενότητων που προβλέπει η απόφαση του Συμβουλίου 90/683/ΕΟΚ.

Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι οι ενότητες που ορίζει η οδηγία δεν είναι επαρκείς προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφάλεια και ότι χρειάζεται να διασαφηνιστεί ότι πρέπει να δημιουργηθούν ειδικές ενότητες για την αξιολόγηση της καταλληλότητας χρήσης των υποσυστημάτων.

5. Λειτουργικά υποσυστήματα

5.1. Ο μηχανισμός που προτείνει η Επιτροπή είναι σαφής όσον αφορά τα διαρθρωτικά υποσυστήματα (υποδομές, ενέργεια, συντήρηση ...).

Αντίθετα, η Επιτροπή των Περιφερειών παρατηρεί ότι η προτεινόμενη τυποποίηση για τα λειτουργικά υποσυστήματα παραμένει ασαφής (περιβάλλον, εκμετάλλευση κυρίως όσον αφορά τους κανονισμούς ασφαλείας, χρήστες).

5.2. Η πρόταση της Επιτροπής δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη τον ανθρώπινο παράγοντα, όσον αφορά τόσο το προσωπικό (μηχανοδηγοί, συνοδοί αλλά και προσωπικό εκμετάλλευσης) όσο και τους χρήστες.

5.3. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι θα πρέπει να προβλεφθούν διατάξεις όσον αφορά τη διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στους χρήστες: διαδικασία ενημέρωσης, κράτησης θέσεων κατά την έκδοση εισιτηρίων, εναρμόνιση των εμπορικών προσφορών των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων.

6. Κοινοποιημένοι οργανισμοί

6.1. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τους οργανισμούς που είναι επιφορτισμένοι με τη διεκπεραίωση της διαδικασίας εκτίμησης της συμμόρφωσης και της καταλληλότητας χρήσης καθώς και με τη διαδικασία επαλήθευσης (άρθρο 20).

6.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι το κράτος μέλος πρέπει να μπορεί να γνωστοποιεί το διαχειριστή υποδο-

μής δεδομένου ότι η τεχνική εμπειρογνωμοσύνη στον τομέα των σιδηροδρόμων μεγάλης ταχύτητας δεν είναι πολύ διαδεδομένη. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να αντικατασταθεί στο παράρτημα VIII σημείο 5 ο όρος «ανεξαρτησία» από τον όρο «αμεροληψία».

7. Μόνιμη Επιτροπή

7.1. Το άρθρο 21 της πρότασης της Επιτροπής διευκρινίζει ότι η Επιτροπή θα επικουρείται από μια συμβουλευτική επιτροπή, αποτελούμενη από αντιπροσώπους των κρατών μελών, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζει την αποστολή της επιτροπής αυτής.

7.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι τα κράτη μέλη λόγω των ευθυνών τους τόσο σε κανονιστικό (άδεια θέσης σε λειτουργία) όσο και σε χρηματοδοτικό επίπεδο όσον αφορά τις υποδομές, πρέπει να συνδεθούν στενότερα με την εκπόνηση των ΤΠΔ μέσω της μόνιμης επιτροπής.

8. Προθεσμίες για τη θέση σε εφαρμογή

8.1. Το σχέδιο οδηγίας διευκρινίζει ότι τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία έως τις 30 Ιουνίου 1997 προκειμένου να μεταφέρουν στην εθνική τους νομοθεσία και να χρησιμοποιήσουν ή να αποδεχθούν υποσυστήματα που να είναι σύμφωνα με τις ΤΠΔ.

8.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι λόγω του πολύπλοκου χαρακτήρα της εκπόνησης των ΤΠΔ και της ευρύτητας των επιπτώσεών τους στις εθνικές νομοθεσίες, οι προθεσμίες που τίθενται δεν μπορούν να τηρηθούν για τον επιπλέον λόγο ότι η δημοσίευση των ΤΠΔ προβλέπεται κανονικά για την ίδια ημερομηνία.

8.3. Εξάλλου, μετά τη δημοσίευση των ΤΠΔ, απαιτείται χρονικό περιθώριο προκειμένου οι βιομηχανίες να σχεδιάσουν προϊόντα που να τις τηρούν και πρέπει να αποφευχθεί κάθε καθυστέρηση στη θέση σε λειτουργία των νέων γραμμών ή του υλικού μεγάλης ταχύτητας, η οποία θα οφείλετο στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν στην αγορά προϊόντα που συμμορφώνονται προς τις ΤΠΔ.

Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου με την επιφύλαξη ότι η Επιτροπή και το Συμβούλιο θα λάβουν υπόψη τις ανωτέρω παρατηρήσεις.

Βρυξέλλες, 28 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για το Πράσινο Βιβλίο — Στρατηγικές επιλογές για την ενίσχυση της βιομηχανίας προγραμμάτων, στο πλαίσιο της οπτικοακουστικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(95/C 210/04)

Εισαγωγή

Στο Λευκό βιβλίο για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση, που εγκρίθηκε με απόφαση του Συμβουλίου, στις 5 Δεκεμβρίου 1993, και συγκεκριμένα στο κεφάλαιο 5, σημείο Γ, προβλέπεται ότι η Επιτροπή θα υποβάλει κατά το πρώτο εξάμηνο του 1994 ένα Πράσινο Βιβλίο για την πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα. Στο Πράσινο Βιβλίο η Επιτροπή θα επρότεινε τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να ολοκληρωθούν και να τελειοποιηθούν τα ήδη υπάρχοντα πολιτικά μέσα ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή αποδοτικότητα, για να συμβάλουν όχι μόνο στην επιβίωση αλλά και στην ανάπτυξη, έως το 2000, μιας βιώσιμης ευρωπαϊκής βιομηχανίας προγραμμάτων, στον οπτικοακουστικό τομέα.

Το Πράσινο Βιβλίο με τον τίτλο «Στρατηγικές επιλογές για την ενίσχυση της βιομηχανίας προγραμμάτων, στο πλαίσιο της οπτικοακουστικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (COM(94) 96 τελικό), που εγκρίθηκε από την Επιτροπή, στις 7 Απριλίου 1994, καλύπτει τις απαιτήσεις αυτές.

Η Επιτροπή αναπτύσσοντας το θέμα, επικεντρώνει την προσοχή της στην ευρωπαϊκή βιομηχανία κινηματογραφικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ως τμήμα του οπτικοακουστικού τομέα. Η επιλογή της αυτή στηρίζεται στο γεγονός ότι στην βιομηχανία προγραμμάτων αντιστοιχεί ένας στρατηγικός ρόλος, ως προς την ανάπτυξη του οπτικοακουστικού τομέα. Πέραν τούτου, οι κινηματογραφικές παραγωγές και τα τηλεοπτικά προγράμματα αποτελούν πρώτης τάξεως μέσα για την διάδοση του πολιτισμού, και μαρτυρίες των παραδόσεων και της εθνικής ταυτότητας κάθε χώρας και για το λόγο αυτό αξίζουν ιδιαίτερης υποστήριξης.

Το άρθρο 128 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ορίζει ότι οι κοινοτικές δράσεις αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και, αν αυτό είναι αναγκαίο, υποστηρίζουν και συμπληρώνουν τις δράσεις τους σε τομείς όπως αυτός της καλλιτεχνικής και λογοτεχνικής δημιουργίας, και του οπτικοακουστικού τομέα όπου οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο. Το άρθρο ορίζει, επίσης, ότι το Συμβούλιο κατά τις δράσεις που αναλαμβάνει με βάση άλλες διατάξεις της Συνθήκης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα πολιτισμικά στοιχεία των κρατών μελών και ότι πρέπει να θεσπίζει κίνητρα μετά από διαβούλευση με την ΕΤΠ. Κατά την εναρκτήρια συνεδρίαση της επιτροπής 3, στις 25 Μαΐου 1994, ο κ. Denis Haughey ορίστηκε εισηγητής για τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ για το Πράσινο Βιβλίο.

Η Επιτροπή, ήδη από την αρχή του Πράσινου Βιβλίου, καθορίζει ως εξής τον κεντρικό προβληματισμό:

«Πώς μπορεί η Ευρωπαϊκή Ένωση να συμβάλει στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας κινηματογραφικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων, η οποία θα είναι ανταγωνιστική στην παγκόσμια αγορά, θα στοχεύει στο μέλλον, θα μπορεί να εξασφαλίσει την αίγλη του ευρωπαϊκού πολιτισμού και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ευρώπη;»

Στο Πράσινο Βιβλίο αναφέρονται οι απόψεις της Επιτροπής όσον αφορά τις βασικές τάσεις της βιομηχανίας προγραμμάτων, αναλύονται οι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες για την ευρωπαϊκή βιομηχανία προγραμμάτων και περιγράφονται τα ήδη υπάρχοντα μέσα για την προώθησή τους. Μεγάλη σημασία ενέχουν οι σκέψεις της Επιτροπής, ενόψει των μελλοντικών επιλογών. Αφορούν τους μελλοντικούς κανόνες του ανταγωνισμού στην αγορά, τη δημιουργία από την Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτικών κινήτρων, καθώς και την υπό όρους επιδιωκόμενη σύγκλιση των εθνικών συστημάτων στήριξης.

Η Επιτροπή των Περιφερειών συνδέει με την προκείμενη γνωμοδότηση την προσδοκία της να ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή, ήδη κατά την διαδικασία των διαβουλεύσεων, η ιδιαίτερη θέση των περιφερειών και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σχετικά με αυτό το σημαντικό για το μέλλον ζήτημα.

Η Επιτροπή των Περιφερειών, κατά την 4η σύνοδο ολομελείας της, στις 27/28 Σεπτεμβρίου 1994, υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1990 για την εφαρμογή ενός προγράμματος δράσης για την προώθηση της εμπορικής εκμετάλλευσης ευρωπαϊκών και τηλεοπτικών ταινιών (Media) (1991-1995)·
- έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «Ψηφιακή τηλεόραση — Πλαίσιο προσανατολισμού για την κοινοτική πολιτική. Σχέδιο ψηφίσματος του Συμβουλίου» (COM(93) 557 τελικό της 15ης Νοεμβρίου 1993)·
- έχοντας υπόψη την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με χρήση προτύπων για την μετάδοση τηλεοπτικού σήματος (COM(93) 556 τελικό της 15ης Νοεμβρίου 1993)·
- έχοντας υπόψη την έγκριση από το Συμβούλιο στις 5 Δεκεμβρίου 1993 του Λευκού Βιβλίου για την ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα και απασχόληση — οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για την μετάβαση στον 21ο αιώνα (COM(93) 700 τελικό)·
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την εφαρμογή των άρθρων 4 και 5 της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ «τηλεόραση χωρίς σύνορα» (COM(94) 57 τελικό της 3ης Μαρτίου 1994)·
- έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 1994 για ένα σχέδιο δράσης για την εισαγωγή προηγμένων τηλεοπτικών υπηρεσιών στην Ευρώπη·

1. υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα των ταινιών και των τηλεοπτικών προγραμμάτων για τη διασφάλιση και την προαγωγή των εθνικών και των περιφερειακών πολιτισμών, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσών που χρησιμοποιούνται λιγότερο, έχοντας υπόψη το υψηλό επίπεδο καλλιτεχνικής και δημιουργικής ζωτικότητας που έδειξαν πολλές μικρές κοινότητες, και επιδοκιμάζει την εκ μέρους της Επιτροπής αναγνώριση της πολιτισμικής σπουδαιότητας της οπτικοακουστικής βιομηχανίας·

2. υπογραμμίζει τη σημασία των απόψεων που εκθέτει η Επιτροπή στο Πράσινο Βιβλίο για την ενίσχυση της βιομηχανίας προγραμμάτων, στα πλαίσια της τηλεοπτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
 3. επιδοκιμάζει την γενική διαδικασία διαβουλεύσεων που οργανώνει η Επιτροπή, και υποθέτει ότι η Επιτροπή θα συνεκτιμήσει την άποψη της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και τον συχνά καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει, όταν υποβάλλει προς έγκριση του Συμβουλίου προτάσεις παροχής κινήτρων στον οπτικοακουστικό τομέα·
 4. υποστηρίζει τις βασικές τάσεις της βιομηχανίας προγραμμάτων, έτσι όπως τις εκφράζει η Επιτροπή στην «περιγραφή», καθώς και τους κινδύνους και ευκαιρίες που διαγράφονται για το μέλλον του οπτικοακουστικού τομέα, όπως αυτοί έχουν τονιστεί. Επιπλέον, θεωρεί σημαντικό να ενθαρρυνθεί η πολιτισμική πολυμορφία στη βιομηχανία προγραμμάτων·
 5. αντιλαμβάνεται, εντούτοις, ότι υπάρχει μια στενή συνάφεια μεταξύ του Πράσινου Βιβλίου για την ενίσχυση της βιομηχανίας προγραμμάτων και των συμπερασμάτων της Επιτροπής από τις συζητήσεις που διεξήχθησαν με θέμα την πολυμέρεια και τη συγκέντρωση των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην εσωτερική αγορά·
 6. για τον λόγο αυτό, συμμερίζεται την κριτική άποψη της ΟΚΕ, ότι στο Πράσινο Βιβλίο για την ενίσχυση της βιομηχανίας προγραμμάτων δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη οι κοινωνικοπολιτικές συνέπειες που ενδέχεται να προκύψουν από τον αθέμιτο ανταγωνισμό στον οπτικοακουστικό τομέα·
 7. συνεπώς, σεβόμενη την αρμοδιότητα των κρατών μελών ως προς την πολιτική για τα μέσα ενημέρωσης, θεωρεί, εντούτοις, απαραίτητο να συζητηθούν προτάσεις για την αντιμετώπιση της απειλής της συγκέντρωσης της ιδιοκτησίας των ευρωπαϊκών μέσων ενημέρωσης, με ιδιαίτερη μνεία στη διασφάλιση της ελευθερίας λόγου και της ελευθερίας κατανάλωσης καθώς και στα ανθρώπινα δικαιώματα και την περιφερειακή πολυμορφία·
- επικροτεί την εξαγγελία από την Επιτροπή, στις 21 Σεπτεμβρίου 1994, μιας νέας ολοκληρωμένης διαβούλευσης προκειμένου να εξετασθεί κατά πόσο μπορούν να αναληφθούν πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ· καλεί την Επιτροπή να μεριμνήσει για την πλήρη και ευθύς εξαρχής συμμετοχή των περιφερειών στη διαδικασία διαβούλευσης και ιδιαίτερας των περιφερειών που διαθέτουν νομοθετική αρμοδιότητα στον τομέα των μέσων ενημέρωσης·
- ζητεί από την Επιτροπή να προσφέρει στις περιφέρειες πρόσβαση στις μελέτες που διεξήγαγε σχετικά με την πολυμέρεια και τη συγκέντρωση των μέσων ενημέρωσης·
8. θεωρεί ότι, για την προστασία των ανηλίκων, πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε να μην εκτέμνονται από τα Ευρωπαϊκά κράτη προγράμματα με πορνογραφικό ή βίαιο περιεχόμενο· στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να δηλωθεί σαφώς ποιο κράτος θα είναι υπεύθυνο να αναλάβει δράση·
 9. είναι της άποψης ότι ο στόχος της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, μόνον τότε υπόσχεται επιτυχία, όταν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αποκτήσουν αληθινές ευκαιρίες συμμετοχής στην αγορά·
 10. επισημαίνει ότι το Λευκό Βιβλίο για την ανάπτυξη την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση αναφέρει ότι, παρόλο που υπάρχει έλλειψη αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων σχετικά με την απασχόληση στον τομέα, εκτιμάται ότι τουλάχιστον 1,8 εκατ. εργαζόμενοι κερδίζουν τα προς το ζην στις κοινοτικές οπτικοακουστικές υπηρεσίες· συμφωνεί, όμως, με την ΟΚΕ ότι, εφόσον οι τρέχουσες συνθήκες παραμείνουν ως έχουν, οι προβλέψεις του Λευκού Βιβλίου ότι οι θέσεις απασχόλησης που θα δημιουργηθούν στον οπτικοακουστικό τομέα θα μπορούσαν να ανέλθουν σε 2 εκατ. είναι υπεραισιόδοξες·
 11. επιδοκιμάζει τη γενική προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά τη χάραξη ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα αυτό, δια της οποίας πρέπει να εφαρμοστεί η αρχή της επικουρικότητας και να επιτευχθεί συμφωνία στο επίπεδο όπου οι αναφερόμενοι στόχοι είναι δυνατόν να επιτευχθούν κατά τον αποτελεσματικότερο τρόπο·
 12. επιδοκιμάζει την αποδοχή, στο Πράσινο Βιβλίο, του γεγονότος ότι οι μηχανισμοί στήριξης, προσανατολισμένοι σε εθνικούς, πολιτισμικούς και τομεακούς στόχους, δεν είναι ασύμβατοι με το στόχο της ανάπτυξης μιας ευρωπαϊκής βιομηχανίας προγραμμάτων και μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ενίσχυση της·

13. εκτιμά, επίσης, ως θετικό το γεγονός ότι — σύμφωνα με την διατύπωση του Πράσινου Βιβλίου — διάφοροι αρμόδιοι οργανισμοί σε εθνικό, περιφερειακό ή οποιοδήποτε άλλο επίπεδο ασκούν άμεση και αποφασιστική επιρροή στις δομές του οπτικοακουστικού τομέα·

14. πέραν τούτου, η ΕΤΠ εκφράζει την αντίληψη ότι οι δυνατότητες επιρροής των αρμόδιων περιφερειακών και τοπικών οργανώσεων, σ' αυτό το πεδίο, πρέπει να επεκταθούν προς όφελος της πολιτιστικής πολυμορφίας και της μελλοντικής ανάπτυξης και διατήρησης της περιφερειακής ταυτότητας·

15. η ΕΤΠ είναι πεπεισμένη ότι μία καθαρά ευρωπαϊκή οδός, για να υπάρξει επιτυχία, διαγράφεται τότε μόνον, όταν ληφθεί υπόψη ότι η ζήτηση του κοινού προσανατολίζεται κυρίως σύμφωνα με τοπικά, περιφερειακά και εθνικά κριτήρια·

16. η ΕΤΠ θεωρεί γι' αυτό απαραίτητη την περαιτέρω ανάπτυξη μιας παραγωγής δημιουργικότερων και προοδευτικότερων προγραμμάτων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, ακόμη και αν αυτά δεν μπορούν να αξιοποιηθούν αμέσως στην παγκόσμια αγορά·

17. είναι της γνώμης ότι η υπόθεση που πρότεινε η Επιτροπή για την ψηφιακή διανομή των προγραμμάτων αυτών, θα μπορούσε πραγματικά να ενισχύσει αυτές τις δομές·

18. λαμβάνει ως δεδομένο ότι ο μελλοντικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνίσταται στην ανάπτυξη της βιομηχανίας προγραμμάτων, με το άνοιγμα των αγορών και την προώθηση της παραγωγής και της διανομής ευρωπαϊκών προγραμμάτων, με τον όρο πάντα ότι θα τηρείται αυστηρά η αρχή της επικουρικότητας·

19. θεωρεί σκόπιμη την πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενός χώρου ανταλλαγής απόψεων και για να εξετασθεί η ενδεχόμενη συμβολή των επί μέρους κρατών, σε όλα τα επίπεδα της αρμοδιότητάς τους, στην επίτευξη των κοινών στόχων, και ζητεί σχετικά, μια γενική συμμετοχή των περιφερειών και της τοπικής αυτοδιοίκησης· σε σχέση με την πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία βήματος για την ανταλλαγή απόψεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, επιθυμεί να επισημάνει ότι δεν θα πρέπει να αποδυναμωθούν οι υφιστάμενοι εθνικοί ή ακόμη και περιφερειακοί φορείς και ζητεί την πλήρη συμμετοχή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στη διαδικασία ανταλλαγής απόψεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο·

20. εκτιμά ως θετικό το πρόγραμμα δράσης για την εισαγωγή προηγμένων τηλεοπτικών υπηρεσιών στην Ευρώπη, με βάση τις έως σήμερα πρώτες εμπειρίες·

21. επισημαίνει ότι το τρέχον πρόγραμμα Media διαρκεί έως το 1995 και υποστηρίζει ένθερμα την κατάρτιση προγράμματος Media 2 που θα διαρκέσει από το 1995 έως το 2000, τουλάχιστον, επισημαίνει και υποστηρίζει τους τέσσερις στόχους προτεραιότητας που διακρίνονται στο Πράσινο Βιβλίο, τονίζει τη σημασία να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις ανάγκες των ΜΜΕ και των μικρότερων κρατών μελών και ζητεί να δοθεί ιδιαίτερη προτεραιότητα στη σχετική κατάρτιση. Πάντως, η ΕΤΠ πιστεύει ότι τα προγράμματα Media, Babel και Scale θα πρέπει να καλύπτουν έναν ευρύτερο γεωγραφικό χώρο, ώστε να λαμβάνουν υπόψη την περιφερειακή πολυμορφία·

22. ζητεί την προώθηση και την ενίσχυση προγραμμάτων για την κοινή κατάρτιση ειδικευμένων εργαζομένων διαφόρου γλωσσικής και πολιτισμικής καταγωγής που προέρχονται από διαφορετικό εργασιακό περιβάλλον στον οπτικοακουστικό τομέα·

23. απευθύνει ιδιαίτερη έκκληση για την ανταλλαγή διαθέσιμου οπτικοακουστικού υλικού προκειμένου να διευκολυνθεί η αναπαραγωγή του σε περισσότερες γλώσσες, η οποία διαφορετικά θα ήταν ενδεχομένως οικονομικά ασύμφορη, αναγνωρίζοντας τα δικαιώματα των καλλιτεχνών σε αντίστοιχη ανταμοιβή καθώς και το ηθικό τους δικαίωμα να ελέγχουν τους τρόπους αξιοποίησης των καλλιτεχνικών τους δημιουργημάτων·

24. εκφράζει την άποψη ότι πρέπει να προστατευθεί και να ενισχυθεί η σημαντική θέση των δημοσίων προγραμμάτων στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητά τους όσον αφορά τη διατήρηση και την έκφραση της ιδιαίτερης πολυμορφίας που χαρακτηρίζει τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και όσον αφορά τη συμβολή τους στην πολύμορφη επιλογή που προσφέρεται στο ευρωπαϊκό κοινό·

25. ζητεί επειγόντως σε οποιαδήποτε αναθεώρηση της οδηγίας «τηλεόραση χωρίς σύνορα» να γίνει σεβαστή η θέση σταθμών εκπομπής που έχουν δημιουργηθεί πρωταρχικά για την επίτευξη συγκεκριμένων

εθνικών ή πολιτισμικών στόχων και να εξετασθεί, κατά συνέπεια, η παροχή απτής ενίσχυσης με τη μορφή επιχορηγήσεων/επιδότησεων από τα Ταμεία της ΕΕ· στο πλαίσιο αυτό πρέπει να αποφευχθεί οποιαδήποτε περιττή μορφή συγκεντρωτισμού· δεν πρέπει να θιγούν η πολυμορφία και τα επιμέρους χαρακτηριστικά του τρόπου οργάνωσης των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών στα κράτη μέλη και στις περιφέρειές τους· αυτό ισχύει ιδιαιτέρως για τις αρμοδιότητες και τις υποχρεώσεις των περιφερειών και για την ανεξαρτησία των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών όσον αφορά το περιεχόμενο του προγράμματός τους·

26. η ΕΤΠ αρνείται την εισαγωγή «οιονεί» φορολογικών εισφορών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και μία σύγκλιση όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις των εθνικών συστημάτων στήριξης·

27. συμφωνεί με την Επιτροπή ότι είναι απολύτως απαραίτητο να συμμετέχουν όλες οι περιφέρειες της Ένωσης στην ανάπτυξη της οπτικοακουστικής βιομηχανίας και να υπάρξει θετική διάκριση υπέρ περιφερειών με χαμηλό παραγωγικό δυναμικό ή με γλώσσα που χρησιμοποιείται και ομιλείται λιγότερο·

28. τάσσεται υπέρ της ένταξης, στο ευρωπαϊκό σύστημα στήριξης, των περιφερειών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, στα πλαίσια μιας νέας σύμπραξης και εκφράζεται ιδιαιτέρως υπέρ της διάθεσης, σ'αυτές τις περιφέρειες, χρημάτων από το πρόγραμμα Phare για τον οπτικοακουστικό τομέα·

29. εκφράζει την ελπίδα ότι η Επιτροπή θα συντονίσει με επιτυχία τις διάφορες δραστηριότητες στο πλαίσιο μια γενικής πολιτικής που να οδηγεί στην ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού κινηματογραφικού και τηλεοπτικού κλάδου που να είναι ανταγωνιστικός στην παγκόσμια αγορά του μέλλοντος, να συμβάλλει στη δημιουργία νέας απασχόλησης, στην προαγωγή του πολιτισμού, στο σεβασμό της ταυτότητας του ατόμου και στην ανάδυση της ευρωπαϊκής εθνικότητας·

αναθέτει στον Πρόεδρό της να διαβιβάσει την γνωμοδότηση αυτή στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Βρυξέλλες, 28 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για την Πράσινη Βίβλο: Προς το περιβάλλον των προσωπικών επικοινωνιών για την κοινή προσέγγιση στον τομέα των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

(95/C 210/05)

1. Εισαγωγή

1.1. Στις 22 Ιουλίου 1993 το Συμβούλιο Υπουργών ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την επισκόπηση της κατάστασης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και την ανάγκη περαιτέρω ανάπτυξής του. Το ψήφισμα αυτό⁽¹⁾ καθόριζε το μελλοντικό πρόγραμμα για την ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ως κύριο στόχο, προσδιόριζε την ανάπτυξη μελλοντικής πολιτικής στον τομέα των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών, στην οποία πρόκειται να συμβάλει η δημοσίευση Πράσινης Βίβλου για τις κινητές επικοινωνίες.

1.2. Οι κινητές επικοινωνίες αποτελούν σήμερα το χώρο με την ταχύτερη ανάπτυξη στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Η Ευρώπη έχει αυτή τη στιγμή πάνω από 8 εκατ. χρήστες κυψελωτής κινητής τηλεφωνίας και, με την αυξανόμενη επέκταση των υπηρεσιών προσωπικών επικοινωνιών (personal communications services — PCS), μέχρι το 2010 θα υπάρχουν στην Ευρώπη έως και 80 εκατ. χρήστες.

1.3. Η αγορά ωθείται από τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις, τις εμπορικές δυνατότητες και τις μειωνόμενες τιμές. Οι ρυθμοί αύξησης των συνδρομητών στα κράτη μέλη που διαθέτουν ταχέως αναπτυσσόμενες αγορές κυψελωτής τηλεφωνίας (τηλεφώνων αυτοκινήτων και φορητών χειρός) κυμάνθηκαν τα τελευταία χρόνια μεταξύ 30-40 %. Πρόσφατες αναλύσεις

(1) 93/C 213/01, ΕΕ αριθ. C 213/1 της 6. 8. 1993.

δείχνουν ότι η τάση αυτή ανθίσταται στην τρέχουσα οικονομική ύφεση.

Με το πανευρωπαϊκό ψηφιακό κινητό σύστημα, το GSM, η Ευρωπαϊκή Ένωση καθιέρωσε παγκοσμίως πρωτοπόρο τεχνολογία στον κεντρικό αυτό χώρο της μελλοντικής αγοράς των επικοινωνιών. Η τεχνολογία αυτή θα ευνοήσει την ανάπτυξη της καθολικής παροχής υπηρεσιών προς τον ευρωπαϊό πολίτη στον εν λόγω τομέα.

2. Η Πράσινη Βίβλος

2.1. Οι γενικοί στόχοι της Πράσινης Βίβλου είναι:

2.1.1. να δοθεί η δυνατότητα να αναπτυχθεί στο σύνολο της Ένωσης αγορά κινητών υπηρεσιών, εξοπλισμού και τεματικών

2.1.2. να καθορισθούν κοινές αρχές, όπου αυτό είναι απαραίτητο για την επίτευξη του ανωτέρω στόχου, όσον αφορά την παροχή κινητής υποδομής, την ανάπτυξη κινητών δικτύων και υπηρεσιών και την προμήθεια και λειτουργία κινητών τεματικών

2.1.3. να προωθηθεί η εξέλιξη της αγοράς κινητών επικοινωνιών σε υπηρεσίες μαζικών προσωπικών επικοινωνιών, με ιδιαίτερη έμφαση στις πανευρωπαϊκές υπηρεσίες

2.1.4. να διευκολυνθεί και να προωθηθεί η δημιουργία διευρωπαϊκών δικτύων και υπηρεσιών στον τομέα και να διασφαλισθεί ότι η ανάπτυξη του τομέα επιτυγχάνεται κατά τρόπο συνεπή προς το δημόσιο συμφέρον.

3. Η επιλεγείσα μέθοδος προσέγγισης

3.1. Η μέθοδος προσέγγισης της Επιτροπής είναι ότι η γενική πολιτική της Ένωσης πρέπει:

3.1.1. να βασίζεται στην αναγνώριση των κυρίων τάσεων της αγοράς και της τεχνολογίας, οι οποίες έχουν θεαματική επίπτωση σε έναν ήδη καινοτόμο τομέα. Οι τάσεις αυτές παρατηρούνται τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και παγκοσμίως, ιδίως στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον χώρο του Ειρηνικού

3.1.2. να στηριχθεί στις μέχρι στιγμής πολιτικές των κρατών μελών, που στα περισσότερα κράτη μέλη οδήγησαν σε σημαντικά πιο ανοικτό ανταγωνιστικό περιβάλλον

3.1.3. να επεκτείνει τις βασικές αρχές της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και του κοινοτικού δικαίου, ιδίως την ισορροπία που έχει επιτευχθεί μεταξύ ελευθέρωσης και εναρμόνισης στις κινητές επικοινωνίες

3.1.4. να λάβει πλήρως υπόψη την ευρύτερη διεθνή διάσταση και το υφιστάμενο πλαίσιο συνεργασίας το οποίο έχει αναπτυχθεί στον τομέα και το οποίο εκτείνεται πέρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση

3.1.5. να αναπτύξει περαιτέρω την εσωτερική αγορά σ' αυτόν τον τομέα, ώστε να καταστεί η βάση για ισχυρές διαπραγματευ-

τικές θέσεις σε διμερές και πολυμερές επίπεδο με στόχο την πραγματοποίηση ισότιμων και συγκρίσιμων συνθηκών πρόσβασης στην αγορά τρίτων χωρών.

Οι πέντε αυτοί στόχοι καθόρισαν την προσέγγιση που ακολούθησε η Επιτροπή κατά την ανάπτυξη των θέσεων και των προτάσεων, που προωθούνται για διαβούλευση και συζήτηση στην Πράσινη Βίβλο.

3.2. Οι μελέτες που έχουν διενεργηθεί μέχρι στιγμής από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, αλλά και από εξωτερικούς επιστημονικούς φορείς κατά παραγγελία της, επικεντρώθηκαν στους χώρους που είναι οι πλέον κρίσιμοι για την διαμόρφωση της μελλοντικής πολιτικής, ιδίως στις μελλοντικές συνθήκες της αγοράς και της τεχνολογίας μέχρι το τέλος της δεκαετίας και πέρα από αυτήν, έως το έτος 2010, στις ισχύουσες διαδικασίες έκδοσης αδειών και εκχώρησης ραδιοσυχνοτήτων για κινητά συστήματα στα κράτη μέλη και στις μελλοντικές απαιτήσεις στον τομέα αυτό, καθώς και σε ζητήματα διεπαφής και διασύνδεσης μεταξύ διαφορετικών συστημάτων και υπηρεσιών, σε συνδυασμό με ανάλυση της εφαρμογής του πλαισίου παροχής ανοικτού δικτύου (ONP) στα ζητήματα αυτά.

Παράλληλα, η Επιτροπή εξέτασε εκθέσεις και παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από μεγάλους οργανισμούς, οι οποίοι εκπροσωπούν διάφορα συμφέροντα και οι οποίοι τις συνέταξαν προκειμένου να συμβάλουν στην Πράσινη Βίβλο. Η Επιτροπή εξέτασε επίσης εκθέσεις που συντάχθηκαν σε εθνικό πλαίσιο και που συχνά βασίστηκαν σε εθνικές διαβουλεύσεις και/ή εκτεταμένες ακροάσεις.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου προετοιμασίας, η Επιτροπή παρέλαβε, επίσης, σημαντικό αριθμό παρατηρήσεων από φορείς λειτουργίας κινητών δικτύων, φορείς λειτουργίας σταθερών δικτύων, φορείς παροχής υπηρεσιών και χρήστες, οι οποίοι επέστησαν την προσοχή σε ειδικά σχετικά ζητήματα.

3.3. Όσον αφορά τη δομή συνεργασίας στον τομέα πέρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο ευρωπαϊκό πλαίσιο κεντρικούς ρόλους παίζουν το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τυποποίησης στον Τομέα των Τηλεπικοινωνιών (ETSI)· η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ραδιοεπικοινωνιών (ERC), και το συνδεδεμένο με αυτή Ευρωπαϊκό Γραφείο Ραδιοεπικοινωνιών (ERO)· η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τηλεπικοινωνιακών Κανονιστικών Θεμάτων (ECTRA) και το μελλοντικά συνδεδεμένο με αυτή Ευρωπαϊκό Γραφείο Τηλεπικοινωνιών (ETO), τα οποία αναπτύσσουν αυτή τη στιγμή κάλυψη στο σύνολο της Ευρώπης, περιλαμβανομένων των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

4. Κυριότερες τάσεις και δυνατότητες

Ο τομέας των κινητών τηλεπικοινωνιών αποτελεί μία από τις περιοχές με τις μεγαλύτερες δυνατότητες ανάπτυξης στον τομέα των επικοινωνιών και των πληροφοριών.

Από τις μελέτες που έχουν διενεργηθεί, οι κατά μέσο όρο εκτιμήσεις για τη χρήση κινητών επικοινωνιών στην Ευρώπη δείχνουν ότι μέχρι το έτος 2000 ενδέχεται να υπάρχουν σχεδόν 40 εκατ. χρήστες και μέχρι το 2010 έως και 80 εκατ. χρήστες — ξεκινώντας από τρέχουσα συνολική βάση περίπου 16 εκατ. χρηστών (περιλαμβανομένης της κυψελωτής τηλεφωνίας, της τηλεεδοποίησης και των ιδιωτικών κινητών ραδιοεπικοινωνιών).

Έρευνες της αγοράς δείχνουν ότι μέχρι το έτος 2000 το 20-30% των επιχειρηματιών χρηστών αναμένεται να διαθέτει προσωπικές κινητές επικοινωνίες, ενώ μετά από αυτή την

χρονολογία ο ρυθμός διείσδυσης αναμένεται να επιβραδυνθεί. Το 2010, σύμφωνα με τις έρευνες αυτές, η διείσδυση θα είναι 30-50%.

Προβλέπεται, εξάλλου, ότι μέχρι το 2010 το 30-40% του πληθυσμού θα διαθέτει προσωπικές επικοινωνίες για ιδιωτική χρήση.

4.1. Ο συνολικός αριθμός των χρηστών ενδέχεται τελικά να υπερβεί κατά πολύ τα 200 εκατ. στην Ευρωπαϊκή Ένωση — σε σύγκριση με τη σημερινή συνολική βάση των 153 εκατ. συνδρομητών της παραδοσιακής, σταθερής τηλεφωνίας.

4.2. Ενώ η δημόσια αγορά κινητής τηλεφωνίας εξακολουθεί να εξυπηρετείται κυρίως από αναλογικές κυψελωτές τεχνολογίες όπως το NMT, το TAC και άλλα συστήματα, οι ψηφιακές τεχνολογίες που εισάγονται τώρα, ιδίως το GSM 900 (το Ευρωπαϊκό Γενικό Σύστημα Κινητών Επικοινωνιών), το DCS-1800 (τα ονομαζόμενα δίκτυα προσωπικών επικοινωνιών — υπηρεσίες PCN) και το DECT (Ψηφιακές ευρωπαϊκές ασύρματες τηλεπικοινωνίες), καθώς και συστήματα όπως το CT2 και το ERMES (τα πανευρωπαϊκά ψηφιακά συστήματα τηλεειδοποίησης) και το TETS (το ευρωπαϊκό ψηφιακό σύστημα τηλεπικοινωνιών επιγείων πτήσεων) θα αντικαταστήσουν ταχέως τα αναλογικά συστήματα.

Μόλις ένα χρόνο μετά την εισαγωγή του στην πράξη, το GSM καλύπτει άνω του 10% της εγκατεστημένης κυψελωτής κινητής βάσεως τηλεφωνίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ευρώπη θεωρείται σήμερα ο παγκόσμιος πρωτοπόρος στα ψηφιακά κυψελωτά συστήματα. Το GSM έχει εγκριθεί — ή πρόκειται να εγκριθεί — σε περισσότερες από 60 χώρες, συγκεκριμένα στο σύνολο της Ευρώπης, περιλαμβανομένων των χωρών της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης, καθώς επίσης στην περιοχή του Ειρηνικού με εξαίρεση την Ιαπωνία και σε ορισμένες άλλες χώρες της Ασίας, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής.

5. Τα εμπόδια που πρέπει να υπερνικηθούν

5.1. Η Πράσινη Βίβλος εξετάζει τα πολλά και διάφορα εμπόδια που δυσχεραίνουν την καθιέρωση ενιαίου συστήματος τηλεπικοινωνιών στο σύνολο της Ένωσης. Στα εμπόδια αυτά συγκαταλέγονται: τα αποκλειστικά δικαιώματα στην αγορά ή τα ειδικά δικαιώματα, τα συστήματα χορήγησης αδειών λειτουργίας και εκχώρησης ραδιοσυχνοτήτων, η μέχρι στιγμής έλλειψη συντονισμένης κοινοτικής αντίδρασης στην κυριαρχία των ΗΠΑ στις προσωπικές επικοινωνίες δορυφορικής βάσεως και η πρόσβαση στις αγορές τρίτων χωρών.

5.2. Αφού εξετάζει και σχολιάζει αυτά και άλλα εμπόδια, η Επιτροπή προτείνει πέντε σημαντικές αλλαγές, τις οποίες θεωρεί απαραίτητες για την άρση των εμποδίων και την περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα.

Οι αλλαγές αυτές είναι:

5.2.1. κατάργηση των αποκλειστικών και ειδικών δικαιωμάτων που εξακολουθούν να υφίστανται στον τομέα, με την προϋπόθεση, όπου είναι απαραίτητο, της δημιουργίας καταλλήλων προϋποθέσεων εκδόσεως αδειών·

5.2.2. άρση όλων των περιορισμών στην παροχή κινητών υπηρεσιών, τόσο από ανεξάρτητους φορείς παροχής υπηρεσιών

όσο και για την άμεση παροχή υπηρεσιών από φορείς εκμετάλλευσης κινητών δικτύων.

Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει την ελευθερία προσφοράς συνδυασμού υπηρεσιών, που παρέχονται βάσει διαφορετικών αδειών, καθώς και την δυνατότητα να παρέχονται υπηρεσίες σε διαφορετικά κράτη μέλη και την άρση των υφισταμένων περιορισμών ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση των χρηστών σε αυτές τις υπηρεσίες·

5.2.3. πλήρης ελευθερία στους φορείς εκμετάλλευσης κινητών δικτύων να λειτουργούν και να αναπτύσσουν τα δίκτυά τους για τον σκοπό των δραστηριοτήτων που προβλέπονται στην άδειά τους ή στην εξουσιοδότησή τους.

Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει το δικαίωμα αυτοεξασφάλισης υποδομής προς χρήση κατά την διεξαγωγή των δραστηριοτήτων αυτών ή το δικαίωμα χρήσεως υποδομής τρίτων για το σκοπό αυτό, καθώς και το δικαίωμα κοινής χρήσεως υποδομής·

5.2.4. απεριόριστη συνδυασμένη προσφορά υπηρεσιών μέσω των σταθερών και κινητών δικτύων, εντός του συνολικού χρονοδιαγράμματος που προβλέπεται στο ψήφισμα 93/C 213/01 του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 1993 για την πλήρη ελευθέρωση των δημοσίων φωνητικών υπηρεσιών μέσω του σταθερού δικτύου.

Για τους φορείς εκμετάλλευσης κινητών συστημάτων ή τους ανεξάρτητους φορείς παροχής υπηρεσιών, αυτό συνεπάγεται το δικαίωμα να υποβάλλουν προσφορές για άδειες μεταπώλησης των σταθερών δικτύων, καθώς και την άρση όλων των υφισταμένων περιορισμών εισόδου για τους φορείς εκμετάλλευσης κινητών δικτύων στις αγορές κινητών συστημάτων, με την προϋπόθεση μόνο της πλήρους εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού της Συνθήκης, ιδίως του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων και των διατάξεων των κανόνων ανταγωνισμού της Συνθήκης σχετικά με την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης·

5.2.5. διευκόλυνση της λειτουργίας και της παροχής υπηρεσιών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει περαιτέρω ανάπτυξη της αμοιβαίας αναγνώρισης της εγκρίσεως τύπου του κινητού τεματιού εξοπλισμού, καθώς και συντονισμό των διαδικασιών για την έκδοση και εκχώρηση αδειών, όπου αυτό είναι σκόπιμο προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων.

5.3. Προβαίνοντας στον προσδιορισμό λεπτομερών θέσεων, η Πράσινη Βίβλος περιορίζεται στους τομείς όπου απαιτείται κοινή θέση σε κοινοτικό επίπεδο. Οι θέσεις αυτές αφορούν:

5.3.1. τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών στους φορείς εκμετάλλευσης κινητών δικτύων·

5.3.2. τις προϋποθέσεις για την παροχή υπηρεσιών, τις διασυνδέσεις, τις υποδομές, τις συχνότητες και την αριθμοδότηση·

5.3.3. την προώθηση της εξέλιξης προς τις προσωπικές επικοινωνίες.

5.4. Οι θέσεις που προτείνει η Πράσινη Βίβλος σχετικά με τα ανωτέρω θέματα είναι:

5.4.1. Να τροποποιηθεί η οδηγία 90/388/ΕΟΚ σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών,

ώστε να καλύψει και τις κινητές τηλεπικοινωνίες. Η εκχώρηση των αδειών να γίνεται με ανοικτές, ισότιμες και διαφανείς διαδικασίες. Εξετάζοντας περαιτέρω το θέμα της εκχώρησης των αδειών, η Πράσινη Βίβλος δεν τάσσεται προς το παρόν υπέρ συγκεκριμένου συστήματος, δίνει όμως ιδιαίτερη προτεραιότητα στη μεγιστοποίηση των οφελών για τους χρήστες. Τονίζει, επίσης, ότι οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειας πρέπει να διασφαλίζουν τη διαφανή και ισότιμη αντιμετώπιση των φορέων εκμετάλλευσης σταθερών και κινητών δικτύων υπό κοινή ιδιοκτησία.

5.4.2. Να διασφαλισθεί η εμπορική ελευθερία κατά την παροχή υπηρεσιών από ανεξάρτητους φορείς παροχής υπηρεσιών και να εκπονηθεί κώδικας συμπεριφοράς για τους φορείς παροχής υπηρεσιών, ώστε να διασφαλισθεί η συμμόρφωσή τους με τους κανόνες, τις ρυθμίσεις και τα πρότυπα.

5.4.3. Όσον αφορά τις διασυνδέσεις, τις υποδομές, τις ραδιοσυχνότητες και την αριθμοδότηση, προτείνεται η εναρμόνισή τους στο σύνολο της Ένωσης. Στις λεπτομερείς της παρατηρήσεις, η Πράσινη Βίβλος τονίζει τα οφέλη που θα αποκομίσουν οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την εναρμόνιση.

5.4.4. Ως προς την προώθηση της εξέλιξης προς τις υπηρεσίες προσωπικών επικοινωνιών, η Πράσινη Βίβλος τονίζει ότι οι βασικές προϋποθέσεις είναι, αρχικά, η άρση των περιορισμών για το συνδυασμό πολλαπλών τεχνολογιών ή υπηρεσιών κινητών επικοινωνιών από ενιαίο φορέα και, ακολούθως, η άρση των περιορισμών για τον ελεύθερο συνδυασμό υπηρεσιών μέσω σταθερών και κινητών δικτύων.

5.4.5. Η γενική ιδέα της Πράσινης Βίβλου είναι να δοθεί έμφαση στην ελευθέρωση και την εναρμόνιση στον τομέα των κινητών επικοινωνιών.

5.4.6. Η ελευθέρωση αυτή προτείνεται να υλοποιηθεί έως το 1998 το αργότερο, με πρόσθετες μεταβατικές περιόδους έως πέντε ετών για την Ισπανία, την Ιρλανδία, την Ελλάδα και την Πορτογαλία και, εάν αιτιολογηθεί δεόντως, δύο ετών για το Λουξεμβούργο.

5.4.7. Προτείνεται η υιοθέτηση της γενικής οδηγίας για την προστασία των δεδομένων και της πρότασης οδηγίας για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου στο πλαίσιο των ψηφιακών δικτύων.

5.4.8. Στον τομέα της υγείας, προτείνεται η έναρξη γενικού προγράμματος δράσης για να επιστευσθεί η θέσπιση των αναγκαίων κανόνων ασφαλείας. Έμφαση δίδεται στα χαρακτηριστικά εκπομπής χαμηλής ισχύος για τον εξοπλισμό χειρός, προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί η έκθεση στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία.

5.4.9. Για την προστασία του περιβάλλοντος, προτείνεται ο καθορισμός προτύπων που θα επιτρέψουν την από κοινού

χρήση τοποθεσιών για τις εγκαταστάσεις και υποδομών ραδιοεπικοινωνιών.

5.4.10. Όσον αφορά τις δοσοληψίες με τις τρίτες χώρες, προτείνεται η λήψη κοινών κοινοτικών θέσεων για τα σημαντικότερα ζητήματα, ιδίως στους τομείς των προτύπων, των συχνοτήτων και της αριθμοδότησης.

6. Παρατηρήσεις

6.1. Η Πράσινη Βίβλος είναι ένα άκρως λεπτομερειακό έγγραφο και καλύπτει όλες τις πτυχές των κινητών τηλεπικοινωνιών. Η κεντρική της ιδέα είναι η εναρμόνιση και η ελευθέρωση των συστημάτων προσωπικών επικοινωνιών στην Ένωση.

6.2. Η έκθεση τονίζει το γεγονός ότι η Ένωση είναι σήμερα πρωτοπόρος σε παγκόσμιο επίπεδο στον τομέα των κινητών επικοινωνιών και ότι, με την ελευθέρωση και το άνοιγμα της αγοράς, η πρωτοπορία της όχι μόνο θα διατηρηθεί, αλλά και θα προαχθεί σημαντικά.

6.3. Για αυτούς τους λόγους, η Επιτροπή 3 και η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτούν το έγγραφο. Αν συνεχισθεί η επιτυχία της Ένωσης στον τομέα των ψηφιακών κινητών συστημάτων, θα ανοίξουν νέες αγορές τρίτων χωρών, πράγμα που θα αυξήσει τις προοπτικές για δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ένωση.

6.4. Το GSM (Γενικό Ευρωπαϊκό Σύστημα Κινητών Επικοινωνιών) έχει ήδη υιοθετηθεί σε περισσότερες από 60 χώρες σε όλο τον κόσμο. Όπως επισημάνθηκε και ανωτέρω, μέχρι το 2010 ο αριθμός των χρηστών κινητής τηλεφωνίας θα έχει αυξηθεί από 16 εκατομμύρια, που είναι σήμερα, σε 80 εκατομμύρια.

6.5. Με τέτοιες προοπτικές ανάπτυξης, επιβάλλεται η εφαρμογή του τελικού εγγράφου από την Επιτροπή και το Συμβούλιο το συντομότερο δυνατό μετά το πέρας της περιόδου των συζητήσεων επί της Πράσινης Βίβλου.

7. Άλλες παρατηρήσεις

7.1. Έκδοση αδειών

Η Επιτροπή προσανατολίζεται προς ένα κεντρικό, κοινοτικό σύστημα χορήγησης αδειών. Αυτό θέτει προβλήματα για τις εθνικές κυβερνήσεις και, ιδιαίτερα, τις περιφέρειες. Οι περιφέρειες θα πρέπει, ίσως, να έχουν λόγο στη χορήγηση των αδειών, λόγω των τοπικών επιπτώσεων των τελευταίων.

7.2. Υγεία

Αν και η Πράσινη Βίβλος δείχνει, πράγματι, κάποιο ενδιαφέρον για τις επιπτώσεις των κινητών συστημάτων στη δημόσια υγεία, ο εισηγητής είναι της γνώμης ότι δεν έχει δοθεί αρκετή προσοχή στο θέμα και ότι πρέπει να εξετασθούν περισσότερα

και πιο λεπτομερώς οι επιπτώσεις της νέας τεχνολογίας στην υγεία των λαών, πριν ληφθούν τελικές αποφάσεις για ευρύτερη επέκταση του συστήματος.

7.3. Επιπτώσεις στο περιβάλλον

Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα έχουν να αντιμετωπίσουν πληθώρα αιτήσεων για άδειες χωροθέτησης για νέες κεραίες, πομπούς κλπ. Σε περιβάλλον ελεύθερης αγοράς, τίθεται το ερώτημα αν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης θα πρέπει να παρέχουν τοποθεσίες κεντρικής εκπομπής/λήψης σε συγκεκριμένες περιοχές, ούτως ώστε να ελαχιστοποιηθεί και να αποφευχθεί η πληθώρα και η διασπορά των εγκαταστάσεων. Επίσης, πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε να εμποδιστεί η άσκηση αθέμιτων πιέσεων από τις ομάδες παρόχων στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές σε αυτόν τον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.

7.4. Η γνωμοδότηση των περιφερειών

Όπως επισημάνθηκε και ανωτέρω, η Πράσινη Βίβλος και οι προτάσεις της Επιτροπής είναι ευρείες και σύνθετες και θα έχουν βαθιές επιπτώσεις σε όλες τις περιοχές της Ένωσης. Είναι επόμενο ότι τα κράτη μέλη, όπως και οι εκπρόσωποι των διάφορων περιφερειών, θα έχουν ποικίλες απόψεις για πολλά σημεία των προτάσεων.

7.5. Προκειμένου, λοιπόν, να υποβληθεί στην Επιτροπή μία πλήρης και περιεκτική γνωμοδότηση η οποία να αντικατοπτρίζει τις απόψεις όλων των περιφερειών της Ένωσης, ο Εισηγητής προτείνει να συσταθεί μια ολιγομελής ομάδα μελέτης, για να συνθέσει αυτήν την περιεκτική γνωμοδότηση. Αυτό, φυσικά, θα γίνει μόνο εάν το επιτρέπει ο χρόνος που έχει στη διάθεσή της για να γνωμοδοτήσει.

7.6. Σε γενικές γραμμές, η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί την Πράσινη Βίβλο και τη θεωρεί θετικό βήμα προς την ανάπτυξη μιας κοινής κοινοτικής προσέγγισης στον τομέα των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών

1. Εισαγωγή

1.1. Στην έκθεσή μου, της 14ης Ιουλίου 1994, για το σχέδιο γνωμοδότησης της επιτροπής 3 της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο για την κοινή προσέγγιση στον τομέα των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (COM(94) 145 τελικό) ανέλυσα τις λεπτομέρειες του Πράσινου Βιβλίου.

1.2. Στη συνέχεια κατέδειξα τις επιπτώσεις που πρόκειται να έχουν αυτές οι νέες εξελίξεις στον τομέα των προσωπικών επικοινωνιών για τις περιφέρειες της Ευρώπης, ιδιαίτερας στους τομείς της έκδοσης αδειών, της υγείας και του περιβάλλοντος.

1.3. Όσον αφορά τον τομέα της γνωμοδότησης των περιφερειών, που αναφέρεται στο σημείο 7.5 της έκθεσης, πρότεινα τη σύσταση ομάδας μελέτης με στόχο την ολοκληρωμένη συγκέντρωση απόψεων από τα μεμονωμένα κράτη μέλη της Ένωσης. Η πρόταση αυτή υποβλήθηκε, επειδή ο εισηγητής αναγνώρισε ότι κάθε μεμονωμένο κράτος μέλος και κάθε περιφέρεια θα επηρεαζόταν από την απελευθέρωση και την εναρμόνιση του τομέα των προσωπικών επικοινωνιών. Με την συγκέντρωση όσο το δυνατόν περισσότερων εμπειριστατωμένων και ακριβών στοιχείων, η Επιτροπή των Περιφερειών θα ήταν σε θέση να προσφέρει μια ολοκληρωμένη γνωμοδότηση στο Συμβούλιο και την Επιτροπή για αυτόν τον ιδιαίτερα σημαντικό τομέα.

1.4. Όμως, επειδή η Επιτροπή επιθυμεί να έχει στη διάθεσή της τη γνωμοδότησή μας στη σύνοδο ολομέλειας του τέλους του Σεπτεμβρίου 1994, η συνεπαγόμενη πίεση χρόνου δεν επιτρέπει στην εν λόγω ομάδα μελέτης να συσταθεί, να συνεδριάσει και να γνωμοδοτήσει. Για το λόγο αυτό θα ήθελα να παρακαλέσω την επιτροπή 3 να εγκρίνει τη γνωμοδότηση του εισηγητή της 14ης Ιουλίου 1994, καθώς και την παρούσα συμπληρωματική γνωμοδότηση μαζί με οποιαδήποτε άλλη τροπολογία έχει υποβληθεί και έχει υιοθετηθεί από την επιτροπή 3.

2. Παράρτημα στο σχέδιο γνωμοδότησης της υποεπιτροπής 3 σχετικά με την κοινή προσέγγιση στον τομέα των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (COM(94) 145 τελικό)

Η Επιτροπή των Περιφερειών, στην 4η σύνοδο ολομέλειάς της στις 27 και 28 Σεπτεμβρίου 1994, υιοθέτησε ομόφωνα την εξής γνωμοδότηση.

2.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει το περιεχόμενο της Πράσινης Βίβλου κρίνοντάς το ως ένα πολύ θετικό βήμα προς την ανάπτυξη των προσωπικών επικοινωνιών.

2.2. Επιδιοκιμάζει τις προτάσεις σχετικά με την απελευθέρωση και την εναρμόνιση του τομέα στην Ένωση, οι οποίες επιτρέπουν την τυποποίηση των υπηρεσιών.

2.3. Εκφράζει, εντούτοις, τις ανησυχίες της σχετικά με τα ακόλουθα θέματα, τα οποία θα πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω.

2.4. Χορήγηση αδειών

Στο Πράσινο Βιβλίο προτείνεται ένα συγκεντρωτικό κοινοτικό σύστημα χορήγησης αδειών. Η Επιτροπή των Περιφερειών φρονεί ότι, λόγω της επίδρασης που έχουν σε τοπικό επίπεδο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να συμμετέχουν στη διαδικασία χορήγησης αδειών.

2.5. Υγεία

Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι δεν έχουν διεξαχθεί επαρκείς έρευνες σχετικά με τις επιπτώσεις της νέας τεχνολογίας για τη δημόσια υγεία και ιδιαιτέρως όσον αφορά την έκθεση σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία.

2.6. Επιπτώσεις στο περιβάλλον

Η Επιτροπή των Περιφερειών διακατέχεται από ανησυχίες σχετικά με τις επιπτώσεις που έχει για το περιβάλλον η νέα τεχνολογία. Σε περίπτωση που η χορήγηση αδειών λαμβάνει χώρα με βάση ένα συγκεντρωτικό πρότυπο, ποιά θα είναι η θέση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ως προς τη χορήγηση άδειας σχεδιασμού ιστών αναμετάδοσης κλπ.. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να έχουν τον τελευταίο λόγο στον τομέα αυτό προκειμένου να αποφευχθεί η αύξηση του αριθμού των ιστών και των χώρων μετάδοσης.

2.7. Οι κινητές επικοινωνίες αποτελούν ένα ταχύτατα αναπτυσσόμενο τομέα στον οποίο η ευρωπαϊκή τεχνολογία κατέχει ηγετική θέση στον κόσμο. Κατά συνέπεια είναι σημαντικό να εξετάσουμε τις προτάσεις της Επιτροπής υπό το φως της σημαντικής διεύρυνσης της αγοράς, η οποία προσφέρει αυξημένες δυνατότητες στους κατασκευαστές και στους οργανισμούς παροχής δικτύων και υπηρεσιών επικοινωνίας. Όλα αυτά θα πρέπει να οδηγήσουν, αν όχι στη δημιουργία νέας απασχόλησης, οπωσδήποτε στη διατήρηση της υφιστάμενης. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι η νέα απασχόληση που ενδέχεται να δημιουργηθεί θα πρέπει να καταμεριστεί σε όλες τις περιφέρειες της Ένωσης.

2.8. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει την πολιτική που περιλαμβάνεται στο Πράσινο Βιβλίο, παρότι θα επιθυμούσε να εκφέρει περαιτέρω γνώμη όταν θα εξεταστούν λεπτομερείς προτάσεις που αφορούν την κατάρτιση οδηγίας.

Η Επιτροπή των Περιφερειών αναθέτει στον Πρόεδρό της να διαβιβάσει την παρούσα γνωμοδότηση στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Βρυξέλλες, 28 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί λεπτομερών κανόνων άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι

(95/C 210/06)

Στις 30 Μαρτίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 8 Β, παράγραφος 1, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την ανωτέρω πρόταση.

Κατά την 4η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 27ης και 28ης Σεπτεμβρίου 1994), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση κατά πλειοψηφία, με μια αποχή. Εισηγητής ήταν ο κ. O'Neachtain

1. Εισαγωγή

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών συγχαίρει την Επιτροπή για την υποβολή της περιεκτικής και ισορροπημένης αυτής πρότασης οδηγίας, που αποσκοπεί στη διόρθωση της κατάστασης που επικρατούσε ως σήμερα σε ορισμένα κράτη μέλη όπου οι αλλοδαποί δεν είχαν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές. Το άρθρο 8 Β, παράγραφος 1, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει ότι οι πολίτες της Ένωσης έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας τους.

Εξάλλου, μολονότι εκφράζει την ικανοποίησή της που της παρέχεται η ευκαιρία να υποβάλει τη γνωμοδότησή της σχετικά με την παρούσα πρόταση, η ΕΤΠ θεωρεί λυπηρό το γεγονός ότι η Συνθήκη δεν προβλέπει διαβούλευση με την ΕΤΠ ως προς το συγκεκριμένο θέμα. Η άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις δημοτικές εκλογές από τους πολίτες της Ένωσης αποτελεί σαφώς θέμα που σχετίζεται άμεσα με τη φύση και τη σύνθεση της Επιτροπής των Περιφερειών. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, της Συνθήκης θεσπίζει την ιθαγένεια της Ένωσης, ενώ το άρθρο 8, παράγραφος 2, αναφέρει ότι οι πολίτες της Ένωσης έχουν τις υποχρεώσεις που ορίζει η Συνθήκη. Δεδομένου ότι η ΕΤΠ είναι το όργανο εκείνο που ενεργεί πλησιέστερα στους πολίτες της Ένωσης, είναι σαφώς ανάρμοστο να μην ορίζει η Συνθήκη ότι θα πρέπει να ζητείται η γνώμη της ΕΤΠ σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα και γενικότερα σχετικά με όλες τις άλλες νομοθετικές προτάσεις, καθώς και σχετικά με εκείνες που απορρέουν από το άρθρο Ν της Συνθήκης και αφορούν τις διατάξεις της Συνθήκης για τις οποίες προβλέπεται αναθεώρηση. Η ΕΤΠ ζητεί, λοιπόν, από την Επιτροπή να επανεξετάσει και να διευρύνει το πεδίο της συμβουλευτικής δράσης της ΕΤΠ ώστε να υποβάλει σχετική πρόταση στο Συμβούλιο μέχρι το τέλος του 1994.

1.2. Το άρθρο αυτό είναι καρπός πολυετών πολιτικών συζητήσεων σχετικά με το σημαντικό αυτό ζήτημα, επιστέγασμα των οποίων είναι η παρούσα οδηγία. Η οδηγία θεσπίζει λεπτομερείς ρυθμίσεις, σύμφωνα με τις οποίες οι πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι μπορούν να εκλέγουν και να εκλέγονται στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές του εν λόγω κράτους μέλους.

1.3. Με την επιφύλαξη της αρχής της μη άσκησης διακρίσεων μεταξύ των πολιτών της Ένωσης λαμβάνεται στην οδηγία

ιδιαίτερη μέριμνα να μην επιδιωχθεί η συνολική αλλαγή της νομοθεσίας που ισχύει για τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές των κρατών μελών. Επιδιώκεται, συγκεκριμένα, η αντικατάσταση της προϋπόθεσης της ιθαγένειας με την προϋπόθεση της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης. Το θεμελιώδες αυτό δικαίωμα, που αφορά περίπου πέντε εκατομμύρια πολίτες των κρατών μελών, αποτελεί σημαντικό βήμα προς την ανάπτυξη της έννοιας του πολίτη της Ένωσης, και εκφράζεται ικανοποίηση τόσο για το πνεύμα όσο και για το περιεχόμενο του στόχου του.

1.4. Με τη διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την καθιέρωση της σημαντικής έννοιας της «ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης», έχει βασική σημασία να καλυφθεί το «δημοκρατικό έλλειμμα» και να έλθει η Ένωση κοντύτερα στον κάθε πολίτη. Η προτεινόμενη οδηγία αποτελεί σημαντικό βήμα προς την επίτευξη αυτού του στόχου. Η υιοθέτησή της θα αποδείξει στους πολυάριθμους πολίτες που αισθάνονται ξένοι προς τη «διαδικασία του Μάαστριχτ» ότι η Ένωση, ενώ σέβεται την πολιτισμική ποικιλομορφία και το πλήθος των νοοτροπιών και των παραδόσεων — πράγμα που αναγνωρίζεται στη Συνθήκη — μπορεί, εντούτοις, να ενωθεί γύρω από βασικές δημοκρατικές αρχές, που είναι κοινές για όλους και συνδέονται αναπόσπαστα με τα πολιτικά δικαιώματα και τα δικαιώματα των πολιτών. Η οδηγία θα βοηθήσει να εκφραστούν σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και υπερεθνικό, επίπεδο αυτές οι κοινές δημοκρατικές αρχές.

1.5. Με το ίδιο πνεύμα, και ως συνέχεια της παρούσας πρότασης οδηγίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αντιμετωπίσει και το θέμα των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τους ως πολιτών υπηκόων των τρίτων χωρών που είναι νόμιμοι κάτοικοι της Ένωσης.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Άρθρο 2, παράγραφος 2

Στο άρθρο 2, παράγραφος 2 της οδηγίας, να προστεθεί η ακόλουθη φράση:

«Ως δημοτικές και κοινοτικές εκλογές θεωρούνται και οι γενικές, άμεσες εκλογές που πραγματοποιούνται από κύριους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.»

2.2. Άρθρο 5, παράγραφος 3

Δεδομένου ότι με βάση το πνεύμα της αρχής της μη άσκησης διακρίσεων θα ήταν ευκαίριο να διασφαλισθεί ότι το δικαίωμα να είναι ένας πολίτης εκλόγιμος για το αξίωμα του προέδρου ή μέλους εκτελεστικού οργάνου κύριου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης θα επεκταθεί σε όλους τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, η ΕΤΠ σημειώνει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως όταν το εν λόγω αξίωμα περιλαμβάνει την άσκηση δημοσίων καθηκόντων, ένα κράτος μέλος μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα να επιφυλάξει αυτές τις θέσεις για τους ημεδαπούς πολίτες του.

Ωστόσο, η ΕΤΠ παροτρύνει τα κράτη μέλη να μειώσουν στο ελάχιστο τους περιορισμούς αυτούς και επιπλέον ζητεί, στα κράτη μέλη εκείνα που επιλέγουν να επιφυλάξουν το δικαίωμα αυτό για τους υπηκόους τους, να θεωρηθεί η εν λόγω απόφαση ως προσωρινό μέτρο, και να μην λησμονείται ότι απώτερος στόχος είναι η επέκταση του δικαιώματος σε όλους τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν στην επικράτειά τους.

2.3. Άρθρο 7, παράγραφος 1

Η μέθοδος εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους διαφέρει από κράτος μέλος σε κράτος μέλος. Στα κράτη μέλη εκείνα όπου η εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους πραγματοποιείται αυτεπάγγελτα δίχως να έχει προηγηθεί αίτηση εκ μέρους της υπηρεσίας η οποία είναι υπεύθυνη για τη διοργάνωση των εκλογών, ένα ξεχωριστό σύστημα βάσει του οποίου οι πολίτες της Ένωσης που δεν είναι υπήκοοι των κρατών μελών στα οποία κατοικούν θα πρέπει να εκδηλώνουν την βούλησή τους να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους με υπεύθυνη δήλωση, θα μπορούσε καταρχήν να θεωρηθεί από ορισμένους ότι ασκεί διακρίσεις. Ωστόσο, η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι ο όρος να διατυπώνεται ή να εκδηλώνεται η βούληση του εκλέγειν σκοπό έχει να προστατευθεί το δικαίωμα των αλλοδαπών πολιτών να απέχουν από την ψηφοφορία εάν αυτή είναι η επιθυμία τους. Ο όρος να εκδηλώνεται ρητά η βούληση του εκλέγειν προστατεύει, κατ' επέκταση, το δικαίωμα του πολίτη που είναι κάτοικος κράτους μέλους του οποίου δεν είναι υπήκοος να μην ψηφίζει, εάν επιθυμεί, σε κράτος μέλος όπου ισχύει σύστημα υποχρεωτικής άσκησης του εκλογικού δικαιώματος και όπου εφαρμόζεται η αρχή της αυταπάγγελτης εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους.

Ωστόσο, καθώς το σύστημα της αυτεπάγγελτης εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους σε συνδυασμό με την υποχρεωτική άσκηση του εκλογικού δικαιώματος δεν ισχύει σε όλη την ΕΕ και, καθώς δεν υπάρχει κανένα άλλο σενάριο σύμφωνα με το οποίο ένας πολίτης της Ένωσης ο οποίος δεν είναι υπήκοος του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί θα μπορούσε να βρεθεί σε μία θέση που να είναι υποχρεωμένος να ψηφίσει παρά την δεδηλωμένη του βούληση, η ΕΤΠ συνιστά να καταστεί υποχρεωτική η ρητή εκδήλωση της βούλησής τους να εγγραφούν στους καταλόγους μόνο σε εκείνα τα κράτη μέλη όπου ισχύει το ανωτέρω σύστημα. Σε όσα κράτη μέλη δεν ισχύει τέτοιο σύστημα, τα υπάρχοντα συστήματα εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους και άσκησης του εκλογικού δικαιώματος μπορούν να παραμείνουν ως έχουν.

Η ΕΤΠ συνιστά, ακόμη, σε όσα κράτη μέλη είναι υποχρεωτική η ρητή δήλωση της επιθυμίας ψήφου, η φύση και η μορφή της σχετικής δήλωσης να αποφασίζονται από το συγκεκριμένο κράτος μέλος.

2.4. Άρθρο 8

2.4.1. Άρθρο 8, παράγραφος 1

Η ΕΤΠ συνιστά να αντικατασταθεί η λέξη «λαμβάνουν» με τη λέξη «υιοθετούν». Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι ένας εκλογέας που εμπίπτει στο άρθρο 3 θα έχει ένα σαφές νομικό σημείο αναφοράς όσον αφορά την εκδήλωση της βούλησής του να εγγραφεί στους εκλογικούς καταλόγους εγκαίρως πριν από την ψηφοφορία.

2.4.2. Άρθρο 8, παράγραφος 2

Το κατά πόσον θα είναι υποχρεωτικό ή όχι οι αλλοδαποί εκλογείς να προσκομίζουν επίσημη δήλωση όπου θα αναγράφεται η υπηκοότητα και η διεύθυνση στη χώρα κατοικίας κατά τη στιγμή που διατυπώνεται η επιθυμία άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν θα πρέπει να επαφίεται στην διάκριση κάθε κράτους μέλους, εφόσον, κατά την περίπτωση που ένα κράτος μέλος έχει ήδη προσδιορίσει ικανοποιητικά με άλλο μέσο την υπηκοότητα του αλλοδαπού πολίτη καθώς και τον τόπο κατοικίας του, το σύστημα αυτό, γίνεται σεβαστό και κρίνεται ότι πληροί τους όρους της εν λόγω οδηγίας.

2.5. Άρθρο 9

2.5.1. Άρθρο 9, παράγραφος 1

Για λόγους σαφήνειας και ομοιομορφίας των κειμένων των διαφόρων γλωσσών της ΕΕ, η ΕΤΠ συνιστά να διαγραφούν οι λέξεις «dichiarazione di» στο ιταλικό κείμενο και «declaration de» στο γαλλικό (επομένως, και η λέξη «δήλωσης» στο ελληνικό).

2.5.2. Άρθρο 9, παράγραφος 2

Για τους ίδιους λόγους, η ΕΤΠ συνιστά περαιτέρω τη διαγραφή των λέξεων «en outre» από το γαλλικό κείμενο και «inoltre» από το ιταλικό (και της λέξης «επίσης» στο ελληνικό).

2.6. Άρθρο 10, παράγραφος 1

Σε περίπτωση που απορρίπτεται η αίτηση πολίτη της Ένωσης ο οποίος δεν είναι υπήκοος του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί να εγγραφεί στους εκλογικούς καταλόγους της χώρας κατοικίας του ή να θέσει υποψηφιότητα στις εκλογές, πρέπει να προβλεφθεί επαρκής χρόνος για προσφυγή κατά της εν λόγω απόφασης. Η ΕΤΠ συνιστά, επομένως, να τροποποιηθεί η πρώτη παράγραφος του άρθρου 10 ως εξής:

«Το κράτος μέλος κατοικίας ενημερώνει σε εύθετο χρόνο τον ενδιαφερόμενο για τη συνέχεια που επιφυλάσσει στην αίτηση εγγραφής του στους εκλογικούς καταλόγους ή για την απόφαση σχετικά με το παραδεκτό της υποψηφιότητάς του.»

2.7. Άρθρο 12

Δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 8 Β, παράγραφος 1, αναγνωρίζεται η δυνατότητα παρεκκλίσεων από τις διατάξεις της Συνθήκης, η ΕΤΠ φρονεί ότι βάσει της αρχής της μη άσκησης διακρίσεων οι παρεκκλίσεις αυτού του είδους θα πρέπει, εν τέλει, να θεωρούνται μεταβατικές και να υπόκεινται σε μεταγενέστερη επανεξέταση. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει, επίσης, ότι οι παρεκκλίσεις βάσει του άρθρου 8 Β, παράγραφου 1, θα πρέπει να ορίζονται με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη σαφήνεια, τόσο όσον αφορά το περιεχόμενο, όσο και τη διάρκεια τους.

Η ΕΤΠ επιδοκιμάζει σχετικά την έκθεση για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 12, παράγγρ. 3, της πρότασης, παρατηρώντας ταυτόχρονα ότι η έκθεση αυτή θα πρέπει επίσης να υποβάλλεται και στην Επιτροπή των Περιφερειών.

Εξάλλου, εάν ληφθεί υπόψη ο διαφορετικός χαρακτήρας των συγκεντρώσεων των αλλοδαπών πολιτών της Ένωσης στις

περιφέρειες διαφόρων κρατών μελών, η ΕΤΠ επιθυμεί να παρατηρήσει ότι ορισμένοι είναι δυνατόν να υποστηρίξουν ότι οι παρεκκλίσεις βάσει του άρθρου 12, παράγραφου 1, θα ήταν σκοπιμότερο να εφαρμοσθούν σε τοπική παρά σε εθνική κλίμακα. Ωστόσο, η ΕΤΠ εκφράζει την ικανοποίησή της διότι στην πραγματικότητα ένα τέτοιο σύστημα όχι μόνον είναι πρακτικά αδύνατον να λειτουργήσει, αλλά και θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αντιτίθεται στο πνεύμα και τις αρχές στις οποίες στηρίζεται αυτή καθεαυτή η έννοια της ιθαγένειας της Ένωσης.

2.8. Για να διασφαλισθεί ότι όλα τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες τους μπορούν να αντλήσουν οφέλη από αυτή την οδηγία, και για να διασκεδασθούν οι σημαντικές ανησυχίες που έχουν διατυπωθεί σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής της, η ΕΤΠ προτείνει να προστεθεί στο παράρτημα, στο λήμμα «για τη Γερμανία», μετά την δεύτερη παύλα, η ακόλουθη φράση:

«Stadtgemeinde Bremen in der Freien Hansestadt Bremen».

Βρυξέλλες, 28 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί της ποιότητας των υδάτων κολυμβήσεως

(95/C 210/07)

Στις 14 Ιουνίου 1994, το Συμβούλιο υπουργών αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την ανωτέρω πρόταση.

Η Επιτροπή των Περιφερειών, κατά την 4η σύνοδο ολομέλειάς της, της 27ης και 28ης Σεπτεμβρίου (συνεδρίαση της 28ης Σεπτεμβρίου) υιοθέτησε με πλειοψηφία την ακόλουθη γνωμοδότηση που εκτόνησε ο γενικός εισηγητής κ. J. Vairinhos.

1. Γενικές Εκτιμήσεις

1.1. Η παρούσα πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τα ύδατα κολύμβησης βασίζεται στην τροποποίηση της οδηγίας 76/160/ΕΟΚ και λαμβάνει υπόψη τις διαδοχικές προσαρμογές τις οποίες υπέστη καθώς και τις προόδους που σημειώθηκαν σε τεχνικό και επιστημονικό επίπεδο για την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.

1.2. Δεν υπάρχουν αλλαγές σε ό,τι αφορά τους στόχους που προβλέπονταν αρχικά. Απλοποιείται μόνο η εφαρμογή της οδηγίας με την υιοθέτηση ενός αριθμού παραμέτρων που είναι άκρως απαραίτητες υπό το φως των σημερινών γνώσεων.

1.3. Αναγνωρίζεται η αλληλεξάρτηση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και της ανάπτυξης της τουριστικής

δραστηριότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενόψει της μεγαλύτερης οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας.

1.4. Η ΕΤΠ εκφράζει την ικανοποίησή της για την ενίσχυση της αρχής της ελικοκυρικότητας όπως καθορίστηκε στη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη των περιφερειακών και τοπικών αυτοδιοικήσεων για τη λήψη μέτρων που αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων που προτείνονται στην οδηγία.

1.5. Πιστεύει εντούτοις, ότι σε επίπεδο κάθε κράτους μέλους είναι αναγκαίο να διευκρινισθεί η διοικητική και νομική διάρθρωση, με την ανάληψη ευθυνών που καθιστούν πιο αποτελεσματική την οδηγία.

1.6. Εφιστά την προσοχή στην ανάγκη ύπαρξης μιας ορθής διάρθρωσης και συμπληρωματικότητας μεταξύ των διαφόρων επιπέδων παρέμβασης, για την προσαρμογή ειδικότερα των πολιτικών για το περιβάλλον και την πολεοδομία, οι οποίες, όταν εφαρμόζονται λανθασμένα προκαλούν ταχεία καταστροφή των οικοσυστημάτων των ακτών.

1.7. Αναγνωρίζει την ανάγκη και τη σπουδαιότητα συνειδητοποίησης εκ μέρους όλων των πολιτών των θεμάτων περιβάλλοντος, και πιστεύει ότι για τον σκοπό αυτό πρέπει να εντατικοποιηθεί η διάδοση των θεμάτων αυτών, κυρίως στους νέους, με σκοπό την αλλαγή της νοοτροπίας και της συμπεριφοράς.

1.8. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα των μέσων σχεδιασμού και ολοκληρωμένης διαχείρισης σε ό,τι αφορά την ικανότητα επιβάρυνσης σε όλο το μήκος των ακτών, με την αποφυγή έργων τα οποία δημιουργούν χάος και αταξία ή οποιασδήποτε λανθασμένης παρέμβασης που μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τη φυσική ισορροπία του περιβάλλοντος και να αυξήσουν κατ'αυτόν τον τρόπο τις πηγές ρύπανσης.

1.9. Η ΕΤΠ σημειώνει τη θετική συμβολή της αρχικής οδηγίας (ΕΟΚ) αριθ. 76/160 σχετικά με τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης, η οποία είχε αξιοσημείωτες επιπτώσεις στην προστασία της υγείας των λουομένων και στις περιβαλλοντικές συνθήκες γενικά.

1.10. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει με ενδιαφέρον την απλοποίηση των κριτηρίων και προτύπων σχετικά με την ποιότητα των υδάτων που προορίζονται για σκοπούς αναψυχής, χωρίς την επίτευξη συμβιβασμών στους στόχους που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Η απλοποίηση αυτή δικαιολογείται από τη σημαντική αύξηση των γνώσεων σε θέματα μικροβιολογίας και τεχνικών ανάλυσης.

1.11. Σε ό,τι αφορά το υπό αξιολόγηση έγγραφο, η ΕΤΠ εγκρίνει, γενικά, τις κατευθυντήριες γραμμές του, και υιοθετεί μια θετική γνώμη, μολονότι προτείνει συμπληρωματικά ορισμένες υποδείξεις με σκοπό τη βελτίωση της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας της οδηγίας σχετικά με τα ύδατα κολύμβησης.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Αν ληφθεί ως βασικό προαπαιτούμενο ότι η παρούσα πρόταση καταρτίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 130 Π της Συνθήκης ΕΚ με στόχο την προστασία και βελτίωση της ποιότητας

των υδάτων κολύμβησης και τη συμβολή στην προστασία της υγείας των λουομένων, η Επιτροπή οφείλει να διασφαλίζει την ύπαρξη αυστηρών μηχανισμών εποπτείας των ρυπογόνων ουσιών. Η ΕΤΠ επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πρόβλημα που αφορά τη νέα αρχή για τη διαβάθμιση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης, η οποία δεν αντιστοιχεί σε ενιαίο επίπεδο εποπτείας, πράγμα το οποίο μπορεί να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των περιοχών της Κοινότητας.

2.2. Παρά το γεγονός ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να υιοθετούν τα μέτρα που κρίνουν κατάλληλα, και, αφού ληφθεί υπόψη, η ιδιαιτερότητα κάθε περιοχής και η υποχρέωση εκπλήρωσης των στόχων που έχουν καθορισθεί, εφιστάται η προσοχή της Επιτροπής στη λήψη, κατά τρόπο πολυδιάστατο, συντονισμένων μέτρων που ανταποκρίνονται στα διάφορα θέματα που μπορούν να επηρεάσουν τη ζωή και το περιβάλλον των παραθαλάσσιων περιοχών.

2.3. Μολονότι επαινείται η πρωτοπόρος πρωτοβουλία, αξιοσημείωτη σε όλα τα επίπεδα, για την παροχή συγκριτικών πληροφοριών σχετικά με την ποιότητα των υδάτων κολύμβησης, ώστε οι πολίτες να μπορούν με βεβαιότητα να επιλέγουν την παραθαλάσσια περιοχή για τις ψυχαγωγικές τους δραστηριότητες, προτείνεται η κατάρτιση τεκμηρίωσης για την ευαισθητοποίηση και την ορθή χρησιμοποίηση των περιοχών αυτών.

2.4. Η ΕΤΠ προτείνει την παράταση των προθεσμιών για τη μεταφορά των διατάξεων της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο κάθε κράτους μέλους, ώστε να καταστεί δυνατή η σύγκριση των αποτελεσμάτων άλλων Οδηγιών που έχουν ήδη τεθεί σε ισχύ και αφορούν το εν λόγω θέμα.

2.5. Η πρόταση οδηγίας επιτυγχάνει τον προτεινόμενο στόχο για την απλοποίηση ή ακόμα και την κατάργηση των αναλυτικών παραμέτρων που θεωρείται ότι δεν παρέχουν περαιτέρω πληροφορίες ή ότι δεν είναι συναφείς με την ψυχαγωγική χρήση των υδάτων, ενώ ταυτόχρονα επιτρέπεται η ορθή ενημέρωση των χρηστών των υδάτων κολύμβησης.

2.6. Η κατά προτίμηση χρήση δεικτών μόλυνσης από κόπρανα, υπεύθυνα για διάφορα συμπτώματα, θέτει σε αμφισβήτηση τον καθορισμό των παραμέτρων αυτών όσον αφορά τον έλεγχό τους και την αντιπροσωπευτικότητά τους. Υπό το πρίσμα αυτό, οι στρεπτόκοκκοι των κοπράνων και του κολοβακτηριδίου *E. Coli* θεωρούνται ασφαλείς δείκτες μόλυνσης από κόπρανα, ενώ η ανάλυσή τους είναι αποτελεσματική διότι δίδει έγκαιρες και μη δαπανηρές απαντήσεις. Για το λόγο αυτό, μπορούν να θεωρηθούν ως πρωταρχική βάση ελέγχου της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης.

2.7. Ο προσδιορισμός των παραμέτρων αυτών δεν επιτρέπει εντούτοις να εκτιμηθεί η ύπαρξη εντερικών ιών στα ύδατα κολύμβησης για το σκοπό αυτό πρέπει να ληφθούν αποφάσεις για τον καλύτερο έλεγχο της σχετικής παραμέτρου.

Η ΕΤΠ εκφράζει τη βαθεία της ανησυχία σχετικά με το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην υπό εξέταση πρόταση απαιτεί τη διεξαγωγή συνθησιμένων αναλύσεων για την ανίχνευση των εντερικών ιών. Πρόκειται για μια απαίτηση που είναι δύσκολο να υλοποιηθεί από τις τοπικές και περιφερειακές αυτοδιοι-

κήσεις, τόσο από οικονομικής όσο και από διοικητικής απόψεως.

Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί για τον λόγο αυτό από την Επιτροπή να εξετάσει τις δυνατότητες για να καταστεί πιο ευέλικτη η απαίτηση αναλύσεων για την ανίχνευση εντερικών ιών. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η Επιτροπή οφείλει να λάβει υπόψη τη δυνατότητα αντικατάστασης των προβλεπόμενων δαπανηρών αναλύσεων από άλλες αναλύσεις που απαιτούν λιγότερους πόρους.

Ως εναλλακτική λύση προτείνονται οι βακτηριοφάγοι ως δείκτες που παρουσιάζουν μεγαλύτερη ευκολία ανάλυσης και δίδουν έγκαιρες απαντήσεις καθώς και πιο οικονομικές αναλύσεις.

2.8. Τέλος, η ΕΤΠ προτείνει ότι είναι πρόσφορο να καθορισθούν σαφώς στο άρθρο 7 οι συνθήκες εκείνες οι οποίες πρέπει να διακριβωθούν ώστε να απαγορεύεται η κολύμβηση. Η ΕΤΠ απορρίπτει την κατανομή των υδάτων κολύμβησης σε δύο κατηγορίες ποιότητας. Κάτι τέτοιο αποτελεί εκτίμηση που υπερβαίνει το σκοπό της οδηγίας, που είναι συγκεκριμένα η προστασία των λουομένων. Στην πρόταση οδηγίας καθορίζονται οριακές τιμές, η υπέρβαση ή η τήρηση των οποίων οδηγεί στο χαρακτηρισμό υδάτων, αντίστοιχως, ως ακατάλληλων και ως μη επικίνδυνων για την υγεία των λουομένων. Μια επιπλέον κατανομή των υδάτων κολύμβησης σε δύο κατηγορίες ποιότητας μπορεί να γίνει αφορμή για πολλές και διάφορες ερμηνείες και δόλιους χειρισμούς που δεν ωφελούν την προστασία της υγείας.

Βρυξέλλες, 28 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την έγκριση σχεδίου δράσης για την περίοδο 1995-1999 για την καταπολέμηση του καρκίνου εντός του πλαισίου δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας

(95/C 210/08)

Στις 13 Ιουλίου 1994, το Συμβούλιο Υπουργών αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την ανωτέρω πρόταση.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- έχοντας υπόψη το άρθρο 3 Ξ το οποίο αναφέρεται στη συμβολή για την επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας·
- έχοντας υπόψη το άρθρο 3 Β το οποίο ορίζει ότι, στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Κοινότητα δρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, μόνον εάν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο·
- έχοντας υπόψη το άρθρο 129 της Συνθήκης που αναφέρεται στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του ανθρώπου·
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την καταπολέμηση του καρκίνου εντός του πλαισίου δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας·
- έχοντας υπόψη υποψη την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την έγκριση σχεδίου δράσης για την περίοδο 1995-1999 για την καταπολέμηση του καρκίνου εντός του πλαισίου δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Υιοθέτησε ομόφωνα κατά τη σύνοδο ολομέλειάς της, στις 28 Σεπτεμβρίου 1994, την ακόλουθη γνωμοδότηση, εισηγητής της οποίας ήταν ο κ. Böhm.

1. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει τη συνέχιση του προγράμματος «Ευρώπη κατά του καρκίνου». Προκειμένου να καταπολεμηθεί αυτή η ασθένεια, είναι απαραίτητη η ενίσχυση της συνεργασίας των κρατών μελών, ιδίως στον τομέα της έρευνας.

2. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί το πρώτο ειδικό πρόγραμμα που παρουσιάζει η Επιτροπή και το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο δράσης που θεσπίστηκε πρόσφατα για τη δημόσια υγεία. Δεν είναι σαφές ποια ακριβώς θέση κατέχει το πρόγραμμα για τον καρκίνο στο ειδικό αυτό πλαίσιο. Ακόμη, δεν υφίσταται πρόγραμμα-πλαίσιο για τον τομέα της δημόσιας υγείας, το οποίο να προσφέρει μια συνολική άποψη.

3. Κατά την εφαρμογή του σχεδίου δράσης πρέπει να τηρηθεί αυστηρά η αρχή της επικουρικότητας. Όπως φαίνεται από την αιτιολογική σκέψη, η Επιτροπή βασίζεται σε λανθασμένη έννοια της επικουρικότητας. Σύμφωνα με το άρθρο 3 Β της Συνθήκης ΕΟΚ, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι αρμόδια μόνο εάν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο.

Επιπλέον, πρέπει κατά τον προσδιορισμό τόσο του περιεχομένου όσο και της εφαρμογής των συγκεκριμένων μέτρων, να τηρηθούν τα όρια που θέτει το άρθρο 129 της Συνθήκης ΕΟΚ. Συγκεκριμένα, δεν πρέπει να υπάρξει παρέμβαση στον τομέα της αγωγής και της περίθαλψης.

4. Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί να μπορούν τα κράτη μέλη να συναποφασίζουν κατά την εφαρμογή του προγράμματος. Αντί για την προβλεπόμενη συμβουλευτική επιτροπή πρέπει να θεσπιστεί μια διοικητική επιτροπή. Προκειμένου να μπορέσουν τα κράτη μέλη να συμμετάσχουν ουσιαστικά, πρέπει να διασφαλίσει η Επιτροπή την τακτική και έγκαιρη ενημέρωσή τους.

Ακόμη, πρέπει η ΕΤΠ να συμμετάσχει ενεργά ώστε τα μέτρα εφαρμογής που αποφασίζονται από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες και να επιτυγχάνεται καλύτερος συντονισμός των μέτρων αυτών με τα περιφερειακά σχέδια. Για τούτο είναι απαραίτητο να ενημερώνεται εγκαίρως η ΕΤΠ σε όλες τις φάσεις του προγράμματος σχετικά με τα σχεδιαζόμενα μέτρα.

Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί από την Επιτροπή να διατηρήσει στενή επαφή με την επιτροπή 8 της ΕΤΠ και να την ενημερώνει τακτικά για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης.

5. Τέλος, το περιεχόμενο του προγράμματος θα πρέπει να βελτιωθεί με τη βοήθεια των ακόλουθων τροποποιήσεων και υπογραμμίσεων:

- Λόγω της αυξανόμενης νοσηρότητας από καρκίνο του μαστού, του προστάτη και του δέρματος πρέπει αυτές οι μορφές καρκίνου να λαμβάνονται ιδιαίτερος υπόψη σε όλους τους τομείς δράσης.
- Η προώθηση της υγείας στην εργασία πρέπει να συμπεριληφθεί στο σχεδιασμό και στην προώθηση των ενεργειών πρόληψης στον τομέα της δημόσιας υγείας.
- Πρέπει να ερευνηθεί η επίδραση των ψυχικών αιτιών στη δημιουργία νεοπλασιών και πρέπει να αναπτυχθούν στρατηγικές για την υπέρβαση των ψυχικών αιτιών.
- Οι εμπειρίες τόσο στον τομέα της γενικής πρόληψης του καρκίνου όσο και στον τομέα της διαπαιδαγώγησης δείχνουν ότι δεν αρκεί μόνο η γνώση για τη «σωστή» συμπεριφορά προκειμένου να αποφευχθεί η κατανάλωση καπνού και/ή οινοπνευματώδων ποτών. Συνεπώς, πρέπει να διεξαχθούν μελέτες που να διερευνούν το ενδεχόμενο της ενθάρρυνσης των ενηλίκων και ιδιαίτερα των νέων να μην υιοθετούν αυτοκαταστροφική συμπεριφορά.
- Πρέπει να διεξαχθεί συγκριτική αξιολόγηση των εξετάσεων πρόωξης ανίχνευσης που πραγματοποιούνται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Πρέπει να προωθηθούν οι συγκριτικές μελέτες για τις νεοπλασίες που παρουσιάζονται σε μέλη της ίδιας οικογένειας.
- Πρέπει να περιληφθούν στο πρόγραμμα μελέτες θεραπείας που να επιδιώκουν την αξιολόγηση των υφιστάμενων στοιχείων και μελετών για την εμφάνιση μεταστάσεων.

- Πρέπει να προωθηθούν και να υποστηριχθούν χρηματοδοτικά οι μελέτες και ερευνητικές εργασίες σχετικά με ενδεχόμενες καρκινογόνες επιδράσεις ακτινοβολιών μικρής ισχύος που προέρχονται από πυρηνικές εγκαταστάσεις και από δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος.
- Τέλος, πρέπει το σχέδιο δράσης να λάβει υπόψη ακόμη περισσότερες περιφερειακές και τοπικές πτυχές της καταπολέμησης του καρκίνου. Ενισχύεται η αντίληψη ότι οι επιρροές από το περιβάλλον διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη νοσηρότητα από καρκίνο. Συνεπώς, πρέπει να ζητηθεί η διεξαγωγή μελετών που να εξετάζουν τις διαφορές, σε περιφερειακό επίπεδο, της συχνότητας εμφάνισης περιπτώσεων καρκίνου σε συνάρτηση με κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες.

Βρυξέλλες, 28 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για την πρόταση Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη μεταρρύθμιση της κοινής οργάνωσης της αμπελοοικονομικής αγοράς

(95/C 210/09)

Στις 16 Μαΐου 1994, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 10, εδάφιο 1 του Εσωτερικού της Κανονισμού και σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ της Συνθήκης για την ΕΕ, να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για την ανωτέρω πρόταση.

Η επιτροπή 2 «Χωροταξία της Υπαίθρου, Γεωργία, Θήρα, Αλιεία, Δάση, Θάλασσα και Ορεινές Περιοχές» στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, κατήρτισε τη γνωμοδότησή της στις 6 Σεπτεμβρίου 1994. (Εισηγητής: κ. Rodriguez Ibarra).

Η Επιτροπή των Περιφερειών, στην 5η σύνοδο ολομέλειά της (συνεδρίαση της 15ης Νοεμβρίου 1994), υιοθέτησε κατά πλειοψηφία την εξής γνωμοδότηση.

1. Η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ — Στόχοι

1.1. Το έγγραφο προβληματισμού «Εξέλιξη και μέλλον της ΚΓΠ»⁽¹⁾, που υποβλήθηκε από την Επιτροπή στο Συμβούλιο και με τα κριτήρια του οποίου ξεκίνησε η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ το 1992, έθετε τους ακόλουθους στόχους:

- α) διατήρηση επαρκούς αριθμού γεωργών, ως μοναδική μορφή διατήρησης του περιβάλλοντος, του τοπίου και του πρότυπου γεωργίας που βασίζεται στην οικογενειακή εκμετάλλευση·
- β) έλεγχο της παραγωγής, στον αναγκαίο βαθμό, για να επιτευχθεί η ισορροπία των αγορών·

γ) ενίσχυση της επεκτατικότητας, με στόχο να μειωθούν τα πλεονάσματα και να προωθηθεί η γεωργική παραγωγή που σέβεται το περιβάλλον και παρέχει προϊόντα ποιότητας·

δ) η Κοινή Γεωργική Πολιτική πρέπει να συνεχίζει να βασίζεται στις τρεις θεμελιώδεις αρχές: ενότητα της αγοράς, κοινοτική προτίμηση και χρηματοδοτική αλληλεγγύη·

ε) ο κοινοτικός προϋπολογισμός πρέπει να αποτελέσει το μέσο μιας πραγματικής χρηματοδοτικής αλληλεγγύης, υπέρ των ανθρώπων εκείνων που βρίσκονται σε κατάσταση μεγαλύτερης ανάγκης·

στ) οι άμεσες ενισχύσεις πρέπει να εξασφαλίζουν τα εισοδήματα των γεωργών. Επίσης πρέπει να διαρθρώνονται ως προς τις ποσοστώσεις και τους καθοριζόμενους περιορισμούς σε συνάρτηση με το μέγεθος της εκμετάλλευσης,

⁽¹⁾ Έγγραφο COM(91) 100 τελικό και COM(91) 258 τελικό.

το εισόδημα, την περιφερειακή κατάσταση και άλλους σχετικούς παράγοντες.

1.2. Η πρόταση κανονισμού που καταρτίστηκε από την Επιτροπή για την μεταρρύθμιση της ΚΟΑ του αμπελοοινικού τομέα, δεν σέβεται τις βασικές αρχές αυτού του εγγράφου προβληματισμού και καταφεύγει σε αυθαίρετη ερμηνεία της επικουρικότητας με αποκλειστικό στόχο να περιορισθούν οι δαπάνες στον τομέα αυτό.

1.2.1. Δαπάνες για τον αμπελοοινικό τομέα των οποίων το βάρος (σε σχέση με το σύνολο των δαπανών του ΕΓΤΠΕ) υπήρξε ωστόσο πάντοτε συστηματικά πολύ κατώτερο από τη συμβολή της αμπελοκαλλιέργειας στην ευρωπαϊκή γεωργική οικονομία (τόσο από την άποψη του κύκλου εργασιών όσο και της απασχόλησης ή του συναλλάγματος).

1.2.2. Δαπάνες οι οποίες, επιπλέον, συστηματικά υπήρξαν κατώτερες από τους προϋπολογισμούς που ψηφίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τα τελευταία οκτώ χρόνια (σε σημαντικές και αυξανόμενες αναλογίες), σε σημείο που αυτή η συστηματική υποκατανάλωση των ενισχύσεων που είχαν ψηφισθεί αποτελεί μία από τις κυριότερες αιτίες της σημερινής κατάστασης των αγορών και των αποθεμάτων οίνου και οινοπνεύματος.

2. Παρατηρήσεις για την πρόταση της Επιτροπής

2.1. Προηγούμενα

2.1.1. Η Επιτροπή προετοίμασε στις 22 Ιουλίου 1993, Ανακοίνωση προς το Συμβούλιο για την «Εξέλιξη και το μέλλον της αμπελοοινικής πολιτικής»⁽¹⁾. Αυτό το «Έγγραφο προβληματισμού» διαβιβάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, και τις επαγγελματικές οργανώσεις καθώς και σε ορισμένους εκπροσώπους των αμπελοοινικών περιοχών της Κοινότητας. Οι προβληματισμοί του εν λόγω εγγράφου υλοποιούνται σε κανονιστική πρόταση που εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 11 Μαΐου 1994⁽²⁾. Μολονότι η Επιτροπή ανέμενε την έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της Ενημερωτικής Έκθεσης για το έγγραφο αυτό, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η γνωμοδότηση που καταρτίστηκε από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για το έγγραφο αυτό, δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 5 ημέρες μετά την έγκριση της πρότασης από την Επιτροπή, και για το λόγο αυτό δεν μπόρεσε να τη λάβει υπόψη της.

2.1.2. Παρατηρείται ότι μεταξύ του «Εγγράφου προβληματισμού» που εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Ιούλιο του 1993 και της νέας πρότασης, υφίστανται μεγάλες αντιφάσεις.

2.2. Η Ενημερωτική Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

2.2.1. Σε σχέση με το έγγραφο που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁽³⁾, θα πρέπει να τονισθεί μια σειρά θεωρήσεων που στη συνέχεια δεν ενσωματώθηκαν από την

Επιτροπή, αποδεικνύοντας έτσι έλλειψη πολιτικής ευαισθησίας απ'αυτή την άποψη. Οι θεωρήσεις αυτές ήταν:

- ότι η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ πρέπει να είναι συνολική και συναφής, με επέκταση των αρχών της στον αμπελοοινικό τομέα, ενώ παράλληλα απαιτούνται μέτρα ρύθμισης της παραγωγής και υποστήριξης των εισοδημάτων των παραγωγών, που θα συμπληρώνουν την πολιτική των τιμών·
- ότι υπάρχουν περιοχές με αισθητή αμπελοοινική καταλληλότητα, στις οποίες η καλλιέργεια αμπελών και η παραγωγή οίνου αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της οικονομίας και του πολιτισμού τους, πράγμα που επιβάλλει να καταβληθούν προσπάθειες για να αποφευχθεί η εξαφάνιση αυτής της καλλιέργειας·
- ότι είναι αναγκαίο να εξασφαλισθούν συνθήκες ισότητας σε όλους τους παραγωγούς της Κοινότητας·
- ότι η πρακτική του ανεξέλεγκτου εμπλουτισμού επέφερε τη δημιουργία πλεονασμάτων και προϊόντων χαμηλής ποιότητας·
- ότι η φορολογική μεταχείριση του οίνου είναι διαφορετική από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, και αποτελεί αποτρεπτικό στοιχείο της κατανάλωσης, ενώ παράλληλα επιφέρει νοθευτικά αποτελέσματα στην ενιαία αγορά που θα πρέπει να διορθωθούν·
- ότι η μείωση της κατανάλωσης οφείλεται εν μέρει σε δυσφημιστικές εκστρατείες και έλλειψη ενημέρωσης, πράγμα που καθιστά αναγκαίο να αναπτυχθεί η ενημέρωση και να προωθηθεί η ήπια κατανάλωση οίνου ως στοιχείο πολιτιστικής και ευρωπαϊκής γαστρονομικής παράδοσης·
- ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η εμφάνιση πολυεπαγγελματικών οργανώσεων και να ενισχυθεί η συνοχή του τομέα·
- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκφράζει τις αμφιβολίες του σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων που προτείνει η Επιτροπή και εκφράζει τον φόβο ότι θα ενισχυθούν οι διαφορές μεταξύ των παραγωγικών περιοχών και ότι θα υπάρξουν διακρίσεις στον τομέα αυτό σε σχέση με άλλους γεωργικούς τομείς·
- ότι τα διαρθρωτικά μέσα και τα μέσα παρέμβασης πρέπει να χρηματοδοτούνται πλήρως από τον Κοινοτικό προϋπολογισμό στο ίδιο βαθμό που έχει θεσπισθεί από την μεταρρύθμιση της ΚΓΠ η χρηματοδότηση άλλων γεωργικών τομέων.

2.3. Η γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

2.3.1. Όσον αφορά τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Ανακοίνωση της Επιτροπής⁽⁴⁾ μπορούμε να τονίσουμε τα ακόλουθα:

- η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι στη μελέτη της κατάστασης του τομέα δεν λήφθηκαν υπόψη οι επιπτώσεις στα εισοδήματα και την βιομηχανία. Εκφράζει

⁽¹⁾ Έγγρ. COM(93) 380 τελικό.

⁽²⁾ Έγγρ. COM(94) 117 τελικό.

⁽³⁾ Έγγρ. PE(206) τελικό — Εισηγητής: ο κ. Mateo Sierra Brandaji.

⁽⁴⁾ Έγγρ. CES 231/94 — Εισηγητής: ο κ. Kienle.

την άποψη ότι από την αμπελοκαλλιέργεια εξαρτώνται άλλοι οικονομικοί τομείς και ότι η εξαφάνισή της θα οδηγήσει, σε πολλές περιοχές, στην κατάρρευση όλης της περιφερειακής οικονομικής διάρθρωσης, και για το λόγο αυτό επιμένει στον κίνδυνο οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής διάβρωσης στην οποία θα οδηγήσει η μείωση της αμπελοκαλλιέργειας·

- η ΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή περιγράφει με υπερβολικά αρνητικό τρόπο τις επιπτώσεις της αμπελοκαλλιέργειας στο περιβάλλον, ενώ αντιθέτως η αμπελοκαλλιέργεια επιτρέπει να αποφευχθούν η διάβρωση και η μείωση των πληθυσμών, ενώ παράλληλα οι αμπελοκαλλιεργητές χρησιμοποιούν συνήθως μεθόδους εκμετάλλευσης που είναι συμβατές με το περιβάλλον·
- η θέσπιση εκ μέρους της Επιτροπής εθνικών παραγωγών αναφοράς υπολογίστηκε βάσει προσδοκίων μείωσης της κατανάλωσης κατά δύο εκατομμύρια εκατόλιτρα οίνου το χρόνο. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μια δεύτερη προβολή για το έτος 2000, στην οποία θα ληφθούν υπόψη οι συνέπειες των μέτρων υποστήριξης της κατανάλωσης και μείωσης της φορολογικής πίεσης·
- από την άλλη μεριά, η ΟΚΕ επιστά την προσοχή στις ενδεχόμενες επιπτώσεις που θα έχουν στον ευρωπαϊκό τομέα οι συμφωνίες της ΓΣΔΕ δεδομένου ότι η κατάργηση της προστασίας έναντι του εξωτερικού, ως συνέπεια της κατάργησης των τιμών αναφοράς, και ο δασμολογικός αφοπλισμός σε σχέση με τις ποσοτώσεις και την αξία του εμπορεύματος, θα οδηγήσει σε αύξηση των εισαγωγών. Ενώ τα τελευταία 30 χρόνια η καλλιεργούμενη επιφάνεια στην Ευρώπη μειώθηκε κατά ένα εκατομμύριο εκτάρια, και παραμένει κάτω από τα τέσσερα εκατομμύρια, η καλλιέργεια στην πλειοψηφία των υπόλοιπων χωρών παραγωγής οίνου μόλις και μειώθηκε, ενώ σε ορισμένες μάλιστα αυξήθηκε, όπως στις ΗΠΑ, το Μαρόκο και την Χιλή, ή ανανεώθηκε με πιο παραγωγικές ποικιλίες (Ανατολική Ευρώπη). Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η εξέλιξη της κατανάλωσης σε τρίτες χώρες·
- η ΟΚΕ απορρίπτει κατηγορηματικά τις εθνικές παραγωγές αναφοράς και υποστηρίζει ότι το σύστημα ποσοτώσεων θα δημιουργήσει νέες εστίες έντασης μεταξύ των αμπελοοικονομικών περιφερειών. Η πολιτική παρέμβαση θα πρέπει να στραφεί κατευθείαν στον παραγωγό, χωρίς τις γραφειοκρατικές διαρθρώσεις, ενός κοινοτικού καθεστώτος ποσοτώσεων, προκειμένου μια παραγωγή προσαρμοσμένη στις δυνατότητες πώλησης να γίνει πιο ελκυστική από την πλεονασματική παραγωγή. Η ΟΚΕ υποδεικνύει τον καθορισμό μέγιστων αποδόσεων ανά εκτάριο για τους επιτραπέζιους οίνους.

2.4. Άλλες θεωρήσεις

2.4.1. Οι βασικές πληροφορίες με τις οποίες εργάστηκε η Επιτροπή δεν είναι και τόσο ακριβείς, και βρίσκονται σε αντίφαση με τα στοιχεία που παρέχονται από το Διεθνές Γραφείο Αμπελοκαλλιέργειας και Οίνου, με τις μελέτες που πραγματοποιήθηκαν από Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια που θέτουν ευρύτατα σε αμφισβήτηση την αριθμητική τιμή για τα πλεονάσματα ενώ παράλληλα παρουσιάζουν πιο αισιόδοξο πανόραμα της εξέλιξης των καταναλώσεων, με τα ίδια στοιχεία

που είχε αρχικά επεξεργασθεί η Επιτροπή. Επιπλέον η θεμελιώδης διαβεβαίωση μίας ανοδικής τάσης των αποδόσεων κηλιδώθηκε από (τουλάχιστον) ένα φανερό και χοντροειδές σφάλμα στο έγγραφο του Ιουλίου 1993, σφάλμα που δεν διορθώθηκε στη συνέχεια.

Τέλος, το κόστος της υποστήριξης της αμπελοκαλλιέργειας (κόστος που υπονοείται σε όλες τις προτάσεις της Επιτροπής) αυξήθηκε τεχνητά κατά 60% σε σχέση με τις πραγματικές δαπάνες μετά το έτος 1990.

2.4.2. Το σχέδιο μεταρρύθμισης της ΚΟΑ βασίζεται, για την επίτευξη ισορροπίας στην αγορά, αποκλειστικά στην προσφορά.

Η επιτροπή 2 της Επιτροπής των Περιφερειών θεωρεί ότι χρειάζεται να τεθεί σε εφαρμογή μία πολιτική αυξανόμενης προώθησης των προϊόντων του αμπελοοικονομικού τομέα και να διατεθούν τα απαραίτητα χρηματοδοτικά μέσα για την εφαρμογή της πολιτικής αυτής.

2.4.3. Η κατάρρευση περιφερειακών προγραμμάτων που θα χρηματοδοτούνται εν μέρει από τα κράτη μέλη, μπορεί να οδηγήσει σε ανισότητες της αγοράς. Τα μέτρα που προτείνονται έρχονται σε αντίθεση με το γενικό πνεύμα επέκτασης της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ, που ενισχύει αυτές τις παραγωγές έναντι των εντατικών. Αντιθέτως, στην πρόταση αυτή τροποποιούνται οι κανόνες του παιχνιδιού σε σχέση με άλλες μεταρρυθμισμένες ΚΟΑ, δεδομένου ότι ο εκτατικός τομέας είναι αυτός που υφίσταται τώρα τις θυσίες της μεταρρύθμισης. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μια επικίνδυνη παραγωγιστική τάση στη διαχείριση των εκμεταλλεύσεων, δεδομένου ότι οι αμπελοκαλλιεργητές θα υποχρεωθούν, για να αποκαταστήσουν την ισορροπία των εισοδημάτων τους, να εφαρμόζουν εντατικές τεχνικές καλλιέργειας, πράγμα που θα οδηγήσει σε σημαντική μείωση της ποιότητας και απώλεια της κληρονομιάς και της αμπελοοικονομικής ταυτότητας των παραδοσιακά παραγωγικών περιοχών.

2.4.4. Όπως αναφέρεται και στο έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής του Ιουλίου 1993, η προσθήκη σακχαρώδους για τον τεχνητό εμπλουτισμό των οίνων αποτελεί πρακτική που δημιουργεί πλεονάσματα. Ωστόσο στην πρόταση που τελικά εγκρίθηκε όχι μόνο δεν εφαρμόζεται κανένα περιοριστικό μέσο κατά της πρακτικής αυτής, αλλά εμμέσως ευνοείται με την κατάργηση των ενισχύσεων στην χρήση συμπτυνωμένων μούστων. Από την άλλη μεριά, υπάρχει σαφής αντίθεση με τον ορισμό του οίνου «ως προϊόντος που επιτυγχάνεται από την πλήρη ή μερική αλκοολική ζύμωση φρέσκων σταφυλιών ή μούστων σταφυλιών» με σεβασμό των παραδοσιακών μέσων παραγωγής. Το κείμενο της πρότασης κατοχυρώνει τον ανταγωνισμό στον οποίο οδηγεί η απόκτηση τεχνητών αλκοολικών βαθμών μέσω της προσθήκης προϊόντων που δεν προέρχονται από το σταφύλι.

2.4.5. Ο κανονισμός προτίθεται να εξισορροπήσει τον αμπελοοικονομικό τομέα προσαρμόζοντας τις παραγωγές στην προβλεπόμενη ζήτηση. Για το σκοπό αυτό, θεσπίζει «εθνική παραγωγή αναφοράς» για κάθε κράτος, που υπολογίζεται βάσει των μέσων παραγωγών που επιτεύχθηκαν στις τρεις καλύτερες εμπορίες των τελευταίων τεσσάρων ετών (1989/90 έως 1992/93).

2.4.6. Η εθνική παραγωγή αναφοράς για κάθε κράτος μέλος παραγωγό και για κάθε περίοδο προσδιορίστηκε με τελείως αυθαίρετο τρόπο εις βάρος των χωρών που ιστορικά (και όχι τις τελευταίες τέσσερες εσοδείες) διατήρησαν σταθερή ή ακόμη και μείωσαν την παραγωγή τους. Ενδεικτικά στο Παράρτημα I παρουσιάζονται οι εκτάσεις αμπελώνων που ξεριζώθηκαν την περίοδο 1988-1993.

2.4.7. Επιπλέον, στην πρώτη πρόταση, των τεχνικών υπηρεσιών της Επιτροπής είχε θεσπιστεί συντελεστής γραμμικής μείωσης για όλες τις χώρες κατά 0,7968 για να επιτευχθεί η παραγωγή αναφοράς, ενώ στο τελικό κείμενο, οι συντελεστές δεν είναι γραμμικοί δεδομένου από ό,τι φαίνεται ελήφθησαν υπόψη οι ισορροπίες χρήσης σε κάθε χώρα, πράγμα που έρχεται σε σαφή αντίθεση με το κοινοτικό πνεύμα που εφαρμόζεται σε άλλους τομείς όπως είναι το γάλα και τα σιτηρά, στους οποίους οι χώρες που δεν ήταν πλεονασματικές υποχρεώθηκαν να μειώσουν τις παραγωγές τους σύμφωνα με τις ποιότητες αναφοράς που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή, και όχι βάσει της χρήσης των προϊόντων αυτών στην κάθε χώρα (Παράρτημα II).

2.4.8. Οι μειώσεις της παραγωγής που επιβλήθηκαν στο κάθε κράτος μέλος έγιναν βάσει των σημερινών συνολικών παραγωγών, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι διαφορές απόδοσης ανά εκτάριο στην κάθε χώρα. Με τον τρόπο αυτό, επειδή οι αποδόσεις ανά εκτάριο ορισμένων χωρών είναι χαμηλότερες από άλλες, η μείωση των εκτάσεων καλλιέργειας θα είναι μεγαλύτερες στις χώρες χαμηλής παραγωγής από την αντίστοιχη μείωση στις χώρες στις οποίες η παραγωγή ανά μονάδα είναι διπλάσια ή ακόμη και τετραπλάσια.

2.4.9. Με την έννοια αυτή πρέπει να αξιολογηθούν επίσης οι προσπάθειες μείωσης του αμπελοοινικού δυναμικού που τα τελευταία χρόνια πραγματοποιήθηκαν σε ορισμένες περιοχές μέσω της θέσπισης περιοριστικών πρακτικών παραγωγής και εφαρμογής μέτρων ενίσχυσης της ποιότητας, όπως είναι ο έλεγχος των νέων καλλιεργειών, η μετατροπή ποικιλιών, η αγρανάπαυση, ο περιορισμός των αποδόσεων, η απαγόρευση του κινδύνου, ο έλεγχος των αποδόσεων μεταποίησης, η εφαρμογή οινολογικών πρακτικών που ευνοούν την ποιότητα, κ.λ.π.

2.4.10. Για το λόγο αυτό, τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των συντελεστών μείωσης δεν θα πρέπει να βασισθούν αποκλειστικά στα στοιχεία της αγοράς, αλλά θα πρέπει να λάβουν υπόψη κυρίως άλλους κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτιστικούς παράγοντες.

2.4.11. Οι παραγωγές και οι εκτάσεις κάθε κράτους, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, που αναφέρονται στην περίοδο 1989/92 αναφέρονται στο Παράρτημα III.

2.4.12. Η περίοδος που καθορίστηκε για την προώθηση της προσαρμογής είναι υπερβολικά μικρή, πολλαπλασιάζοντας χωρίς λόγο τις τραυματικές επιπτώσεις των μέτρων αυτών, γιατί δεν δίνεται η δυνατότητα στα διάφορα κράτη μέλη να μπορούν σε συνάρτηση με τους κοινωνικο-οικονομικούς όρους της κάθε περιοχής, να διευρύνουν αυτές τις προθεσμίες περιορίζοντας τις επιπτώσεις τους.

2.4.13. Πέρα από την απλή αναφορά στα περιβαλλοντικά ζητήματα, δεν επισημοποιούνται τα συνοδευτικά μέτρα για την εγκατάλειψη, ούτε λαμβάνονται υπόψη οι εξαιρετικές

καταστάσεις σε ζώνες όπως είναι οι επαρχίες του μεσογειακού ημισφαιρίου της Ευρώπης, στις οποίες δεν υφίσταται εναλλακτική καλλιέργεια και στις οποίες τα μέτρα αναδάσωσης, ακόμη και στην περίπτωση που θα μπορούσαν να λύσουν το πρόβλημα του περιβάλλοντος, δεν μπορούν να αποτελέσουν σταθερή οικονομική εναλλακτική λύση για τον πληθυσμό. Συνεπώς, οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων για τις περιφέρειες αυτές πρέπει να χρησιμοποιηθούν με καταλληλότερο και αποτελεσματικότερο τρόπο στο μέλλον.

2.4.14. Το σχέδιο της Επιτροπής βασίζεται ουσιαστικά στη μείωση των επιφανειών αμπελοκαλλιέργειας της Κοινότητας ως το κυριότερο μέτρο για την αποκατάσταση της ισορροπίας της αγοράς. Πέρα από το μέγεθος αυτού του μέτρου, πολύ λίγο λαμβάνονται υπόψη τα οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά αποτελέσματά του. Πολλές αμπελοοινικές περιοχές της Νότιας Ευρώπης, ως συνέπεια έλλειψης εναλλακτικών καλλιεργειών, θα εγκαταλειφθούν, με αυξημένο κίνδυνο διάβρωσης, ερήμωσης, εξαθλίωσης και εγκατάλειψης του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία πυρήνων φτώχειας. Επιπλέον το να συνεχίζεται να προτείνεται η αισθητή αύξηση του ποσού του επιδόματος εκρίζωσης (7 000 Ecu στις περιφέρειες με PRAV) δεν έχει καμία συνοχή τη στιγμή που ο στόχος εκρίζωσης που αναφέρεται στην πρόταση της 11ης Μαΐου 1994 μειώθηκε αισθητά, για να οδηγηθεί στο επίπεδο που σημειώθηκε τα τελευταία πέντε χρόνια με τη σημερινή επιδότηση (60 000 εκτάρια/χρόνο).

2.4.15. Η πρόταση της Επιτροπής μειώνει αισθητά της ενισχύσεις στην υποχρεωτική απόσταση καθώς και τις αμπελοοινικές παροχές, οδηγώντας σε μια πολύ περιοριστική συγκυριακή απόσταση. Θεσπίζεται σύστημα αναφοράς που είναι πάγιο και ανεξάρτητο από την κατάσταση της αγοράς και την εξέλιξή της. Δεν λαμβάνεται υπόψη η βελτίωση της ποιότητας που επιτυγχάνεται με την αύξηση των αμπελοοινικών παροχών, και δεν αντιμετωπίζονται άλλα μέσα όπως είναι οι ενισχύσεις στην αποθήκευση, η εκούσια απόσταση, και οι ενισχύσεις για την επεξεργασία των μούστων.

2.4.16. Στη διαδικασία διαπραγματεύσεων πριν από την υπογραφή των συμφωνιών ΓΣΔΕ (Διευρυμένο Συμβούλιο), η Επιτροπή και το Συμβούλιο συμφώνησαν ότι οι νέοι τομείς που θα πρέπει να μεταρρυθμιστούν, θα προσαρμοσθούν στις ίδιες δημοσιονομικές κατευθύνσεις με αυτές που υιοθετήθηκαν για τους τομείς που μεταρρυθμίσθηκαν έως τώρα, πράγμα που οδήγησε σε αύξηση του κοινοτικού προϋπολογισμού για τους τομείς αυτούς και πλήρη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση των μέτρων που άρθηκαν, ενώ για τον αμπελοοινικό τομέα επιδιώκεται το αντίθετο.

2.4.17. Στο πλαίσιο που σχετίζεται με την οικοδόμηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν μπορεί να επιτραπεί μια τομεακή μεταρρύθμιση που βασίζεται στην εφαρμογή μέτρων που διευκολύνουν τη σύγκρουση Βορρά-Νότου και οξύνουν την οικονομική διαίρεση, δεδομένου ότι αυτό, εκτός από την δημιουργία επικινδύνου προηγούμενου, θα περιορίσει ακριβώς τη διαδικασία σύγκλισης των κρατών προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. Εναλλακτικές προτάσεις

3.1. Γενικές θεωρήσεις

3.1.1. Όπως ακριβώς υποδεικνύει η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή η πρόταση της Επιτροπής μπορεί να θεωρηθεί βιαστική με την έννοια ότι δεν πραγματοποιήθηκε προηγούμε-

νως ακριβής μελέτη της κατάστασης της αγοράς και των προσδοκιών εξέλιξης τα επόμενα χρόνια, ιδιαίτερα σε ό,τι αναφέρεται στην κατανάλωση. Μπορεί να συμβεί ότι μετά την προώθηση μιας ιδιαίτερα τραυματικής μεταρρύθμισης, με θυσία περίπου του 20 % των παραγωγικών εκτάσεων, οι εκτιμήσεις θα αποδειχθούν ειδικά αρνητικές και η πλεονασματική κατάσταση θα μετατραπεί σε ελλειμματική.

3.1.2. Εάν το διεθνές πλαίσιο οδηγεί προς τη συγκράτηση, εάν όχι στην αύξηση, του αμπελοοινικού δυναμικού, η πρόταση θέτει σε κίνδυνο τη θέση που κατέχει η παραγωγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια αγορά, υπέρ τρίτων χωρών στις οποίες η αμπελοκαλλιέργεια βρίσκεται σε πλήρη επέκταση, αν ληφθεί υπόψη ότι υπάρχουν περιοχές της Ευρώπης που παρουσιάζουν αυξανόμενη ζήτηση.

3.1.3. Η πλεονασματική κατάσταση που σχηματίζει η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις της δεν φαίνεται να βασίζεται σε πραγματικά δεδομένα, όπως απέδειξαν μελέτες που πραγματοποιήθηκαν από ορισμένα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, που κρίνουν ότι τα πραγματικά πλεονάσματα είναι αισθητά κατώτερα από αυτά που αναφέρονται, κάτω δηλαδή από τα 30 εκατομμύρια εκατόλιτρα.

3.1.4. Η πρόταση μπορεί να χαρακτηριστεί ως διπλά βιαστική λόγω της ειδικής κατάστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυτές τις στιγμές, λιγότερο από ένα έτος πριν από την αναμενόμενη διεύρυνή της από 12 σε 16 μέλη. Λόγω του μη παραγωγικού χαρακτήρα των νέων χωρών, που εν δυνάμει είναι καταναλωτρίες, και λόγω της υψηλής αγοραστικής τους δύναμης, η ζήτηση μπορεί να αυξηθεί αναγκαστικά, και να περιορισθούν έτσι τα πλεονάσματα. Κάτι παρόμοιο μπορεί να συμβεί και σε σχέση με την ολοκλήρωση του γύρου της Ουρουγουάης και την υπογραφή των συμφωνιών ΓΣΔΕ, που θα τροποποιήσουν ουσιαστικά τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις επιφέροντας αισθητή αύξηση του παγκόσμιου εμπορίου. Για το σκοπό αυτό και προκειμένου να βελτιωθούν οι διέξοδοι της προσφοράς αυτής, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αναπτύξει μία πραγματική εμπορική πολιτική και να εξασφαλίσει τα απαιτούμενα μέσα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αμπελοοινικών προϊόντων.

3.2. Εθνικές παραγωγές αναφοράς

3.2.1. Ορισμένες περιφέρειες της Νότιας Ευρώπης θα πληγούν ιδιαίτερα λόγω των ετών που θεωρήθηκαν ως έτη αναφοράς, δεδομένου ότι τα έτη αυτά συνέπεσαν με εξαιρετική ξηρασία που χαμήλωσε τους δείκτες βροχοπτώσεων σε πολλές περιπτώσεις κάτω από το ήμισυ του μέσου όρου με πολύ αρνητικές συνέπειες.

3.2.2. Σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται στις άλλες ΚΟΑ σχετικά με τον προσδιορισμό της εθνικής παραγωγής αναφοράς, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι δείκτες που αναφέρονται αυστηρά στα χαρακτηριστικά της παραγωγής, όπως είναι οι αποδόσεις, παράλληλα με τους δείκτες που αναφέρονται στην κατανάλωση και τις χρήσεις.

3.2.3. Η κοινοτική παραγωγή αναφοράς που αποτελεί το στόχο της Επιτροπής για την εξισορρόπηση της αγοράς οίνου, θα πρέπει να καθορισθεί σε φυσικούς εκατοστιαίους βαθμούς και όχι σε εκατόλιτρα.

3.2.4. Στην ίδια κατεύθυνση, θα πρέπει να αντιμετωπισθεί η περίπτωση καθιέρωσης ενός διορθωτικού δείκτη που θα σταθμίζει τις παραγωγές αναφοράς, σύμφωνα με τις αποδόσεις ανά μονάδα καλλιέργειας, με τρόπο ώστε να μην υπάρχει δυσαναλογία στις προσπάθειες μείωσης από τα διάφορα κράτη μέλη.

3.2.5. Η μορφή καθορισμού της παραγωγής αναφοράς από την Επιτροπή είναι αντίθετη με τους παραδοσιακούς μηχανισμούς ρύθμισης των πλεονασμάτων οίνου, μέσω αποστάξεων, οι οποίοι σε μεγαλύτερες παραγωγές επιβάλλουν μεγαλύτερες κυρώσεις. Δεν έχει νόημα να απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες από εκείνους που παράγουν λιγότερο ανά μονάδα επιφάνειας.

3.3. Προγράμματα προσαρμογής της αμπελοκαλλιέργειας

3.3.1. Μέτρα ελέγχου των αποδόσεων

3.3.1.1. Η θεμελιώδης μορφή ελέγχου των παραγωγών για να επιτευχθούν οι ποσότητες αναφοράς θα πρέπει να είναι ο περιορισμός των αποδόσεων ανά εκτάριο. Ο έλεγχος των αποδόσεων, αντίθετα από τα μέτρα εκρίζωσης, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την παράδοση και την αμπελοοινική κλίση ορισμένων περιφερειών, και να αποφεύγει τα ανεπιθύμητα αποτελέσματα της εξαφάνισης της αμπελοκαλλιέργειας.

3.3.1.2. Η μείωση της παραγωγής μπορεί να επιτευχθεί επίσης μέσω της μη πραγματοποίησης του τρύγου για ένα χρόνο με σκοπό την εξάλειψη της εσοδείας, στα πλαίσια πολυετών περιφερειακών προγραμμάτων, με σκοπό τη ρύθμιση της παραγωγής, τη διατήρηση του προαιώνιου τοπίου και την αποφυγή των καταστρεπτικών επιδράσεων της διάβρωσης.

3.3.1.3. Η μείωση της παραγωγής θα πρέπει να ανοίγει το δικαίωμα αντιστάθμισης της απώλειας εισοδήματος, που θα πρέπει να θεσπισθεί ως επιδότηση της καλλιέργειας επιφάνειας. Η επιδότηση αυτή πρέπει να αποτελεί κίνητρο έναντι της οριστικής εγκατάλειψης και να αντιστοιχεί στην απώλεια του εισοδήματος από την καλλιέργεια.

3.3.1.4. Το γεγονός της αξιολόγησης της θυσιαζόμενης παραγωγής σε εκατοστιαίους βαθμούς ανά εκτάριο θα πρέπει να αξιοποιηθεί από την ίδια ΚΟΑ μέσω της σημερινής θέσπισης της παραμέτρου αυτής στα ποσά διάθεσης για απόσταση. Επίσης, όταν το ΕΓΤΠΕ πωλεί το προϊόν που προέρχεται από αποστάξεις οι πωλήσεις γίνονται ανά αλκοολικό βαθμό.

3.3.2. Εθελούσια εγκατάλειψη αμπελοκαλλιέργειας

3.3.2.1. Τα μέτρα εκρίζωσης θα πρέπει να έχουν πάντοτε εκούσιο χαρακτήρα, και να οδηγούν στην είσπραξη επιδόματος βάσει του ποσού αναφοράς ανά εκτάριο που καθορίζεται για την εθνική ετήσια απόδοση. Η επιδότηση αυτή καταβάλεται στο γεωργό μία μόνο φορά το έτος που πραγματοποίησε την εκρίζωση και η είσπραξή της δεν οδηγεί στην απώλεια του δικαιώματος είσπραξης άλλων τύπων ενισχύσεων και συμπληρωματικών αντισταθμίσεων που καθορίζονται από την μεταρρύθμιση της ΚΓΠ, όπως είναι τα συνοδευτικά μέτρα αυτής της μεταρρύθμισης.

3.3.2.2. Το μέσο ποσό του επιδόματος ισοδυναμεί σε όλες τις περιφέρειες με το μέσο ποσό του σημερινού καθεστώτος, δεδομένου ότι ο στόχος εκρίζωσης (60 000 εκτάρια/χρόνο τελικά) είναι ελαφρά κατώτερος από τις εκρίζώσεις που δια-

πιστώθηκαν τα τελευταία πέντε χρόνια με το σημερινό επίδομα (62 000 εκτάρια/χρόνος).

3.3.3. Περίοδος αναφύτευσης

3.3.3.1. Η προθεσμία για τη χρησιμοποίηση του δικαιώματος νέας φύτευσης θα πρέπει να μεγαλώσει και να γίνει τουλάχιστον 15 χρόνια μετά την εκρίζωση, δεδομένου ότι κατ'αυτόν τον τρόπο συμβάλλει στη μείωση των αποδόσεων και στην εξισορρόπηση της αγοράς. Αυτό το δικαίωμα μπορεί αποκλειστικά να μεταφερθεί σε άλλη εκμετάλλευση που συνδέεται με την ίδια αμπελοοινική περιφέρεια για να αποφευχθούν διαπεριφερειακές ανισότητες.

3.3.4. Οινολογικές πρακτικές και επεξεργασίες

3.3.4.1. Αναμίξεις οίνων:

Η ΚΟΑ πρέπει να αναλάβει με οριστικό τρόπο και όχι ως κάτι το συνήθιστο, την ανάμιξη λευκών και κόκκινων οίνων σε ικανοποιητικές αναλογίες στις χώρες που αποτελεί παραδοσιακή πρακτική, υπό την προϋπόθεση πάντοτε ότι το επιτευχθέν προϊόν θα διατηρεί τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του επιτραπέζιου κόκκινου οίνου, δεδομένου ότι με τον τρόπο αυτό θα ενθαρρυνθεί η ζήτηση λευκών οίνων που είναι κατά πλειοψηφία πλεονασματικοί.

3.3.4.2. Τεχνητή αύξηση του φυσικού αλκοολικού βαθμού:

Ο εμπλουτισμός είναι ένα σαφές κίνητρο στην παραγωγή και προκαλεί σημαντικό νοθευτικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι επιτρέπει την επίτευξη αλκοολικών βαθμών με τεχνητό και λιγότερο δαπανηρό τρόπο.

Σ'εκείνες τις περιφέρειες με παράδοση στην αμπελοκαλλιέργεια στις οποίες οι κλιματικές συνθήκες δεν επιτρέπουν αύξηση του αλκοολικού βαθμού, η διαφορά αυτή θα πρέπει να επιτευχθεί μέσω φυσικού εμπλουτισμού με συμπτκνωμένους μούστους, με τρόπο ώστε τα αλκοολικά πλεονάσματα του τομέα να αντισταθμίσουν τα αλκοολικά ελλείματα του ίδιου τομέα. Η διαφορά τιμών μεταξύ σακχαρόζης και συμπτκνωμένων μούστων θα πρέπει να αντισταθμισθεί με σύστημα ενισχύσεων στους τελευταίους, προκειμένου να επιτευχθεί η ισορροπία της αγοράς.

Σύμφωνα με τον ΔΓΑΕ, η απλή αντικατάσταση της ζαχαρόζης από διορθωμένους συμπτκνωμένους μούστους, μπορεί να εξλείψει από την αγορά 20 εκατομμύρια εκτάλιτρα οίνου, που σημαίνει το μεγαλύτερο τμήμα των κοινοτικών πλεονασμάτων.

3.3.5. Παρεμβάσεις και άλλα μέτρα εξυγίανσης της αγοράς

3.3.5.1. Δεδομένου ότι τα πλεονάσματα παράγονται στο κοινοτικό πλαίσιο και έχουν κοινοτικό χαρακτήρα, η εξάλειψή τους πρέπει να αναληφθεί από όλα τα κράτη μέλη. Ο προσδιορισμός του όγκου προς απόσταξη θα πρέπει να πραγματοποιη-

θεί βάσει συνολικής κοινοτικής ποσώσωσης και θα διανεμηθεί σε συνάρτηση με τις επιμέρους αποδόσεις και τα εισοδήματα των καλλιεργητών. Δεδομένου ότι όλοι οι οίνοι καταλήγουν σε μια ενιαία αγορά (βασική αρχή της Συνθήκης της Ένωσης) δεν απαιτείται προς τούτο ο περιφερειακός διακανονισμός που παράγει εντάσεις μεταξύ των διαφόρων αμπελοοινικών περιοχών.

3.3.5.2. Πρέπει να διατηρηθεί η υποχρεωτική και η εκούσια απόσταξη στις φυσιολογικές συνθήκες, έως ότου υπάρξουν αποτελεσματικά άλλα μέτρα που θα οδηγήσουν σε ισορροπία της αγοράς. Οι αμπελοοινικές επιδόσεις πρέπει να αυξηθούν έως 15 %, και να επεκταθούν σε όλους τους τύπους οίνων, πράγμα που θα μειώσει τα πλεονάσματα και θα βελτιώσει την ποιότητα του προϊόντος.

3.3.5.3. Θα πρέπει να υπάρξουν οι αναγκαίες ενισχύσεις για να εξασφαλισθεί η διατήρηση της ζήτησης οينوπνευμάτων οινικής προέλευσης για την κατανάλωσή τους με τη μορφή ποτών η οποία υπολογίζεται σήμερα σε περίπου 15 εκατομμύρια εκτάλιτρα, και να υποστηριχθεί αυτός ο υποτομέας για να εξασφαλισθεί η ανταγωνιστικότητά του.

3.3.5.4. Πρέπει να υπαχθούν στην υποχρεωτική απόσταξη όλοι οι τύποι οίνων τόσο οι επιτραπέζιοι όσο και οι οίνοι ονομασίες προελεύσεως. Ωστόσο πρέπει να γίνει δεκτή η δυνατότητα των οίνων αυτών να εξαιρούνται από την ποσώσωση και να αντικαταστώνται από επιτραπέζιους οίνους. Για ορισμένες περιπτώσεις των νήσων, θα πρέπει να μπορεί να επιτευχθεί η ελεγχόμενη απόσυρση υποπροϊόντων, υπολογίζοντας το ισοδύναμο που προϋποθέτει η διάθεση του οίνου στην υποχρεωτική απόσταξη.

3.3.5.5. Η εκούσια απόσταξη πρέπει να αντιμετωπισθεί διαφορετικά από την υποχρεωτική, να υποβληθεί σε ανώτερη τιμή πράγμα που θα διευκολύνει την επίτευξή της.

3.3.5.6. Η συγκυριακή απόσταξη δεν θα έχει νόημα εάν θεσπισθεί εκούσια απόσταξη ως συμπληρωματική της υποχρεωτικής.

3.3.5.7. Όσον αφορά την νομοθεσία κύρωσης θα πρέπει να διαρθρωθεί με τρόπο ανάλογο με τις επιμέρους αποδόσεις.

3.3.6. Αγορές οينوπνευμάτων

3.3.6.1. Η αγορά οينوπνευμάτων μόνο για την κατανάλωσή τους με τη μορφή ποτών (παραγωγή ρακί, μπράντυ, λικέρ, κ.λ.π.), εξασφαλίζει την ελάχιστη τοποθέτηση, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, 15 εκατομμυρίων εκατολitrων.

3.3.6.2. Αυτή η ποσότητα πρέπει συνεπώς να παραμείνει έξω από το ποσό των πλεονασμάτων, και να ενσωματωθεί σε υποτομέα, ο οποίος με τα δικά του χαρακτηριστικά, θα αποτελεί το αντικείμενο μιας σειράς μέτρων διαχείρισης που ενισχύουν, όχι μόνο την σταθερότητά του σ'αυτή την αγορά ποτών, αλλά επίσης τη δυνατότητά του να ανταγωνισθεί με πιθανότητας επιτυχίας άλλες καταναλώσεις στις οποίες κυριαρχούν σήμερα τα βιομηχανικά οينوπνεύματα, προσφέροντας την ποιότητα που στερούνται τα τελευταία.

3.3.6.3. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα ότι η αγορά οينوπνεύματος θα απαιτήσει αποστάξεις μεγαλύτερου όγκου από αυτές που πραγματοποιούνται σήμερα, και οι οποίες θα επικεντρωθούν σχεδόν αποκλειστικά στις αποστάξεις υπο-

χρεωτικού χαρακτήρα. Έτσι θα γίνει δυνατή η προσφυγή στη ζήτηση μούστων οίνου στην ελεύθερη αγορά, πράγμα που συνεπάγεται οφέλη μεγάλων διαστάσεων για τον αμπελοοινικό τομέα.

3.3.7. Χρηματοδότηση

3.3.7.1. Σε συμφωνία με την αρχή της χρηματοδοτικής αλληλεγγύης και της Συμφωνίας του Διευρυμένου Συμβουλίου της ΓΣΔΕ, η χρηματοδότηση όλων των μέτρων παρέμβασης πρέπει να γίνεται ολοκληρωτικά από τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

3.3.7.2. Δεν πρέπει να επιτραπούν εθνικές ενισχύσεις, οι οποίες προϋποθέτουν την θέσπιση ανισοτήτων στον ανταγωνισμό στην αγορά.

4. Συμπεράσματα

Προοίμιο: Η Επιτροπή των Περιφερειών σέβεται τους παραδοσιακούς οινοπαραγωγικούς τόπους σε όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας. Η παραγωγή οίνου αποτελεί ουσιαστικό τμήμα του πολιτισμού και είναι συνυφασμένη με το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον κάθε περιφέρειας. Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί γι' αυτό την καλύτερη προσαρμογή της αμπελοοινικής πολιτικής στις ιδιαιτερότητες της κάθε περιφέρειας καθώς και τον συντονισμό της πολιτικής αυτής με την περιφερειακή διαρθρωτική πολιτική και τα συνοδευτικά μέτρα που περιλαμβάνει η μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής.

- α) Πριν από κάθε πρόταση, πρέπει να μελετηθεί σε βάθος το ισοζύγιο χρήσεων και διαθεσιμότητων και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις που θα υπάρξουν στον τομέα από την αναμενόμενη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και τον τελωνειακό αφοπλισμό των συμφωνιών της ΓΣΔΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να εξετάσει όλες τις δυνατότητες που υφίστανται για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αμπελοοινικού τομέα.
- β) Απορρίπτεται η εκρίζωση αμπελώνων ως υποχρεωτικό μέτρο λόγω των σοβαρών κοινωνικών, περιβαλλοντικών, οικονομικών επιπτώσεων καθώς και των επιπτώσεων στη διαχείριση του εδάφους που συνεπάγεται αυτό το μέτρο στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- γ) Η υποχρεωτική εκρίζωση πρέπει να αντικατασταθεί από:
 - την προσωρινή εκρίζωση,
 - την ποιοτική ανανέωση των αμπελώνων,
 - την εφαρμογή ενός συνολικού προγράμματος προσαρμογής των μέσων οινοποιητικής μεταποίησης στον νέο οικονομικό περίγυρο μέσα σε περιφερειακό και πολυεπαγγελματικό πλαίσιο.
- δ) Ο υπολογισμός των εθνικών παραγωγών αναφοράς πρέπει να γίνει βάσει της εφαρμογής μειωτικού συντελεστή που δεν θα πρέπει να λάβει αποκλειστικά υπόψη της κριτήρια αγοράς, αλλά επίσης κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτιστικούς παράγοντες καθώς και τις ανά μονάδα αποδόσεις.
- ε) Σε περίπτωση που καταστεί αναγκαία η ρύθμιση της παραγωγής, το βασικό μέτρο πρέπει να είναι ο καθορισμός μέγιστων αποδόσεων ανά εκτάριο, που θα υπολο-

γίζονται σε συνάρτηση με την μέση απόδοση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφού ληφθούν υπόψη οι ειδικές συνθήκες των πιο μειονεκτικών περιοχών, με μικρότερη παραγωγικότητα, που θα πρέπει να συνοδευθούν με τη θέσπιση επιδόματος για την απώλεια εισοδήματος από την καλλιεργούμενη έκταση.

- στ) Οπωσδήποτε, ο εμπλουτισμός πρέπει να πραγματοποιείται μέσω της προσθήκης διορθωμένων συμπτωνικών μούστων σταφυλιών, πράγμα που δεν οδηγεί σε καμμία τροποποίηση των χαρακτηριστικών του οίνου που παράγεται. Οι ενισχύσεις στην παραγωγή διορθωμένων μούστων πρέπει να διατηρηθούν και να μη μειωθούν.
 - ζ) Στο βαθμό που θα επιτευχθεί η παραγωγική ισορροπία, θα είναι αναγκαίο να υιοθετηθούν μέτρα σχετικά με την απόσταση, χωρίς απώλεια του αγροτικού εισοδήματος, στα πλαίσια του πνεύματος της ΚΓΠ.
- Ωστόσο, θα πρέπει, επίσης, να προβλεφθεί, στο πλαίσιο των περιφερειακών προγραμμάτων προσαρμογής της αμπελοκαλλιέργειας, η δυνατότητα να λαμβάνονται μέτρα για την προσωρινή αποθήκευση μέρους της εσοδείας, ώστε να ρυθμίζονται οι διαθέσιμες ποσότητες και να εξασφαλίζεται η προσαρμογή της ζήτησης στην προσφορά.
- η) Οι οινικές παροχές δεν θα πρέπει να ξεπερνούν γενικά για όλες τις κοινοτικές χώρες το 15 % της συνολικής παραγωγής, στις οποίες θα πρέπει να υπόκεινται όλες οι κατηγορίες οίνου, τόσο οι επιτραπέζιοι όσο και οι οίνοι ονομασίας προελεύσεως.
 - θ) Όλες οι ενισχύσεις και χρηματοδοτικές αντισταθμίσεις στους παραγωγούς που ικανοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να υλοποιούνται βάσει των επιμέρους αποδόσεων που αξιολογούνται σε εκατόβαθμους ανά εκτάριο.
 - ι) Τα χρηματοδοτικά μέσα ρύθμισης του τομέα θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν στο σύνολό τους από το ΕΓΤΠΕ-Εγγύηση, όπως συμβαίνει και με τους άλλους τομείς, με διατήρηση της αρχής της χρηματοδοτικής αλληλεγγύης. Οι προϋπολογισμοί που ψηφίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπέρ του αμπελοοινικού τομέα πρέπει να χρησιμοποιούνται πραγματικά, σε αναλογίες συγκρίσιμες με τις αντίστοιχες του συνόλου ΕΓΤΠΕ-Εγγύηση, δηλαδή φ 3 %, κατά μέσο όρο. Το βάρος των δαπανών υπέρ του αμπελοοινικού τομέα στο ΕΓΤΠΕ πρέπει να προσεγγίσει προοδευτικά τη συμβολή της αμπελοκαλλιέργειας στη γεωργική οικονομία από την άποψη του κύκλου εργασιών και συναλλάγματος.
 - ια) Η αγορά του πόσιμου οινοπνεύματος πρέπει να θεωρηθεί ως υποτομέας που αποτελεί πραγματική διέξοδο της αμπελοοινικής παραγωγής και που πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο μέτρων διαχείρισης με σκοπό τη διασφάλιση εφοδιασμού της εν λόγω αγοράς, εκτός των πλεονασμάτων της αμπελοοινικής παραγωγής.
 - ιβ) Πρέπει να εναρμονισθεί η φορολογική πολιτική επί των οίνων σε όλα τα κράτη μέλη, και να μειωθεί η φορολογική πίεση, μαζί με άλλα μέτρα που θα προωθήσουν την ήπια κατανάλωση οίνου, με αναφορά στη γαστρονομική, πολιτιστική και επωφελή του αξία για την υγεία.

- ιγ) Η ισορροπία στον τομέα θα πρέπει να επιδιωχθεί κυρίως με την προώθηση της δημιουργίας πολυεπαγγελματικών οργανώσεων και οργανώσεων των παραγωγών.
- ιδ) Η εκούσια εγκατάλειψη αμπελοκαλλιέργειας θα αντισταθμισθεί με επιδότηση που καταβάλλεται κατά το 100% τη χρονιά που πραγματοποιείται η εκρίζωση και δεν επιφέρει απώλεια δικαιωμάτων απόκτησης άλλων τύπων ενισχύσεων που παρέχονται στα πλαίσια της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ. Το ποσό της ενίσχυσης θα είναι ανάλογο με το στόχο της εκρίζωσης που καθορίζεται από την υπό εξέταση πρόταση, δηλαδή σταθερό σε σχέση με το σημερινό καθεστώς.
- ιε) Στην περίπτωση που θα πρέπει να πραγματοποιηθεί η μεταρρύθμιση της ΚΟΑ αυτό θα πρέπει να γίνει με τρόπο που δεν θα θέσει σε κίνδυνο τις πιο μειονεκτικές περιοχές.
- ιστ) Πρέπει να διατηρηθεί η κατανομή, που ίσχυε μέχρι τώρα, σε επτά ζώνες παραγωγής οίνου, ώστε να μπορούν

να λαμβάνονται υπόψη οι διάφορες φυσικές συνθήκες παραγωγής μέσω διαφορισμένων ρυθμίσεων.

- ιζ) Πρέπει να επιτραπεί η χρήση μεσοειδικών ποικιλιών αμπέλου για την παραγωγή οίνου ποιότητας παραγόμενου σε καθορισμένες περιοχές.
- ιη) Το αμπελουργικό μητρώο πρέπει να αποτελεί τη βάση για ένα αποτελεσματικό έλεγχο της αγοράς οίνου. Απορρίπτεται η πολυδάπανη διεύρυνση του μητρώου σε γεωγραφική βάση.

Ωστόσο, τα μέτρα που λαμβάνονται για την ενημέρωση του προαναφερθέντος μητρώου είναι ανεπαρκή. Είναι απαραίτητη η επαρκής επάνδρωση της ειδικής ομάδας κοινοτικών επιθεωρητών καθώς και η ισομερής σύνθεσή της από εκπροσώπους των αρχών των κρατών μελών και της Επιτροπής, προκειμένου να τηρηθούν οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2048/89 του Συμβουλίου.

Η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί το Συμβούλιο να εξετάσει κατά πόσο είναι δυνατό να απλοποιηθεί το συνολικό σύστημα της κοινοτικής κοινής οργάνωσης της αγοράς οίνου ιδιαιτέρως όσον αφορά τους κανονισμούς που διέπουν την καλλιέργεια, την τήρηση βιβλίων και την υποχρέωση δήλωσης.

Βρυξέλλες, 15 Νοεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

Εκρίζωση αμπελώνων

Περίοδος 1988-1993

Κράτος	88/89 — 92/93	%
Ισπανία	129 689	40,52
Ιταλία	90 882	28,40
Γαλλία	71 319	22,28
Ελλάδα	23 461	7,33
Πορτογαλία	4 000	1,25
Γερμανία	694	0,22
Λουξεμβούργο	8	0,00
Σύνολο	320 053	100

Πηγή: Ενημερωτική Έκθεση της επιτροπής γεωργίας, αλιείας και αγροτικής ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Φεβρουάριος 1994.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Εθνικές παραγωγές αναφοράς

1η και 2η πρόταση

Κράτος	1η Πρόταση Τεχν. Υπηρε. της Επιτροπής			Πρόταση που εγκρίθηκε 11.05.1994		
	Μέση ιστορική παραγωγή (1 000 hl)	Εθνική παραγωγή αναφοράς (1 000 hl)	Μειωτικός συντελεστής	Μέση ιστορική παραγωγή (1 000 hl)	Εθνική παραγωγή αναφοράς (1 000 hl)	Μειωτικός συντελεστής
Ιταλία	62 357	49 689	0,7968	62 350	49 661	0,7964
Γαλλία	62 513	49 813	0,7968	63 446	51 837	0,8170
Ισπανία	37 187	29 616	0,7968	36 722	29 248	0,7964
Πορτογαλία	10 209	8 135	0,7968	9 758	8 371	0,8578
Ελλάδα	4 204	3 350	0,7968	4 201	3 584	0,8531
Γερμανία	12 828	10 222	0,7968	12 889	11 125	0,8631
Λουξεμβούργο	218	174	0,7968	218	174	0,7981
Σύνολο	189 497	151 000	0,7968	189 584	154 000	0,8123

Πηγή: ίδια επεξεργασία βάσει του δελτίου AGROEUROPA.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

Εκτάσεις καλλιέργειας, αποδόσεις και παραγωγές

	Εκτάσεις (εκτάρια)			Απόδοση (hl/ha)			Παραγωγή (1 000 hl)		
	88/89	89/90	90/91	88/89	89/90	90/91	88/89	89/90	90/91
Γερμανία	93 000	93 000	101 000	107,3	155,8	94,1	9 976	14 486	9 505
Ελλάδα	82 000	76 000	85 000	57,7	59,6	41,5	4 345	4 531	3 525
Ισπανία	1 379 000	1 473 000	1 453 000	16,1	22,8	27,8	22 252	31 276	38 658
Γαλλία	912 000	943 000	892 000	62,0	64,2	71,7	57 170	60 508	63 940
Ιταλία	910 000	952 000	771 000	69,5	62,7	70,4	60 360	59 727	54 266
Λουξεμβούργο	1 000	1 000	1 000	118,4	232,0	151,0	142	232	151
Πορτογαλία	377 000	377 000	377 000	10,4	20,9	30,1	3 938	7 890	11 351

Πηγές: EUROSTAT.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Εκτάσεις προς εκρίζωση σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής

Κράτος	Πλεονάσματα (1 000 hl)	Αποδόσεις (hl/ha)	Εκτ/ Εκρίζωση	%
Ιταλία	12 689	70,4	180 241	26,1
Γαλλία	11 609	71,7	161 910	23,4
Ισπανία	7 474	27,8	268 848	38,9
Πορτογαλία	1 387	30,1	46 079	6,7
Ελλάδα	617	41,5	14 867	2,1
Γερμανία	1 764	94,1	18 746	2,7
Λουξεμβούργο	44	151,0	291	0,1
Σύνολο	35 584		690 982	100,0

Πηγή: ίδια επεξεργασία.

Γνωμοδότηση σχετικά με το Λευκό Βιβλίο για την ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική «Η πορεία προς το μέλλον για την Ένωση»

(95/C 210/10)

Στις 26 Ιουλίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με το ανωτέρω θέμα.

Η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΤΠ ανατέθηκε στην επιτροπή «Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή, Κοινωνική Πολιτική, Δημόσια Υγεία», η οποία υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 12 Οκτωβρίου 1994. Εισηγητής ήταν ο κ. Bodfish.

Κατά την 5η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 16ης Νοεμβρίου 1994), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Εισαγωγή

1. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της, για την ευκαιρία που της δίνεται να συμβάλει στις ζωηρές συζητήσεις που διεξάγονται σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με το μέλλον της κοινωνικής πολιτικής και επικροτεί το Λευκό Βιβλίο και τον διάλογο του οποίου υπήρξε το έναυσμα. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να υπογραμμίσει το σημαντικό ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών στις διεργασίες κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης διότι θεωρεί ότι το ζήτημα αυτό δεν παρουσιάζεται πάντοτε με τον κατάλληλο τρόπο στο Λευκό Βιβλίο. Ωστόσο, εκφράζει τη δυσaréσκειά της για το γεγονός ότι οι Συνθήκες δεν προβλέπουν ρητώς τη διαβούλευση για θέματα κοινωνικής πολιτικής.

2. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπογραμμίζει την αλληλεξάρτηση του Λευκού Βιβλίου για την κοινωνική πολιτική και του Λευκού Βιβλίου για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση, και εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι και τα δύο έγγραφα επικεντρώνονται στην ανεργία, η οποία κατά την Επιτροπή των Περιφερειών αποτελεί το πλέον σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό πρόβλημα και πρόκληση για την Ένωση. Τα δύο έγγραφα συνθέτουν μια πλήρη δέσμη προτάσεων για την ανάπτυξη της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της Ένωσης στην πορεία για τον 21ο αιώνα.

3. Η Επιτροπή των Περιφερειών:

— θεωρεί ότι οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις εκ των πραγμάτων διαδραματίζουν ήδη κύριο ρόλο στην κοινωνική πολιτική σε όλα τα κράτη της Ένωσης και, συνεπώς, υπογραμμίζει τη σημασία που ενέχει, για την επίτευξη των στόχων του Λευκού Βιβλίου, η ανάπτυξη αυτής της πτυχής·

— σημειώνει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι εργοδότες μεγάλης κλίμακας διότι, αφενός, σε ορισμένα κράτη μέλη απασχολούν έως και το 25 % του εργατικού δυναμικού και, αφετέρου, όσον αφορά θέματα συνθηκών εργασίας, ίσως ευκαιριών, κατάρτισης, υγείας και ασφάλειας, ως κύριοι εργοδότες φέρουν ευθύνη όχι μόνο έναντι των εργαζομένων αλλά και έναντι της Ένωσης, προκειμένου να συμβάλουν στην ενίσχυση των συνθηκών που

απαιτούνται για την οικονομική ανάπτυξη. Η ΕΤΠ ζητεί να αναγνωριστεί πλήρως από την Επιτροπή ο σημαντικός ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στο θέμα αυτό·

— αναγνωρίζει τον κύριο στρατηγικό ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην προώθηση και το συντονισμό της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης με τη συμμετοχή σε σχέδια αστικής αναγέννησης και αγροτικής ανάπτυξης, με την εκ νέου ανάπτυξη των υποδομών και τη διευκόλυνση ή την παροχή κατάρτισης ή επανακατάρτισης ενόψει των τοπικών μεταβολών στην αγορά εργασίας. Η ΕΤΠ ζητεί τη διενέργεια διαβουλεύσεων για όλες τις προτεινόμενες κοινοτικές πολιτικές στους τομείς αυτούς·

— λαμβάνει υπό σημείωση και υποστηρίζει πλήρως το Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης για την τοπική αυτοδιοίκηση, ο οποίος αναγνωρίζει την ανάγκη υποστήριξης και ενίσχυσης της ποικιλομορφίας μέσω της χορήγησης ισχυρών γενικών εξουσιών στις τοπικές και περιφερειακές αρχές·

— και, κυρίως, υπογραμμίζει με έμφαση το ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε πολλά κράτη μέλη διότι αποτελούν τους κυριότερους φορείς παροχής υπηρεσιών στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της προσφοράς εργατικών κατοικιών, των υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας, των μεταφορών, της προαγωγής της υγείας και του περιβάλλοντος. Η ΕΤΠ διεκδικεί την κεντρική της θέση στην εκπροσώπηση των συμφερόντων των τοπικών κοινοτήτων.

Απασχόληση — η σημαντικότερη προτεραιότητα

4. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο κατά τη συνεδρίασή του στις Βρυξέλλες, το Δεκέμβριο 1993, αναγνώρισε τους επτά τομείς που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης που προκύπτει από το Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση. Οι εν λόγω τομείς είναι οι ακόλουθοι:

α) βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και ιδίως της συνεχούς κατάρτισης·

- β) βελτίωση της ευελιξίας στο πλαίσιο των επιχειρήσεων και στην αγορά εργασίας·
- γ) αναδιοργάνωση της εργασίας σε επίπεδο επιχείρησης·
- δ) στοχοθετημένες μειώσεις του έμμεσου κόστους εργασίας (υποχρεωτικές εισφορές), ιδίως για τη λιγότερο ειδικευμένη εργασία·
- ε) καλύτερη χρήση των δημόσιων πόρων που προορίζονται για την καταπολέμηση της ανεργίας·
- στ) ειδικά μέτρα για τους νέους που δεν διαθέτουν την κατάλληλη κατάρτιση·
- ζ) ανάπτυξη της απασχόλησης σε συνάρτηση με τις νέες απαιτήσεις.

5. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει τις αρχές αυτές που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη — ακόμη και αν η βαρύτητα που τους αποδίδεται είναι διαφορετική — με στόχο τη μείωση της υψηλής ανεργίας. Όμως, ο καθορισμός ενιαίων και άκαμπτων στόχων θα περιόριζε τη δυνατότητα ευέλικτης και ταχείας αντίδρασης στις εξελίξεις της αγοράς των εκάστοτε περιφερειών, οι οποίες λόγω των συνθηκών που επικρατούν στην κάθε περιφέρεια είναι διαφορετικές.

Ο στόχος πρέπει να είναι η εφαρμογή συμπληρωματικών πολιτικών απασχόλησης σε κοινοτικό εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και ο στενότερος συντονισμός στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με την πρόταση της Επιτροπής για την εντατικοποίηση της συνεργασίας με τις αρμόδιες εθνικές, περιφερειακές και τοπικές υπηρεσίες και την προαγωγή της συνεργασίας σε επίπεδο Ένωσης.

6. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας αποτελεί κύρια προτεραιότητα και ότι στο Λευκό Βιβλίο για την κοινωνική πολιτική αναγνωρίζεται η συμβολή των διαφόρων μορφών επιχειρήσεων στο έργο αυτό, όπως είναι κυρίως οι τοπικές πρωτοβουλίες και οι εταιρικές σχέσεις που συχνά τίθενται σε λειτουργία και συντονίζονται από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές με κοινοτική χρηματοδότηση. Τούτες έχουν προωθήσει τη λήψη θετικών και ενεργών μέτρων υπέρ της αγοράς εργασίας, και ταυτόχρονα προσδίδουν έμφαση στην ανάγκη συμμετοχής της κοινότητας στην ανάπτυξη δημιουργικών λύσεων που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εθνικών και τοπικών αγορών εργασίας σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Η Επιτροπή των Περιφερειών συνιστά με έμφαση ότι η καλύτερη πρακτική που προκύπτει από τέτοια καινοτόμα μέτρα σε τοπικό επίπεδο πρέπει να τροφοδοτεί τις συζητήσεις για την κοινωνική πολιτική και το μελλοντικό σχέδιο δράσης για την απασχόληση.

7. Η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει, επίσης, ότι στο Λευκό Βιβλίο θα έπρεπε να δοθεί μεγαλύτερη σημασία στις πολιτικές περιφερειακής συνοχής, όχι μόνο για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης, αλλά και διότι συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή

Ένωση. Οι περιφερειακές ανισορροπίες ήταν, και εξακολουθούν να είναι, αίτιο και αποτέλεσμα ανεπαρκούς χρήσης του παραγωγικού δυναμικού και παράγοντας κοινωνικών ανισοτήτων. Ως εκ τούτου, για να μεγιστοποιηθεί η οικονομική ανάπτυξη και η δημιουργία απασχόλησης, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αξιοποίηση των παραγωγικών πόρων των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών της Ευρώπης, μέσω της κατάλληλης χρηματοδότησης των υποδομών, με την οποία θα επιτευχθεί και ανάπτυξη των παραγωγικών οικονομικών των εν λόγω περιφερειών. Με τον τρόπο αυτό, δεν προάγεται μόνο η οικονομική και κοινωνική συνοχή, αλλά προωθείται και η οικονομική ανάπτυξη και η δημιουργία απασχόλησης στην Ευρώπη και συνδυάζεται η οικονομική απόδοση με το στόχο της ισότητας και της κοινωνικής ευημερίας.

Επένδυση σε ένα εργατικό δυναμικό παγκόσμιου επιπέδου

8. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει το δικαίωμα της δια βίου κατάρτισης και την δήλωση της δέσμευσης υπέρ της ανάπτυξης των δια βίου ευκαιριών μάθησης για ενήλικες με τρόπο ώστε η εκπαίδευση να μην αφορά μόνο τομείς που έχουν σχέση με την επαγγελματική ζωή, αλλά και την αναβάθμιση των προσόντων στα πλαίσια των γενικών τομέων. Πρέπει να επιδιωχθεί ο συνδυασμός μεταξύ των γενικών και των σχετικών με την επαγγελματική ζωή τομέων στη μετεκπαίδευση και επιμόρφωση. Τούτο όχι μόνο θα ανορθώσει το επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιοτήτων του συνόλου του πληθυσμού αλλά και θα συμβάλει στη μείωση του ανθρωπίνου, κοινωνικού, και οικονομικού κόστους της ανεργίας. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι οι κύριοι φορείς παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης και μπορούν από κοινού με επιχειρήσεις, να συμβάλουν θετικά στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν, επίσης, να συμβάλουν στην ικανοποίηση των αναγκών κατάρτισης των ΜΜΕ και, σε πολλά κράτη μέλη, διαθέτουν ισχυρή παράδοση συνεργασίας και εταιρικών σχέσεων με τον ιδιωτικό τομέα στην παροχή κατάρτισης.

9. Η Επιτροπή των Περιφερειών

— επικροτεί την πρόταση θέσπισης κοινοτικής εγγύησης ότι κανένας νέος κάτω των 18 δεν θα είναι άνεργος. Ωστόσο, παραδέχεται ότι τούτο μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την υποστήριξη και την προσφορά κατάλληλης και υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και κατάρτισης — χωρίς να θιγεί η υφιστάμενη προσφορά εργατικού δυναμικού — καθώς και επαρκούς χρηματοδότησης·

— υπογραμμίζει το σημαντικό ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην αντιμετώπιση του αναλφαριθμητισμού, όχι μόνο για τους νέους που εγκαταλείπουν το εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά και για τους ενήλικες που ακολουθούν επαγγελματικό επαναπροσανατολισμό, και υποστηρίζει τη μεθοδική επιδίωξη της εξάλειψής του, η οποία πρέπει να βοηθηθεί με την παροχή κατάλληλης κατάρτισης και πόρων·

- θεωρεί ότι η επέκταση του πεδίου και της κλίμακας των υφιστάμενων συστημάτων μαθητείας μπορεί να επιτευχθεί με τον καλύτερο τρόπο μέσω της αμοιβαίας αναγνώρισης και προώθησης της ευρείας και κατά αυτόνομες μονάδες εξειδικευμένης κατάρτισης για την ανάπτυξη διεξοδικών·
- εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση για αυξημένο και βελτιωμένο συντονισμό της παροχής υπηρεσιών προσανατολισμού και τοποθέτησης και κρίνει ότι τούτο πρέπει να αποτελεί τμήμα ενός συνεχούς προσανατολισμού που να υποστηρίζει τη δια βίου πρόοδο και να προσφέρεται σε όλους όσοι εισέρχονται ή είναι ήδη μέλη του εργατικού δυναμικού·
- προτείνει να εξετασθεί η σκοπιμότητα παροχής φορολογικών κινήτρων για την προώθηση της κατάρτισης, και το ενδεχόμενο θέσπισης μιας εισφοράς για την κατάρτιση.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

10. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία της ενίσχυσης της συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών στα σχέδια εταιρικών σχέσεων του ΕΚΤ. Είναι σημαντικό να διευκρινισθεί στους κανονισμούς ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, οι κοινωνικοί εταίροι και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα συμμετέχουν στις προπαρασκευαστικές εργασίες. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για την έμφαση που προσδίδει το Λευκό Βιβλίο στην επικέντρωση περισσότερων κοινοτικών πόρων — εντός ενός τοπικού και περιφερειακού πλαισίου και με συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων — προκειμένου να παρέχεται υψηλής ποιότητας και καινοτόμος κατάρτιση, η οποία να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας και πρέπει να αφορά τόσο τα σχετικά με την επαγγελματική ζωή προσόντα όσο και τα γενικότερα και ευρύτερα προσόντα, αντί να χρησιμοποιούνται οι πόροι του ΕΚΤ για συνήθη προγράμματα εθνικής εμβέλειας.

11. Η Επιτροπή των Περιφερειών χαιρετίζει τη χρήση του νέου Στόχου 4 του ΕΚΤ και ιδιαιτέρως την ανάγκη να υποστηριχθούν, μέσω της πρωτοβουλίας ADAPT, τα πειραματικά προγράμματα για την επανακατάρτιση με στόχο την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας, και προτείνει η διαχείριση των πόρων για το Στόχο 4 να αποκτήσει περιφερειακό χαρακτήρα. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι ο Στόχος 3 επεκτείνεται από την προσέγγιση που αφορά αποκλειστικά την κατάρτιση ώστε να συμπεριλάβει και άλλους τομείς κοινωνικής πολιτικής. Ωστόσο, η επέκταση του Στόχου 3 σε νέους τομείς, όπου ο αποκλεισμός συνδυάζεται με την αυξανόμενη ανεργία, προϋποθέτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων θα πρέπει να παραμένει στο Στόχο 3.

12. Εξάλλου, η διεύρυνση του πεδίου του ΕΚΤ ώστε να συμπεριλάβει και το νέο Στόχο 4, σημαίνει ότι στο μέλλον υπάρχει επείγουσα ανάγκη αύξησης των πόρων για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Προώθηση υψηλών εργασιακών προτύπων στο πλαίσιο μιας ανταγωνιστικής Ευρώπης

13. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί ότι η Επιτροπή πρέπει να θέσει προτεραιότητες για την επιτυχή κατάληξη όλων των πτυχών του προγράμματος δράσης που προέκυψε από τον Κοινωνικό Χάρτη και οι οποίες θα αναφερθούν στη συνέχεια. Συγκεκριμένα, πρόκειται για προτάσεις που αφορούν την πληροφόρηση των εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς, την άτυπη απασχόληση καθώς και την απόσπαση των εργαζομένων.

14. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκτιμά ότι ο Κοινωνικός Χάρτης και το Κοινωνικό Πρωτόκολλο μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για την προώθηση ενός υγιούς οικονομικού περιβάλλοντος που να βασίζεται στην κοινωνική δικαιοσύνη. Ωστόσο, είναι απαραίτητη η περαιτέρω πρόοδος στον τομέα έτσι ώστε, αφενός, να επιτευχθεί η Ενιαία Αγορά και, αφετέρου, το εργατικό δυναμικό σε όλη την Κοινότητα να μπορεί να αναμένει τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει την επέκταση των ελάχιστων δεσμευτικών και εκτελεστών προτύπων, στον τομέα των συνθηκών εργασίας, ενώ αντίθετα τα κοινά πρότυπα σχετικά με τις συνθήκες εργασίας πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο συμφωνιών για τη σύγκλιση των πολιτικών και όχι να έχουν μορφή δεσμευτικών οδηγιών. Η προσέγγιση αυτή θα παράσχει ένα πλαίσιο στο οποίο τα διάφορα εθνικά συστήματα μπορούν να προσαρμοσθούν και περιθώρια για διαπραγματεύσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

Οι συστάσεις για τη σύγκλιση μπορούν να περιλαμβάνουν (το υπόλοιπο αμετάβλητο):

- προστασία από ατομική απόλυση·
- προστασία της ιδιωτικής ζωής των εργαζομένων·
- απαίτηση ίσης μεταχείρισης σε περίπτωση που επιλέγεται εργασία μερικής απασχόλησης και συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου·
- απαγόρευση κάθε διάκρισης εις βάρος εργαζομένων που διεκδικούν τα δικαιώματά τους ή αρνούνται να εκτελέσουν μη σύμβαση καθήκοντα·
- δικαίωμα αμοιβής στις αργίες καθώς και στις περιπτώσεις ασθένειας·
- το δικαίωμα του εργαζομένου να εκφέρει άποψη επί των εσωτερικών θεμάτων της επιχείρησης που τον αφορούν άμεσα·
- εξάλειψη της άμεσης διάκρισης κατά των γυναικών στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και των ατομικών δικαιωμάτων στην εργασία.

15. Στους τομείς αυτούς υπάρχει άμεση ανάγκη να ληφθούν μέτρα ώστε να μη χρειαστεί — όπως σκοπεύει η Επιτροπή — να αναμείνουμε τις περαιτέρω εξελίξεις στα επί μέρους κράτη μέλη. Θα πρέπει να υπάρξει ιδιαίτερη μέριμνα ώστε τα μέτρα να επικεντρωθούν στα υποχρεωτικά ελάχιστα πρότυπα, τα οποία διαμορφώνουν ένα πλαίσιο που μπορεί να περιλάβει τα εθνικά συστήματα και να προσφέρει στους κοινωνικούς εταίρους διαπραγματευτικά περιθώρια για τη διαμόρφωση των μισθών. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδιώκει την άνευ όρων δέσμευση των κρατών μελών να παρέχουν τους απαραίτητους

πόρους στο δημόσιο τομέα προκειμένου να φέρει εις πέρας αυτές τις πολιτικές.

16. Λαμβάνοντας υπόψη την έμφαση που προσδίδεται στη Συμφωνία για την κοινωνική πολιτική που επισυνάπτεται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία βασίζεται σε συναίνεση μεταξύ των οργανώσεων των εργοδοτών, αφενός, και των εργαζομένων, αφετέρου, η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι πρέπει να αναγνωριστεί πλήρως ο σημαντικός ρόλος της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης. Χωρίς την αναγνώριση αυτή, υπάρχουν αμφιβολίες για τη μελλοντική πρόοδο του κοινωνικού διαλόγου, δεδομένου ότι η ενίσχυση και η διεύρυνσή του δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, οι οποίες είναι οι ίδιες σημαντικοί εργοδότες.

17. Η Επιτροπή των Περιφερειών αποτελεί κατάλληλο φορέα για τη συζήτηση θεμάτων αγοράς εργασίας και κοινωνικής πολιτικής ιδίως στο βαθμό που έχουν αντίκτυπο στις αρμοδιότητες των τοπικών κυβερνήσεων.

Οικοδόμηση μιας ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας

18. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει τις προσπάθειες εξάλειψης των νομικών φραγμών που έχουν εναπομένει στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων όπως προτείνεται στο Λευκό Βιβλίο και σημειώνει ότι σημαντικό τμήμα των διεργασιών αυτών αποτελεί η αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

Ωστόσο, η ΕΤΠ επισημαίνει ότι η χωρίς περιορισμούς κυκλοφορία όλων των πολιτών της Ένωσης υπόκειται στην απαραίτητη προϋπόθεση ότι θα υπάρξει προσέγγιση των κοινωνικών παροχών και της πολιτικής μετανάστευσης.

Για να διευρυνθούν τα δικαιώματα των νομίμως εγκατεστημένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπηκόων τρίτων κρατών προς την κατεύθυνση της ελεύθερης και χωρίς περιορισμούς κυκλοφορίας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εναρμόνιση των ρυθμίσεων των κρατών μελών για τη μετανάστευση και το άσυλο.

19. Όσον αφορά την καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων και της ξενοφοβίας, η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο. Η Ένωση πρέπει να εξετάσει τα πολυάριθμα θετικά παραδείγματα προώθησης αρμονικών σχέσεων μεταξύ κοινοτήτων σε τοπικό επίπεδο. Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις διαθέτουν τη μοναδική θέση του κύριου φορέα διακυβέρνησης σε τοπικό επίπεδο και, λόγω του ρόλου τους στην παροχή κοινωνικής μέριμνας και εκπαίδευσης, στις γλωσσικές διευκολύνσεις και τις συνθήκες εργασίας που ευνοούν την πρόσληψη και την ενσωμάτωση των εθνικών μειονοτήτων στο εργατικό δυναμικό, μπορούν να αντιμετωπίσουν τα δυσανάλογα υψηλά επίπεδα ανεργίας που παρατηρούνται στις εθνικές μειονότητες.

20. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για τα μέτρα που προβλέπονται στο Λευκό Βιβλίο ώστε να ενθαρρυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και η ανάπτυξη του EURES.

21. Η φυλετική αρμονία αποτελεί ένα από τα σημαντικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης διότι τούτη βασίζεται στην αλληλεγγύη μεταξύ των πολιτών της. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι η Ένωση πρέπει να διαθέσει μεγαλύτερη χρηματοδοτική ενίσχυση για τις ανταλλαγές εμπειρίας μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών προκειμένου να ενθαρρυνθεί η καλύτερη πρακτική στον τομέα αυτό.

22. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να συζητήσει το θέμα της σαφούς αναφοράς στις Συνθήκες για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, θρησκείας, ηλικίας ή αναπηρίας. Η Επιτροπή των Περιφερειών έχει την πρόθεση να συμμετάσχει πλήρως στις συζητήσεις για την αναθεώρηση των Συνθηκών, κυρίως όσον αφορά θέματα που απασχολούν ιδιαίτερα τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, και εκφράζει την λύπη της διότι η παρούσα συνθήκη δεν απαιτεί διαβούλευση με την ΕΤΠ κατά τις διαπραγματεύσεις για την αναθεώρηση των Συνθηκών το 1996.

Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών

23. Η Επιτροπή των Περιφερειών παρατηρεί ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές απασχολούν υψηλό ποσοστό γυναικών και, συνεπώς, μπορούν να μοιραστούν την εμπειρία αυτή προκειμένου να χαραχθούν πολιτικές υπέρ των γυναικών. Επίσης, έχουν προωθήσει καλύτερες συνθήκες εργασίας για όσους απασχολούνται σε άτυπες μορφές εργασίας (η πλειονότητα των οποίων αποτελείται από γυναίκες). Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η Επιτροπή πρέπει να προωθήσει τις ανταλλαγές εμπειρίας μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών για θέματα που αφορούν την ιδιότητά τους ως εργοδοτών ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα να αναπτύξουν καλύτερες πρακτικές απασχόλησης και να μπορούν να μεταδώσουν καλύτερα τις εμπειρίες τους.

24. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση της Επιτροπής:

— να δώσει συνέχεια στη σύσταση σχετικά με τη φύλαξη των παιδιών αλλά θεωρεί ότι τα κράτη μέλη και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές της ΕΕ πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη βαρύτητα στην αξία της βρεφονομίας, στους παιδικούς σταθμούς και σε άλλες μορφές μη υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης μέσω της προώθησης των ανταλλαγών εμπειρίας και κατευθυντήριων γραμμών καλής πρακτικής·

— να πιέσει για την έγκριση της προτεινόμενης οδηγίας περί γονικής άδειας. Όμως, η ΕΤΠ επιθυμεί επίσης να εξετάσει η Επιτροπή την ανάπτυξη νέων μορφών εργασίας, στις οποίες να περιλαμβάνεται η συναπασχόληση, η κατάταξη των εργαζομένων, το ελαστικό ωράριο, η διέλευση από και προς τη μερική απασχόληση, οι ώρες εργασίας σε ετήσια βάση, η εποχιακή απασχόληση, οι συμβάσεις εργασίας

ορισμένου χρόνου και η χρήση πληροφορικής στην κατ'οίκον εργασία: οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν καινοτομήσει σε όλες αυτές τις μορφές εργασίας, οι οποίες διαθέτουν πλεονεκτήματα για τους εργοδότες και τους εργαζομένους και μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στην προώθηση των γυναικών στην αγορά εργασίας:

- να ενθαρρύνει την έγκριση της εκκρεμούσας πρότασης οδηγίας σχετικά με το βάρος της απόδειξης·
- να αναπτύξει μηχανισμούς για την ένταξη της διάστασης της ισότητας στη λειτουργία των διαρθρωτικών ταμείων και των κοινοτικών πρωτοβουλιών μέσω της χρήσης ακριβέστερων στόχων, της συλλογής δεδομένων και της παρακολούθησης.

Κοινωνική πολιτική και κοινωνική προστασία

25. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει την άποψη ότι η ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική δεν πρέπει να περιορίζεται σε ζητήματα που σχετίζονται με την ανεργία αλλά είναι απαραίτητο να προσανατολίζεται στην κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση όλων των πολιτών. Επίσης, όλες οι πολιτικές που αφορούν την οικονομική και νομισματική σύγκλιση πρέπει να υπόκεινται σε τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση ως προς τις κοινωνικές επιπτώσεις τους. Ακόμη, η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει τη σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών και πιστεύει ότι πρέπει να είναι σύγκλιση προς τα άνω. Η νομοθεσία της Ένωσης θα πρέπει να επιδιώξει να θέσει τα ελάχιστα πρότυπα κοινωνικής προστασίας και να αποφύγει τις πολλές λεπτομέρειες στο σχετικό έργο. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι τα δικαιώματα κοινωνικής προστασίας πρέπει να εξασφαλιστούν. Επίσης πρέπει να εξασφαλισθεί η παγίωση/εφαρμογή των υφιστάμενων προτάσεων οδηγιών πριν από την κατάργησή και υποβολή νέων.

26. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί:

- την υποστήριξη που παρέχει το Λευκό Βιβλίο σε εκείνα τα συστήματα κοινωνικής προστασίας στην Ευρώπη τα οποία βασίζονται στην αρχή του κράτους πρόνοιας και υπογραμμίζει τη σημασία της θέσπισης συστημάτων τα οποία, αφενός, να επιδιώκουν την προστασία των ανέργων, των χαμηλόμισθων ή εκείνων που αποκλείονται από πλήρη συμμετοχή στην αγορά εργασίας λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων, ασθένειας ή αναπηρίας και, αφετέρου, να καταπολεμούν αδιάκοπα την ανεργία·
- την πρόταση διατήρησης και προσαρμογής του ευρωπαϊκού προτύπου για το κράτος πρόνοιας·
- την πρόταση σύστασης σχετικά με την προσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και, ειδικότερα, την εξατομίκευση των δικαιωμάτων και των εισφορών με βάση τη σύγκριση των υφιστάμενων ανισοτήτων μεταξύ των φύλων όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση·

— την πρόταση σύστασης για τη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης που θα καθορίζει κοινές κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό την προώθηση της καλύτερης προσαρμογής της κοινωνικής ασφάλισης στην προώθηση της απασχόλησης·

— την ολοκληρωμένη προσέγγιση ανάλογα με την περιοχή, στην οποία βασίζεται το κοινοτικό πρόγραμμα κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, προσέγγιση που έλαβε ιδιαίτερη έμφαση στο πρόγραμμα Φτώχεια ΙΙΙ, και υπογραμμίζει τη σημασία των ανταλλαγών εμπειρίας και καινοτομίας στα προγράμματα αυτά·

— τη δέσμευση ότι θα καταβληθεί κάθε προσπάθεια ώστε τα προβλήματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες να ληφθούν υπόψη στη σχετική νομοθεσία, προγράμματα και πρωτοβουλίες·

— τις προτάσεις απόφασης για περαιτέρω ενέργειες στο πλαίσιο της Ένωσης ώστε να υποβοηθηθεί η αντιμετώπιση των προκλήσεων του γηράσκοντος πληθυσμού·

— τις προτάσεις και τα μέτρα της Επιτροπής για την άρση του διαχωρισμού της αγοράς εργασίας με βάση το φύλο και για την αναβάθμιση της εργασίας των γυναικών και υποστηρίζει τις σχετικές ενέργειες που προβλέπονται για το μέλλον·

— την άποψη της Επιτροπής ότι πρέπει να καταβληθούν σύντομες προσπάθειες για την κατάργηση των διακρίσεων στο εργατικό δίκαιο και για τη λήψη μέτρων σε όλη την επικράτεια της Ένωσης με στόχο την προαγωγή της θέσης των γυναικών·

— τις προτάσεις για την εμβάθυνση του κοινωνικού διαλόγου σχετικά με θέματα που αφορούν την ίση μεταχείριση ως κατάλληλο μέσο για την επίτευξη προόδου στον τομέα αυτό.

27. Όσον αφορά τη στέγαση, η Επιτροπή των Περιφερειών:

— υποστηρίζει ότι η πρόσβαση στην οικονομική και κατάλληλη στέγαση είναι ουσιαστική για την επίτευξη των στόχων σε τομείς όπως η υγεία, η καταπολέμηση της φτώχειας, η εκπαίδευση και η απασχόληση·

— θεωρεί ότι είναι ανάγκη να ενισχυθούν τα δικαιώματα των ατόμων για στέγαση και ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος των αστέγων·

— υποστηρίζει την ανάγκη αναθεώρησης της καταλληλότητας, του βαθμού και της φύσης της παροχής υπηρεσιών σε αστέγους καθώς και τα κύρια συμπεράσματα της έκθεσης της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Εθνικών Οργανώσεων για την Προστασία των Αστέγων (FEANTSA), με θέμα «Εγκαταλελειμμένοι: Παρουσίαση των αστέγων στην Ευρώπη» (1993).

Ταυτόχρονα, η ΕΤΠ υποστηρίζει θερμά την αναγνώριση από το Λευκό Βιβλίο της σημασίας που ενέχει η στέγαση για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

28. Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών σημειώνει ότι ένας σημαντικός παράγοντας για την προστασία της απασχόλησης είναι η ανάγκη να αποφευχθούν οι «παγίδες φτώχειας».

Συνεπώς, οι λεπτομερείς ρυθμίσεις στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης θα έχουν μεγάλη σημασία. Επιπλέον, τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και τα επιδόματα στέγασης πρέπει να ενσωματωθούν σε στρατηγικές καταπολέμησης των χαμηλών μισθών.

29. Αναγνωρίζοντας την ανάγκη παροχής ενός νομοθετικού πλαισίου που να αφήνει τις λεπτομέρειες εφαρμογής στις εθνικές αρχές, η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να επικεντρώσει η Ένωση την προσοχή της στα αποτελέσματα των κοινωνικών πολιτικών των κρατών μελών, δεδομένου ότι συμβάλλουν στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού· η δημιουργία, υπό κοινοτική παρακολούθηση, δεικτών αποδοτικότητας στον τομέα της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού θα συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη του στόχου αυτού.

30. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί το σαφή προσδιορισμό των στόχων και του πεδίου αρμοδιότητας του νέου προγράμματος κοινωνικού αποκλεισμού και, κυρίως, υπογραμμίζει την ανάγκη για πλήρη και επίσημη αναγνώριση του ρόλου των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Δράση στον τομέα της δημόσιας υγείας

31. Η Επιτροπή των Περιφερειών αναγνωρίζει το ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών όσον αφορά την αντιμετώπιση των καθοριστικών παραγόντων των ασθενειών και τη βελτίωση της υγείας και θεωρεί ότι είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντική η έμφαση που δίδεται από το Λευκό Βιβλίο στην προληπτική δράση (ενεργητική πρόληψη ασθενειών και προώθηση της υγείας) αντί για τη μεμονωμένη θεραπευτική δράση. Στο πλαίσιο της προσέγγισης αυτής, η Επιτροπή των Περιφερειών σημειώνει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη λήψη πρώιμων προληπτικών μέτρων για την εξασφάλιση της υγείας· τούτο, σε ορισμένα κράτη μέλη, περιλαμβάνει τις άμεσες ιατρικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των νοσοκομείων, την ελαχιστοποίηση της έκθεσης σε παράγοντες κινδύνου που ενέχονται στην πρόκληση ασθενειών ή προβλημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της ηχορύπανσης και της ποιότητας του πόσιμου ύδατος, καθώς και μέσω της παροχής και της παρακολούθησης ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος στο οποίο οι άνθρωποι ζουν, εργάζονται και ψυχαγωγούνται.

32. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της διότι το Λευκό Βιβλίο αναγνωρίζει τις επιπτώσεις των περιβαλλοντικών συνθηκών στην υγεία, τις ανισότητες ως προς την υγεία λόγω της φτώχειας ή της ανεργίας και τη σημασία των ατυχημάτων, τραυματισμών και των ασθενειών που οφείλονται στη ρύπανση. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση του κοινωνικοοικονομικού και του φυσικού περιβάλλοντος, τα οποία παρέχουν το ελάχιστο πλαίσιο που μπορεί να αποτελέσει τη βάση για ανάληψη πιο εξειδικευμένης δράσης, με μεγαλύτερη εστίαση στις ασθένειες.

33. Η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή να εξετάσει ποιά περαιτέρω μέτρα μπορούν να ληφθούν ώστε να τεθούν σε λειτουργία και να ενισχυθούν τοπικά και περιφερειακά προγράμματα προκειμένου να βελτιωθεί το κύριο πλαίσιο διαβίωσης, στο οποίο μπορεί να

βασιστεί η εξειδικευμένη δράση για τη βελτίωση της υγείας και την πραγματοποίηση υγιέστερων επιλογών.

Οι συνδικαλιστικές, εργοδοτικές και φιланθρωπικές, οργανώσεις ως εταίροι στη διαδικασία αλλαγής

34. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι ο ρόλος των στρατηγικών των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων στη δημιουργία οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης είναι εξαιρετικά σημαντικός και, συνεπώς, εκτιμά ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά τόσο υποστηρίζοντας την ανάπτυξη τοπικών πρωτοβουλιών όσο και ενισχύοντας σε τοπικό επίπεδο την ικανότητα δημιουργίας και διατήρησης της απασχόλησης.

35. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί τις προτάσεις που αναφέρονται σε αυτό το τμήμα του Λευκού Βιβλίου, ιδίως όσον αφορά την αυξημένη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και την εντονότερη συνεργασία οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων και θα ήθελε να εκφράσει την επιθυμία όπως μια παρόμοια συμμετοχή να καλύπτει και τη συζήτηση για το βαθμό και το χαρακτήρα των λύσεων, συμπεριλαμβανομένης και της χρηματοδότησης. Ωστόσο, εκφράζει την απογοήτευσή της διότι, στο τμήμα αυτό, δεν πραγματοποιείται ειδική αναφορά στις τοπικές και περιφερειακές αρχές και διότι θεωρεί ότι δεν λαμβάνεται επαρκώς υπόψη ο ζωτικός ρόλος των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων. Η Επιτροπή των Περιφερειών έχει ήδη υποστηρίξει στην παρούσα γνωμοδότηση την πλήρη αναγνώριση των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων στις συζητήσεις για θέματα κοινωνικής πολιτικής και έχει ήδη αναφερθεί στο σημαντικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η ΕΤΠ στο θέμα αυτό.

Συμμόρφωση και εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου

36. Η Επιτροπή των Περιφερειών σημειώνει ότι, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αναγνωρίζονται ως κρατικά όργανα με ειδικές αρμοδιότητες όσον αφορά την εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και, ιδίως, των οδηγιών. Ωστόσο, η σχέση μεταξύ νομοθεσίας, συμφωνιών και καθεστώτος των συμφωνιών (δεσμευτικές και κατευθυντήριες) είναι ακόμη πολύ ασαφής. Για να αποφευχθούν οι υπέρμετρα πολλές και διαφορετικές γνώμες και ερμηνείες ως προς το κατά πόσο μία συμφωνία πρέπει να είναι δεσμευτική και κατευθυντήρια, πρέπει να γίνουν προσπάθειες διευκρίνισης του θέματος. Η τήρηση μιας κοινής στάσης με την οποία να διευκρινίζεται ποιός είναι αρμόδιος για διαπραγματεύσεις, θα συμβάλει στη διευθέτηση του προβλήματος. Η Επιτροπή των Περιφερειών σημειώνει επίσης ότι οι οργανώσεις που εκπροσωπούν τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν αναπτύξει χρήσιμους μηχανισμούς παρακολούθησης της θέσης και της υιοθέτησης κοινοτικών νομοθετικών προτάσεων για την απασχόληση και της παροχής συμβουλών σχετικά

με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

37. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι οι στρατηγικές εφαρμογές των πράξεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πρέπει να αναγνωρίζουν τη συμβολή και την εμπειρία των οργανώσεων τοπικών και περιφερειακών αρχών προκειμένου να εξασφαλιστεί η ουσιαστική και έγκαιρη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Περαιτέρω υποστήριξη πρέπει να δοθεί στη δημιουργία τέτοιων μηχανισμών και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε όλη την Ευρώπη και με άλλους Ευρωπαίους εργοδότες που θα ευνοούντο σαφώς από την προσέγγιση αυτή.

Διεθνής συνεργασία — ρόλος της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής

38. Ενώ συμφωνεί με τη γενική ώθηση που το Λευκό Βιβλίο παρέχει στο ρόλο της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής, τόσο σε διμερή όσο και σε πολυμερή συνεργασία, η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι απαιτείται ειδική αναφορά στον κεντρικό ρόλο της καλής διακυβέρνησης για την ανάπτυξη βιώσιμων κοινωνικοοικονομικών προτύπων.

39. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί, επομένως, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αναγνωρίσει το δεσμό μεταξύ της καλής διακυβέρνησης και της βιώσιμης ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα εργασίας θα επιδιώκει να ενισχύσει την ικανότητα δημιουργίας σχέσεων με τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, προκειμένου να προωθηθεί μια δημοκρατική και αποτελεσματική τοπική αυτοδιοίκηση και συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στο σχεδιασμό της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

40. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει την υπόδειξη ότι η στιγμή είναι κατάλληλη για μια σωστά επικεντρωμένη πολιτική συζήτηση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης σχετικά με κοινωνικά θέματα. Επιπλέον από την οργάνωση της συνεργασίας, προκειμένου να μπορέσουν να διαμορφωθούν απαντήσεις σε προβλήματα που αφορούν τις πολιτικές απασχόλησης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να επεκτείνει τα κοινοτικά μέτρα που επιδιώκουν την ενίσχυση των τοπικών και περιφερειακών δημοκρατικών δομών στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

41. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να καταβάλει περισσότερες προσπάθειες για την καθιέρωση ορισμένων ελάχιστων κοινωνικών προτύπων στις διεθνείς εμπορικές συμβάσεις. Η ανάπτυξη και η καθιέρωση αυτών των προτύπων δεν πρέπει, όμως, να αφεθεί αποκλειστικά στην αρμοδιότητα του νέου Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, ως εκφραστή του ελεύθερου εμπορίου, αλλά θα πρέπει να πραγματοποιηθεί από κοινού με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας.

Επόμενα βήματα

42. Ολοκληρώνοντας τη γνωμοδότηση για το Λευκό Βιβλίο, η Επιτροπή των Περιφερειών θέλει να υπογραμμίσει ότι:

- είναι απαραίτητο να ζητηθεί η γνωμοδότηση της ΕΤΠ σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας που θα παρουσιάσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 1995 και το οποίο βασίζεται στο Λευκό Βιβλίο·
- είναι απαραίτητο να τοποθετηθούν τόσο το ζήτημα της θέσης των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων όσο και τα ζητήματα σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών στο πλαίσιο της διακυβερνητικής διάσκεψης του 1996 και της αναθεώρησης των Συνθηκών. Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει τη λύπη της διότι σύμφωνα με την παρούσα συνθήκη δεν απαιτείται διαβούλευση με την ΕΤΠ για τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την αναθεώρηση των Συνθηκών το 1996·
- επιθυμεί να συμβάλει πλήρως μαζί με το Κοινοβούλιο στην κοινή ακρόαση που θα πραγματοποιηθεί το 1995 σχετικά με τον Κοινωνικό Χάρτη, τόσο διότι η ΕΤΠ αποτελεί ένα ακόμη σημαντικό σώμα από δημοκρατικά εκλεγμένους αντιπροσώπους, όσο και για τους λόγους που αναφέρθηκαν σαφώς στην εισαγωγή της παρούσας γνωμοδότησης·
- αν και είναι θετική η πρόταση να συγκροτηθεί ένα φόρουμ που θα συζητήσει και θα αναλύσει το ζήτημα της κοινωνικής πολιτικής, θεωρεί ωστόσο ότι εάν το φόρουμ αυτό συνεδριάζει κάθε 18 μήνες, δεν πρόκειται να αποτελέσει έναν ευρύ μηχανισμό για την ενίσχυση του διαλόγου και της συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

43. Τέλος, η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να συνεχίσει να συμβάλει στην ανάπτυξη του χρονοδιαγράμματος για την κοινωνική πολιτική στην Ευρώπη και εκφράζει την ικανοποίησή της για την ώθηση που αναμένεται να δώσει το Λευκό Βιβλίο στις διεργασίες αυτές.

Βρυξέλλες, 16 Νοεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

**Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την
καθιέρωση Ευρωπαϊκού Έτους δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης**

(95/C 210/11)

Στις 14 Οκτωβρίου 1994 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών βάσει του άρθρου 198 Γ της Συνθήκης ΕΚ για την ανωτέρω πρόταση.

Η Επιτροπή εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, που επιφορτίστηκε με την προετοιμασία των εργασιών της Επιτροπής των Περιφερειών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της την 24η Οκτωβρίου 1994. Εισηγήτρια ήταν η κ. Helene Lund.

Κατά την 5η Σύνοδο Ολομέλειας (συνεδριάσεις της 15ης και 16ης Νοεμβρίου 1994), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε ομόφωνα την εξής γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών καλωσορίζει την πρόταση της Επιτροπής να κηρυχθεί το έτος 1996 «Ευρωπαϊκό Έτος δια βίου εκπαίδευσης».

1.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με τη βασική σημασία που το Λευκό Βιβλίο («Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση») αποδίδει στις επενδύσεις στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για την επίλυση των οικονομικών προβλημάτων και των προβλημάτων απασχόλησης της Ένωσης, καθώς και για τη διατήρηση και την προσαρμογή του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου.

1.3. Για να υλοποιηθούν οι σκέψεις του Λευκού Βιβλίου όσον αφορά τη δια βίου εκπαίδευση, είναι απαραίτητη η συνδρομή από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Συνεπώς, θεωρείται σκόπιμο να εξετασθεί λεπτομερέστερα η συμβολή των τοπικών και περιφερειακών αρχών όσον αφορά το έτος που είναι αφιερωμένο στη δια βίου εκπαίδευσης.

1.4. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, ιδίως σε δύο τομείς, που έχουν άμεση σχέση με τους στόχους του Λευκού Βιβλίου και του Έτους της Εκπαίδευσης:

- την προώθηση της συνεργασίας — σε όλα τα επίπεδα — μεταξύ των συστημάτων εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων (ιδίως των ΜΜΕ), δεδομένου ότι η κατάρτιση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των τοπικών στρατηγικών ανάπτυξης· δίκτυα πληροφόρησης για ορθές πρακτικές σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο δεν θα ήταν χρήσιμα στην εν λόγω επιχειρηματική συνεργασία·
- την προώθηση της δημιουργίας ενός «ευρωπαϊκού τομέα» κατάρτισης και εκπαίδευσης, δεδομένου ότι η κατάρτιση αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της αγωγής όσον αφορά την ιθαγένεια/υπηκοότητα.

1.5. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι οι προτάσεις της Επιτροπής είναι σημαντικές και αξίζει να τύχουν υποστήριξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών δεν θα επιθυμούσε να είναι η μόνη επίδραση του Έτους η έμφαση σε μεγάλες θεματικές ρυθμίσεις. Θα επιθυμούσε να καταρτισθεί ένα πρόγραμμα πληροφόρησης και ανταλλαγής δικτύων ορθής πρακτικής που να έχουν διαρκή αξία.

1.6. Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλισθεί η επίτευξη απτών αποτελεσμάτων από το Ευρωπαϊκό Έτος· συνεπώς η ΕΤΠ θα θέσει ως προτεραιότητά του τη δυνατότητα ανάληψης δημιουργικών δραστηριοτήτων. Η ΕΤΠ θα επιθυμούσε να χρησιμοποιηθεί ένα μέρος της χρηματοδότησης για ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο πληροφόρησης σχετικά με τη διάδοση ορθών πρακτικών και την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών, π.χ. στον τομέα της πρόσβασης και της χρησιμοποίησης τεχνολογιών πληροφόρησης και εκμάθησης. Μια τέτοια προτεραιότητα θα διευκολύνει δημιουργικές δράσεις που μπορούν να αποδείξουν τη σημασία της δια βίου εκπαίδευσης και των οποίων οι εμπειρίες μπορούν να μεταφερθούν σε άλλα μέρη της Ένωσης.

1.7. Σχέδια που χρηματοδοτούνται πλήρως από την Κοινότητα επιβάλλεται να κατευθύνονται προς τους τομείς των Άρθρων 126 και 127 της Συνθήκης ΕΚ που καλύπτονται από κοινοτικά προγράμματα υποστήριξης στον κλάδο της εκπαίδευσης.

2. Η κατάρτιση και η σημασία της για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη

2.1. Το Λευκό Βιβλίο για την «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση» αποδίδει μεγάλη σημασία στις τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές για την προώθηση της ανάπτυξης και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Οι βασικές έννοιες είναι εν προκειμένω μια στενή στρατηγική συνεργασία μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και η κεντρική θέση της εκπαιδευτικής πολιτικής στην πολιτική απασχόλησης και την οικονομική πολιτική.

2.2. Ο καταμερισμός των ευθυνών όσον αφορά την εκπαίδευση μεταξύ των διάφορων κατά τόπους αρχών των κρατών μελών της ΕΕ· σε ορισμένες χώρες η ευθύνη για εκπαιδευτικά θέματα συγκεντρώνεται εξ ολοκλήρου σε κεντρικό κυβερνητικό επίπεδο· ωστόσο, σε άλλα η ευθύνη για εκπαιδευτικά θέματα και θέματα κατάρτισης έχει συγκεντρωθεί σε κεντρικό επίπεδο και έχει ανατεθεί σε τοπικές και περιφερειακές αρχές. Στο πλαίσιο αυτό, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές της ΕΕ αναλαμβάνουν σημαντικό μέρος της ευθύνης για την εκπαίδευση των παιδιών και των νέων.

2.3. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν σχέση με την εκπαίδευση σε τέσσερις τομείς:

- ως εκπαιδευτικές αρχές, αφού πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι αρμόδιες τόσο για τη γενική εκπαίδευση όσο και για την επαγγελματική κατάρτιση·
- ως εργοδότες έχουν άμεση σχέση με την αναβάθμιση των προσόντων των υπαλλήλων τους·
- ως κοινωνικές αρχές είναι υπεύθυνες για την απόκτηση προσόντων εκ μέρους του προσωπικού που βρίσκεται σε μειονεκτικότερη θέση, ώστε να βελτιωθεί η θέση τους στην αγορά εργασίας, καθώς προκύπτουν με την πάροδο του χρόνου νέες ευκαιρίες απασχόλησης, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό, στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού·
- ως περιφερειακές αρχές έχουν επίσης συμφέρον να βελτιωθούν τα προσόντα του εργατικού δυναμικού, δεδομένου ότι υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ των αναβαθμισμένων προσόντων και της ανάπτυξης νέων προϊόντων, πράγμα που μπορεί να αποτελέσει τη βάση ανάπτυξης και δημιουργίας περισσότερων θέσεων απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.

2.4. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν ήδη ή μπορούν να φθάσουν στο σημείο να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε ορισμένες χώρες, με δραστηριότητες όσον αφορά:

- τον καταμερισμό των εκπαιδευτικών πόρων σε τοπικό επίπεδο·
- την εξασφάλιση της άριστης αξιοποίησης των πόρων (μέσω συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων)·
- την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ της τοπικής αγοράς εργασίας και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

2.5. Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των επιχειρηματιών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, μπορεί, για παράδειγμα, να γίνει στα πλαίσια τοπικών κέντρων εκπαίδευσης ή συμβουλίων εκπαίδευσης.

2.6. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί την Επιτροπή να εξετάσει την ακόλουθη πρόταση:

- Εφαρμογή πρότυπων προγραμμάτων για την ανταλλαγή εμπειριών στα πλαίσια τοπικών εταιρικών σχέσεων και τη δημιουργία δικτύων σωστών πρακτικών όσον αφορά «την κατάρτιση ως αναπόσπαστο στοιχείο των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών».
- Πραγματοποίηση ενός ευρωπαϊκού συνεδρίου με θέμα το έτος εκπαίδευσης 1996, με επίκεντρο τη σχέση μεταξύ των ρυθμίσεων άδειας άνευ αποδοχών και εναλλασσόμενης εργασίας και της δια βίου εκπαίδευσης.

3. Εκπαίδευση για τη δημοκρατία/ιθαγένεια

3.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντικό να χρησιμοποιηθεί ως σημείο εκκίνησης του έτους εκπαίδευσης ένας όσο το δυνατό ευρύτερος ορισμός της έννοιας εκπαίδευσης

και της κατάρτισης και μια ανοικτή προσέγγιση σε νέες τεχνολογίες που αφορούν την κατάρτιση και την πληροφόρηση. Αυτό σημαίνει ότι το έτος εκπαίδευσης δεν πρέπει να επικεντρώνει το ενδιαφέρον του μόνο στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για την εξεύρεση εργασίας, αλλά και στην ιδέα «Μάθηση για τη ζωή» μέσω της χρησιμοποίησης νέων τεχνολογιών.

3.2. Οι ενέργειες δεν πρέπει να παραμένουν περιορισμένες από οικονομική άποψη. Αντίθετα, είναι απαραίτητο το έργο της εκπαίδευσης και της κατάρτισης να είναι προσανατολισμένο προς την ευρωπαϊκή διάσταση. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση, υπό την έννοια αυτή, πρέπει να αναπτύσσουν την προσωπικότητα κάθε ανθρώπου. Πρέπει να του μεταδίδουν βασικές αξίες της ιδιωτικής, κοινωνικής και κρατικής ζωής όπως είναι η αλληλεγγύη, η ανοχή και η κατανόηση της πολιτιστικής πολυμορφίας. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση οφείλουν ταυτόχρονα να ενισχύουν τη δυνατότητα επικοινωνίας μεταξύ των διαφόρων πολιτιστικών ομάδων καθώς και τη συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

3.3. Ο κυριότερος στόχος της δημοκρατικής κοινωνίας πρέπει να είναι και να παρέχει στο άτομο τη δυνατότητα να αναπτύξει και να εκφράσει τις ικανότητές του. Εντούτοις, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στην ΕΕ αναλαμβάνουν σχετικά μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων για την εκπαίδευση των νέων και των παιδιών. Ο βασικός στόχος της δημοκρατικής κοινωνίας πρέπει να παρέχει στα μεμονωμένα άτομα τη δυνατότητα ανάπτυξης και έκφρασης του ανθρώπινου δυναμικού του. Αποτελεί συγκεκριμένα μεγάλη πρόκληση για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές η ανάληψη της ευθύνης για την εκπαίδευση όλων των πολιτών. Ένας τέτοιος στόχος θα συμφωνεί π.χ. με τη λογική των «Educating Cities» και τις εργασίες που πραγματοποιούνται στη CLRAE.

3.4. Αυτό προϋποθέτει, πριν από την πρόσβαση όλων στην εκπαίδευση, να έχουν οι πάντες πρόσβαση στις πληροφορίες και ως εκ τούτου να είναι σε θέση να δημιουργήσουν τη δική τους αντίληψη για τα πράγματα. Ωστόσο, ένας τέτοιος στόχος είναι χωρίς νόημα και αξία εάν δεν σχετίζεται ταυτόχρονα με τη δραστική αντιμετώπιση του προβλήματος του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού.

3.5. Δεν πρόκειται μόνο για την ποιοτική αναβάθμιση της γενικής εκπαίδευσης και για την εξασφάλιση της διαφάνειας του συστήματος εκπαίδευσης. Πρόκειται και για την εξέταση των δυνατοτήτων που περιλαμβάνουν οι εναλλακτικές μορφές εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, η ανοικτή εκπαίδευση/ανοικτά πανεπιστήμια σε συνδυασμό με τοπικά ραδιόφωνα και, ενδεχομένως, την τοπική επιχειρηματική ζωή. Πρόκειται επίσης για την κινητοποίηση πολλών διαφορετικών παραγόντων. Για παράδειγμα, οι λαϊκές βιβλιοθήκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά την εξασφάλιση δημοκρατικής πρόσβασης στις πληροφορίες.

4. Ο ρόλος των βιβλιοθηκών

4.1. Όπως προαναφέρθηκε, οι λαϊκές βιβλιοθήκες διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο όσον αφορά τη διασφάλιση της δημοκρατικής πρόσβασης στην πληροφόρηση — όχι μόνο για τους πολίτες αλλά και για τους επιχειρηματίες μέσω των επαγγελματικών υπηρεσιών των βιβλιοθηκών, που ασχολούνται ειδικά με τις ΜΜΕ.

4.2. Ταυτόχρονα, οι βιβλιοθήκες αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία στον τομέα της εκπαίδευσης. Αυτό αφορά μια

σειρά σπουδών (π.χ. τις σπουδές νέων) που δεν διαθέτουν, π.χ. όπως τα πανεπιστήμια, δικές τους βιβλιοθήκες.

4.3. Η προσφορά πληροφοριών από τις βιβλιοθήκες βασίζεται σε όλο και πιο μεγάλο βαθμό στις νέες τεχνολογίες. Συνεπώς, για να εξασφαλισθεί η δυνατότητα των βιβλιοθηκών να παρέχουν πληροφορίες στους πολίτες, είναι σημαντικό να επιλυθούν τα προβλήματα του τομέα των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας που έχουν σχέση με το δανεισμό ηλεκτρονικών μέσων.

4.4. Επομένως, η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει στην Επιτροπή να συστήσει στα κράτη μέλη να παρέχουν κατάρτιση σε όλους τους πολίτες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν ηλεκτρονικές πληροφορίες και να εξασφαλίσουν τον ελεύθερο δανεισμό από βιβλιοθήκες, π.χ. διευθετήσεις βάσει των οποίων οι δημόσιες αρχές αγοράζουν τα πνευματικά δικαιώματα.

5. Τοποθέτηση και ρόλος της παράδοσης μαθημάτων στον ελεύθερο χρόνο σε σχέση με τον όρο της δια βίου εκπαίδευσης

5.1. Η μέση εκπαίδευση αποτελεί κεντρικό στοιχείο της δημοκρατικής και πολιτιστικής εκπαίδευσης των λαών της Βορείου Ευρώπης. Ωστόσο, οι μορφωτικές ομοσπονδίες έχουν το μοναδικό καθήκον να προβαίνουν σε εκπαιδευτικές προσφορές σε άλλους, σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα και σε όλες τις πιθανές επαγγελματικές κατηγορίες. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τη διευκόλυνση της εισόδου και εκ νέου εισόδου των γυναικών στην αγορά εργασίας.

5.2. Ο ρόλος και η θέση της εκπαίδευσης τον ελεύθερο χρόνο σε σχέση με την έννοια της δια βίου εκπαίδευσης θα μπορούσε να αποτελέσει ένα από τα θέματα συζήτησης σε σχέση με το έτος εκπαίδευσης. Θα μπορούσε να λάβει τη μορφή ενός ευρωπαϊκού συνεδρίου ή της συνεργασίας σε δίκτυα και των πρότυπων προγραμμάτων με την παροχή ενίσχυσης.

5.3. Μια βασική προοπτική στην περίπτωση αυτή είναι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι πιο αναπτυγμένες χώρες της ΕΕ για την προώθηση της ανάπτυξης στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες της ΕΕ.

6. Διαδικασία εκδημοκρατισμού στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης

6.1. Ταυτοχρόνως, η συσχέτιση δημοκρατίας και εκπαίδευσης είναι εξίσου σημαντική εάν ληφθεί υπόψη ότι το έτος εκπαίδευσης είναι επίσης ανοικτό για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, με τις οποίες η ΕΕ έχει συνάψει συμφωνίες σύνδεσης.

6.2. Συνεπώς, η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει:

— ενδεδειγμένες μορφές μεταφοράς εμπειριών όσον αφορά την «εκπαίδευση ως αναπόσπαστο μέρος της παιδείας των πολιτών των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης»·

— τη χρηματοδότηση προτύπων σχεδίων επαγγελματικής ανάπτυξης για καθηγητές, διοικητικούς υπαλλήλους, βιβλιοθηκάρχους και άλλους, στις χώρες της Δυτικής, Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης με λεπτομερή αξιολόγηση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

7. Η νεολαία και τα εμπόδια στην εκπαίδευση

7.1. Η δια βίου εκπαίδευση πρέπει να αρχίζει ήδη από την παιδική και εφηβική ηλικία. Οι νέοι που αποτυγχάνουν στη ζωή διατρέχουν τον κίνδυνο να μην αποκτήσουν ποτέ εκπαιδευτικό υπόβαθρο που να τους εξασφαλίζει εργασία και/ή ποιότητα ζωής.

7.2. Όσον αφορά τους νέους το πιο επαχθές καθήκον είναι η θέσπιση μιας ρύθμισης που να αφορά όλους τους νέους (κάτω των 18 ετών) και να εγγυάται μια θέση στο σύστημα ή ένα συνδυασμό πρακτικής εργασίας και εκπαίδευσης, όπως προτείνεται στο Λευκό Βιβλίο «Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση».

7.3. Για να είναι το σύστημα εκπαίδευσης σε θέση να ελκύσει νέους, τότε χρειάζεται οπωσδήποτε δυνατότητα πρόσβασης (accessibility), πολύπλευρο πνεύμα και ευελιξία. Αυτό σημαίνει:

— ότι η εκπαίδευση είναι δωρεάν·

— ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες επιλογής και συνδυασμού·

— ότι υπάρχουν μόνο λίγοι περιορισμοί εισδοχής.

7.4. Ωστόσο, αυτό δεν αρκεί για να εξασφαλίσει την πρόσβαση στην εκπαίδευση. Ένα βασικό καθήκον συνίσταται στην άρση των κοινωνικής και πολιτιστικής φύσεως εμποδίων στην εκπαίδευση για όλους τους νέους. Η έλλειψη κινητρών αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα εμπόδια, επειδή είναι ένα από τα δυσκολότερα προβλήματα, ιδίως σε κατάσταση μεγάλης ανεργίας. Οι εμπειρίες δείχνουν ότι τα εμπόδια στην εκπαίδευση μπορούν να υπερπηδηθούν κατά τον καλύτερο τρόπο με το συνδυασμό εκπαίδευσης και κατάρτισης για την προσφορά ουσιαστικών θέσεων εργασίας.

7.5. Για να εξασφαλισθεί η διεκπεραίωση των σπουδών από όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό ατόμων — και ο περιορισμός των «σχολικών αποτυχιών» είναι σημαντικό να υπάρχουν εναλλακτικές δυνατότητες εκπαίδευσης για όσους δεν μπορούν να προσαρμοστούν στο παραδοσιακό εκπαιδευτικό σύστημα. Για παράδειγμα, ειδικά μαθήματα και σχολεία για νέους, που προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα ειδικεύσεων και χρησιμοποιούν καθηγητές με διαφορετικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να αποτελούν οι προσφερόμενες εναλλακτικές καταρτίσεις αναπόσπαστο μέρος του καθιερωμένου εκπαιδευτικού συστήματος, από την άποψη ότι εξασφαλίζουν προσόντα.

7.6. Είναι επίσης σημαντικό να υποστηριχθούν οι ίδιες πρωτοβουλίες των νέων, δεδομένου ότι παρόμοια σχέδια μπορούν να δώσουν στους νέους σημαντικά γενικά προσόντα και εμπειρίες. Π.χ. δημιουργικότητα, επίλυση προβλημάτων, ευελιξία, εξυπηρετικότητα, ικανότητα εργασίας υπό πίεση.

7.7. Η ΕΤΠ προτείνει να επικεντρώσει το έτος εκπαίδευσης το ενδιαφέρον του στα εξής:

- την ενεργοποίηση και εκπαίδευση των νέων, που είναι δύσκολο να προσαρμοσθούν στο παραδοσιακό εκπαιδευτικό σύστημα·
- τα εμπόδια στην εκπαίδευση.

8. Εκπαίδευση και ιδιαίτερα εκτεθειμένες ομάδες

8.1. Ένας άλλος τομέας που αξίζει ιδιαίτερης προσοχής είναι η εκπαίδευση ιδιαίτερα εκτεθειμένων ομάδων, π.χ. των μειονεκτούντων ατόμων, των μεταναστών και των προσφύγων.

8.2. Για να ενθαρρυνθεί η έννοια της «ανεξάρτητης διαβίωσης» μεταξύ των ατόμων με μειονεκτήματα θα πρέπει να διατεθούν τεχνολογικά μέσα για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας για τη συνεργασία σε δίκτυο.

8.3. Η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει τις ακόλουθες προτάσεις:

- Την εφαρμογή ενός προγράμματος δράσης κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, που να περιλαμβάνει δίκτυα πληροφόρησης και να προβλέπει τη συνεργασία για την ανταλλαγή εμπειριών και τη μεταφορά ορθών πρακτικών.
- Τη δημιουργία ενός δικτύου για την ανταλλαγή εμπειριών και τη μεταφορά καλών πρακτικών στα πλαίσια της εκπαίδευσης των μειονεκτούντων ατόμων, συμπεριλαμβανομένης και ειδικής εκπαίδευσης των ανασήρων παιδιών στη στοιχειώδη εκπαίδευση, καθώς προγραμμάτων ένταξης των ενήλικων μειονεκτούντων ατόμων στον τομέα της εκπαίδευσης και της απασχόλησης.
- Τη δημιουργία ενός δικτύου για την ανταλλαγή εμπειριών και τη μεταφορά καλών πρακτικών στα πλαίσια της εκπαίδευσης μεταναστών και προσφύγων, συμπεριλαμβανομένων και προγραμμάτων ένταξης στη στοιχειώδη εκπαίδευση, καθώς και προγράμματα εκπαίδευσης και απασχόλησης για ενήλικους μετανάστες και πρόσφυγες.

9. Τα σχολεία και η ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης

9.1. Στο σημείο 7.1. υπογραμμίστηκε ότι η δια βίου εκπαίδευση μπορεί να αρχίσει ήδη από την παιδική ηλικία. Για παράδειγμα, στη στοιχειώδη εκπαίδευση θα ήταν σκόπιμο να διευρυνθεί η ιδέα του «φιλικού σχολείου», δηλαδή μιας συνεργασίας βάσει ηλεκτρονικών υπολογιστών μεταξύ των σχολείων σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό προϋποθέτει την καθιέρωση

τεχνολογιών πληροφόρησης και την ενίσχυση της διδασκαλίας ξένων γλωσσών στα σχολεία. Πρόκειται για τομέα στον οποίο τόσο η ΕΕ όσο και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να αναλάβουν μεγαλύτερες δεσμεύσεις και να αξιοποιήσουν τις εμπειρίες που υπάρχουν στα κράτη μέλη και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

10. Η δια βίου εκπαίδευση καλύπτει επίσης τους ηλικιωμένους

10.1. Αντίθετα, η δια βίου εκπαίδευση δεν τελειώνει με την έναρξη της ηλικίας συνταξιοδότησης. Υπάρχει μια σαφής πρόκληση για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να εξασφαλίσουν τοπικές προσφορές εκπαίδευσης για ηλικιωμένους, π.χ. πανεπιστήμια ηλικιωμένων, και τη συμμετοχή των ηλικιωμένων στη δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων της τοπικής κοινωνίας, π.χ. συμβούλια ηλικιωμένων.

10.2. Όμως, οι ηλικιωμένοι και οι προσυνταξιοδοτούμενοι έχουν πλούτο γνώσεων και εμπειριών να μεταδώσουν στις νεότερες γενεές. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει, στα πλαίσια του έτους εκπαίδευσης, να τονισθεί η σημασία την οποία έχει η προφορική παρουσίαση για την πολιτιστική και δημοκρατική εκπαίδευση των παιδιών και των νέων, μέσω:

- Την αναζωογόνηση της τέχνης της διήγησης με τη συμμετοχή των ηλικιωμένων σε μαθήματα διήγησης. Τα θέματα μπορούν για παράδειγμα να είναι μύθοι ή εμπειρίες από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο με άμεση σχέση προς τα σημερινά προβλήματα όσον αφορά το ρατσισμό και τη ξενοφοβία.
- Παραγωγή ενός ευρωπαϊκού βίντεο με διηγήσεις των ηλικιωμένων για σχολική χρήση σε ολόκληρη την Ευρώπη.

11. Συμπεράσματα

Για να αντιμετωπισθούν οι επικείμενες προκλήσεις του 21ου αιώνα και για να αναπτυχθεί ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης στο οποίο η εκπαίδευση και η κατάρτιση να διαδραματίζουν φυσικό ρόλο, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Λευκού Βιβλίου, η ΕΤΠ καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους της δια βίου εκπαίδευσης να:

- υποστηρίξει το στόχο να δοθεί τέλος στη σπατάλη ικανοτήτων και πόρων με την εξασφάλιση της πρόσβασης στην εκπαίδευση για όλους, ασχέτως φύλου, εθνικού, οικονομικού και κοινωνικού υπόβαθρου συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την εξάλειψη των περιφερειακών ανισοτήτων.

Βρυξέλλες, 16 Νοεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον

(95/C 210/12)

Στις 14 Ιουνίου 1994, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την ανωτέρω πρόταση.

Κατά την 5η σύνοδο ολομέλειας, που πραγματοποιήθηκε στις 15 και 16 Νοεμβρίου (συνεδρίαση της 16ης Νοεμβρίου) η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση, με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Riedel.

Εισαγωγή

Με την πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ που αφορά την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (οδηγία ΕΠΕ)⁽¹⁾, η Επιτροπή ανταποκρίνεται στην υποχρέωσή της, που απορρέει από το άρθρο 11, παράγραφος 4 της οδηγίας αυτής, να υποβάλει στο Συμβούλιο συμπληρωματικές προτάσεις για την περίπτωση που αυτές αποδειχθούν αναγκαίες για τον κατάλληλο συντονισμό της εφαρμογής της αρχικής οδηγίας.

Η πρόταση της Επιτροπής στηρίζεται ουσιαστικά στα πορίσματα της έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή και τα οφέλη που απέρρευσαν από την οδηγία ΕΠΕ, την οποία, σύμφωνα με το άρθρο 11, πρέπει να διαβιβάσει στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πέντε χρόνια μετά τη γνωστοποίηση της οδηγίας. Η έκθεση αυτή εκπονήθηκε το Νοέμβριο του 1992 (έγγρ. COM(93) 28 τελικό — Τόμος 13).

Από την έκθεση προκύπτει ότι η οδηγία ΕΠΕ εφαρμόζεται κατά διαφορετικό τρόπο σε κάθε κράτος μέλος. Οι διαφορές αφορούν κατά βάση διατάξεις σχετικά με:

- το πεδίο εφαρμογής που ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 4 (παράρτημα I και II)·
- το άρθρο 5 σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να διατίθενται σε συνάρτηση με το παράρτημα III·
- την παρακολούθηση των επιπτώσεων του έργου («παρακολούθηση»).

Η Επιτροπή προσπαθεί να καλύψει τις ελλείψεις αυτές με νέες ρυθμίσεις σχετικά με την υποχρέωση ΕΠΕ για σχέδια του παραρτήματος II («επιλογή») καθώς και όσον αφορά το περιεχόμενο της ΕΠΕ («οριοθέτηση του πεδίου μελετών», υποχρεωτικοί εναλλακτικοί έλεγχοι).

Ο όρος «επιλογή» αναφέρεται στην υποχρέωση των αρχών που είναι αρμόδιες για την ΕΠΕ, να διευρύνουν, με βάση τις οριακές τιμές που έχουν προσδιοριστεί στα κράτη μέλη και τα κριτήρια που έχουν ορισθεί στο παράρτημα IIα, κατά πόσο οι πιθανές επιπτώσεις του έργου για το περιβάλλον επιβάλλουν την διεξαγωγή ΕΠΕ.

Η έννοια «οριοθέτηση του πεδίου μελετών» αφορά στην υποχρέωση των αρμοδίων αρχών να εκτιμήσουν, σε συνεργασία με όλες τις ενδιαφερόμενες αρχές και τον ανάδοχο του έργου και πριν την υποβολή της σχετικής αίτησης, την έκταση των πληροφοριών που πρέπει να παρασχεθούν.

Στο παράρτημα III, σημείο 2, προβλέπεται η υποχρέωση περιγραφής των κυριότερων εναλλακτικών λύσεων, ώστε να μπορούν οι αρχές να διακρίβουν την περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον λύση.

Εξάλλου, στο παράρτημα I και II ανακατατάσσονται και διευρύνονται εν μέρει τα σχέδια για τα οποία υφίσταται υποχρέωση ΕΠΕ.

Η πρόταση της Επιτροπής λαμβάνει, παράλληλα, υπόψη (άρθρο 7) τις υποχρεώσεις της Κοινότητας και των κρατών μελών από πλευράς διεθνούς δημοσίου δικαίου, που απορρέουν από την υπογραφή της σύμβασης του Espoo σχετικά με την αξιολόγηση των επιπτώσεων επί του περιβάλλοντος περισσότερων κρατών⁽²⁾.

Επειδή η πρόταση οδηγίας βασίζεται στο άρθρο 130σ, παρ. 1, της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε από τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφαρμόζεται η διαδικασία συνεργασίας με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και γνωμοδότησης της ΟΚΕ. Εν όψει του υπό εξέταση θέματος η Επιτροπή πρότεινε να γνωμοδοτήσει και η ΕΤΠ.

Η επιτροπή V «χωροταξίας, περιβάλλοντος και ενέργειας» συνίατά στην Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΤΠ) να υιοθετήσει την ακόλουθη γνωμοδότηση κατά τη σύνοδό της στις 15-16 Νοεμβρίου 1994.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η συμπλήρωση της οδηγίας ΕΠΕ είναι αναγκαία

Η ΕΤΠ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι, λόγω της μη ενιαίας εφαρμογής της οδηγίας, επιβάλλεται η συμπλήρωσή της προς την κατεύθυνση της ακριβέστερης διατύπωσης. Όσον αφορά τους στόχους της οδηγίας ΕΠΕ, η ΕΤΠ τάσσεται υπέρ ενός ενιαίου βαθμού προστασίας του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής καθώς και υπέρ της όσο το δυνατόν περισσότερο έγκαιρης γνωστοποίησης των επιπτώσεων ορισμένων έργων στο περιβάλλον, οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την απόφαση για τη χορήγηση των σχετικών αδειών εκτέλεσης. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η ΕΠΕ και η συμπλήρωσή της πρέπει να συμβάλει στη διασφάλιση ενιαίων όρων εγκατάστασης των επιχειρήσεων και ενιαίων συνθηκών διαβίωσης στις περιφέρειες, χωρίς να θίγονται τα υγιή θεμέλια της κοινωνικής ζωής. Δεν επιτρέπεται να υπάρξουν περιφερειακές διαφορές ως προς την προστασία του περιβάλλοντος. Εκτός αυτού

⁽¹⁾ Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 104 της 24. 4. 1992.

πρέπει να εξασφαλισθεί η ένταξη της ΕΠΕ σε απρόσκοπτες διοικητικές διαδικασίες — πράξη για την οποία αρμόδιες είναι κυρίως οι περιφέρειες. Η ύπαρξη διαφορών ως προς το περιεχόμενο των διατάξεων και ως προς τις διοικητικές διαδικασίες θα εξέθετε σε κίνδυνο τη συνεργασία μεταξύ των περιφερειών και θα παρεμπόδιζε την ισοτιμία δυνατοτήτων ανάπτυξης.

1.2. Γενική αξιολόγηση των προτάσεων

Η ΕΤΠ επιβεβαιώνει ότι υπό την έννοια του στόχου της Επιτροπής που αφορά την τροποποίηση της οδηγίας ΕΠΕ, ιδιαίτερος οι διατάξεις του άρθρου 5 που σχετίζονται με τη νέα ρύθμιση του παραρτήματος ΙΙΙ και το άρθρο 6-13 θεωρούνται κατά βάση ως επαρκείς.

Η ΕΤΠ θεωρεί, όμως, ότι ο στόχος της ενιαίας εφαρμογής της διαδικασίας εκτίμησης δεν έχει επιτευχθεί.

Η ΕΤΠ φρονεί ότι η υποβληθείσα πρόταση θα οδηγήσει μάλλον στην αύξηση των ελλείψεων που αναφέρονται στην έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας ΕΠΕ. Για το λόγο αυτό επιβάλλεται η εκ νέου επεξεργασία της πρότασης σε μια πρακτική βάση.

Οι περιφέρειες, οι διοικητικές αρχές των οποίων είναι υποχρεωμένες να υλοποιήσουν την πρόταση, διακατέχονται από το φόβο ότι η έγκρισή της θα οδηγήσει στην αύξηση των διαφορών ως προς την εφαρμογή της οδηγίας εκ μέρους των κρατών μελών.

1.3. Έλλειψη συντονισμού με άλλες προτάσεις οδηγίας της Επιτροπής

Κατά τη γνώμη της ΕΤΠ, οι περιφέρειες θα αντιμετωπίσουν στο μέλλον διοικητικά προβλήματα, επειδή η οδηγία ΕΠΕ δεν εναρμονίζεται επαρκώς με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη συνολική πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης [ΕΕ αριθ. C 311 της 17. 11. 1993 — έγγο. COM(93) 423 τελικό (οδηγία ΣΠΕΡ)], αν και οι δύο οδηγίες προβλέπουν ρυθμίσεις που αφορούν όμοια ή παρεμφερή έργα. Η περιβαλλοντική πολιτική της Επιτροπής μπορεί να έχει αποτέλεσμα μόνο εφόσον υπάρχει λεπτομερής αντιστοιχία των στρατηγικών που ακολουθούνται στον τομέα του περιβάλλοντος και συγκεκριμένων διατάξεων. Οι διαφορετικοί εννοιολογικοί ορισμοί (π.χ. στις οδηγίες ΣΠΕΡ και ΕΠΕ), οι μη εναρμονισμένες οικονομικές διατάξεις και οι διαφορετικές υλικές απαιτήσεις για την εκτέλεση των ιδίων έργων προκαλούν στην πράξη σύγχυση και υπονομεύουν τον στόχο της διαρκούς ανάπτυξης.

1.4. Απαραίτητες ρυθμίσεις που δεν περιλαμβάνονται στην πρόταση της Επιτροπής

Η Επιτροπή των Περιφερειών εφιστά την προσοχή της Επιτροπής στο ότι πράγματι η οδηγία ΕΠΕ είναι μία διαδικαστική φύσης οδηγία, αλλά προϋποθέτει ότι οι αιτούντες θα υποβάλουν τα αποδεικτικά στοιχεία. Όμως, για τα εν λόγω απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία δεν υπάρχουν μέθοδοι μετρήσεως σχετικά με την επιβάρυνση του περιβάλλοντος π.χ. όσον αφορά το έδαφος και το νερό. Γι' αυτό η ΕΤΠ προτρέπει την Επιτροπή να εκτιμήσει κατά πόσον υπάρχει ανάγκη για τον καθορισμό ειδικών απαιτήσεων σχετικά με το επίπεδο προστασίας.

1.5. Γενική στοχοθέτηση της ΕΠΕ

Η ΕΤΠ διακατέχεται από το φόβο ότι, από τη στιγμή που η διαδικασία ΕΠΕ επεκταθεί σε πάρα πολύ μικρά προγράμματα, που συχνά δεν έχουν παρά ασημαντές επιπτώσεις στο περιβάλλον, θα εκφυλιστεί σε μια τυπική γραφειοκρατική διαδικασία. Η ΕΠΕ θα πρέπει να περιορίζεται στις διαδικασίες κατά τις οποίες αναμένεται να υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις για το περιβάλλον.

2. Ειδικές παρατηρήσεις επί των μεμονωμένων διατάξεων

Όσον αφορά το άρθρο 1

Η ΕΤΠ διαπιστώνει ότι κατά την ερμηνεία του όρου «τροποποίηση σχεδίου» εκ μέρους των διοικητικών αρχών των περιφερειών δημιουργήθηκαν προβλήματα, όσον αφορά τόσο το μέγεθος της τροποποίησης όσο και τους αρχικούς όρους που οδήγησαν στη χορήγηση αδείας εκτέλεσης του σχεδίου. Τα προβλήματα αυτά δεν επιλύονται όμως με τους ορισμούς που προτείνει η Επιτροπή. Αυτοί είναι τόσο αφηρημένοι ώστε να μην ελαττώνονται καθόλου οι δυσκολίες ερμηνείας τους. Τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στην πράξη μπορούν να επιλυθούν μόνο εφόσον οριστεί με ακρίβεια σε ποιές περιπτώσεις υπάρχει θέμα σημαντικής τροποποίησης. Κριτήριο για την εκτίμηση της σημασίας μιας τροποποίησης πρέπει να είναι οι επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Η ΕΤΠ εκφράζει τη λύπη της επειδή η τροποποίηση που προτείνεται στο άρθρο 1 δεν είναι εναρμονισμένη με το άρθρο 2, σημείο 9, της οδηγίας ΣΠΕΡ. Ο ορισμός του όρου «ουσιαστική τροποποίηση» επιβάλλεται να είναι ενιαίος και όσο το δυνατό περισσότερο συγκεκριμένος. Ο ορισμός της «ουσιαστικής τροποποίησης» που προβλέπεται στην οδηγία ΣΠΕΡ είναι περισσότερο συγκεκριμένος. Εξάλλου, η Επιτροπή θα πρέπει να αποφασίσει εάν θα χρησιμοποιήσει και στις δύο οδηγίες τον όρο «τροποποίηση σχεδίου» ή τον όρο «ουσιαστική τροποποίηση».

Όσον αφορά το άρθρο 4, σημείο 3

Η ΕΤΠ εκφράζει τη λύπη της για τη μη εναρμόνιση του ορισμού των σχεδίων στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας ΕΠΕ με το σχέδιο της οδηγίας ΣΠΕΡ, στο μέτρο που η τελευταία περιέχει παρεμφερή σχέδια.

Ο στόχος της ενιαίας εφαρμογής της οδηγίας ΕΠΕ σε όλες τις περιφέρειες δεν επιτυγχάνεται με τη νέα διαδικασία της «επιλογής» που προτείνεται. Αντίθετα, μέσω της «επιλογής» υπάρχει φόβος να αυξηθούν περισσότερο οι διαφορές ως προς την εφαρμογή, επειδή τα κριτήρια — με βάση τα οποία λαμβάνεται η απόφαση για τη διεξαγωγή ΕΠΕ — έχουν τόσο αφηρημένο και γενικό χαρακτήρα, ώστε να είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσουν σε πολύ διαφορετικές αποφάσεις.

Ενόψει της οδηγίας ΣΠΕΡ προτείνεται να εγκαταλειφθούν οι διαφορές μεταξύ των παραρτημάτων Ι και ΙΙ στην οδηγία ΕΠΕ και να κληθεί η Επιτροπή να καταρτίσει εξαντλητικό κατάλογο σχεδίων για τα οποία υφίσταται υποχρέωση ΕΠΕ. Με βάση

την εμπειρία δεκαετιών στον τομέα της έγκρισης αιτήσεων μπορεί να καθορισθεί εν γένει ποιά σχέδια (είδος και κλίμακα) πρόκειται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η λήψη μεμονωμένων αποφάσεων εκ μέρους των αρμοδίων αρχών — σύμφωνα με τις οριακές τιμές που ισχύουν στα επί μέρους κράτη μέλη ή με τα κριτήρια του παραρτήματος II — είναι απαράδεκτη στην πράξη. Μεμονωμένες αποφάσεις δημιουργούν στις περιφέρειες προβλήματα ως προς τη διοικητική διεκπεραίωση της διαδικασίας και θα οδηγήσουν στην αύξηση των διαφορών κατά την εφαρμογή.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να καθιερώσουν υποχρέωση ΕΠΕ και για είδη εγκαταστάσεων που δεν αναφέρονται στην οδηγία, ώστε να καταστεί δυνατή η συνεκτίμηση των εθνικών και περιφερειακών ιδιαιτεροτήτων (σε συμφωνία με το άρθρο 130 σ της Συνθήκης).

Όσον αφορά το άρθρο 5, παράγραφος 1 και 3

Η ΕΤΠ χαιρετίζει την προταθείσα διάταξη και ιδιαιτέρως το γεγονός ότι με τη νέα μορφή του παραρτήματος III σημ. 2 επιβάλλεται η διεξαγωγή εναλλακτικού ελέγχου στην περίπτωση όλων των σχεδίων για τα οποία υφίσταται υποχρέωση ΕΠΕ.

Όσον αφορά τα άρθρα 6 και 9

Η ΕΤΠ επικροτεί τη διάταξη σύμφωνα με την οποία πρέπει να ζητείται η γνώμη των αρμοδίων για το περιβάλλον αρχών όχι μόνο όσον αφορά την αίτηση του εργολήπτη αλλά και όσον αφορά τα στοιχεία που παραθέτει. Επίσης, η ΕΤΠ επικροτεί το γεγονός ότι η ακρόαση της κοινής γνώμης θα λαμβάνει χώρα πριν από την έγκριση ενός έργου και όχι μόλις πριν από την ουσιαστική υλοποίησή του.

Όσον αφορά το άρθρο 7

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να προσδιοριστούν επακριβώς οι ρυθμίσεις για τους διασυνοριακούς ελέγχους περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Επίσης, θεωρεί ότι, για να διευκολυνθεί η διαδικασία, είναι σκόπιμο η εκατέρωθεν παροχή πληροφοριών και οι σχετικές διαβουλεύσεις να διεξάγονται στο επίπεδο των αρχών και των περιφερειών που είναι αρμόδιες για την έγκριση ενός σχεδίου. Η ΕΤΠ συνιστά να συμπεριληφθεί στην οδηγία ρύθμιση σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να διαβιβάζεται στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη μια μη τεχνικού χαρακτήρα περιληπτική περιγραφή του σχεδίου στην εκάστοτε εθνική γλώσσα, σύμφωνα με το παράρτημα IV, αριθ. 1, όπου να

τονίζονται ιδιαιτέρως οι επιπτώσεις για τις γειτονικές περιφέρειες.

Όσον αφορά τα παραρτήματα I και II

Η ΕΤΠ δεν έχει επιφυλάξεις ως προς τη χρήση εγκαταστάσεων για την επανεπεξεργασία καυσίμων που έχουν υποστεί ακτινοβολία και εγκαταστάσεων προσωρινής αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων στο παράρτημα I. Πρέπει όμως να περιληφθούν στο παράρτημα εγκαταστάσεις για την επεξεργασία πυρηνικών καυσίμων, επειδή ο όρος «επανεπεξεργασία» δεν περιλαμβάνει τις εγκαταστάσεις για την παραγωγή στοιχείων καυσίμων από πυρηνικά καύσιμα.

Η ΕΤΠ φρονεί ότι ο ορισμός των ολοκληρωμένων χημικών εγκαταστάσεων εξακολουθεί να μην είναι πλήρης. Θα ήταν προτιμότερο, σε αναλογία με το παράρτημα I σημ. 4 της οδηγίας ΣΠΕΡ, να δοθεί ένας πλήρης ορισμός των σχετικών χημικών εγκαταστάσεων.

Η διεύρυνση του παραρτήματος II επιδοκιμάζεται κατά βάση. Θα ήταν όμως σκόπιμο, ιδιαιτέρως όσον αφορά αρδευτικά και αποστραγγιστικά έργα, φύτευση δασών και εντατική κτηνοτροφία, να ορισθεί το μέγεθος των εγκαταστάσεων για τις οποίες υφίσταται υποχρέωση ΕΠΕ.

Το ίδιο ισχύει και για σχέδια του παραρτήματος II, σημ. 11. Στην περίπτωση αυτή, ο ορισμός του μεγέθους, για παράδειγμα, σταθμών καθαρισμού λυμάτων και χώρων εναπόθεσης ιλύων θα ήταν χρήσιμος.

Όσον αφορά το παράρτημα IIα

Ανεξάρτητα από την άποψη της ΕΤΠ ότι η «επιλογή» πρέπει να εγκαταλειφθεί και να αντικατασταθεί από σαφή και δεσμευτικό κατάλογο των σχεδίων για τα οποία υφίσταται υποχρέωση ΕΠΕ, διαπιστώνεται ότι τα κριτήρια επιλογής του σημείου 1 έχουν πολύ γενικό χαρακτήρα και πρέπει να καθοριστούν επακριβώς.

Η ΕΤΠ διακατέχεται από το φόβο ότι με την «επιλογή» οι διοικητικές αρχές των περιφερειών πρέπει να επεκτείνουν τη διαδικασία έγκρισης χωρίς να είναι σαφής ο διαχωρισμός μεταξύ «επιλογής» και «οριοθέτησης του πεδίου μελετών».

Κατά τη γνώμη της ΕΤΠ η πρακτική εξέλιξη των μεμονωμένων διαδικασιών δεν έχει μελετηθεί επαρκώς.

Για το λόγο αυτό προτείνεται και πάλι να καταρτισθεί από την Επιτροπή εξαντλητικός κατάλογος των σχεδίων για τα οποία υφίσταται υποχρέωση ΕΠΕ.

Βρυξέλλες, 16 Νοεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής και πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με πρόγραμμα κοινοτικής δράσης στον τομέα της προαγωγής, ενημέρωσης, αγωγής και κατάρτισης σε θέματα υγείας εντός του πλαισίου δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας

(95/C 210/13)

Στις 20 Σεπτεμβρίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για τα ανωτέρω έγγραφα.

Η Επιτροπή Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής, Κοινωνικής Πολιτικής και Δημόσιας Υγείας στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή της στις 12 Οκτωβρίου 1994 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Peter Soulsby. Η συνημμένη συμπληρωματική γνωμοδότηση (έγγρ. CDR 247/94) εκπονήθηκε από την επιτροπή εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης στις 24 Οκτωβρίου 1994 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. O'Neachtáin.

Κατά την 5η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 16ης Νοεμβρίου 1994, η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών χαιρεί για την ευκαιρία που της δίδεται να σχολιάσει τον σημαντικό αυτό και νέο τομέα αρμοδιοτήτων και προτάσεων που επιζητεί την υιοθέτηση προγράμματος κοινοτικής δράσης εντός του συνολικού πλαισίου δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας. Η ΕΤΠ έχει επίγνωση της σημασίας των περιφερειακών και τοπικών παραγόντων για την υγεία της Κοινότητας. Επιθυμεί συνεπώς να αναγνωρίσει η Επιτροπή τον αποφασιστικό ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών που θεραπεύουν τους βασικούς και καθοριστικούς παράγοντες της κακής υγείας παρέχοντας ένα ασφαλές και υγιές περιβάλλον εντός του οποίου τα άτομα μπορούν να ζουν, να εργάζονται και να διασκεδάζουν πράγμα το οποίο συνεπάγεται την επίτευξη αποδεκτών προτύπων δημόσιας υγείας με άλλα μέσα όπως η προαγωγή της υγείας.

1.2. Επικροτείται ιδιαίτερος η έμφαση την οποία δίνει η Επιτροπή στις δράσεις προλήψεως μάλλον παρά θεραπείας. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει συνεπώς τη σημασία που έχει η ύπαρξη ενός κατάλληλου πλαισίου για την προαγωγή της υγείας, την ενημέρωση, την αγωγή και την κατάρτιση και ταυτοχρόνως τονίζει ότι πρέπει να συνδυαστεί η εν λόγω δραστηριότητα με άλλες, παρόμοιες, σκοπός των οποίων είναι να μειωθεί η έκθεση στους παράγοντες κινδύνου που προκαλούν τις ασθένειες και την κακή υγεία. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ΕΤΠ έχει το ζήτημα των επιπτώσεων που συνεπάγονται για την υγεία οι κοινωνικοοικονομικές και φυσικές συνθήκες καθώς και οι συνέπειες των ανισοτήτων, όπως η φτώχεια και η ανεργία και η πρόσβαση στις δυνατότητες προληπτικής και θεραπευτικής αγωγής.

1.3. Επικροτείται επίσης και το γεγονός ότι αναγνωρίζονται οι πολυάριθμοι παράγοντες που προκαλούν την κακή υγεία. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι για την επιτυχία πρωτοβουλιών στον τομέα της δημόσιας υγείας απαιτείται η ύπαρξη ενός πλαισίου που

θα καθιστά δυνατή μια σφαιρική άποψη των πολλών και διαφόρων πρωτοβουλιών στο πλαίσιο του συνολικού προγράμματος δράσεως του οποίου η προαγωγή της υγείας, η αγωγή και κατάρτιση αποτελούν ένα και μόνο μέρος.

1.4. Η ΕΤΠ τονίζει ότι η ανάληψη δράσεων στον τομέα της προαγωγής της υγείας είναι αποτελεσματικότερη μόνον όταν εκείνα τα μέλη της Κοινότητας προς τα οποία απευθύνεται το πρόγραμμα δράσης ζουν και εργάζονται σε ένα περιβάλλον που τους δίνει τη δυνατότητα να προβαίνουν σε επιλογές σχετικά με την υγεία, ύστερα από κατάλληλη πληροφόρηση, και να υιοθετούν υγιείς τρόπους ζωής βάσει της ενημέρωσης, κατάρτισης και αγωγής που τους έχει παρασχεθεί.

2. Προαγωγή της υγείας: έννοιες, στόχοι και πεδίο δράσεων

2.1. Έννοιες και στόχοι της προαγωγής της υγείας

2.1.1. Η ΕΤΠ δέχεται μεν ότι η υγεία του ατόμου μπορεί να χαρακτηρίζεται από παράγοντες ενδογενείς, παράγοντες συμπεριφοράς και παράγοντες περιβάλλοντος, αλλά δεν συμφωνεί ότι και σε όλες τις περιπτώσεις τα άτομα έχουν τη δυνατότητα να ασκούν πλήρη έλεγχο σε ορισμένους από τους παράγοντες συμπεριφοράς. Τα άτομα που υπόκεινται στη φτώχεια, με κακές στεγαστικές συνθήκες, ή τα εξαρτημένα άτομα παραδείγματος χάρη ενδέχεται να μην είναι σε θέση να εξασφαλίσουν βελτιωμένη διατροφή ή σωματική άσκηση.

2.1.2. Το να πεισθεί ένα άτομο και να υιοθετήσει έναν υπεύθυνο τρόπο ζωής και συμπεριφοράς για ορισμένες ομάδες πληθυσμού δεν εξαρτάται μόνο από την παροχή προσόντων και γνώσεων με σκοπό τον υγιή βίο αλλά και από τους κοινωνικοοικονομικούς και φυσικούς παράγοντες που οδηγούν στην καλή υγεία. Η Κοινότητα έχει να διαδραματίσει έναν ορισμένο ρόλο προκειμένου να ενθαρρυνθεί η εξασφάλιση και των δύο αυτών παραγόντων.

2.1.3. Η ΕΤΠ αποδέχεται και υποστηρίζει τη διαβεβαίωση ότι πρωταρχικός άξονας για την προαγωγή της υγείας πρέπει να είναι η υγεία και όχι η ασθένεια μολονότι αναγνωρίζει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η προαγωγή της υγείας συμπληρώνει ορισμένες ειδικότερες κοινοτικές δράσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας.

2.1.4. Η ΕΤΠ υποστηρίζει επίσης τους γενικότερους στόχους της προαγωγής της υγείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο σε κοινοτικό όσο και σε κρατικό επίπεδο ενώ παράλληλα τονίζει ότι είναι ανάγκη να συντονιστεί το πρόγραμμα δράσης για τη δημόσια υγεία με τα λοιπά προγράμματα δράσεως της Κοινότητας. Επί παραδείγματι, ο στόχος που προβλέπει την παροχή ενημέρωσης και γνώσεων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των ατυχημάτων και λοιπών βλαβών των ατόμων πρέπει να υποστηριχθεί με ένα κατάλληλο πλαίσιο υγείας και ασφάλειας καθώς και με την κατάλληλη νομοθεσία για την προστασία του καταναλωτού.

2.1.5. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η έκταση της καθιστικής ζωής που χαρακτηρίζει τον σύγχρονο βίο καθώς και η απόφαση πολλών να περιορίσουν στο ελάχιστο το βάδισμα. Σήμερα αναγνωρίζεται πλήρως από τη μεγάλη πλειοψηφία ότι η έλλειψη κατάλληλης φυσικής άσκησης αποτελεί έναν από τους καθοριστικότερους παράγοντες ορισμένων ασθενειών και συνθηκών κακής υγείας, και μολαταύτα ο προγραμματισμός και η πολιτική των μεταφορών σε πολλούς τομείς αντιστρατεύεται τη σωματική άσκηση. Σε πολλές περιφέρειες, η πρόσβαση στους τόπους απασχόλησης, τα εμπορικά κέντρα και τους χώρους αναψυχής και αγωγής είναι δυνατή μόνον με αυτοκίνητο. Ο βαθμός στον οποίο το αυτοκίνητο ή οι δημόσιες συγκοινωνίες προτιμούνται από το βάδισμα ή το ποδήλατο εξαρτάται επίσης από γενικότερους παράγοντες, όπως η ασφάλεια του αστικού περιβάλλοντος και από κοινωνικά ζητήματα, όπως η εγκληματικότητα. Ενώ λοιπόν η ΕΤΠ είναι πρόθυμη να υποστηρίξει δραστηριότητες για την προαγωγή περισσότερης σωματικής άσκησης, τίθεται και πάλι το θέμα της κατάλληλης υποδομής με την οποία θα εξασφαλιστεί ότι η μείωση των τρόπων καθιστικής ζωής αποτελεί μία βιώσιμη εναλλακτική λύση.

2.2. Το φάσμα για την προαγωγή της υγείας: παράγοντες που καθορίζουν την υγεία

2.2.1. Η ΕΤΠ χαιρεί επειδή η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η κατάσταση της υγείας σε μια κοινότητα εξαρτάται σε ορισμένο βαθμό από την επικράτηση φυσικών και κοινωνικοοικονομικών συνθηκών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ΕΤΠ έχει το εύρος της ποικιλίας των συνθηκών που υφίστανται από περιφέρεια σε περιφέρεια. Η ΕΤΠ υποστηρίζει ότι η αναγνώριση της στέγασσης και του αστικού προγραμματισμού, η ποιότητα και η στάθμη της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας, ως κοινωνικές και φυσικές συνθήκες, έχουν αποφασιστική σημασία για την υγεία. Ωστόσο, η ΕΤΠ θεωρεί ότι η ποιότητα του περιβάλλοντος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της καλής υγείας. Το καθαρό νερό, η αποτελεσματική αποχέτευση, η εξάλειψη των ζυωφίων, ο καθαρός αέρας και η κατάλληλη συλλογή και διαχείριση των απορριμμάτων έχουν επίσης ζωτική σημασία.

3. Επισκόπηση των τάσεων και των δράσεων σε κοινοτικό επίπεδο

3.1. Η προσέγγιση της προαγωγής της υγείας

3.1.1. Η ΕΤΠ υποστηρίζει την μετάβαση από την μονόπλευρη προσέγγιση της προαγωγής της υγείας προς την πολύπλευρη προσέγγιση. Η ΕΤΠ συμφωνεί επίσης με τη διεύρυνση της προσέγγισης έτσι ώστε η βελτίωση της υγείας να αντιμετωπίζεται πλέον ως σημαντικό στοιχείο για τον καθορισμό της ποιότητας της ζωής. Έχει σημασία να αναγνωριστεί εντούτοις ότι σε περιπτώσεις συγκεκριμένης δράσεως η μονόπλευρη προσέγγιση ενδέχεται να είναι καταλληλότερη όταν ασχολείται με τις πλέον μειονεκτικές ή ασθενείς ομάδες ατόμων εντός της Κοινότητας ή με τις σημαντικότερες μαστίγες της υγείας. Έως ότου αντιμετωπιστούν οι προτεραιότητες αυτές, πολλά από τα γενικότερα μηνύματα για την προαγωγή ενδέχεται να είναι ακατάλληλα.

3.1.2. Η υιοθέτηση από πολλά κράτη μέλη του προγράμματος «Υγεία για όλους» στο πλαίσιο της ΠΟΥ θεωρείται ως καίριο στοιχείο πολλών από τις πολιτικές στον τομέα της υγείας. Η ΕΤΠ υποστηρίζει την προσοχή που επιδεικνύει σήμερα η ΠΟΥ όσον αφορά τη συνολική προσέγγιση της υγείας πράγμα, που δείχνει πόσο σημαντικός είναι ο δεσμός μεταξύ υγείας και περιβάλλοντος. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι πρέπει να καταβληθούν πολλές προσπάθειες ακόμη στον τομέα της περιβαλλοντικής υγείας μολονότι πολλά είναι τα διδάγματα που απέρρευσαν από το πρόγραμμα των υγεινών πόλεων και την πείρα της μονόπλευρης και πολύπλευρης προσέγγισης. Η ΕΤΠ θα υποστήριζε προθύμως την εφαρμογή ενός βελτιωμένου δικτύου εμπειρογνωμοσύνης και έρευνας στα πλαίσια της Κοινότητας επί του οποίου θα μπορούσαν να βασιστούν τα μελλοντικά προγράμματα προαγωγής της υγείας.

4. Η κοινοτική προσέγγιση

4.1. Η ΕΤΠ τονίζει ότι η δράση της Κοινότητας πρέπει να λάβει υπόψη την αρχή της επικουρικότητας καθώς και την απαίτηση μιας αναλογικότητας. Η ΕΤΠ σημειώνει και υποστηρίζει τους πρωταρχικούς στόχους της κοινοτικής δράσης οι οποίοι έχουν εξής:

- (i) πρόληψη των πρόωγων θανάτων·
- (ii) αύξηση της πιθανής διάρκειας ζωής·
- (iii) άνοδος του βιοτικού επιπέδου·
- (iv) προαγωγή της γενικότερης ευημερίας του πληθυσμού.

4.2. Η ΕΤΠ πιστεύει εντούτοις ότι η Επιτροπή πρέπει να θέτει στόχους στους οποίους να ανταποκρίνονται οι δράσεις της. Η εκτίμηση της συμβολής της προαγωγής της υγείας στους τομείς των προγραμμάτων αυτών είναι απαραίτητη για να εξασφαλιστεί ότι η μελλοντική δράση θα είναι κατάλληλη, δραστηική και αποτελεσματική από την άποψη του κόστους.

4.3. Η ΕΤΠ θεωρεί επίσης ότι κατά την προαγωγή του συντονισμού και των προγραμμάτων στα κράτη μέλη θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στα περιφερειακά θέματα, στον ρόλο και στη συμβολή των περιφερειακών και των τοπικών αρχών. Η συνεργασία είναι απαραίτητη σε εθνικό περιφερειακό και τοπικό επίπεδο προκειμένου να επιτευχθεί κατά το δυνατόν περισσότερο το προτεινόμενο πρόγραμμα δράσης.

5. Κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για την προαγωγή της υγείας (1995-1999)

5.1. Η ΕΤΠ θα υποστήριζε ευχαρίστως μία σχετική συμβολή της Επιτροπής προκειμένου να βελτιωθεί η γνώση των μηχανισμών που συνεπάγεται ο σχεδιασμός των μηνυμάτων υγείας. Επικροτείται επίσης η αξιολόγηση των μέτρων ενημέρωσης σε θέματα υγείας μέσω της προαγωγής ανταλλαγών εμπειρογνομosύνης, πληροφόρησης και εμπειρίας. Η ΕΤΠ θεωρεί εντούτοις ότι σημαντικό στοιχείο του προγράμματος θα είναι η αξιολόγηση του τρόπου μεταδόσεως του μηνύματος καθώς και του μηχανισμού που χρησιμοποιείται για τη μετάδοσή του. Θα υπάρξει οπωσδήποτε ζήτημα περιφερειακών και τοπικών διαφορών σε ό,τι αφορά τον αντικατοπτρισμό των τοπικών περιστάσεων και για τον λόγο αυτό η Επιτροπή θα πρέπει να ενθαρρύνει περιφερειακές πρωτοβουλίες εντός ενός κοινοτικού πλαισίου.

5.2. Η ΕΤΠ υποστηρίζει τους στόχους των κοινοτικών δράσεων όσον αφορά την πληροφόρηση και την αγωγή στον τομέα της υγείας καθώς και τα μέτρα εκείνα που αποσκοπούν στη βελτίωση της εμπειρογνομosύνης και της γνώμης των επαγγελματιών του τομέα. Έχει σημασία εντούτοις να αναγνωριστεί το γεγονός ότι πολλά επαγγέλματα ενέχονται στην προαγωγή της υγείας, την εκπαίδευση για την υγεία, ή και γενικότερα στη δημόσια υγεία. Και πρέπει να εξεταστεί περισσότερο με ποιο τρόπο μπορεί να εδραιωθεί η συνεργασία μεταξύ όλων αυτών.

5.3. Το γεγονός αυτό έχει σημασία για την ανάπτυξη δράσεων ειδικής πρόληψης και προαγωγής της υγείας καθώς και για την προώθηση δομών και στρατηγικών στον τομέα της υγείας. Κανείς μεμονωμένος εθνικός ή περιφερειακός φορέας δεν μπορεί να έχει την ευθύνη για την προαγωγή της υγείας ενώ από την άλλη πλευρά έχει σημασία να εκπροσωπούνται πλήρως όλοι όσοι συμμετέχουν και να αναγνωριστεί πλήρως η διαπεριφερειακή διάσταση της προαγωγής της υγείας όταν θα έχουν δημιουργηθεί τα σχετικά δίκτυα.

5.4. Η ΕΤΠ επικροτεί την προτεινόμενη διαδικασία για διατομεακή διαβούλευση πριν από τις αποφάσεις της Επιτροπής για να εξασφαλιστεί ότι η υγεία λαμβάνεται υπόψη και στις λοιπές πολιτικές της Κοινότητας.

5.5. Η ΕΤΠ επικροτεί επίσης την ενθάρρυνση της συνεργασίας με τρίτες χώρες, μερικές από τις οποίες διατηρούν στενούς δεσμούς με τις περιφέρειες της Κοινότητας και οι οποίες όσον αφορά τη δημόσια υγεία έχουν πολλά κοινά στοιχεία.

6. Διαβουλεύσεις και συμμετοχή

6.1. Επικροτείται η δημιουργία συμβουλευτικής επιτροπής της οποίας θα προεδρεύει η Επιτροπή. Η ΕΤΠ επιμένει εντούτοις ότι η σύνθεση της επιτροπής αυτής πρέπει να διευρυνθεί και να συμπεριλάβει εκπροσώπους των τοπικών και περιφερειακών αρχών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων, προκειμένου να αναγνωριστεί πλήρως η περιφερειακή διάσταση της κοινοτικής πολιτικής.

7. Αξιολογήσεις και εκθέσεις

7.1. Οι αξιολογήσεις και οι εκθέσεις αποτελούν απαραίτητα στοιχεία του προγράμματος της κοινοτικής δράσης και υποστηρίζονται από την ΕΤΠ.

8. Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

8.1. Άρθρο 1

Η ΕΤΠ υποστηρίζει πλήρως το πρόγραμμα κοινοτικής δράσης σχετικά με την προαγωγή της υγείας και την ενημέρωση, αγωγή και κατάρτιση σε θέματα υγείας και αναγνωρίζει ότι αποτελεί τομέα προτεραιότητας της ανακοίνωσης της Επιτροπής για τη δημόσια υγεία.

8.2. Άρθρο 2

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι λαμβανομένου υπόψη του κονδυλίου που έχει ορίσει η Επιτροπή και τους εύρους των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνει το πρόγραμμα, το πρόγραμμα δράσης θα μπορούσε να ωφεληθεί εάν καθίστατο πιο συγκεκριμένο και πιο ειδικό για να εξασφαλισθεί το κατάλληλο επίπεδο επίτευξης και η αποτελεσματική χρήση των πόρων από την άποψη του κόστους.

8.3. Άρθρο 4

ΕΤΠ τονίζει ότι είναι απαραίτητο να εξασφαλισθεί η συνοχή και η συμπληρωματικότητα μεταξύ των κοινοτικών δράσεων και των άλλων συναφών κοινοτικών προγραμμάτων.

8.4. Άρθρο 5

Η ΕΤΠ επιμένει ότι η Επιτροπή πρέπει να αναγνωρίσει τη σημασία των περιφερειακών και τοπικών συμφερόντων στα πλαίσια της προτεινόμενης συμβουλευτικής επιτροπής.

8.5. Άρθρο 6

Η ΕΤΠ τονίζει τη σημασία που έχει η συνεργασία με τρίτες χώρες και με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας.

8.6. Άρθρο 7

Η ΕΤΠ επικροτεί το γεγονός ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει τη σημασία της τακτικής δημοσίευσης πληροφοριών καθώς και την πρόταση υποβολής προς την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικής μεσοπρόθεσμης έκθεσης.

9. Παράρτημα στο πρόγραμμα δράσης της Κοινότητας**9.1. Ενημέρωση σε θέματα υγείας**

Κατά την άποψη της ΕΤΠ δεν γίνεται σαφές τι νοείται με τις λέξεις «υποστήριξη για τη δημιουργία ευρωπαϊκής υποδομής για την παροχή πληροφοριών» φρονεί εντούτοις ότι η ανταλλαγή πληροφοριών δεν θα πρέπει να περιορίζεται σε λεπτομέρειες ενημερωτικών εκστρατειών.

9.2. Αγωγή σε θέματα υγείας

Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι η σχολική αγωγή σε θέματα υγείας δεν είναι πλήρως εδραιωμένη σε όλα τα κράτη μέλη αλλά ανησυχεί διότι οι προτάσεις υπερβαίνουν τις σημερινές αρμοδιότητες της Επιτροπής. Η ΕΤΠ ενδιαφέρεται ιδιαιτέρως να υπάρξει πλήρης κατανόηση των διαφορών που υφίστανται μεταξύ της προαγωγής της υγείας και της αγωγής σε θέματα υγείας και σημειώνει ότι σε πολλά μέρη του εγγράφου οι έννοιες αυτές χρησιμοποιούνται αδιακρίτως η μία αντί της άλλης. Η ΕΤΠ πιστεύει παραδείγματος χάρι ότι στον τόπο εργασίας είναι προτιμότερη η προαγωγή της υγείας από τη γενικότερη αγωγή σε θέματα υγείας. Ο τόπος εργασίας είναι ένας χώρος όπου η δράση των ατόμων καθορίζει και την υγεία, την ασφάλεια και την ευημερία των άλλων. Η ΕΤΠ θα ήθελε να διευκρινιστεί και να αναπτυχθεί περισσότερο η υποστήριξη για την αγωγή σε θέματα υγείας και για τα προγράμματα αγωγής σε θέματα υγείας.

9.3. Επαγγελματική κατάρτιση στους τομείς της δημόσιας υγείας και της προαγωγής της υγείας

Η ΕΤΠ πιστεύει ότι υπάρχουν σημαντικές ποικιλίες μεταξύ των κρατών μελών σε ό,τι αφορά τον ρόλο των εκπαιδευτικών συστημάτων στους τομείς της δημόσιας υγείας και συνεπώς η πρόταση για ανταλλαγές ίσως στο στάδιο αυτό να είναι υπερβολικά φιλόδοξη.

9.4. Ειδική πρόληψη και μέτρα προαγωγής της υγείας

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι οι πόροι που διατίθενται στην Επιτροπή θα χρησιμοποιούνταν καλύτερα εάν παρείχετο η υποστήριξη για ειδικευμένες και συγκεκριμένες δραστηριότητες για την προαγωγή της υγείας αντί του ευρέος φάσματος που προτείνεται. Παρόμοια συγκεκριμένα προγράμματα θα μπορούσαν για παράδειγμα να αφορούν ειδικές μειονεκτικές ομάδες. Η ΕΤΠ πιστεύει εντούτοις ότι η ανάπτυξη εύρωστων προγραμμάτων για την προαγωγή της υγείας θα πρέπει να υποβοηθηθεί από ευρύτερη και καλύτερη ερευνητική εργασία για να αξιολογείται η αποτελεσματικότητα της προαγωγής της υγείας.

9.5. Διαρθρώσεις και στρατηγικές για την προαγωγή της υγείας

Η ΕΤΠ θα επικροτούσε την παροχή περισσότερων λεπτομερειών όσον αφορά τις δραστηριότητες αυτές για να ενθαρρυνθεί και ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών.

Βρυξέλλες, 16 Νοεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συμπληρωματική γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών

Στις 26 Ιουλίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτίσει συμπληρωματική γνωμοδότηση για τα ανωτέρω έγγραφα.

Η επιτροπή Εκπαίδευση και Κατάρτιση, στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΤΠ, υιοθέτησε την ακόλουθη συμπληρωματική γνωμοδότηση στις 24 Οκτωβρίου 1994 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. O'Neachtáin.

Η παρούσα συμπληρωματική γνωμοδότηση επισυνάφθηκε στη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών (έγγρ. CDR 246/94) η οποία υιοθετήθηκε κατά την 5η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 16ης Νοεμβρίου 1994).

1. Αγωγή σε θέματα υγείας

Η ΕΤΠ συμφωνεί με τη δήλωση της Επιτροπής στην ανακοίνωσή της ότι η αγωγή σε θέματα υγείας αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής προαγωγής της υγείας. Τονίζει ότι πολλές ασθένειες και θάνατοι, λόγω του ότι συνδέονται με τρόπους ζωής και συμπεριφοράς, μπορούν να προληφθούν και ότι τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στη διδαχή θετικών και υγιών συμπεριφορών.

1.1. Τονίζει ότι η αγωγή σε θέματα υγείας, σε αντιδιαστολή με άλλες δράσεις για την προαγωγή της υγείας, περιλαμβάνει μια δυναμική διεργασία μάθησης, με διαλογική ανατροφοδότηση μεταξύ διδασκόμενου και εκπαιδευτή. Η ΕΤΠ φρονεί ότι η αγωγή σε θέματα υγείας αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα κάθε στρατηγικής για την προαγωγή της υγείας και υποστηρίζει το συντονισμένο πλαίσιο του προγράμματος κοινοτικής δράσης για τις προτεινόμενες ενέργειες.

1.2. Η ΕΤΠ τονίζει τη σπουδαιότητα της διδασχής θετικών συμπεριφορών στους μαθητές των σχολείων, αρχίζοντας από το επίπεδο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, διότι η διδασχή αυτή θα έχει θετική επίδραση στις μελλοντικές τους συνήθειες. Συμφωνεί με την προαγωγή της αγωγής σε θέματα υγείας στα εκπαιδευτικά προγράμματα των σχολείων, τονίζοντας ωστόσο τη σπουδαιότητα της διεπιστημονικής προσέγγισης της αγωγής αυτής. Επ' αυτού η ΕΤΠ συμφωνεί, ειδικότερα, με προγράμματα υποστήριξης του ευρωπαϊκού δικτύου σχολείων τα οποία προάγουν την υγεία, σε συνεργασία με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

1.3. Παρόλο που αναγνωρίζει ότι τα παιδιά πρέπει να είναι η κατά προτεραιότητα ομάδα-στόχος της αγωγής σε θέματα υγείας, η ΕΤΠ φρονεί ότι η αγωγή αυτή δεν πρέπει να σταματά στην αιθούσα διδασκαλίας. Για να υπάρξει αποτελεσματική προαγωγή της υγείας, πρέπει να παρέχονται σε όλους τους πολίτες, κάθε ηλικίας, είτε στο χώρο εργασίας τους είτε στην τοπική τους κοινότητα, κατάλληλες διαδικασίες συνεχούς εκπαίδευσης. Τα μέτρα θα πρέπει, επομένως, να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή όλης της Κοινότητας στην απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων για μια υγιή διαβίωση και την πρόληψη των ασθενειών, των ατυχημάτων και των τραυματισμών, αφού, εξάλλου, η επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας συγκαταλέγεται στους στόχους της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

1.4. Η ΕΤΠ συμφωνεί με την Επιτροπή όσον αφορά την προσέγγιση της προαγωγής της υγείας με βάση την αρχή ότι «η πρόληψη είναι καλύτερη από τη θεραπεία», αλλά επισημαίνει ότι, για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα στη ρίζα τους, χρειάζεται βαθύτερη ανάλυση, ιδίως των παραγόντων που διαμορφώνουν την ανθυγιεινή και επικίνδυνη συμπεριφορά. Είναι σημαντικό, δηλαδή, να γίνει διάκριση μεταξύ των αιτίων αυτής της συμπεριφοράς και των συμπτωμάτων της και να αναγνωριστεί ότι τα μέτρα για την προαγωγή της υγείας θα είναι ατελέσφορα, αν δεν αντιμετωπιστούν σωστά οι αιτίες.

1.5. Η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή να αναφερθεί ρητά στην ανεργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό ως σημαντικούς διαμορφωτικούς παράγοντες ανθυγιεινών τρόπων ζωής και υποστηρίζει ότι τα μέτρα εκπαίδευσης και κατάρτισης για την προαγωγή της υγείας πρέπει να συμβαδίζουν με πολιτικές που αποσκοπούν στη βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών και, ιδιαίτερα, στην αύξηση των παρεχόμενων υγειονομικών υπηρεσιών.

1.6. Ειδική προσοχή επ' αυτού πρέπει να δοθεί στην πρόβλεψη αγωγής σε θέματα υγείας για τις μειονεκτικές ομάδες του πληθυσμού και, ιδιαίτερα, για τις μειονεκτικές περιοχές (κέντρα πόλεων σε μαρασμό, περιφερειακές ή αγροτικές περιοχές), που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες όσον αφορά την προαγωγή της αγωγής σε θέματα υγείας.

1.7. Η ΕΤΠ υποστηρίζει ότι, μεταξύ των προτάσεων της Επιτροπής για τους στόχους της αγωγής σε θέματα υγείας, πρέπει να γίνει ιδιαίτερη μνεία στην ψυχική υγεία. Μία αποτελεσματική κοινοτική στρατηγική αγωγής σε θέματα υγείας δεν μπορεί να παραγνωρίσει αυτόν τον τομέα, που είναι ιδιαίτερα σημαντικός, δεδομένου ότι η αυτοκτονία είναι σήμερα από τις μεγαλύτερες αιτίες θνησιμότητας στην ΕΕ.

1.8. Θα πρέπει, επίσης, να ληφθούν υπόψη ψυχολογικοί διαμορφωτικοί παράγοντες, όπως το άγχος, η πλήξη και η αλλοτρίωση (οι οποίοι μπορούν επίσης να συσχετιστούν με την ανεργία). Αυτού του τύπου οι παράγοντες υποδεικνύουν την ανάγκη να καθιερωθεί μία Ευρώπη των Πολιτών, η οποία να μη δίνει σημασία μόνο στο επίπεδο διαβίωσης, αλλά και στην ποιότητα ζωής.

1.9. Η ΕΤΠ τονίζει τη σπουδαιότητα της μετάδοσης θετικών, σαφών, και επιστημονικώς τεκμηριωμένων μηνυμάτων με την αγωγή σε θέματα υγείας. Η αγωγή πρέπει, δηλαδή, να εστιαστεί στον υγιή τρόπο ζωής, την ισορροπημένη διατροφή, τα προληπτικά μέτρα όπως ο εμβολιασμός, τις αθλητικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες, την ασφαλή σεξουαλική συμπεριφορά και την αποφυγή του καπνίσματος, της τοξικομανίας, του αλκοολισμού και της επικίνδυνης οδήγησης. Τονίζει την αξία των επισκέψεων σε νοσοκομεία και υγειονομικά ιδρύματα, καθώς και του κατάλληλου οπτικοακουστικού υλικού και των προγραμμάτων επίδειξης. Όλα αυτά φέρνουν τον πολίτη κοντύτερα στα θέματα προαγωγής της δημόσιας υγείας και τον κάνουν να συνειδητοποιήσει τη σημασία της αποφυγής των επικίνδυνων συμπεριφορών.

1.10. Η ΕΤΠ υποστηρίζει ότι οι επαγγελματικά ασχολούμενοι με την υγειονομική περίθαλψη, και ιδιαίτερα οι γιατροί και οι νοσοκόμοι, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, όχι μόνο στη θεραπεία της κακής υγείας, αλλά και στην προαγωγή της καλής, και η ΕΤΠ ζητεί να υποστηριχθούν πρότυπα προγράμματα, τα οποία θα ενθαρρύνουν την ενεργό συνεισφορά των επαγγελματιών του τομέα της υγείας στην αγωγή σε θέματα υγείας στα σχολεία και το χώρο εργασίας.

1.11. Τονίζει ότι οι ρητορικοί τρόποι παρουσίασης που μεταδίδουν απαγορευτικά μηνύματα ισοδυναμούν με συγκαλυμμένη μορφή ενοποράς πανικού, η οποία μπορεί να αποβεί αντιπαραγωγική και να ενθαρρύνει επικίνδυνες συμπεριφορές.

1.12. Η ΕΤΠ κάνει έκκληση για εκπαιδευτικά μέτρα που να προάγουν την ευαισθητοποίηση όσον αφορά την υγεία και την ασφάλεια και την αποφυγή των ατυχημάτων και των τραυματισμών στο χώρο εργασίας και το σπίτι, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων αναγκών των ηλικιωμένων και της τάσης γήρανσης του πληθυσμού.

1.13. Παρόλο που η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι μια αποτελεσματική πολιτική προαγωγής της υγείας και εκπαίδευσης θα επιφέρει σημαντικές οικονομίες στο συνολικό κόστος των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης, τονίζει ότι η πολιτική αυτή δεν πρέπει να συνεπάγεται μείωση των δαπανών για υγειονομικές υπηρεσίες.

2. Επαγγελματική κατάρτιση σε θέματα δημόσιας υγείας και προαγωγής της υγείας

2.1. Η ΕΤΠ συμφωνεί με την επισκόπηση και την αξιολόγηση των υφιστάμενων διαρθρώσεων και εκπαιδευτικών συστημάτων στους τομείς της δημόσιας υγείας και της προαγωγής της υγείας, καθώς και με τη σύνταξη ευρωπαϊκού καταλόγου. Επικροτεί τη σύσταση δικτύων σχολών δημόσιας υγείας, κολλεγίων, πανεπιστημίων και εκπαιδευτικών οργανισμών με σκοπό την ανάπτυξη ενός κοινού πυρήνα όσον αφορά τα προγράμματα κατάρτισης και τις ανταλλαγές σπουδαστών και διδακτικού προσωπικού μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Τονίζει, επίσης, τη σπουδαιότητα της έμφασης στη διεπιστημονική προσέγγιση, με την προαγωγή ενοτήτων δημόσιας υγείας στα προγράμματα κατάρτισης.

2.2. Φρονεί ότι κάθε προαγωγή της συνεργασίας των κρατών μελών όσον αφορά το περιεχόμενο των προγραμμάτων και των δραστηριοτήτων κατάρτισης στον τομέα της δημόσιας υγείας πρέπει να περιλαμβάνει τη διαπεριφερειακή συνεργασία των αρμόδιων φορέων και, ιδιαίτερα, των τοπικών και περιφερειακών υγειονομικών και εκπαιδευτικών αρχών. Οι αρχές αυτές έχουν καλύτερη αντίληψη των πραγματικών προβλημάτων προαγωγής της υγείας στις κοινότητές τους, διότι οι διαφορετικές πολιτιστικές παραδόσεις, οι διαφορετικές κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες και ο διαφορετικός δεσπόζων τρόπος ζωής της καθεμιάς επιβάλλουν και διαφορετικές προσεγγίσεις. Επιπλέον, έχουν άμεση επαφή με τους εκπαιδευτικούς, τους κοινωνικούς λειτουργούς και τα ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα, που είναι οι κύριοι φορείς της αγωγής σε θέματα υγείας. Η κοινοτική δράση μπορεί να υποστηρίξει τη συνεργασία και τη σύσταση δικτύων, ενισχύοντας έτσι το ρόλο τους.

2.3. Η ΕΤΠ τονίζει τη σπουδαιότητα της ανάπτυξης κατάλληλων διδακτικών βοηθημάτων και διδακτικού υλικού, ιδίως οπτικοακουστικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ευρέως σε όλα τα κράτη μέλη. Η διάδοση πληροφοριών για τις «ορθές πρακτικές» είναι ιδιαίτερα πολύτιμη για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

2.4. Η ΕΤΠ υποστηρίζει το συντονισμό της κοινοτικής δράσης για την κατάρτιση σε θέματα προαγωγής της υγείας με τα προτεινόμενα προγράμματα Σώκратης και Leonardo da Vinci, καθώς και την αξιοποίηση της πείρας που έχει αποκτηθεί από τα υπάρχοντα κοινοτικά προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως το Erasmus και το Comett.

3. Διαπεριφερειακή συνεργασία όσον αφορά την αγωγή σε θέματα υγείας και την κατάρτιση σε θέματα δημόσιας υγείας και προαγωγής της υγείας

3.1. Η ΕΤΠ απευθύνει έκκληση για σύσταση δικτύων συνεργασίας, μέσω των οποίων θα προωθηθεί η ανταλλαγή πληροφοριών και πείρας, και την υποστήριξη πρότυπων προγραμμάτων, στα οποία θα συμμετέχουν τα σχολεία, οι ενώσεις γονέων, αρμόδια εκπαιδευτικά και υγειονομικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, μη κυβερνητικοί οργανισμοί (συγκεκριμένα, η Ένωση Σχολών Δημόσιας Υγείας στην Ευρώπη και η Ευρωπαϊκή Ένωση Δημόσιας Υγείας), ιατρικά κέντρα, νοσοκομεία, κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνικά κέντρα, επιχειρήσεις, κέντρα αθλητισμού και αναψυχής, καθώς και οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, οι οποίες μπορούν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο ως καταλύτες και συντονιστές, που θα συνενώνουν όλους τους συμμετέχοντες εταίρους βάσει μιας ολοκληρωμένης, κοινοτικής προσέγγισης. Τονίζει τη σημασία της σύνταξης ενός ευρωπαϊκού καταλόγου, που θα επιτρέπει τον προσδιορισμό, και, κατά συνέπεια, τη σύνδεση με τα κοινοτικά δίκτυα, όλων των κυριότερων συμμετεχόντων στην προαγωγή της αγωγής σε θέματα υγείας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο σε όλη την ΕΕ.

3.2. Η ΕΤΠ απευθύνει έκκληση να υποστηριχθούν καινοτόμα προγράμματα επίδειξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με τη συμμετοχή των ιδίων των πολιτών, και ιδιαίτερα των νέων, στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και, ιδίως, την αξιολόγηση των προγραμμάτων. Τα πρότυπα αυτά προγράμματα θα μπορούσαν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για την ορθή πρακτική σε όλους τους φορείς που συμμετέχουν στην αγωγή σε θέματα δημόσιας υγείας σε όλη την ΕΕ. Προγράμματα όπως αυτό του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο επιτρέπει στους γιατρούς να ορίζουν ως αγωγή μαθήματα κολύμβησης σε ένα τοπικό κέντρο αναψυχής, ή το πρόγραμμα των ημι-κρατικών οργανισμών της Ιρλανδίας, το οποίο περιλαμβάνει υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων για εργαζομένους που κάνουν κατάχρηση οινόπνευματος, δείχνουν παραστατικά τη σημαντική συμβολή των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης στη θετική στρατηγική προαγωγής της υγείας.

3.3. Η ΕΤΠ, φρονώντας ότι οι μάστιγες της υγείας δεν έχουν σύνορα και ότι η προαγωγή της υγείας είναι θέμα παγκοσμίου ενδιαφέροντος, υποστηρίζει σθεναρά τη συνεργασία με τρίτες χώρες, όπως η ένωση των χωρών της ΕΖΕΣ και οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και με διεθνείς οργανισμούς δημόσιας υγείας, όπως η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, και κάνει έκκληση για ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας με τρίτες χώρες στους τομείς της αγωγής σε θέματα υγείας και της κατάρτισης σε θέματα δημόσιας υγείας και προαγωγής της υγείας.

3.4. Υπογραμμίζει, τέλος, ότι ο αποτελεσματικός συντονισμός των δράσεων προαγωγής της υγείας και αγωγής σε θέματα υγείας, καθώς και ο αποδοτικός σχεδιασμός και η ορθή αξιολόγηση των δραστηριοτήτων, απαιτούν τη συμμετοχή των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.

Βρυξέλλες, 24 Οκτωβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής και την πρόταση απόφασης για «Κοινοτική δράση στον τομέα της τοξικομανίας»

(95/C 210/14)

Στις 20 Σεπτεμβρίου 1994 και σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ) της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο των Υπουργών απεφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για τα ανωτέρω έγγραφα.

Η επιτροπή για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή, την Κοινωνική Πολιτική και τη Δημόσια Υγεία, στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΤΠ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 12 Οκτωβρίου 1994 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Eurig Wyp.

Κατά την 5η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 16ης Νοεμβρίου 1994), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

Η Επιτροπή των Περιφερειών χαιρετίζει την Ανακοίνωση της Επιτροπής που προτείνει μια στρατηγική με στόχο την ανάπτυξη κοινοτικής δράσης για την πρόληψη της τοξικομανίας. Η δράση αυτή θα εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος δημόσιας υγείας. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναγνωρίζει:

- την αύξηση της θνησιμότητας και της νοσηρότητας που συνδέεται με τη χρήση ναρκωτικών·
- την αύξηση του αριθμού αιτήσεων για θεραπεία·
- την αύξηση του αριθμού των πρώτων εμπειριών στα ναρκωτικά·
- το αυξημένο ποσοστό κρατούμενων τοξικομανών·
- την αύξηση των κρουσμάτων aids που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών·
- την αυξανόμενη ανησυχία των χρηστών ναρκωτικών για τους κινδύνους μόλυνσης με τον HIV.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι υπάρχουν συγκεκριμένοι κοινωνικοπολιτιστικοί, νομικοί, ιατρικοί, οικονομικοί και γεωγραφικοί παράγοντες στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες οι οποίοι έχουν ως αποτέλεσμα να καθορίζονται διαφορετικά οι ειδικές πολιτικές από τα διάφορα κράτη μέλη και περιφέρειες. Η Κοινότητα πρέπει να αξιολογήσει τις δυσχέρειες που απορρέουν από αυτές τις διαφορές, για να στηρίξει δράσεις στον τομέα της τοξικομανίας. Ορισμένες πτυχές συγκλίνουν και ανταποκρίνονται σε συλλογικές προσεγγίσεις.

2.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών θα ήθελε να επιδοκιμάσει τους στόχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πιστεύει όμως, ότι μολονότι ο απώτερος στόχος είναι η παύση της χρήσης, πρέπει να τεθεί ως αρχικός στόχος η μείωση της χρήσης ναρκωτικών.

2.3. Η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει ότι πρέπει να διατεθούν αυξημένοι πόροι στον τομέα της εκπαίδευσης όσον αφορά τα ναρκωτικά και της μείωσης της ζήτησης. Η μείωση οποιασδήποτε μορφής εξάρτησης μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά με την έγκαιρη παρέμβαση.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Σημείο 41

Η Επιτροπή των Περιφερειών διαβεβαιώνει ότι μεγάλο ποσοστό χρηστών ναρκωτικών διάγουν κανονικό βίο χωρίς να εξωθούνται στο περιθώριο της ζωής. Συνεπώς, ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διευκρινίσει ότι οι περιθωριοποιημένοι χρήστες ναρκωτικών αποτελούν μειοψηφία που έχουν μεγάλη ανάγκη από υπηρεσίες. Ελάχιστες υπηρεσίες προσφέρουν ενίσχυση σε εθνικές ομάδες μειονοτήτων.

3.2. Σημεία 42-43

Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί σε γενικές γραμμές με τις προτεινόμενες δραστηριότητες. Τάσσεται συγκεκριμένα υπέρ της παροχής τηλεφωνικής βοήθειας. Επιπλέον, προτείνεται να συμπεριληφθεί στην απαρίθμηση των περιπτώσεων του σημείου 43 και η εργασία για τον εντοπισμό τρόπων για την προσέγγιση δυσπρόσιτων ομάδων. Οι άνεργοι πρέπει να χαρακτηρισθούν ως ομάδα που απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή.

3.3. Σημεία 44-48

Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει έντονα την άποψη ότι η πρόληψη της τοξικομανίας μέσω εκπαίδευσης γίνεται καλύτερα στο γενικό πλαίσιο της προώθησης πιο θετικών στάσεων έναντι της υγείας. Πιστεύει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές που είναι αρμόδιες για την εκπαίδευση βρίσκονται στην καλύτερη θέση για να εκπονήσουν παρόμοια προγράμματα. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιστάν την προσοχή στη στρατηγική θέση που καταλαμβάνει το προσωπικό που παρέχει υπηρεσίες σε νέους, και το κοινοτικό εκπαιδευτικό προσωπικό, καθώς επίσης και στις επαφές που έχει με νέους οι οποίοι έχουν αποκοπεί από οποιοδήποτε άλλες κρατικές υπηρεσίες.

Η ΕΤΠ πιστεύει ότι η κατάρτιση αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο οποιασδήποτε μελλοντικής δράσης για την παροχή σωστών υπηρεσιών στον τομέα αυτό. Υποστηρίζει συγκεκριμένα τη θέσπιση πολυκλαδικών προτύπων εκπαίδευσης για την πρόληψη των ναρκωτικών. Η πείρα έχει δείξει ότι τα πρότυπα αυτά είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά για τη δημιουργία τοπικών εταιρικών σχέσεων στον εν λόγω τομέα εργασιών. Οι στενές σχέσεις μεταξύ των τοπικών αρχών και των αστυνομικών υπηρεσιών παρουσιάζουν μεγάλο πλεονέκτημα.

3.4. Σημεία 50-52

3.4.1. Στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα του υψηλού επιπέδου δαπανών στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε ορισμένες άλλες χώρες στα πλαίσια προγραμμάτων ανταλλαγής συριγγών, δείχνουν με ποιό τρόπο οι κίνδυνοι για την υγεία από την πολλαπλή χρήση συριγγών/εργαλείων μπορεί να περιορισθούν και να τεθούν υπό έλεγχο.

3.4.2. Η ΕΤΠ επιθυμεί να επισημάνει εν προκειμένω το γεγονός ότι για να αλλάξει η συμπεριφορά των ευάλωτων ομάδων όσον αφορά τους κινδύνους, πρέπει να παρασχεθούν υπηρεσίες. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ενημέρωση των τοξικομανών για τους κινδύνους που εγκυμονεί η από κοινού χρήση συριγγών. Μία από τις βασικές υπηρεσίες είναι η χορήγηση καθαρών συριγγών. Η εφαρμογή προγραμμάτων βάσης θα πρέπει να ανατίθεται σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς λόγω των πλεονεκτημάτων που παρουσιάζουν σε σχέση με τους επίσημους οργανισμούς. Η παροχή πληροφοριών ως προς τη συμπεριφορά που είναι επικίνδυνη είναι ανώφελη εάν δεν συνοδεύεται από την παροχή συγκεκριμένων μέσων για την εφαρμογή των συμβουλών.

3.5. Σημεία 53-56

Η κατηγορία των παιδιών και των νέων που προσελκύονται από τη χρήση ναρκωτικών σε πρώιμο στάδιο της ηλικίας τους ταυτίζεται με την ομάδα ατόμων που έχουν πληγεί από διάλυση της οικογένειας, φτώχεια, στεγαστικά και άλλα κοινωνικά ή οικονομικά προβλήματα. Οι άνεργοι νέοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι. Η ΕΤΠ πιστεύει, συνεπώς, ότι ο καλύτερος τρόπος να επιτευχθεί έγκαιρη διάγνωση της τοξικομανίας είναι η καθιέρωση μεθόδων παρατήρησης των νέων και ακόμη και των παιδιών, με την υποστήριξη τεχνικών αναλύσεων. Θα πρέπει, επίσης, να προωθηθεί η δημιουργία κέντρων παροχής βοήθειας με ολοκληρωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, ώστε η έγκαιρη αυτή διάγνωση να συνεχίζεται με τα προγράμματα παροχής βοήθειας.

3.6. Σημεία 57-58

Η ΕΤΠ συμφωνεί με τις προτάσεις που εκτίθενται στο σημείο 58 σχετικά με την επανένταξη στο χώρο εργασίας, τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και τα αθλητικά και πολιτιστικά προγράμματα. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναπτυχθούν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης που οδηγούν σε πραγματικές ευκαιρίες εργασίας, παρέχοντας στους χρήστες ναρκωτικών τη δυνατότητα να αναμορφώσουν τη ζωή τους. Παράλληλα, η Κοινότητα θα πρέπει να προωθήσει τη δημιουρ-

γία κατάλληλων εργασιακών δομών για τοξικομανείς με επαρκή ικανότητα προς εργασία, που όμως, λόγω της τοξικομανίας τους, πολύ δύσκολα θα είχαν πρόσβαση στο κανονικό δίκτυο εργασίας. Η Κοινότητα πρέπει να διασφαλίσει τη διάθεση θέσεων εργασίας για όσους τοξικομανείς βρίσκονται σε τέτοια σχετικά ευνοϊκή κατάσταση.

3.7. Σημεία 59-61

Η ανάπτυξη υπηρεσιών για τους φυλακισμένους ναρκομανείς έχει ζωτική σημασία. Η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει ότι εάν δεν παρέχονται στους φυλακισμένους ναρκομανείς θεραπεία και υπηρεσίες επανένταξης, η συμπεριφορά τους στην ευρύτερη κοινωνία μετά την αποφυλάκισή τους, θα εντείνει τα προβλήματα τοξικομανίας. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει τις δραστηριότητες που παρατίθενται στο σημείο 60, ειδικότερα, και πιστεύει ότι χρειάζεται να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ των διαθέσιμων υπηρεσιών στην κοινωνία και των προγραμμάτων στις φυλακές.

3.8. Σημεία 62-63

Η ΕΤΠ υποστηρίζει έντονα τις προτάσεις που εκτίθενται εν προκειμένω για όσους χρησιμοποιούν νόμιμες ουσίες, και την πρόταση να αναληφθούν προσπάθειες πρόληψης στους τομείς της εκπαίδευσης, της πληροφόρησης και της κατάρτισης. Υποστηρίζει την έρευνα που αναπτύσσει διαδικασίες οι οποίες δεν εισάγουν διακρίσεις ως προς την αντιμετώπιση των χρηστών ναρκωτικών.

3.9. Σημεία 64-67

Η ΕΤΠ συμφωνεί ότι είναι απόλυτα αναγκαία η συλλογή πληροφοριών για την έκταση των προβλημάτων που σχετίζονται με την κατάχρηση ναρκωτικών και τις δομές, τάσεις και συνέπειες της κατάχρησης ναρκωτικών. Υποστηρίζει ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες θα έπρεπε να είναι εύχρηστες από όλους τους εργαζόμενους στον τομέα αυτό, ιδίως από εκείνους που εργάζονται στις υπηρεσίες ναρκωτικών που απαιτούν πληροφορίες οι οποίες τους βοηθούν να προγραμματίσουν τις στρατηγικές τους για την παροχή υπηρεσιών από ενημερωμένη θέση.

3.10. Σημεία 68-69

Η ΕΤΠ ελπίζει ότι η έρευνα που έχει ανατεθεί από την Επιτροπή θα επικεντρωθεί σε δραστηριότητες που εξυπηρετούν τις ανάγκες εκείνων που εργάζονται στον τομέα της πρόληψης των ναρκωτικών και δεν είναι ιδιαίτερα εξειδικευμένα. Η έρευνα στον τομέα της πρόληψης της τοξικομανίας είναι ελλιπής και διεξάγονται λίγες εργασίες για την εκτίμηση των συνεπειών των προγραμμάτων πρόληψης των ναρκωτικών. Η Επιτροπή των Περιφερειών χαιρετίζει το στόχο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν περαιτέρω την πτυχή αυτή.

4. Το προτεινόμενο πρόγραμμα δράσης

4.1. Η ΕΤΠ υποστηρίζει τις προτάσεις για ένα πρόγραμμα δράσης. Ειδικότερα, υποστηρίζει την πρωτοβουλία να βοηθηθούν οι νέοι που βρίσκονται σε σχολική ηλικία στο σχετικό περιβάλλον, καθώς επίσης και την προώθηση των καλύτερων σχετικών πρακτικών. Πρέπει να τονισθεί ότι πολλοί νέοι που ανήκουν σε αυτή την ομάδα-στόχο δεν θα είναι σε θέση να αποτελέσουν το αντικείμενο ενεργειών μέσω του σχολικού περιβάλλοντος, και ως εκ τούτου η εμβέλεια των διαθέσιμων δραστηριοτήτων θα έχει ζωτική σημασία. Ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξασφαλίσει τη χορήγηση επαρκών πόρων.

4.2. Η ΕΤΠ χαιρετίζει τη σύσταση μιας συμβουλευτικής επιτροπής για την εξάρτηση από τα ναρκωτικά, και την πρόταση να θεσπισθούν εθνικές συντονιστικές επιτροπές για την εξάρτηση από τα ναρκωτικά. Θα επιθυμούσε να υποστηρίξει τις επιτροπές αυτές, συμπεριλαμβανόμενων και των αιρετών αντιπροσώπων. Εκτός αυτού, θα πρέπει να ενισχυθεί η συμμετοχή των περιφερειών/οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ώστε να γίνει δυνατό να επιτευχθεί ένας καλύτερος συντο-

νισμός των μέτρων αυτών με τοπικά προγράμματα. Για να πραγματοποιηθεί αυτό είναι απαραίτητη η έγκαιρη ενημέρωση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σχετικά με τα προβλεπόμενα μέτρα σε όλες τις φάσεις του προγράμματος.

4.3. Η ΕΤΠ ζητεί, κατά την κατάρτιση του προγράμματος δράσης, να λάβει υπόψη η Επιτροπή τις παρατηρήσεις αυτές σχετικά με την Ανακοίνωσή της. Η Επιτροπή των Περιφερειών θα δεχόταν με ικανοποίηση περαιτέρω δυνατότητες να διατυπώσει σχόλια για το πρόγραμμα δράσης, καθώς αυτό αναπτύσσεται, και να κοινοποιήσει την εμπειρία των τοπικών αρχών στο ζωτικό αυτό τομέα.

5. Συμπέρασμα

Η Επιτροπή των Περιφερειών είναι πεπεισμένη ότι όταν αναπτυχθεί μια σφαιρική στρατηγική για την πρόληψη της τοξικομανίας θα υπάρξουν ενδείξεις ότι προστατεύεται η ποιότητα της ζωής των Ευρωπαίων, και θα βελτιωθεί η υγεία και η ευημερία ορισμένων πολιτών.

Βρυξέλλες, 16 Νοεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για τις επιπτώσεις της χρήσης της σωματοτροπίνης για την παραγωγή γάλακτος στις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(95/C 210/15)

Στις 15 Νοεμβρίου, και σύμφωνα με το άρθρο, 198 Γ της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε ομόφωνα, κατά την 5η σύνοδο ολομέλειάς της, γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για το ανωτέρω θέμα.

Σωματοτροπίνη βοοειδών που λαμβάνεται από ανασυνδυασμό (rBST)

1. Η σωματοτροπίνη βοοειδών (BST) είναι μια φυσική πεπτιδορμόνη που παράγεται στην υπόφυση και κατευθύνει την παραγωγή γάλακτος των αγελάδων. Με τη βοήθεια της γενετικής μηχανικής κατέστη δυνατή η τεχνητή παραγωγή BST (σωματοτροπίνη που λαμβάνεται από ανασυνδυασμό ή rBST). Οι διαφορές με τη φυσική σωματοτροπίνη είναι ελάχιστες. Μέχρι σήμερα, δε μπορεί να καταδειχθεί, κάτω από συνθήκες συνθήκης ανάλυσης, η ύπαρξη rBST στο γάλα. Συνεπώς, δεν είναι δυνατό να ελεγχθεί η ορθότητα της χρήσης της.

2. Η εξωτερική χορήγηση rBST με ενέσεις, μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της παραγωγής γάλακτος έως και 20 % ανά ζώο. Ταυτόχρονα, όμως, παρατηρούνται συχνά διαταραχές της υγείας των ζώων. Με τη χορήγηση rBST υποθέτουμε ότι τα ζώα διατηρούνται διαρκώς στο ανώτατο όριο φυσιολογικής αποδοτικότητας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η χορήγηση αυτού του τονωτικού υποβιβάζει τις γαλακτοπαραγωγές αγελάδες σε μηχανές και τους προξενεί οδύνες που μπορούν να αποφευχθούν. Από την άποψη της προστασίας των ζώων, το φαινόμενο αυτό είναι απαράδεκτο.

3. Οι φυσιολογικές αλληλεπιδράσεις και οι επιπτώσεις της στο πλαίσιο του μεταβολισμού των ζώων δεν έχουν ακόμη ερευνηθεί επαρκώς. Επίσης, σήμερα είναι αδύνατο να δοθεί πλήρης εικόνα των αλλαγών που μπορεί να επιφέρει η rBST στη σύνθεση του γάλακτος. Με βάση τα όσα γνωρίζουμε μέχρι σήμερα, μπορούμε ήδη να προεξοφλήσουμε τη χειροτέρευση της ποιότητας του γάλακτος.

4. Η χρήση rBST θα υπονομεύσει τη βάση της ύπαρξης των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και θα προσανατολίσει τον τομέα προς τις γεωργοβιομηχανικές μονάδες παραγωγής. Για την απορρόφηση των ποσοστώσεων 100 εκ. τόννων στην ΕΕ δεν θα απαιτούνται 1,2 εκ. γαλακτοπαραγωγοί όπως συμβαίνει σήμερα, αλλά μόνο 25 000-30 000 επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, η παραγωγή γάλακτος θα συγκεντρωθεί σε περιοχές όπου οι προϋποθέσεις παραγωγής είναι ευνοϊκές για τις επιχειρήσεις και τα περιβαλλοντικά πρότυπα χαμηλά και θα διεξάγεται σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητα από το έδαφος. Ταυτόχρονα, απομακρυσμένες περιοχές σε μειονεκτικές περιφέρειες, η οικονομία των οποίων στηριζόταν μέχρι τώρα στην παραγωγή γάλακτος, θα μείνουν ακαλλιέργητες και θα χάσουν, κατ'αυτόν τον τρόπο, τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους και την αξία τους ως καλλιεργούμενα εδάφη. Έτσι, υπονομεύονται οι κοινές προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών να προάγουν με διαρθρωτικά μέτρα την κοινωνικοοικονομική σταθερότητα της υπαίθρου.

5. Οι υψηλές εξωτερικές δαπάνες που συνοδεύουν την προσπάθεια διατήρησης των εδαφών καλλιέργειας πρέπει να καλυφθούν από το Δημόσιο, ενώ τα οφέλη από τη χρήση της rBST θα περιέρχονται σε λίγες μόνον επιχειρήσεις. Οι γεωργοί, οι οποίοι απορρίπτουν την χρήση της rBST για ηθικούς λόγους, θα επιβαρύνονται από την απώλεια ανταγωνιστικότητας.

6. Η μεγάλη πλειοψηφία των καταναλωτών απορρίπτει την κατανάλωση γάλακτος που έχει παραχθεί με χρήση rBST. Κατά της rBST τάσσονται και οι επαγγελματικές οργανώσεις των γεωργών. Με τη χρήση της θα αυξηθεί η πίεση που ασκείται στην κοινοτική αγορά γάλακτος και θα δημιουργηθεί ένα αντικίνητρο όσον αφορά τον περιορισμό της παραγωγής. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει άμεσος κίνδυνος να υπονομευθεί η υφιστάμενη οργάνωση της αγοράς.

7. Για τους ανωτέρω λόγους, η Επιτροπή των Περιφερειών:

- καλεί το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παρατείνει την απαγόρευση της έγκρισης της χρήσης rBST, έως τις 31 Μαρτίου 2000, ημερομηνία λήξης της ισχύος της ρύθμισης για τις εγγυημένες ποσότητες γάλακτος·
- καλεί την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να καταρτίσει χωρίς καθυστέρηση οδηγίες σχετικά με τα μέσα αύξησης της απόδοσης. Η rBST δεν επιτρέπεται να αξιολογηθεί στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τα κτηνιατρικά φάρμακα·
- ζητεί να καθιερωθεί μια εφαρμόσιμη διαδικασία ελέγχου και πιστοποίησης για κάθε ουσία που υπάρχει πρόθεση να διατεθεί στην αγορά·
- καλεί το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αναθέσει σε ανεξάρτητα ιδρύματα τη διεξαγωγή επιστημονικής μελέτης με θέμα τις φυσιολογικές αλληλεπιδράσεις στο πλαίσιο του μεταβολισμού των ζώων και τις επιπτώσεις αυτών. Επιπλέον, πρέπει να διερευνηθούν και να καταγραφούν πλήρως οι συνέπειες της τεχνολογίας και οι δαπάνες που συνεπάγεται σε επίπεδο μεμονωμένων επιχειρήσεων καθώς και από οικονομική, οικολογική και ηθική άποψη.

Βρυξέλλες, 15 Νοεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα υπέρ των ΜΜΕ και της Βιοτεχνίας

(95/C 210/16)

Την 26η Ιουλίου 1994, το Προεδρείο της ΕΤΠ αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ της Συνθήκης ΕΚ να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για το ανωτέρω θέμα.

Η επιτροπή «Περιφερειακής Ανάπτυξης — Οικονομική Ανάπτυξη — Τοπικά και Περιφερειακά Οικονομικά» επιφορτίστηκε με την προετοιμασία των σχετικών εργασιών. Εισηγητές ήταν οι κ. Albert Bore και Luigi Ricca.

Κατά την 6η σύνοδο ολομέλειας, της 1ης και 2ας Φεβρουαρίου (συνεδρίαση της 1ης Φεβρουαρίου 1995) η ΕΤΠ υιοθέτησε την εξής γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις**Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

1. Επικροτεί τις προσπάθειες που καταβάλλει η Επιτροπή για τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών υπέρ των ΜΜΕ και υποστηρίζει πλήρως τα ολοκληρωμένα προγράμματα υπέρ των ΜΜΕ και της βιοτεχνίας (όταν στο ακόλουθο κείμενο γίνεται αναφορά στις ΜΜΕ, με τον όρο αυτό νοούνται οι ΜΜΕ και η βιοτεχνία).

2. Εκφράζει ρητώς την ικανοποίησή της για τη μεία από την Επιτροπή της αρχής της επικουρικότητας. Πιστεύει ότι για την υλοποίηση και την αποδοχή των μέτρων αποφασιστική σημασία έχει η συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών και η συνεκτίμηση των κατά τόπους ιδιαιτεροτήτων.

3. Αναγνωρίζει τη συμβολή στην κοινοτική απασχόληση των επιχειρήσεων οι οποίες απασχολούν λιγότερα από δέκα άτομα. Η ΕΤΠ, στην περίπτωση αυτή, διαπιστώνει ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και η βιοτεχνία αποτελούν στήριγμα της οικονομίας των πόλεων και της υπαίθρου και σημαντική συμβολή για την ανάπτυξη των πόλεων και των αγροτικών οικισμών.

4. Συμφωνεί ότι ο τομέας των υπηρεσιών στον οποίο έχουν το προβάδισμα οι ΜΜΕ, αποτελεί πάντοτε έναν κλάδο με δυνατότητες απασχόλησης και ότι οι ΜΜΕ, λόγω ιδιαίτερα των περιφερειακών και τοπικών δεσμών τους, είναι λιγότερο ευαίσθητες έναντι του διεθνούς ανταγωνισμού.

5. Συμφωνεί ότι οι ΜΜΕ επιδεικνύουν μεγαλύτερη προθυμία για την απασχόληση νέων και γυναικών σε σύγκριση με τις μεγάλες επιχειρήσεις, που θέτουν φραγμούς ως προς την απασχόληση και την εκπαίδευση, και τείνουν να απασχολούν περισσότερο εργαζόμενους κατά μερική απασχόληση δημιουργώντας έτσι ευκαιρίες συναπασχόλησης. Ο στόχος, όπου είναι δυνατό, πρέπει να είναι η πλήρης απασχόληση, ενώ τόσο η πλήρης όσο και η μερική απασχόληση πρέπει να αμείβονται σύμφωνα με το κεφάλαιο περί κοινωνικής πολιτικής της Συνθήκης για την ΕΕ.

6. Συμφωνεί ότι η πρακτική των μεγάλων επιχειρήσεων να αναθέτουν μέρος της παραγωγής και των υπηρεσιών υπεργολαβικά σε ΜΜΕ βοηθάει στην τόνωση της ανάπτυξης των ΜΜΕ με αποτέλεσμα τη διατήρηση των επιπέδων απασχόλησης και

παραδέχεται ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις συνεχίζουν να αναδιαρθρώνονται, να αποκεντρώνονται και να αναθέτουν υπεργολαβικά μέρος των δραστηριοτήτων τους.

7. Δεν συμμερίζεται την άποψη ότι οι ΜΜΕ είναι κατάλληλα εξοπλισμένες για να αντιμετωπίσουν τις υφιστάμενες προκλήσεις, συμφωνεί όμως ότι υπάρχει στη διάθεσή τους μια μεγάλη αγορά. Εντούτοις, έχουν πολλά προβλήματα να επιλύσουν ακόμη προκειμένου να χαρακτηρισθούν ως «κατάλληλα εξοπλισμένες».

8. Υποστηρίζει τα όσα αναφέρονται σχετικά με τον πολύπλοκο χαρακτήρα των νομικών και διοικητικών κανόνων που επηρεάζουν αρνητικά τις ΜΜΕ και συμφωνεί ότι είναι μεγάλο το βάρος που επωμίζονται τα άτομα τα οποία απασχολούνται για ίδιο λογαριασμό. Πρέπει να επιτευχθεί μεγαλύτερη ελάφρυνση των ΜΜΕ από διοικητικές υποχρεώσεις. Για την αναπροσαρμογή στην εσωτερική αγορά, τόσο οι ΜΜΕ όσο και η Κοινότητα οφείλουν να καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες.

9. Επισημαίνει ότι η πρόσβαση των ΜΜΕ στα κοινοτικά μέσα στήριξης εξαρτάται αποφασιστικά από τη γνώση των δυνατοτήτων στήριξης που παρέχονται στις ΜΜΕ. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει το ολοκληρωμένο πρόγραμμα να λαμβάνει σε μεγάλο βαθμό υπόψη τη συνεργασία με τις επαγγελματικές οργανώσεις και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

10. Εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι προϋποθέσεις που τίθενται θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις δυνατότητες των ΜΜΕ. Για το λόγο αυτό, είναι αποφασιστικής σημασίας να πραγματοποιούνται στην γλώσσα της κάθε χώρας τόσο η ενημέρωση όσο και οι αιτήσεις.

11. Συμφωνεί ότι οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν ακόμη δυσκολίες για την εξασφάλιση κατάλληλης χρηματοδότησης που να ανταποκρίνεται στις διάφορες φάσεις ανάπτυξεως αυτών.

12. Τονίζει τις σημαντικές διαρθρωτικές ελλείψεις των ΜΜΕ ως προς τις δυνατότητες διαχείρισης και υπογραμμίζει ότι πρέπει να επιτευχθεί μεγαλύτερη προσοχή στο τομέα αυτό προκειμένου να επιτευχθεί πρόοδος και να υπάρξει ένας ανεξάρτητος και αυτοδύναμος τομέας των ΜΜΕ.

13. Υποστηρίζει πλήρως το ολοκληρωμένο πρόγραμμα, στόχοι του οποίου είναι οι εξής:

α) μείωση του βάρους που έχουν οι επιχειρήσεις και ειδι-

- κότερα οι ΜΜΕ λόγω του διοικητικού και νομικού πλαισίου·
- β) επίλυση των δυσκολιών χρηματοδότησης που συναντούν οι επιχειρήσεις·
- γ) υποστήριξη των προσπαθειών που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον πολύπλοκο χαρακτήρα των διοικητικών τους καθηκόντων και να αναπτύξουν στρατηγικές πολιτικές, δεδομένου, ειδικότερα, ότι στις ΜΜΕ τα διοικητικά καθήκοντα ως επί το πλείστον εκτελούνται από τους ίδιους τους επικεφαλής των επιχειρήσεων.
- Αναγνωρίζει ότι κατά το συνέδριο με τον τίτλο «Gateways to Growth» (οι οδοί που οδηγούν στην ανάπτυξη) που πραγματοποιήθηκε στο Birmingham, επιχειρήθηκε να συγκριθούν τα μέτρα που ισχύουν για τις ΜΜΕ, με αποτέλεσμα πολλά κράτη να υιοθετήσουν νόμους και σχέδια πράξεων απορρύθμισης σχετικά με την ανάπτυξη των ΜΜΕ.
14. Υποστηρίζει την άποψη ότι οι κυριότεροι στόχοι είναι η συμμετοχή των ΜΜΕ στην εσωτερική αγορά και η διευκόλυνση του εξευρωπαϊσμού των επιχειρήσεων.
15. Αναγνωρίζει ότι η προτεραιότητα της Επιτροπής είναι η οικονομική ανάπτυξη και ότι τα περισσότερα από τα μέτρα που επηρεάζουν τις δυνατότητες δημιουργίας θέσεων απασχόλησης των ΜΜΕ δεν είναι μόνο εθνικής προελεύσεως, αλλά σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και οι ενέργειες σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
16. Τονίζει ότι το πρόγραμμα πρέπει επίσης να ενθαρρύνει την ανάπτυξη των ΜΜΕ για να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό, την έρευνα και την ανάπτυξη και για να καλύψουν τους χώρους που έμειναν κενοί λόγω της διαρθρωτικής κρίσης της μεγάλης βιομηχανίας.
17. Συμφωνεί με την Επιτροπή ότι οι κοινοτικές πρωτοβουλίες, λόγω του γεγονότος ότι συγκεντρώνονται στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, ειδικότερα του στόχου Ι, δεν αξιοποιούν πλήρως όλες τις δυνατότητες δημιουργίας θέσεων απασχόλησης που παρέχονται από τις ΜΜΕ. Εφόσον η περιφερειακή πολιτική, για να είναι αποτελεσματική, δεν πρέπει να περιορίζεται αποκλειστικά στις ΜΜΕ, έτσι και η πολιτική υπέρ των ΜΜΕ δεν πρέπει να περιορίζεται αποκλειστικά στις μειονεκτικές περιοχές. Αν η πολιτική αυτή επεκταθεί σε όλη την επικράτεια της Κοινότητας, θα προκύψουν θετικά κίνητρα και για τις μειονεκτικές περιοχές λόγω των διασυνδέσεων που υφίστανται μεταξύ των περιφερειών. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει τη σημασία της βιωσιμότητας και της στήριξης των ΜΜΕ που βρίσκονται σε μεθοριακές και σε εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της ΕΕ και της συνακόλουθης πλεονεκτικής θέσης των ευρωπαϊκών ΜΜΕ που διενεργούν διασυνοριακό εμπόριο μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών και επιχειρήσεων της ΕΕ.
18. Τονίζει συγκεκριμένα τους ακόλουθους στόχους της πρωτοβουλίας, επειδή ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των ΜΜΕ:
- τη δυνατότητα χρησιμοποίησης των καλύτερων στοιχείων των δοκιμασμένων λύσεων στα κράτη μέλη για οργανωτικά

θέματα που αφορούν τη γραφειοκρατική και φορολογική μεταχείριση και τα συστήματα υποστήριξης των ΜΜΕ και, ως εκ τούτου, την ανάγκη διενέργειας σοβαρών και επαρκών συγκρίσεων μεταξύ των διάφορων χωρών για την ανταλλαγή συγκεκριμένων εμπειριών·

- ο προσδιορισμός των χαρακτηριστικών και των «βέλτιστων πρακτικών» που χαρακτηρίζουν τις επιχειρήσεις ταχείας ανάπτυξης σε ορισμένες περιφέρειες και η ανάπτυξη κατάλληλων μέτρων για τη συμπερίληψη αυτών στο ευρύτερο πλαίσιο των ΜΜΕ·
- η ανάγκη αύξησης της ορατότητας του περίπλοκου και διαφοροποιημένου συστήματος υποστήριξης των ΜΜΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να καταστεί πιο προσίτο και να ενοποιηθούν οι χωριστές δράσεις.

19. Αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών όσον αφορά τη δημιουργία ενός πλαισίου για την ανάπτυξη των ΜΜΕ, ιδιαίτερα με την ελάφρυνση των νομικών και διοικητικών επιβαρύνσεων και με τη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση. Ωστόσο, αυτές οι κυβερνητικές σφαίρες συχνά φαίνονται απόμακρες σε πολλές ΜΜΕ. Οι οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης έχουν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στην προώθηση της ανάπτυξης και δημιουργίας ΜΜΕ και οι στρατηγικές οικονομικής ανάπτυξης τους δίδουν έμφαση στη σημασία που έχει ο ρόλος αυτός στην τοπική οικονομία. Αυτές οι στρατηγικές οικονομικής ανάπτυξης ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιφερειακής οικονομίας και της τοπικής αγοράς εργασίας. Οι οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία των προϋποθέσεων, την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, την παροχή συμβουλών για τις εξαγωγές και την προώθηση των εξαγωγών, την εκπαίδευση, την παροχή συμβουλών για την εμπορία και τη μεταφορά τεχνολογίας, τη σύνδεση βιομηχανίας/εκπαίδευσης και τη λήψη μέτρων στον τομέα της απασχόλησης για τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

20. Φρονεί ότι το πρόγραμμα αναμένει πολλά από τις συνεννοήσεις μεταξύ των κρατών μελών για την επίτευξη ορισμένων από τους στόχους που έχουν οριστεί. Ως εκ της φύσεώς τους, οι προβλεπόμενοι μηχανισμοί υπάρχουν κίνδυνος να αποδειχθούν στην πραγματικότητα συγκεχυμένοι και αναποτελεσματικοί. Ωστόσο, η ακριβής και εν επιγνώσει αξιοποίηση των συνεννοήσεων (με την αντιμετώπιση ενός ειδικού προβλήματος με συγκεκριμένο τρόπο) και η δυνατότητα χρησιμοποίησης αποτελεσματικών και τεχνικού χαρακτήρα μέσων αντιπροσώπευσης θα πρέπει να καταστήσει δυνατή την εξάλειψη των γραφειοκρατικών κινδύνων και του αδιεξόδου στη λήψη αποφάσεων.

II. Νέα προσέγγιση του ολοκληρωμένου προγράμματος

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

21. Εγκρίνει βασικώς το πρόγραμμα το οποίο θα συγκεντρώνει τις διάφορες πρωτοβουλίες, υπάρχουσες και νέες, σε ένα σφαιρικό πλαίσιο αυξάνοντας έτσι τη συνοχή και την ορατότητα.

22. Επικροτεί τις προτάσεις για την ανάπτυξη στενότερων σχέσεων εργασίας μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών προκειμένου να αυξηθεί η σύγκλιση των μέτρων αυτών.

23. Θεωρεί ζωτικής σημασίας την καλύτερη προστασία του ρόλου των ενώσεων των βιοτεχνών και των εμπόρων από την ΕΕ.

III. Από την πρώτη στη δεύτερη γενιά πολιτικής στον τομέα των επιχειρήσεων

Το υφιστάμενο πλαίσιο

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

24. Λαμβάνει υπόψη τα διάφορα μέτρα που υπάρχουν ήδη υπέρ των ΜΜΕ στο πλαίσιο ενός προγράμματος του οποίου στόχος είναι η ενθάρρυνση του εξευρωπαϊσμού και της διεθνοποίησης των επιχειρήσεων και, συγκεκριμένα, των ΜΜΕ.

25. Παρατηρεί ότι τα μέτρα υπέρ των ΜΜΕ δεν περιλαμβάνουν πάντα τον τομέα της βιοτεχνίας, που πρέπει, αντίθετα, να συμμετέχει σε όλα τα μέτρα παρέμβασης.

26. Τονίζει την ανάγκη να λάβουν οι ΜΜΕ στον τομέα των υπηρεσιών την αυτή ενίσχυση και βοήθεια που λαμβάνουν οι ΜΜΕ στον τομέα της μεταποίησης.

27. Αναγνωρίζει ότι η κοινοτική πολιτική έχει δώσει τον τελευταίο καιρό αυξημένη προσοχή στα προβλήματα των ΜΜΕ και της βιοτεχνίας, με την ανάληψη διαφόρων πρωτοβουλιών και τη διάθεση των ενδεικνυόμενων μέσων τα οποία όμως δεν πρέπει να θεωρούνται επαρκή.

28. Σημειώνει ότι η κοινοτική πρωτοβουλία υπέρ των ΜΜΕ που αναλήφθηκε στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων, ανταποκρίνεται μόνο μερικώς στα αιτήματα του Συμβουλίου του Νοεμβρίου 1993 και στους προσανατολισμούς του Λευκού Βιβλίου.

29. Επικροτεί την αίτηση για μετάβαση, με το νέο ολοκληρωμένο πρόγραμμα, σε μια δεύτερη γενιά πολιτικής επιχειρήσεων, και υπενθυμίζει μια αρχή που πρέπει να τηρηθεί: οι πολιτικές υποστήριξης της ανάπτυξης, ιδίως εκείνες που αφορούν τις ΜΜΕ και τη βιοτεχνία, πρέπει να παύσουν να συνίστανται σε διασκορπισμένες και πολλαπλές πρωτοβουλίες και όργανα, ώστε να γίνει στροφή ολόενα και περισσότερο προς τον εξορθολογισμό και την αναδιάρθρωση της υφιστάμενης κατάστασης. Από την άποψη αυτή, είναι απαραίτητο να αυξηθεί η ορατότητα των υφιστάμενων μέσων ενίσχυσης, να συντονισθούν, και να καταστούν πιο προσιτά, καθώς επίσης και να εξαλειφθούν τα γραφειοκρατικά εμπόδια, ώστε να καταστούν πιο αποτελεσματικοί (και τελεσφόροι) οι διαθέσιμοι σπάνιοι πόροι.

30. Συνεπώς, εφιστά την προσοχή στη σκοπιμότητα του να συνοδευθούν οι συγκεκριμένες δράσεις που προτείνονται με τη διάθεση μέσων που να έχουν περισσότερες πιθανότητες να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων.

31. Επικροτεί την προτεινόμενη αξιολόγηση και έκθεση για τη λήψη μελλοντικής δράσεως που θα υποβληθεί από την Επιτροπή για τα διάφορα δίκτυα σχετικά με τα Ευρωπαϊκά Κέντρα Πληροφοριών και το Δίκτυο Ευρωπαϊκών Κέντρων Πληροφοριών.

32. Ζητεί όλα τα προγράμματα και οι πρωτοβουλίες που επηρεάζουν τις ΜΜΕ να αποτελούν αντικείμενο παρακολούθησης και έκθεσης αξιολόγησης που θα καταρτίζεται σε ετήσια βάση και ζητεί επίσης το έγγραφο αυτό να υποβάλλεται στην Επιτροπή των Περιφερειών.

33. Υποστηρίζει ότι η Κοινότητα πρέπει να εξακολουθήσει να συμμετέχει στα προγράμματα Interprise και Europartenariat, δεδομένου ότι είναι ιδιαίτερος χρήσιμα από την άποψη της ανάθεσης συμβάσεων από επιχειρήσεις σε επιχειρήσεις στα πλαίσια της εσωτερικής αγοράς.

34. Υποστηρίζει το ψήφισμα του μνημονίου με τον τίτλο «Οι ΜΜΕ ως κινητήρια δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης» σύμφωνα με το οποίο είναι ανάγκη να υπάρξει στενότερη εταιρική σχέση μεταξύ των μερών που συμμετέχουν στην ανάπτυξη των ΜΜΕ, ειδικότερα σε περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να προαχθεί η σύγκλιση μεταξύ των μέτρων αυτών⁽¹⁾.

35. Επικροτεί την απόφαση του Συμβουλίου να καθορισθούν χαμηλότερα επιτόκια της ΕΤΕ, υπό τον όρο, όμως, ότι θα ληφθούν μέτρα για να διασφαλισθεί η αποτελεσματική πρόσβαση των μικρών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων στα δάνεια της εν λόγω τράπεζας.

36. Επικροτεί την ανάληψη μιας κοινοτικής πρωτοβουλίας για την υποστήριξη των ΜΜΕ, αλλά θεωρεί ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις δυσχέρειες των περιφερειών του στόχου 1 για την αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας της διεθνοποίησης της οικονομίας.

37. Συμφωνεί με τη θέσπιση του προγράμματος Leonardo, αλλά πιστεύει ωστόσο ότι η αποτελεσματικότητα, η συνοχή και η ορατότητα θα βελτιωθεί περισσότερο με τη διατήρηση των υφισταμένων ονομασιών των προγραμμάτων παρά με την ανάπτυξη νέων ονομασιών.

38. Συνιστά όπως γίνει μια αξιολόγηση των υφιστάμενων προγραμμάτων και, εφόσον τα αποτελέσματα είναι θετικά, συνιστά την εκτέλεση προγραμμάτων που θα απορρέουν από αυτά αντί για την κατάστρωση νέων.

39. Μαζί με την εκχώρηση αρμοδιοτήτων στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, πρέπει να τους χορηγείται και η κατάλληλη χρηματοδότηση και οι κατάλληλες δυνατότητες άντλησης κεφαλαίων.

40. Συμφωνεί ότι οι διάφορες πρωτοβουλίες πρέπει να είναι και περιεκτικές και συμπληρωματικές μεταξύ τους και ότι η συνοχή και η ορατότητα θα βελτιωθούν μέσω μεγαλύτερου συντονισμού των εν λόγω μέτρων.

41. Επικροτεί την προτεινόμενη απλούστευση του νομικού και διοικητικού πλαισίου εντός του οποίου λειτουργούν οι ΜΜΕ.

⁽¹⁾ Βλ. μνημόνιο «Οι ΜΜΕ ως κινητήρια δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης» της Βελγικής Προεδρίας.

IV. Νέα μέτρα

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

42. Υποστηρίζει την άποψη ότι ο καλύτερος τρόπος για την προαγωγή της ικανότητας των επιχειρήσεων να παράγουν και να διατηρούν θέσεις απασχόλησης είναι η ανάπτυξη ενός νομικού και διοικητικού πλαισίου που να συντελεί στη δημιουργία επιχειρήσεων και στην οικονομική ανάπτυξη.

43. Προτρέπει την Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των ΜΜΕ στο νομοθετικό της έργο.

44. Συμφωνεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις ανταλλαγές πληροφοριών και εμπειριών. Οι οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, ως εξέχοντες παράγοντες οικονομικής ανάπτυξης, πρέπει να διαδραματίσουν πρωταρχικό ρόλο στις ανταλλαγές αυτές, ώστε η ορθή πρακτική να διαδοθεί σε ολόκληρη την Ένωση.

45. Επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής για τη συγκρότηση ομάδας αποτελούμενης από κράτη μέλη και οργανώσεις που είναι αρμόδιες ή διαδραματίζουν ρόλο όσον αφορά τη διοικητική απλούστευση.

46. Συμφωνεί ότι οι τοπικές αρχές, ειδικότερα, διαδραματίζουν σημαντικό ρυθμιστικό ρόλο όχι μόνο στο κανονιστικό επίπεδο, αλλά επίσης ως προς τη δυνατότητα να προσφέρουν έναν αποφασιστικό περίγυρο για την ίδια τη γέννηση των ΜΜΕ, καθώς και στις απαιτήσεις τους παραγωγής και καινοτομίας.

47. Θεωρεί επιθυμητή τη σύσταση ενός Πανευρωπαϊκού Βήματος που θα αποσκοπεί στην διασάφηση όλων των νέων πρωτοβουλιών, και το οποίο θα μπορεί να ενεργεί ως υποβοηθός προτάσεων σε θέματα ενίσχυσης στους αρμόδιους της ΕΕ.

V. Συντονισμένη δράση για την υποστήριξη πρωτοβουλιών υπέρ των επιχειρήσεων

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

48. Αναγνωρίζει ότι υπάρχει μια εντυπωσιακή δέσμη μέτρων που ισχύουν σήμερα σε όλα τα κράτη μέλη για τη στήριξη των επιχειρήσεων και ότι λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος ζωής των ΜΜΕ στα προγράμματα στήριξης.

49. Συμφωνεί ότι οι ΜΜΕ αποθαρρύνονται από τις δυσκολίες που συναντούν όσον αφορά την ενημέρωση για τα μέτρα στήριξης και τον πολύπλοκο χαρακτήρα τους και διερωτώνται, ειδικότερα, κατά πόσον οι εξωτερικές οργανώσεις έχουν τη δυνατότητα να τους παράσχουν βοήθεια.

50. Δέχεται ότι οι ΜΜΕ που αναζητούν εξωτερική υποστήριξη έχουν μεγαλύτερο ποσοστό επιβίωσης σε σχέση με τις ΜΜΕ που δεν αναζητούν εξωτερική βοήθεια. Επισημαίνει ότι,

ενώ απαιτείται μακροπρόθεσμη σχέση με τις ΜΜΕ, ταυτοχρόνως υφίσταται μία προσεκτική ισορροπία για να μη δημιουργηθεί εξάρτηση.

51. Υποστηρίζει τις προτεινόμενες μεθόδους παροχής συμβουλών στις επιχειρήσεις για ζητήματα που αφορούν την καθημερινή διαχείρισή τους.

52. Εγκρίνει την πρόταση για τη δημιουργία forum για τις υπηρεσίες για την παροχή βοήθειας προς τις επιχειρήσεις και επικροτεί κάθε είδους ερευνητική πρωτοβουλία αναφορικά με την αποτελεσματικότητα και τη συγκέντρωση πόρων για την παροχή βοήθειας προς τις ΜΜΕ και την οικονομική ανάπτυξη αυτών.

53. Καλεί να αναζητηθούν και να υποστηριχθούν οικονομικά μηχανισμοί που θα βοηθήσουν στη σύσταση, εντός της ΕΕ, συνεταιρισμών, οι οποίοι θα ανήκουν στους εργαζόμενους και την τοπική κοινότητα.

54. Προτείνει η διαθέσιμη παρακολούθηση και αξιολόγηση να διατίθεται σε τακτή βάση προς τους φορείς που συνιστώνται στο κείμενο αυτό.

55. Ενθαρρύνει τις ανταλλαγές εμπειριών προκειμένου να αυξηθούν οι γνώσεις σχετικά με τις αγορές και παραδέχεται ότι τούτο απαιτείται ολοένα και περισσότερο από τις επιχειρήσεις προκειμένου να επωφεληθούν από την εσωτερική αγορά.

56. Ζητεί από την Επιτροπή να εξασφαλίσει συγκεκριμένη υποστήριξη στις ΜΜΕ κατά την εισαγωγή των συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης και εποπτείας επιχειρήσεων και κατά την εφαρμογή του κανονισμού του 1993 για τον οικολογιστικό έλεγχο. Θα πρέπει να θεσπισθούν ειδικοί μηχανισμοί υποστήριξης για τις απόκεντρες αγροτικές περιοχές που θίγονται από πρωτοβουλίες υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος, όπως η αύξηση της τιμής των καυσίμων.

57. Συμφωνεί ότι η συντονισμένη δράση είναι απαραίτητη προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις και να χρησιμοποιούν σε ευρύτερη βάση τις υπηρεσίες σχετικά με την ενημέρωση, την κατάρτιση και την παροχή συμβουλών.

58. Συμφωνεί ότι η ελαχιστοποίηση του αριθμού των προγραμμάτων θα αποτελέσει σημαντικό βήμα προκειμένου να καταρτίζονται πιο ορατά προγράμματα και να εντοπίζονται καλύτερα οι στόχοι των υπηρεσιών αυτών. Η Επιτροπή των Περιφερειών φρονεί ότι οι οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση της ορατότητας και στον καλύτερο εντοπισμό των στόχων των προγραμμάτων αυτών, και ότι, λόγω της στενής επαφής τους με τις ΜΜΕ, οι οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης μπορούν να λειτουργήσουν ως σύνδεσμος μεταξύ των ΜΜΕ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

VI. Η βελτίωση του πλαισίου εντός του οποίου λειτουργούν οι επιχειρήσεις

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

59. Συμμερίζεται τους προσανατολισμούς του ολοκληρωμένου προγράμματος όσον αφορά την ανάγκη να ληφθούν μέτρα που να διευκολύνουν τη μεταβίβαση επιχειρήσεων και

επιτρέπουν με τον τρόπο αυτό τη διατήρηση του πλέγματος των ΜΜΕ και της βιοτεχνίας και τη διατήρηση της απασχόλησης. Πρόκειται για ένα από τα κυριότερα θέματα που αφορούν την ανάπτυξη των μικρών επιχειρήσεων, δεδομένου ότι η επίδρασή του είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη δυνατότητα απορρόφησης απασχόλησης και για την επιδίωξη μακροπρόθεσμων στόχων.

60. Υπενθυμίζει την ανάγκη ενίσχυσης των υπηρεσιών παροχής συμβουλών στις επιχειρήσεις με στόχο τη χάραξη μιας στρατηγικής μεταβίβασης των επιχειρήσεων στο πλαίσιο των συντονισμένων δράσεων των κρατών μελών για τις υπηρεσίες που παρέχονται στις επιχειρήσεις. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει την ανάγκη να υποστηριχθεί ο θεμελιώδης ρόλος που διαδραματίζουν οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης στην παροχή υπηρεσιών προσανατολισμένων όλο και περισσότερο στις ανάγκες των ΜΜΕ για παραγωγή και καινοτομία.

61. Θεωρεί απαραίτητο να εξαληφθούν τα νομικά και φορολογικά εμπόδια που δημιουργούν οι εθνικές νομοθεσίες, με τη βελτίωση του νομικού και φορολογικού πλαισίου των ΜΜΕ.

62. Τονίζει την ανάγκη διευκόλυνσης της διάδοσης των καλύτερων πρακτικών που υπάρχουν σε ορισμένα κράτη μέλη και την ανάληψη προσπάθειών για:

- α) τον περιορισμό των εμποδίων στη συνέχιση μιας ατομικής επιχείρησης ή μιας προσωπικής εταιρείας σε περίπτωση θανάτου του επικεφαλής της επιχείρησης ή ενός των εταίρων·
- β) τη διευκόλυνση της μετατροπής του είδους αυτού επιχείρησης σε μετοχικές εταιρείες με στόχο τη μεταβίβασή τους·
- γ) τη μείωση των διοικητικών διατυπώσεων και των εξόδων πρόσβασης στο καθεστώς της ανώνυμης εταιρείας για τις ΜΜΕ, σε μέτρο συμβατό με την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων·
- δ) τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης των κληρονόμων που συνεχίζουν τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

63. Θεωρεί απαραίτητο να αντιμετωπισθεί και να προοιωρισθεί, με μια κατάλληλη δράση, το πρόβλημα της διπλής φορολογίας των κληρονομιών που μπορεί να προκύψει όταν ο αποθανών, ο διάδοχος και τα στοιχεία ενεργητικού βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

64. Κρίνει ότι το μέσο που έχει επιλεγεί για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας, δηλαδή η σύσταση, είναι «αδύναμο» και διερωτάται μήπως θα ήταν δυνατό, για παράδειγμα, να εξετασθούν μέσα μεταφοράς (συνοδευόμενα, ίσως, με μορφές κινητρών ή δωρεάν βοήθειας) των πιο τέλειων προτύπων (όπως θα απορρέουν από forum συνεννοήσεων) ώστε η υλοποίηση της πρωτοβουλίας να μην εξαρτάται μόνο από τη σύσταση.

65. Επικροτεί τις προσπάθειες της Επιτροπής αναφορικά με τον αντίκτυπο των διαφόρων προγραμματίων στις επιχειρήσεις και εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι καταρτίζονται μελέτες αντίκτυπου.

66. Συμφωνεί ότι το κόστος συμμορφώσεως, καθώς και οι λοιπές διοικητικές επιβαρύνσεις είναι πολύ υψηλές για τις ΜΜΕ και ότι πρέπει να βελτιωθούν οι όροι μεταφοράς των επιχειρήσεων.

67. Επικροτεί τις συμβουλευτικές υπηρεσίες για επιχειρηματίες και συμφωνεί ότι αυτοί οι ίδιοι δεν εξασφαλίζουν τη δυνατότητα επιτυχών μεταφορών.

68. Υποστηρίζει τα σχέδια της Επιτροπής για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των καλύτερων πρακτικών που εφαρμόζονται στις διάφορες χώρες, χωρίς ωστόσο να επιβάλλονται δεσμευτικές διαδικασίες για τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή των Περιφερειών, δεδομένης της παρούσας κατάστασης της απασχόλησης στην Κοινότητα, είναι της γνώμης ότι πρέπει να ενταθούν τα εθνικά μέτρα που αποσκοπούν στη δημιουργία περισσότερων δυνατοτήτων απασχόλησης.

69. Επικροτεί τη διαδικασία διαβούλευσης της Επιτροπής με τα ενδιαφερόμενα μέρη η οποία καλύπτει πτυχές του νομικού και φορολογικού πλαισίου για τη μεταφορά των επιχειρήσεων.

70. Επικροτεί το σχέδιο της Επιτροπής για τη βελτίωση του φορολογικού πλαισίου των ΜΜΕ με σκοπό τη μείωση των εμποδίων που παρεμβάλλονται στην ανάπτυξή τους και για τη δημιουργία ενός πλαισίου που να είναι ευνοϊκό για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης σε τοπικές υπηρεσίες.

71. Επικροτεί το έργο της Επιτροπής για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης σε τομείς που έως σήμερα έχουν μείνει ανεκμετάλλευτοι όπως οι τοπικές υπηρεσίες, ή η προστασία του περιβάλλοντος.

72. Αναμένει την αντικειμενική ανάλυση αναφορικά με τους τρόπους προαγωγής της ανάπτυξης παρόμοιων υπηρεσιών και δραστηριοτήτων που δεν συγκρούονται με τα συμφέροντα των επιχειρήσεων που ήδη υπάρχουν.

VII. Η βελτίωση του φορολογικού πλαισίου των ΜΜΕ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

73. Κρίνει ότι η απαιτούμενη βελτίωση του φορολογικού πλαισίου των ΜΜΕ αποτελεί μία από τις προτεραιότητες (όπως αναφέρεται στο παρακάτω σημείο 102) των δραστηριοτήτων του ολοκληρωμένου προγράμματος. Για να αποδεσμευθεί κατά τον καλύτερο τρόπο το δυναμικό ανάπτυξης και απασχόλησης των ΜΜΕ, θεωρεί απαραίτητο να ενισχυθούν οι δυνατότητες αυτοχρηματοδότησης, πρόσβασης σε εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης και μείωσης των εξόδων διαχείρισης.

74. Για το σκοπό αυτό, συμφωνεί με τους ακόλουθους στόχους:

- α) να καταστεί ομοιόμορφο και ισόρροπο το φορολογικό βάρος των ατομικών επιχειρήσεων και των προσωπικών

εταιρειών, αφενός, και των μετοχικών εταιρειών του ιδίου μεγέθους, αφετέρου·

- β) να εξαλειφθεί η διπλή φορολογία που μπορεί να προκύψει στην αλυσίδα χρηματοδότησης των ΜΜΕ και να πλήξει τους επενδυτές, ιδίως τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου·
- γ) να εξαλειφθούν οι φορολογικές και διοικητικές επιβαρύνσεις που μπορούν να παρακωλύουν τη σταθερή επέκταση μιας δραστηριότητας σε άλλα κράτη μέλη.
- δ) να συντονισθούν και να απλοποιηθούν, οπουδήποτε είναι δυνατό, οι ρυθμίσεις για τις ΜΜΕ που σχετίζονται με την αναφορά και τις πληρωμές στον φορολογικό τομέα και στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης.

75. Τονίζει ότι η εναρμόνιση της φορολογικής μεταχείρισης των ΜΜΕ, ανταποκρίνεται επίσης στην ανάγκη να μη δημιουργηθούν αθέμιτοι όροι τοπικού ανταγωνισμού στον τομέα των επενδύσεων.

76. Θεωρεί επίσης αναγκαίο να επανεξετασθεί το σημερινό σύστημα ΦΠΑ.

77. Προτείνει να εξετάσει η Επιτροπή το ενδεχόμενο επιλεκτικής εφαρμογής μειωμένων συντελεστών φορολογίας του εισοδήματος επιχειρήσεων για τις ΜΜΕ.

78. Κρίνει ότι η πρόταση για μια ανακοίνωση σχετικά με τη βελτίωση του φορολογικού πλαισίου των ΜΜΕ, που να συνοδεύεται από μια σύσταση είναι «αδύναμη».

VIII. Η Βελτίωση των προθεσμιών πληρωμών μεταξύ επιχειρήσεων

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

79. Συμμερίζεται τις απόψεις που διατύπωσε η Επιτροπή όσον αφορά τα αποτελέσματα των καθυστερήσεων πληρωμών, που αυξάνουν τα χρηματοπιστωτικά και διοικητικά βάρη των επιχειρήσεων, καθιστώντας εύθραυστο το όλο οικονομικό πλέγμα και θέτοντας σε κίνδυνο την επιβίωση πολλών επιχειρήσεων.

80. Αναγνωρίζει ότι είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα ώστε να επιβληθεί η τήρηση των προθεσμιών πληρωμής, και να αποθαρρυνθεί η συστηματική χρησιμοποίηση των καθυστερήσεων πληρωμών ως πρακτική που επιτρέπει τη βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης της επιχείρησης.

81. Υπενθυμίζει την ανάγκη να προωθηθούν κατάλληλα χρηματοπιστωτικά μέσα υπό προσιτές προϋποθέσεις για τις ΜΜΕ και να υιοθετηθεί μια «δέσμη» μέτρων διαφορετικής φύσεως, τόσο νομικής όσο και πρακτικής, για τη βελτίωση της κατάστασης.

82. Τάσσεται υπέρ των προτάσεων της Επιτροπής, που καλείται να συνοδεύσει τις προτεινόμενες πρωτοβουλίες (σύσταση, κοινή δράση μεταξύ των κρατών μελών για τη λήψη ενός τίτλου εκτελεστού για τις μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις κ.λ.π.) με κυρώσεις για όσους δεν συμμορφώνονται σχετικά (π.χ., απώλεια άλλων ευκολιών από τις ΜΜΕ).

83. Μελετά τη δυνατότητα της υιοθέτησης «προτύπων βελτιστων πρακτικών» σε σχέση με καθυστερημένες πληρωμές, λαμβάνοντας ως σημείο αναφοράς την κατάσταση στις δύο χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις.

84. Προτείνει την άμεση ανάληψη δράσης από τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλισθεί ότι όλες οι πληρωμές των ΜΜΕ προς το δημόσιο τομέα διενεργούνται εντός της συγκεκριμένης περιόδου σύμβασης.

85. Συμφωνεί ότι η υποστήριξη για την ανάπτυξη και προσαρμογή των ΜΜΕ αποτελεί ζωτικό παράγοντα προκειμένου να εξασφαλισθεί πλήρης αποτελεσματικότητα και επαρκή επίπεδα ανταγωνιστικότητας στα πλαίσια της εσωτερικής αγοράς.

86. Επικροτεί τις πρωτοβουλίες της Κοινότητας σκοπός των οποίων είναι να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις για την επιτυχή αντιμετώπιση του νομικού και διοικητικού πλαισίου εντός του οποίου λειτουργούν και οι οποίες περιλαμβάνουν καινοτομία και εκσυγχρονισμό και παρέχουν ειδικότερα προτίμηση στις νεότερες μεθόδους διαχείρισης δεδομένου ότι συνιστούν μια στρατηγικότερη προσέγγιση για την ανάπτυξη των ΜΜΕ.

87. Επικροτεί τα μέτρα που καθιερώθηκαν, όπως το τέταρτο πρόγραμμα-πλαίσιο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, καθώς και το πρόγραμμα Leonardo, πραγματικό καταλύτη μιας κοινωνίας που βρίσκεται σε περίοδο αλλαγών, αλλά ανησυχεί για το χαμηλό ποσοστό απορρόφησης των προηγούμενων προγραμμάτων από τις ΜΜΕ και κρίνει ότι πρέπει να εξεταστεί το θέμα της μεγαλύτερης συμμετοχής των ΜΜΕ στα νέα προγράμματα. Η συμμετοχή των ΜΜΕ στα προγράμματα Ε και ΤΑ έχει ιδιαίτερη σημασία επειδή οι τεχνολογικές κατεύθυνσης ΜΜΕ έχουν σημειώσει υψηλές επιδόσεις όσον αφορά την ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης. Για την καλύτερη δυνατή επίτευξη του στόχου αυτού, είναι απαραίτητη η ύπαρξη μόνιμων και όχι περιστασιακών χρηματοδοτικών ενισχύσεων στον τομέα της κατάρτισης.

88. Υποστηρίζει τις εργασίες με τις οποίες θα μπορούσε να υλοποιηθεί η κοινωνία της πληροφορίας που θα καταστήσει δυνατό να βελτιωθεί η δυνατότητα διαχείρισης των ΜΜΕ και να υπάρξει πρόσβαση σε προηγμένες τηλεματικές υπηρεσίες, καθώς και να αυξηθεί η διάδοση των νέων τεχνολογιών στις ΜΜΕ.

89. Υποστηρίζει πλήρως τους τρεις βασικούς στόχους του Λευκού Βιβλίου που συνίσταται στη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και τη δανειοδότηση, στην υποστήριξη της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και στη βελτίωση της ποιότητας της διαχείρισης.

90. Υποστηρίζει τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και θεωρεί ότι η ενθάρρυνση των εταιρικών σχέσεων και των συμμαχιών μεταξύ ευρωπαϊκών επιχειρήσεων έχει βασική σημασία για τη μεγιστοποίηση των οφελών από την εσωτερική αγορά.

91. Πιστεύει ότι είναι αναγκαία η υποστήριξη των ΜΜΕ και της βιοτεχνίας στις δημόσιες προμήθειες και την πρόσβασή τους σε νέες αγορές.

92. Συμφωνεί ότι είναι αναγκαίο να ακολουθήσει μετά, από τις αρχικές φάσεις εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών μια ορισμένη πρακτική υποστήριξη υπό μορφήν ενθάρρυνσης σε μια περίπλοκη διαδικασία.

93. Υποστηρίζει την άποψη ότι τα δίκτυα επιχειρήσεων πρέπει να ενθαρρυνθούν μεταξύ των περισσότερων και λιγότερο προηγμένων περιφερειών.

94. Θεωρεί ότι το άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων, ενώ αποτελεί ευκαιρία για τις ΜΜΕ, εξακολουθεί να χρειάζεται σημαντική εργασία για να δημιουργηθούν διεθνικές συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων.

95. Πιστεύει ότι η υπεργολαβία αποτελεί βασικό παράγοντα για την ανάπτυξη νέων εργασιακών σχέσεων και διαδραματίζει όλο και πιο σημαντικό ρόλο για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

96. Συμφωνεί ότι απαιτείται μια συνολική δέσμη μέτρων που αφορούν την ποιότητα και τα εκσυγχρονισμένα συστήματα διαχείρισης και τις εγκαταστάσεις παραγωγής για να μπορέσουν οι ΜΜΕ να αυξήσουν και να διατηρήσουν τα μερίδιά τους σε μια παγκόσμια οικονομία.

97. Θεωρεί ότι η στενότερη συνεργασία μεταξύ εντολοδόχων και υπεργοληπτών μέσω μηχανισμών «αμοιβαίων εμπορικών επιδείξεων» και η καλύτερη συνεργασία μεταξύ υπεργοληπτών ΜΜΕ θα αυξήσει σημαντικά τις προοπτικές των τελευταίων σε τομείς που έχουν υποστεί σημαντικές μεταβολές.

98. Επιδιοικμάζει τη δυνατότητα συνεργασίας με την Επιτροπή όσον αφορά την προώθηση κέντρων υπεργολαβίας για την ανάπτυξη συμπληρωματικών τομέων δραστηριότητας μεταξύ οικονομικών περιοχών.

99. Αποδέχεται ότι είναι γεγονός πως σε πολλές περιπτώσεις οι ίδιοι οι επικεφαλής των επιχειρήσεων αναλαμβάνουν πολλαπλά καθήκοντα και σε πολλές περιπτώσεις δεν έχουν τις απαιτούμενες ικανότητες ή προσόντα για να διεκπεραιώσουν ορισμένα πιο τεχνικά καθήκοντα.

100. Υποστηρίζει την άποψη ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της διαθεσιμότητας συμβουλευτικών υπηρεσιών που αφορούν τις διάφορες πτυχές της καθημερινής διαχείρισης, καθώς και τη χρησιμότητα ενός ευρωπαϊκού προτύπου για τη θέσπιση ποιοτικών κριτηρίων όσον αφορά τους συμβούλους που προσδοκούν να συμμετάσχουν σε προγράμματα.

IX. Υποστήριξη για τη βελτίωση της ποιότητας της διαχείρισης

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

101. Υποστηρίζει τα προγράμματα που επιτρέπουν την παροχή εμπειρογνομosύνης στις ΜΜΕ κατά την είσοδο σε μια φάση ανάπτυξης.

102. Κρίνει ότι το σχέδιο της ευρω-διαχείρισης αποτελεί θετική συμβολή στην ανάπτυξη των ΜΜΕ, αλλά θα επιθυμούσε να της παρασχεθούν ορισμένα στοιχεία για το πρόγραμμα αυτό και τα σχέδια που αφορούν συγκεκριμένα θέματα ποιότητας και πιστοποίησης.

103. Ζητεί περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα Plato ώστε να εξετάσει με ποιό τρόπο τα οφέλη του προγράμματος αυτού μπορούν να χρησιμοποιηθούν επιτυχώς σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

X. Η βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και τη δανειοδότηση

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

104. Λαμβάνει υπόψη τα διάφορα χρηματοπιστωτικά μέσα από τα οποία μπορούν να επαφεληθούν οι ΜΜΕ, αλλά διαπιστώνει ότι το πρόβλημα της χρηματοδότησης είναι το κυριότερο εμπόδιο στις επενδυτικές δραστηριότητες των ΜΜΕ. Η Επιτροπή των Περιφερειών αναμένει από τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τα προγράμματα οικονομικής βοήθειας που εφαρμόζουν.

105. Υπενθυμίζει ότι στο Λευκό Βιβλίο ζητείται να ενισχυθούν και να προσαρμοσθούν τα χρηματοδοτικά μέσα που διατίθενται στις ΜΜΕ και να αναληφθούν πρωτοβουλίες με στόχο τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ΜΜΕ, ώστε να καταστεί δυνατό στις τελευταίες να εξασφαλίζουν αυξημένη ιδιωτική χρηματοδότηση και να είναι πιο διαθέσιμα τα καταλληλότερα χρηματοπιστωτικά μέσα.

106. Εκφέρει θετική γνώμη όσον αφορά τις προτεινόμενες δράσεις του ολοκληρωμένου προγράμματος, συνιστώντας:

- α) να διασφαλισθεί το σύνολο των πόρων που διατίθενται για το σύστημα των ΜΜΕ και τις βιοτεχνικές επιχειρήσεις·
- β) να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις λεπτομέρειες εφαρμογής των διαθέσιμων χρηματοπιστωτικών μέσων, με το να απλουστευθούν οι διαδικασίες, με το να μειωθούν τα σχετικά διοικητικά βάρη και με το να καταστούν οι τρόποι παρέμβασης όσο το δυνατό πιο ευέλικτοι άρα και πιο προσιτοί·
- γ) να προβληθούν περισσότερο τα διαθέσιμα χρηματοπιστωτικά μέσα και οι τρόποι πρόσβασης σε αυτά, με την όσο το δυνατό μεγαλύτερη προβολή κάθε υφιστάμενης δυνατότητας και με την αποκέντρωση των μέτρων σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο, από τη στιγμή που το σύστημα των ΜΜΕ και της βιοτεχνίας είναι εξαπλωμένο σε τοπικό ακριβώς επίπεδο·
- δ) να εξετασθεί κατά πόσο είναι σκόπιμο να συμπεριληφθεί μεταξύ των προτεραιοτήτων η ευκολότερη πρόσβαση των ΜΜΕ στις νέες τεχνολογίες, καθώς και η αύξηση του ποσοστού επενδύσεων των επιχειρήσεων, ώστε να επιταχυνθούν οι καινοτομίες που έχουν σχέση με τα προϊόντα και τις μεθόδους·
- ε) να εξετασθεί το ενδεχόμενο διάθεσης πόρων για τη διευκόλυνση της έναρξης νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ιδίως εκ μέρους των νέων και νέων, και συγκεκριμένα όσον αφορά τις εγγυήσεις που πρέπει να δοθούν·
- στ) να ληφθούν μέτρα ώστε οι δυνατότητες χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα να χρησιμοποιούνται κυρίως για να πραγ-

ματοποιήσει η επιχείρηση εκ νέου κέρδη, για επενδύσεις και για καινοτομίες, και να μην μετατρέπονται απλώς σε χρηματοοικονομικές επενδύσεις.

μεγάλη ανάγκη ανάπτυξης στενότερων εταιρικών σχέσεων μεταξύ όλων των μερών που έχουν σχέση με την ανάπτυξη του τομέα των ΜΜΕ.

XI. Συμπεράσματα

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

107. Επικροτεί τα ολοκληρωμένα προγράμματα για τις ΜΜΕ και τη βιοτεχνία που όχι μόνο εντάσσουν διάφορες πρωτοβουλίες σε ένα γενικό πλαίσιο, διασφαλίζοντας έτσι τη συνοχή και τη διαφάνειά τους, αλλά αντανακλά επίσης τη

108. Συμφωνεί ότι τα αναφερόμενα μέτρα θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του Λευκού Βιβλίου από άποψη ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας, ενώ θα βελτιώσουν ταυτόχρονα την κατάσταση της ανεργίας· ωστόσο, πιστεύει ότι απαιτούνται περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά τον έλεγχο και την αξιολόγηση των προγραμμάτων, ώστε να μπορέσει η Επιτροπή των Περιφερειών να συμμετάσχει πλήρως στον προσανατολισμό των εν λόγω υπηρεσιών και προγραμμάτων.

Βρυξέλλες, 1 Φεβρουαρίου 1995.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση με θέμα «Μία πολιτική ανάπτυξης του αγροτικού τουρισμού στις περιφέρειες της ΕΕ»

(95/C 210/17)

Στις 26 Ιουλίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 10 του εσωτερικού κανονισμού και το άρθρο 198 Γ, εδάφιο 4, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή των Περιφερειών κατάρτισε γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για το ανωτέρω θέμα.

Η υποεπιτροπή 2 «Τουρισμός — Υπαιθρος» στην οποία ανατέθηκαν οι σχετικές εργασίες της ΕΤΠ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της ομόφωνα στις 25 Νοεμβρίου, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Lafay.

Κατά την 6η σύνοδο ολομέλειας της 1ης και 2ας Φεβρουαρίου 1995 (συνεδρίαση της 2ας Φεβρουαρίου 1995), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της ομόφωνα.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: ΕΝΑΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Ο αγροτικός τουρισμός κατέχει μία εξαιρετικά ιδιαίτερη θέση στην προβληματική της χωροταξίας της υπαίθρου, δεδομένου ότι πρόκειται για έναν συμπληρωματικό παράγοντα που συμβάλλει σημαντικά στη στρατηγική για την περιφερειακή ανάπτυξη.

- Επειδή αφορά άμεσα ή έμμεσα έναν μεγάλο αριθμό δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, αποτελεί τον τομέα δραστηριότητας που κατεξοχήν επιτρέπει μία διαγώνια θέαση της ανάπτυξης του αγροτικού χώρου·
- Επειδή εξαρτάται από παράγοντες άλλης φύσεως, συμβάλλει στην αντιστάθμιση των αδυναμιών των προβληματικών ζωνών και στην διόρθωση των στρεβλώσεων και των ανισοτήτων. Για το λόγο αυτό, θα μπορούσε ενδεχομένως να υιοθετηθεί μία πραγματική πολιτική αποκατάστασης των εδαφικών ισορροπιών μέσω της αναζωογόνησης ζωνών που, εν μέρει τουλάχιστον, έχουν απωλέσει το οικονομικό τους ενδιαφέρον, εν όψει για παράδειγμα της νέας ρύθμισης για την αγροτική πολιτική. Η ολοκληρωμένη αυτή δραστηριότητα θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση μιάς αναζωογόνησης σε τοπική κλίμακα, όχι μόνον διότι θα έδινε ώθηση σε μία νέα οικονομία υπηρεσιών (δημόσιων και ιδιωτικών), αλλά και διότι θα παρείχε τη δυνατότητα να αποβεί εκ νέου χρήσιμη μιά παραδοσιακή αρχιτεκτονική κληρονομιά που είναι ιδιαίτερα πλούσια και αντικατοπτρίζει την ιστορία των πολιτισμικών παραδόσεων που απαρτίζουν την Ευρώπη·

- Επειδή αποτελεί πηγή συμπληρωματικών εσόδων και συντελεί στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης — έστω και μερικής ή εποχιακής — καθιστά δυνατή την καταπολέμηση του αποκλεισμού δεδομένου ότι παρέχει οικονομική υπόσταση και κοινωνική αναγνώριση σε πολλούς κατοίκους του αγροτικού κόσμου, κυρίως στους συζύγους των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Είναι σημαντικό να ενθαρρυνθεί στις αγροτικές περιοχές ένας τουρισμός υψηλής ποιότητας, στην ανάπτυξη του οποίου βασικό ρόλο διαδραματίζει η κατάρτιση. Η σχέση μεταξύ κατάρτισης και επένδυσης είναι μεγάλης σημασίας, η δε κατάρτιση υψηλής ποιότητας θα έχει ως αποτέλεσμα την άυξηση της κοινωνικής αναγνώρισης των τουριστικών επαγγελμάτων.

Από την ευκαιρία αυτή για ανάπτυξη, έχουν ήδη επωφεληθεί πολλές περιοχές. Έχουν όμως εκμεταλλευθεί πλήρως αυτή την ευκαιρία; Ποιές είναι οι απαιτήσεις για μία καλύτερη μορφή ανάπτυξης οι οποίες εντάσσονται σε μία πατροπαράδοτη λογική σύμφωνα με την οποία η αξιοποίηση και η προστασία των φυσικών, ανθρωπίνων και πολιτισμικών πόρων θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση μίας βιώσιμης οικονομικής στρατηγικής; Και ποιον ρόλο έχουν στην περίπτωση αυτή να διαδραματίσουν τα ευρωπαϊκά μέσα παρέμβασης και με βάση ποιές παραμέτρους;

Αυτού του είδους είναι τα ερωτήματα στα οποία είναι σκόπιμο να δοθούν απαντήσεις, έχοντας τρεις στόχους:

- Να παρασχεθεί βοήθεια στους κατόχους αιρετών αξιωμάτων στον ρόλο τους ως παρακινήτων, υποστηρικτών και αρωγών της τοπικής πρωτοβουλίας η οποία παραμένει ο κύριος άξονας μίας μακροπρόθεσμης οικονομικής δραστηριότητας. Τις περισσότερες φορές το θέμα δεν είναι τόσο να επινοηθούν νέα κανονιστικά πλαίσια, όσο να καταβληθούν προσπάθειες για να υιοθετηθούν ή να γενικευθούν εθνικές ή περιφερειακές πειραματικές εφαρμογές που είχαν επιτυχία.
- Να επινοηθούν τα απαραίτητα μέσα, ούτως ώστε οι κοινοτικές παρεμβάσεις να χαρακτηρίζονται από περισσότερη συνοχή και οι πολιτικές που ακολουθούν τα διάφορα κράτη μέλη να εναρμονισθούν.
- Να συμφιλωθεί, χάρι στην θετική επίδραση που είναι δυνατόν να έχει ένα διαρθρωμένο και παγιωμένο τουριστικό πρόγραμμα, η τοπική οικονομία με την προστασία του περιβάλλοντος κατά τρόπο βιώσιμο.

Πολλοί τομείς ενδιαφέροντος καλύπτονται πλέον από οριζόντιες ή τομεακές δυνατότητες κοινοτικής παρέμβασης (στόχοι 5α και 5β, 1, PICLEADER, χρηματοδότηση πρότυπων προγραμμάτων, κ.λ.π.). Είναι γεγονός ότι παραμένουν υπερβολικά αποσπασματικές και τα σχετικά κονδύλια είναι αναμιγνύσιμα πολύ περιορισμένα σε σύγκριση με τις δυνατότητες για σφαιρική ανάπτυξη που είναι σε θέση να προσφέρει η αξιοποίηση του τουρισμού. Παράλληλα, υπάρχουν αναμιγνύσιμα υποχρεώσεις ή ανάγκες που δεν καλύπτονται από την πληθώρα αυτή των μέσων παρέμβασης.

Ούτως ή άλλως, ο πρώτος προσανατολισμός που διαγράφεται είναι η ανάγκη να συνδυασθεί το σύνολο των υφιστάμενων μέσων παρέμβασης ούτως ώστε να καταστεί δυνατόν να καταστρωθεί το γενικό πλαίσιο ανάπτυξης ενός τουριστικού προγράμματος σε αγροτικό περιβάλλον.

Από μία άλλη οπτική γωνία, είναι σκόπιμο να εκτιμηθούν οι δυσκολίες τις οποίες θα πρέπει να αντιμετωπίσει μία νέα προσέγγιση της πολιτικής ανάπτυξης:

- η ποικιλία της προσφοράς του αγροτικού χώρου σε τουριστικά προϊόντα είναι ενδιαφέρουσα, είναι όμως ελλιπώς διαρθρωμένη και είναι συνδεδεμένη σε περιορισμένο βαθμό με τα μεγάλα δίκτυα διανομής των τουριστικών προϊόντων: πρέπει λοιπόν να καταστεί δυνατή μία κατακόρυφη, αλλά και εδαφική, δόμηση της προσφοράς·
- το πρόβλημα του μεγέθους των προς υλοποίηση προγραμμάτων, δεδομένου ότι τα προγράμματα που αφορούν τον αγροτικό τουρισμό αντιμετωπίζουν ένα δίλημμα: είτε να διατηρήσουν την μικρή τους κλίμακα, είτε να επεκταθούν και να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο να χάσουν την ιδιαιτερότητά τους και την ποιότητα των προϊόντων τους η οποία εξασφάλισε την επιτυχία τους. Και στο σημείο αυτό τίθεται το πρόβλημα της οργάνωσης στην κατάλληλη κλίμακα·
- οι αρνητικές συνέπειες που θα μπορούσαν να προκύψουν από την φορολόγηση της τουριστικής δραστηριότητας στο αγροτικό περιβάλλον και από την αναγκαιότητα να εναρμονισθούν οι διάφοροι τρόποι αντιμετώπισης των διαφόρων παραγόντων του αγροτικού τουρισμού.

Τέλος, είναι σκόπιμο να γίνει ένας πρώτος απολογισμός των δράσεων που υποστηρίχθηκαν με επιτυχία κατά την περίοδο 1989-1993 ούτως ώστε να καθορισθούν τα χαρακτηριστικά των δραστηριοτήτων ή των μεθοδολογιών που πρέπει να ενθαρρυνθούν.

Τα προγράμματα πρέπει:

- να στηρίζονται σε μία ολοκληρωμένη προσέγγιση·

- να κάνουν χρήση των κύριων φυσικών πόρων της περιφέρειας·
- να έχουν θετική επίδραση στον τοπικό πληθυσμό και να βασίζονται στην συμμετοχή του. Για το λόγο αυτό είναι σκόπιμο να ληφθεί υπόψη η αύξηση του βαθμού θελκτικότητας όσο πολλαπλασιάζονται οι δραστηριότητες που παρέχονται στον τουρίστα (αθλητικές, πολιτιστικές, κλπ): το εκάστοτε πρόγραμμα πρέπει λοιπόν να καταρτίζεται με βάση ένα γενικό πλαίσιο εταιρικών σχέσεων.

Τα χαρακτηριστικά αυτά προϋποθέτουν ότι θα υποστηριχθεί μία νέα συνολική προσέγγιση. Οι προσανατολισμοί αυτής της πραγματικής στρατηγικής για την εκμετάλλευση του αγροτικού τουρισμού ως φορέα ανάπτυξης και διευθέτησης της υπαίθρου, μπορούν να στηρίζονται σε δώδεκα θέματα-κλειδιά τα οποία συνοψίζονται σε πέντε κατευθυντήριες αρχές.

1. Ενημέρωση

Η καλύτερη ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού εξαρτάται από την ύπαρξη μέσων για την χάραξη στρατηγικών προσφορών τόσο σφαιρικών, όσο και μεμονωμένων.

1.1. *Να υποστηριχθεί η δημιουργία και ανάπτυξη οικονομικών παρατηρητηρίων του τουρισμού*

Η καλύτερη ενημέρωση ως προς τις προσδοκίες και τις συμπεριφορές της ζήτησης αποτελεί κύριο στοιχείο ενόψει της χάραξης στρατηγικών προσφορών. Το γεγονός ωστόσο ότι δεν υφίστανται δεδομένα ή σφαιρικές μελέτες είναι ιδιαίτερα επίσημο εάν ληφθεί υπόψη η φύση της ροής των «μετακινήσεων» του αγροτικού τουρισμού, όπου οι Ευρωπαίοι αποτελούν την πλειοψηφία των πελατών.

Κάθε κράτος μέλος διαθέτει δικούς του τρόπους παρατήρησης και δικούς του δείκτες όσον αφορά την τουριστική ροή. Μολονότι τα συστήματα αυτά αποτελούν πηγή πλούτου, γίνεται αισθητή η ανάγκη εναρμόνισης: επείγει να καθιερωθεί ένας κοινός κώδικας, μία κοινή μέθοδος και μία κοινή τεχνογνωσία. Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας θα πρέπει να αντληθούν οφέλη από την εμπειρία που αποκτήθηκε στο πλαίσιο του Παρατηρητηρίου για τον Αγροτικό Κόσμο που πρέπει να συστήσει η Επιτροπή.

1.2. *Να υποστηριχθεί η δημιουργία και η ανάπτυξη κέντρων πόρων:*

Είναι σκόπιμο, αφενός, να συγκεντρωθούν οι τεχνικές πληροφορίες που είναι απαραίτητες σε όσους λαμβάνουν αποφάσεις, στους τεχνικούς και στους προϊστάμενους επιχειρήσεων και, αφετέρου, να διευκολυνθεί η διασύνδεση των περιφερειακών αυτών κέντρων ούτως ώστε να καταστεί δυνατή μία καλύτερη εναρμόνιση των δράσεων και η συγκέντρωση της τεχνογνωσίας. Η ενέργεια αυτή αποβλέπει στη διευκόλυνση της χάραξης και την αύξηση της αποτελεσματικότητας μεμονωμένων στρατηγικών των τοπικών δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων. Η επιτυχής εμπειρία των CARRURE (Cartefour rural eurorép — Ευρωπαϊκό Αγροτικό Σταυροδρόμι) θα μπορούσε να δώσει ένα θετικό ερέθισμα για μια πιο εκτεταμένη πρωτοβουλία στην οποία ο αγροτικός τουρισμός θα είχε να διαδραματίσει σαφή ρόλο.

Εξάλλου, θα ήταν σκόπιμο να αναληφθούν δράσεις γενικότερου χαρακτήρα σε ευρωπαϊκή κλίμακα, οι οποίες να αποσκοπούν στον προσδιορισμό των αντιπροσωπευτικών

οργανισμών σε κάθε κράτος μέλος, καθώς και των κύριων προγραμμάτων δράσεών τους. Οι δράσεις αυτές θα διευκολύνουν ενδεχομένως την σύσταση δικτύων, τα οποία θα οδηγήσουν στη βελτίωση της ποιότητας της προσφοράς, καθώς και της οικονομικής απόδοσής της (όπως απέδειξε η εμπειρία του προγράμματος Leader I). Για το λόγο αυτό δεν μπορεί κανείς παρά να συνηγορήσει υπέρ του να δοθεί ώθηση σε μια δυναμική ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών μέσω της σύστασης μίας Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας η οποία να απαρτίζεται από το σύνολο των οργανισμών που η δραστηριότητά τους σχετίζεται με τον τομέα του Αγροτικού Τουρισμού.

2. Διευθέτηση με στόχο μια νέα ισορροπία

Ο Αγροτικός Τουρισμός αποτελεί ένα άθροισμα δραστηριοτήτων και υπηρεσιών σε μία συγκεκριμένη περιοχή: η ιδέα αυτή της αλυσίδας κοινών συμφερόντων ολοκλήρωσης πρέπει να αποτελέσει την κατευθυντήρια γραμμή που συνδέει τις τομεακές και οριζόντιες χωροταξικές πολιτικές.

2.1. Να προστατευθεί η πολιτιστική και φυσική κληρονομιά και η παράδοση δίνοντας έμφαση στην αποκατάσταση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς που έχει εγκαταλειφθεί, καθώς και στην ενίσχυση της πνευματικής καλλιέργειας και των τοπικών παραδόσεων στο πλαίσιο σφαιρικού περιφερειακού προγράμματος το οποίο να αντλεί οφέλη από το σύνολο των πόρων της εν λόγω περιοχής.

- Το ερέθισμα θα μπορούσαν ενδεχομένως να δώσουν πρωτότυπες πρωτοβουλίες όπως η πρωτοβουλία «Συνάντηση στην Γαλλία»: ήτοι, με αφετηρία την αποκατάσταση μιάς «κοινής» αρχιτεκτονικής κληρονομιάς σύμφωνα με σύγχρονα πρότυπα άνεσης, να προταθεί ένα γενικό οικονομικό σχέδιο το οποίο να περιλαμβάνει υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες της κοινωνίας και διάφορες δραστηριότητες οι οποίες είναι σύμφωνες με τον αυθεντικό χαρακτήρα των αγροτικών περιοχών. Η πολιτική αυτή αναζωογόνησης γεωγραφικών ζωνών (σε διακοινοτική κλίμακα) στηρίζεται στην χρήση συμβόλων, στην ιδέα του «τουριστικού προϊό-ντος» η οποία μπορεί να συμβάλει στην δραστηριοποίηση των αγροτικών περιοχών.

Η εν λόγω πολιτική θα μπορούσε ενδεχομένως να συμπληρωθεί από μία πολιτική αναβάθμισης των τοπικών προϊόντων καθώς και αναβίωσης των παλαιών γεωργικών πρακτικών — κυρίως της κτηνοτροφίας — και των παλαιών βιοτεχνικών πρακτικών (επαγγελμάτων) οι οποίες αποτελούν επείγουσες προτεραιότη-

τες της «διαφοροποίησης» που επιζητούν οι τοπικοί αρμόδιοι, όπως και οι τουρίστες που αναζητούν το αυθεντικό στοιχείο.

Τέλος, είναι γενικότερα σκόπιμο να ενθαρρυνθεί η προώθηση και η προστασία των τοπικών παραδόσεων οι οποίες είναι από μόνες τους σε θέση να αποβούν κίνητρο για τουριστική διαμονή, είτε πρόκειται για κλάδους όπως η μουσική και ο χορός, είτε όπως η τέχνη ή η λογοτεχνία. Τα θετικά αυτά στοιχεία κατέστη δυνατό να αξιοποιηθούν σε πολλές περιφέρειες της Ένωσης, μέσα από δράσεις που στηρίζονται σε προγράμματα εκδηλώσεων (παραδοσιακές πανηγύρεις, διεθνείς εορτές, κ.λ.π.). Θα ήταν αναμφισβήτητο σκόπιμο οι δράσεις αυτές να επεκταθούν ούτως ώστε να καλύπτουν και τις τουριστικές διαμονές με παραδοσιακότερο χαρακτήρα, δεδομένου ότι ο τύπος αυτός τουρισμού δεν έχει ενδιαφέρον μόνον για τους παραθεριστές, αλλά είναι ωφέλιμος και για τον εγχώριο πληθυσμό. Έχει επανειλημμένως επιχειρηθεί να στηριχθούν τα προγράμματα σε μία καλύτερη ένταξη του συνόλου των πολιτισμικών αυτών εκφάνσεων στις δραστηριότητες αναψυχής, ορισμένες από τις οποίες έχουν ήδη υποστηριχθεί σε κοινοτικό επίπεδο (βλ. την περίπτωση της περιοχής της Ν. Γαλλίας «Pays Cathare» που υποστηρίχθηκε από το πρόγραμμα Leader 1, την Ομάδα «Wallonie Belge», κ.ά.).

Αυτός ο τύπος αναπτυξιακής στρατηγικής πρέπει να υποστηριχθεί διότι παρέχει τη δυνατότητα να αποβούν εκ νέου χρήσιμοι και οικονομικά ενδιαφέροντες οι μάρτυρες αυτοί της ιστορίας που απειλούνται από την εξέλιξη της αγροτικής οικονομίας, και να συνεισφέρουν, εξάλλου, στη διατήρηση μιάς ζωντανής κληρονομιάς χάρη στην ευρεία αποδοχή και τη συμμετοχή του εγχώριου πληθυσμού.

Όσον αφορά μία πραγματική πατροπαράδοτη πολιτική διαχείρισης των φυσικών χώρων η οποία εκτείνεται από την υποστήριξη της συντήρησης χώρων που είναι ευχάριστοι και ανοικτοί έως μία πραγματική πολιτική του τοπίου χάρη σε μία γεωργική δραστηριότητα που υποστηρίζεται στο σύνολο της περιοχής έχουν ήδη αναληφθεί διάφορες πρωτοβουλίες από τα κράτη μέλη. Ορισμένες ευρωπαϊκές οδηγίες για την προστασία της πανίδας και της χλωρίδας, όπως οι οδηγίες που σχετίζονται με τον έλεγχο της γεωργικής παραγωγής, έχουν και αυτές αρχίσει να προτείνουν μερικές απαντήσεις στην επιταγή της διαχείρισης των φυσικών πόρων. Τούτο θα πραγματοποιηθεί με τη διάθεση ειδικών πόρων για μια βιώσιμη πολιτική γεωργικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης. Πράγματι, ο αγροτικός τουρισμός δεν στηρίζεται μόνο στον πλούτο του ανθρωπίνου δυναμικού του αλλά κυρίως στα φυσικά προσόντα του:

Η τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει λοιπόν να υποστηριχθεί, μεταξύ άλλων σε διεθνική ή διαπεριφερειακή κλίμακα, ούτως ώστε τα στοιχεία αυτά να αξιοποιηθούν υπέρ του τουρισμού μέσω της οργάνωσης πραγματικών φορέων τουριστικών προϊόντων.

Για το λόγο αυτό, η οικονομική ενίσχυση και αρωγή πρέπει να ευνοήσει τις «ήπιες, εναλλακτικές, βιώσιμες» μορφές τουρισμού οι οποίες στηρίζονται στο φυσικό περιβάλλον διαφυλάσσοντας ταυτόχρονα την ισορροπία του και οι οποίες επιτρέπουν την συμφιλίωση των βιώσιμων συμφερόντων όλων των παραγόντων μιας ζώνης.

Η πολιτική ανάπτυξης που έχει υιοθετηθεί στο πλαίσιο των Φυσικών Πάρκων των Περιφερειών αποτελεί το υπόδειγμα των μεθόδων που πρέπει να χρησιμοποιηθούν υπέρ μιάς επαγγελματικής και πατροπαράδοτης διαχείρισης των χώρων.

Είναι αναγκαίο να προωθηθεί και να προστατευθεί η τοπική πολιτιστική παράδοση, ιδίως στις απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές. Η τοπική πολιτιστική δημιουργία θα πρέπει να προωθηθεί και να αναπτυχθεί ως θεμέλιο για την ανάπτυξη τουρισμού ενδιαφέροντος (γλωσσολογικού ή πολιτιστικού, για παράδειγμα). Αυτό θα συμβάλει στην τόνωση του τουρισμού με την ευρύτατη έννοια, η οποία περιλαμβάνει τη γλώσσα, τη μουσική, το χορό, την τέχνη και τη λογοτεχνία. Με την ενδυνάμωση της τοπικής πολιτιστικής δημιουργίας δεν θα τονωθεί μόνο ο τουρισμός, αλλά και θα μειωθούν οι απειλές κατά της τοπικής πολιτιστικής παράδοσης και θα δημιουργηθεί μεγαλύτερος ενθουσιασμός για τον τουρισμό.

2.2. Να ληφθεί υπόψη η προβληματική της διατήρησης των δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες της κοινωνίας, οι οποίες αποτελούν απαραίτητα στηρίγματα των τουριστικών διαμονών, μία πολιτική που κατά τα άλλα θα συνέβαλε στην αποκατάσταση των εδαφικών ισορροπιών — τόσο από φυσικής πλευράς, όσο και από πλευράς αναζωογόνησης της υπαίθρου. Το σημαντικό αυτό θέμα εξακολουθεί να μην λαμβάνεται επαρκώς υπόψη, ακόμη και στο πλαίσιο μιάς πρωτοβουλίας όπως το Leader.

2.3. Να βελτιωθεί η πρόσβαση στους πολιτιστικούς και φυσικούς χώρους και στους χώρους αναψυχής ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη αξιοποίηση αυτής της κληρονομιάς μέσω της ενίσχυσης των υποδομών του τομέα των επικοινωνιών οι οποίες εκτείνονται πέρα από τα εθνικά, ήτοι τα περιφερειακά σύνορα. Επίσης, θα πρέπει να εξετασθεί και η αξιοποίηση των συγκοινωνιών περιορισμένης κλίμακας και της συντήρησής τους, ούτως ώστε να διασφαλισθεί η αδιάλειπτη όδευση στην Ευρώπη, στα πλαίσια των σταθερών προσπαθειών που καταβάλλονται για την προστασία και την αναδιευθέτηση του βιωτικού πλαισίου του εγχώριου πληθυσμού. Στην προκειμένη περίπτωση είναι σκόπιμο να εξακολουθήσουν να καταβάλλονται οι προσπάθειες που αποβλέπουν στην αποκατάσταση των μονοπατιών για πεζοπόρους ή τη δημιουργία οδών πρόσβασης (Στόχος 5B, Leader, κ.λ.π.) — χωρίς τις οποίες δεν είναι δυνατόν να υπάρξει κανένα είδος τουρισμού — όπως προσπάθειες με στόχο την βελτίωση της οδικής σήμανσης.

2.4. Να καθορισθεί κοινό σύστημα συμβόλων: ο αγροτικός χώρος της Ένωσης πρέπει να είναι δυνατόν να αναγνωρισθεί και να είναι προσβάσιμος σε όλους χάρη στον καθορισμό κοινών λογοτύπων τα οποία δεν θα αποσκοπούν στο να υποκαταστήσουν τα εμπορικά σήματα, αλλά στο να διευκολύνουν την αναγνώριση των συμβόλων του ευρωπαϊκού αγροτικού τουρισμού. Τα λογότυπα αυτά θα πρέπει να αντιστοιχούν σε εναρμονισμένες συγγραφές υποχρεώσεων για τα περιγραφόμενα είδη (καταλύματα, εξοπλισμός, κ.λ.π.) και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, δίνοντας έμφαση στα κριτήρια ποιότητας και διασφαλίζοντας ότι οι πελάτες θα έχουν στη διάθεσή τους κατάλληλα καταρτισμένους τοπικούς πράκτορες.

Η υποδοχή πρέπει να είναι οργανωμένη σύμφωνα με τα απαραίτητα γραφεία πληροφοριών στη σχετική γεωγραφική κλίμακα (χωμόπολη, περιοχή), γραφεία τα οποία θα υπάγονται στην κρίση των τοπικών και περιφερειακών αρχών και θα ιδρυθούν με την στενή συνεργασία των αρχών αυτών, και σε συνδυασμό με συντονισμένες υπηρεσίες ούτως ώστε να διευκολύνεται η επιλογή κάθε τουρίστα.

Ούτως ή άλλως, σε μία πρώτη φάση κύριος στόχος είναι η επίτευξη εναρμόνισης των συστημάτων συμβόλων και η απλοποίησή τους στην επικράτεια της Ένωσης. Είναι ωστόσο,

σημαντικό να προβλεφθεί χώρος σ' αυτό το κοινό σύστημα συμβόλων για τις γλώσσες των μειονοτήτων.

3. Οργάνωση

Μία από τις μεγαλύτερες δυσκολίες των ποικίλων συνιστώσων του αγροτικού τουρισμού είναι ο ορισμός της επαρκούς «κρίσιμης μάζας» (από άποψη δυνατοτήτων υποδοχής και ποικιλίας των παροχών) για την παρουσίαση μιας προσφοράς ελκυστικής, που ταυτόχρονα θα διατηρεί τα χαρακτηριστικά της αυθεντικότητας και της προνομιακής υποδοχής, τα οποία και συνιστούν την επιτυχία της.

3.1. Η σύλληψη και η εκτέλεση τοπικών τουριστικών σχεδίων

Η ελκυστικότητα των αγροτικών τουριστικών προϊόντων στηρίζεται στα φυσικά και πολιτιστικά πλεονεκτήματα του μωσαϊκού των περιφερειών της Ευρώπης. Η καλύτερη και πιο μακρόπνοη αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων κάθε τόπου θα συντελεσθεί ακριβώς με τη στήριξη των σχεδίων στους κατοίκους και τον πολιτισμό του κάθε τόπου. Γι' αυτό και είναι απαραίτητο να υποστηριχθεί η φάση της σύλληψης των σχεδίων, η φάση του κοινού προβληματισμού όλων των πιθανών φορέων σε μια γεωγραφική ζώνη (η οποία μπορεί να υπερβαίνει τις διοικητικές κατατιμήσεις, για να αποκτήσει γεωγραφική, οικονομική και ανθρωπινή συνοχή).

Αυτές οι δραστηριότητες της προετοιμασίας και του προβληματισμού, στις οποίες θα συμμετέχουν όλοι οι φορείς της εκάστοτε περιοχής, πρέπει να υποστηριχθούν διότι συχνότατα είναι απαραίτητες για τη σύλληψη ατομικών ή συλλογικών σχεδίων, που θα καταλήξουν στη διαμόρφωση συντονισμένων αναπτυξιακών προγραμμάτων, απαραίτητων για τη δημιουργία μιας συγκροτημένης τουριστικής προσφοράς από άποψη συμπληρωματικών παροχών υποδοχής, στέγασης, διατροφής, υπηρεσιών, αναψυχής και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.

Η διαχείριση του τουρισμού θα διαφέρει στις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάλογα με τις κλιματολογικές συνθήκες, πράγμα που θα μπορούσε να σημαίνει να προβλέπονται εγκαταστάσεις, οι οποίες ενδέχεται να μην μπορούν να υποστηριχθούν μόνο από τον τοπικό πληθυσμό.

3.2. Προώθηση του πλαισίου διαχείρισης των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγιών

Πρόκειται για τον καθορισμό και την εφαρμογή μεθοδολογιών που θα επιτρέψουν τη διευκόλυνση της συνεννόησης, της εταιρικής σχέσης και των συνεργιών μεταξύ των επιχειρήσεων, των ενώσεων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Για να καθορίσουμε τις ανάγκες και τη μεθοδολογία αυτής της σφαιρικής προσέγγισης της επεξεργασίας και της πώλησης ενός ομοιογενούς και ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος

σε μία περιοχή, θα μπορούσαμε να εμπνευσθούμε ιδίως από το ιρλανδικό εγχείρημα Irish Country Holidays (που σήμερα περιλαμβάνει 9 διοικητικά διαμερίσματα).

4. Κατάρτιση

Ο κυριότερος στόχος που πρέπει να επιτευχθεί είναι η θέσπιση μιας μεθόδου για τη στήριξη των σχεδίων, από το ξεκίνημά τους (τη φάση της ευαισθητοποίησης) και σε όλη τη μετέπειτα πορεία τους και στη δημιουργία ενός δικτύου μέσω ενός κεντρικού χειριστή, ο οποίος, σε κάθε στάδιο της ζωής του σχεδίου, θα συνενώνει τους απαραίτητους εξωτερικούς παράγοντες. Η νέα αυτή έννοια της σφαιρικής και διαρκούς στήριξης αποτελεί χωρίς αμφιβολία μία συμπληρωματική διαβεβαίωση για την επίτευξη φιλόδοξων και ανθεκτικών ατομικών σχεδίων.

Με την προοπτική αυτή και εν αναμονή της θέσπισης ενός ενιαίου χρηματοδοτικού πλαισίου, το οποίο θα επιτρέψει την εφαρμογή αυτής της νέας πολιτικής, δύο στόχοι πρέπει να επιτευχθούν: αφενός, να βελτιωθεί η ποιότητα των συμβουλών που παρέχονται στις επιχειρήσεις και, αφετέρου, να εφαρμοσθούν καινοτόμοι και ποιοτικές μέθοδοι κατάρτισης.

4.1. Υποστήριξη της απασχόλησης χάρη στη στήριξη των επιχειρήσεων με τη δημιουργία και την ανάπτυξη κέντρων παροχής συμβουλών στις επιχειρήσεις και τους φορείς των σχεδίων. Τα κέντρα αυτά θα μπορούσαν να συγκεντρώνουν στοιχεία σχετικά με όλες τις δραστηριότητες που συμβάλουν στην αγροτική ανάπτυξη και να προωθήσουν έτσι την ανάδυση φυτωρίων επιχειρηματιών. Στοιχεία προβληματισμού, π.χ. σχετικά με τα χρηματοδοτικά μέσα, θα μπορούσαν να αντληθούν από τη βρετανική πείρα στην πολιτική επιδότησης της παροχής συμβουλών στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

4.2. Στήριξη της κατάρτισης των ανθρώπινου δυναμικού, είτε πρόκειται για εκλεγμένους αξιωματούχους είτε για τεχνικούς, στο πλαίσιο των επαγγελματικών οργανώσεων, αλλά και της εκάστοτε περιοχής, σχετικά με συγκεκριμένα σχέδια, τα οποία θα συγκεντρώνουν ποικίλους εταίρους: εκλεγμένους τοπικούς αξιωματούχους, οικονομικούς φορείς (επιχειρήσεις κ.λ.π.) και εκπροσώπους οργανώσεων (κοινωνικο-επαγγελματικών, πολιτιστικών κ.λ.π.). Είναι σημαντικό οι ενέργειες των τοπικών φορέων να προσαρμόζονται σε κάθε περίπτωση στις ανάγκες μιας διατομεακής και πολύπλευρης εταιρικής σχέσης.

Όσον αφορά τη διαμόρφωση ενός προγράμματος κατάρτισης-στήριξης αγροτουριστικών σχεδίων, πολλά διδάγματα μπορούν να αντληθούν από τη διεθνή πείρα που έχει αποκτηθεί στο πλαίσιο του EUROFORM (Ευρωπαϊκού Κέντρου Εκπαίδευσης στον τομέα της μικροηλεκτρονικής και των συναφών τεχνολογιών).

Επίσης χρήσιμη θα ήταν η διάδοση πρωτοβουλιών όπως η θέσπιση Περιφερειακών Ταμείων για την ενίσχυση της παροχής συμβουλών και της καινοτομίας στον τουριστικό τομέα.

5. Διαχείριση

5.1. Υποστήριξη προγραμμάτων με στόχο την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών (ιδίως στον τομέα της οργάνωσης της διανομής), αποφεύγοντας τους κινδύνους μηχανογραφικών συγκεντρώσεων στοιχείων που είναι δύσκολες στο χειρισμό ή όχι επαρκώς καταξιωμένες όσον αφορά τον τρόπο εκμετάλλευσής τους.

5.2. Εναρμόνιση των πλαισίων διαχείρισης του αγροτικού τουρισμού

Προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των τοπικών πρωτοβουλιών και να ενωθούν οι τομεακές οπτικές γωνίες σε μία ολοκληρωμένη περιφερειακή προσέγγιση, ώστε να οικοδομηθεί μια ουσιαστική αγροτική πολιτική.

Πολλοί τύποι παρέμβασης θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν σχετικά:

- να ενθαρρυνθούν οι ανταλλαγές μεταξύ των διάφορων φορέων του αγροτικού τουρισμού, ούτως ώστε, αφενός, να εξομαλυνθούν οι δυσκολίες που σχετίζονται με την άγνοια των αμοιβαίων σχέσεων τους και, αφετέρου, να δοθεί δυνατότητα για προβληματισμό σχετικά με τις κοινές τους ανάγκες (ιδίως τις νομικές δυσχέρειες και τις ανάγκες για υποδομές ή για προώθηση των προϊόντων)
- να βελτιωθεί η οικονομική απόδοση των σχεδίων, αφενός με μεγαλύτερη ενημέρωση σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησής τους (από την Ευρώπη, από τα κράτη μέλη, από τις περιφέρειες κοκ.) και αφετέρου με μία αναπτυξιακή δυναμική (ελάφρυνση των φορολογικών επιβαρύνσεων, μείωση των φόρων). Κατά την κατάσχεση των αναπτυξιακών προγραμμάτων, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των περιφερειών που τυγχάνουν ενίσχυσης από τα περιφερειακά ταμεία (περιφέρειες που εμπίπτουν στους στόχους 1, 2 και 5β) και των περιφερειών που δεν τυγχάνουν μεν τέτοιας ενίσχυσης, αλλά στις οποίες χρειάζεται ενδεχόμενος να υποστηριχθούν συγκεκριμένα σχέδια. Ειδική στήριξη μπορεί βεβαίως να εξασφαλισθεί μέσω των τεχνικών και επαγγελματικών δικτύων· εντούτοις, είναι απαραίτητο να μπορούν να εφαρμόζονται οι κατάλληλες μορφές στήριξης για κάθε περίπτωση, είτε πρόκειται για τεχνική στήριξη (διαχείριση έργου) είτε για οικονομική (μείωση των φόρων κατά τη φάση της δημιουργίας και της εκκίνησης)
- τέλος, να γίνει απογραφή των μέσων που θα επιτρέψουν στις οικονομικές πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται σε αγροτικό περιβάλλον να επωφεληθούν από την τοπική αποταμίευση. Η προβληματική της κινητοποίησης των τοπικών πόρων πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ειδικής έρευνας, στην οποία θα ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες που προσφέρει αυτή η κινητοποίηση, τόσο από άποψη στήριξης για τη σύλληψη νέων σχεδίων ή τη σταθεροποίηση των παλιών, όσο και από άποψη συνδυαστικού παράγοντα όλων των κατοίκων της ζώνης ενός σχεδίου.

6. Τρόπος εφαρμογής

Ένα σφαιρικό πρόγραμμα για την ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού θα πρέπει να διαμορφωθεί σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ώστε να υπάρξει συντονισμένη εφαρμογή των δώδεκα κατωτέρω προτάσεων.

Όλο αυτό το νέο εγχείρημα για τη σφαιρική και ποιοτική στήριξη των σχεδίων, το οποίο αποτελεί μια νέα οικονομική στρατηγική για την αξιοποίηση του χώρου, χρειάζεται να επικυρωθεί με πειραματισμό πραγματικών διαστάσεων και διάρκειας αρκετής για να μπορέσουν να αντληθούν πραγματικά διδάγματα, ιδίως με την ανάλυση των δυσκολιών και των εμποδίων που αντιμετωπίζονται σε όλον τον ευρωπαϊκό αγροτικό χώρο.

Κατά τη χάραξη και την εφαρμογή αυτού του προγράμματος, πρέπει να ληφθούν υπόψη δύο παράγοντες:

- ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός, ιδίως για τουριστικούς σκοπούς, μπορεί να νοηθεί μόνο ως σύνθεση όλων των βασικών λειτουργιών που συναποτελούν τον τουρισμό: υποδοχή, στέγαση-διατροφή, υπηρεσίες, αναψυχή και ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Η επιτυχία του αγροτικού τουρισμού, δηλαδή, συνίσταται στην επιτυχή αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού στο πλαίσιο της βέλτιστης χωροταξικής οργάνωσης κάθε περιοχής,
- ότι η έννοια της φυσικής ισορροπίας πρέπει να αντιμετωπίζεται με την προοπτική της διαρκούς ανάπτυξης σε ευρωπαϊκή κλίμακα: το περιβάλλον — τόσο ως χώρος όσο και ως παρονομαστική αρχιτεκτονική κληρονομιά — είναι πλούτος για τον τόπο, αρκεί να μην αντιμετωπίζεται μόνο με τη δυναμική της προστασίας, αλλά και της σωστής αξιοποίησής.

Για να αποφέρουν απτά αποτελέσματα οι δύο ανωτέρω προσεγγίσεις, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διέλευση από τη φάση της προετοιμασίας στη φάση της υλοποίησης, μέσω της κατάλληλης «διαχείρισης σχεδίου» για κάθε περίπτωση.

Κατά την προετοιμασία του σχεδίου πρέπει να επιδιωχθεί:

- η δημιουργία του κατάλληλου περιβάλλοντος,
- η συγκέντρωση των βουλήσεων και των μέσων,
- ο καθορισμός των κατευθυντήριων γραμμών και των στόχων.

Η διαχείριση του σχεδίου φροντίζει για:

- τον προγραμματισμό των εργασιών, από την άποψη του συγκεκριμένου ατομικού και συλλογικού τρόπου εφαρμογής τους,
- την κατάρτιση χρονοδιαγράμματος εφαρμογής,
- την εξασφάλιση της εδαφικής συνοχής,
- την αξιοποίηση κάθε επιτεύγματος με την εξακρίβωση της λειτουργικότητάς του σε σχέση με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τόπου,
- τον προσδιορισμό των συμπληρωματικών στοιχείων που είναι απαραίτητα για την οργάνωση της υποδοχής και των υπηρεσιών.

Ο απαραίτητος αυτός πειραματισμός πρέπει, συνεπώς, να διεξαχθεί σε αναγνωρισμένες τοποθεσίες και σε εγχειρήματα που προσδιορίζονται τοπικώς στο επίπεδο της συγκεκριμένης περιφέρειας (κατά το πρότυπο των ομάδων κοινοτήτων ή «prays» της Γαλλίας).

Η εγκυρότητα του εγχειρήματος προϋποθέτει τη διεξαγωγή του σε επαρκείς σε αριθμό και ποικιλία περιφέρειες, ώστε να εξαχθούν αντιπροσωπευτικά διδάγματα.

7. Συμπεράσματα

Η ΕΤΠ τονίζει ότι η ΕΕ δεν διαθέτει καμία αρμοδιότητα στον τομέα της τουριστικής πολιτικής. Η Ένωση μπορεί να λαμβάνει μέτρα για την τουριστική ανάπτυξη της υπαίθρου μόνο στο πλαίσιο άλλων κοινοτικών πολιτικών και των διαρθρωτικών ταμείων.

Σκοπός των δώδεκα ανωτέρω προτάσεων δεν είναι η αμφισβήτηση των τοπικών πρωτοβουλιών που αποτελούν τον πλούτο του αγροτικού τουρισμού, ούτε των εθνικών ή τοπικών οργανισμών που αποτελούν τη δύναμή του. Είναι, αντίθετα:

- η αναγνώριση των σημαντικών δυνατοτήτων που εμπεριέχουν οι μορφές βιώσιμου τουρισμού, που σέβονται το περιβάλλον και αξιοποιούν τους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους κάθε περιφέρειας, που έχουν παραχθεί χάρη στην πρωτοβουλία του τοπικού πληθυσμού. Ο αγροτικός τουρισμός μπορεί πραγματικά, σε πολλές περιφέρειες και ιδιαίτερα στις πλέον απόκεντρες, να συμβάλει στην ισορροπημένη χωροταξική οργάνωση όλου του ευρωπαϊκού χώρου·
- η εναρμόνιση των τρόπων διαχείρισης της τουριστικής προσφοράς: εδώ υπάγονται πολλοί τομείς, με κυριότερους ανάμεσά τους τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των πολιτών-καταναλωτών της Ένωσης (ενιαίο σύστημα σήμανσης, χρονοδιάγραμμα των σχολικών διακοπών, χρήση σύγχρονων κυκλωμάτων διανομής όπως η τηλεματική) και την απαραίτητη εναρμόνιση της νομικής υπόστασης των ποικίλων φορέων του αγροτικού τουρισμού·
- η προώθηση της θέσπισης συνεργιών, μέσω της ευρωπαϊκής στήριξης — τόσο με τις υπάρχουσες όσο και με ενισχυμένες αρμοδιότητες και πόρους — και η απόδοση στον αγροτικό κόσμο της θέσης που του αρμόζει μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πολιτική αυτή περιλαμβάνει τη συναρμογή των χρηματοδοτικών ενισχύσεων, καθώς και τη σύγκλιση και τις ανταλλαγές μεταξύ των δημόσιων και των ιδιωτικών φορέων.

Βάσει αυτών των τριών αρχών, η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί να χορηγηθούν ενισχύσεις υπέρ:

- ενός Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου, το οποίο θα συγκεντρώνει τα δεδομένα που θα συλλέγονται από ένα δίκτυο παρατηρητηρίων του τουρισμού στις περιφέρειες της Ένωσης·

- ερευνητικών κέντρων για τη στήριξη των τοπικών πρωτοβουλιών, εμπνευσμένων από την πείρα των CARRURE·
- φιλόδοξων πολιτικών, στηριγμένων στην προστασία και την προαγωγή της πολιτιστικής, φυσικής και παραδοσιακής κληρονομιάς και επικεντρωμένων ιδιαίτερα στο θετικό ρόλο που διαδραματίζει η γεωργία όσον αφορά την αξιοποίηση του χώρου και των συναφών τεχνογνωσιών (γαστρονομία, υποδοχή, παραδόσεις κοκ.)·
- μέτρων που αποσκοπούν στη διατήρηση των απαραίτητων υπηρεσιών για τη διαμονή των τουριστών·
- της ανάπτυξης υποδομών στον τομέα των μεταφορών, ιδίως στις εξόχως απόκεντρες ζώνες της Ένωσης·
- της εναρμόνισης των συστημάτων σήμανσης που χρησιμοποιούνται, ώστε να διευκολυνθεί η κυκλοφορία των πολιτών της Ένωσης·
- της προετοιμασίας της περιοχής, προκειμένου να καταρτισθούν σχέδια στηριγμένα πραγματικά στην τοπική πρωτοβουλία·
- της υιοθέτησης μεθοδολογιών που θα δώσουν τη δυνατότητα να ενωθούν όλοι οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς κάθε περιοχής, ώστε να διαμορφωθεί ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν, που να ανταποκρίνεται στις τάσεις της αγοράς·
- της στήριξης των επιχειρήσεων με την ανάπτυξη συμβουλευτικών κέντρων·
- φιλόδοξων προγραμμάτων κατάρτισης, βασισμένων στη στήριξη των σχεδίων (από την ευαισθητοποίηση μέχρι τη δικτύωση των φορέων)·
- της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών για τη διανομή της προσφοράς·
- της συνεργασίας σχετικά με τα πλαίσια διαχείρισης του αγροτικού τουρισμού (από άποψη νομικής υπόστασης των επιχειρηματιών, φορολογίας τους, χρηματοδοτικών και ανθρωπίνων πόρων που έχουν στη διάθεσή τους κ.λ.π.).

Οι δώδεκα αυτές προτάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών έχουν στόχο τη διέλευση από μια αγροτική οικονομία, που χαρακτηρίζεται από εξατομίκευση της προσφοράς, σε μια σωστή ορθολογική, εταιρική και πολιτιστική εκμετάλλευση του τουριστικού κοιτάσματος, η οποία, για πολλές αγροτικές μας περιοχές, είναι μια ευκαιρία που πρέπει οπωσδήποτε να αξιοποιηθεί.

Βρυξέλλες, 2 Φεβρουαρίου 1995.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση σχετικά με τις απαιτήσεις της Επιτροπής (προς επιστροφή ποσών) στο πλαίσιο του οικονομικού ελέγχου και της διαδικασίας εκκαθάρισης λογαριασμών: το παράδειγμα του ΕΓΤΠΕ

(95/C 210/18)

Στις 27 Σεπτεμβρίου 1994 και σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1 του Εσωτερικού Κανονισμού, καθώς και με το άρθρο 198 Γ, παράγραφος 4 της Συνθήκης η Επιτροπή των Περιφερειών κατήρτισε γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για το ανωτέρω θέμα.

Η επιτροπή 2 «Χωροταξία της Υπαίθρου, Γεωργία, Θήρα, Αλιεία, Δάση, Θάλασσα και Ορεινές Περιοχές», στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε ομόφωνα τη γνωμοδότησή της στις 18 Ιανουαρίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Bocklet.

Κατά την 6η σύνοδο ολομέλειας της 1ης και 2ας Φεβρουαρίου 1995 (συνεδρίαση της 2ας Φεβρουαρίου 1995), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1.1. Το θέμα των αποκαλούμενων κοινοτικών απαιτήσεων υφίσταται από τις αρχές της δεκαετίας του '80. Από τότε ανατίθενται στις περιφέρειες, σε ολοένα μεγαλύτερο βαθμό, η σύλληψη και/ή εφαρμογή προγραμμάτων, που είτε εν μέρει, είτε εξ ολοκλήρου χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

1.2. Η μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής της ΕΕ είχε ως συνέπεια την έντονη αύξηση των απευθείας πληρωμών υπό μορφή προμηθειών ανάλογα με την καλλιέργησιμη έκταση ή τα ζώα. Η ευθύνη για τη διενέργεια των πληρωμών αυτών, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης της επιλεξιμότητας και του ελέγχου της εκτέλεσης, ανατίθεται στις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Όμως, σε ορισμένα κράτη μέλη, η εν λόγω ευθύνη έχει ανατεθεί εν μέρει ή ολοκληρωτικά στις διοικητικές αρχές των περιφερειών.

1.3. Με την έναρξη της τρίτης φάσης της μεταρρύθμισης της γεωργικής πολιτικής κατά το ερχόμενο οικονομικό έτος οι άμεσες μεταβιβαστικές πληρωμές της ΕΕ στους δικαιούχους γεωργούς σε μεγαλύτερες περιφέρειες θα ανέλθουν σε ποσό έως και 700 εκ. Ecu. Κατ'αυτόν τον τρόπο, ο κίνδυνος των απαιτήσεων προς επιστροφή ποσών που μπορούν να προσδιοριστούν σε συνδυασμό με το ολοκληρωμένο διοικητικό και ελεγκτικό σύστημα προσλαμβάνει διαστάσεις που υπερβαίνουν κατά πολύ τις δυνατότητες του προϋπολογισμού μιας περιφέρειας. Τα κράτη μέλη, ή, ανάλογα με την κατανομή των αρμοδιοτήτων, οι περιφέρειες θα πρέπει κατά ένα τρόπο να λειτουργούν ως εγγυητές υπέρ των δικαιούχων για τις απαιτήσεις που προσδιορίζονται με βάση το μέσο όρο των αποτελεσμάτων της δειγματοληψίας.

1.4. Όλοι οι οργανισμοί που συμμετέχουν για λογαριασμό του Δημοσίου ως χρηματοδοτικοί εταίροι στο πλαίσιο της υλοποίησης των στόχων των διαρθρωτικών ταμείων και των κοινοτικών πρωτοβουλιών, πρέπει — στο βαθμό που χορηγούν κοινοτικούς πόρους — να υπολογίζουν το ενδεχόμενο να βρεθούν αντιμέτωποι με απαιτήσεις προς επιστροφή ποσών που θα είναι αποτέλεσμα αντιρρήσεων που μπορεί να προκύψουν κατά τον έλεγχο που πραγματοποιεί η Επιτροπή κατά την εκκαθάριση των λογαριασμών για το εκάστοτε ταμείο. Στην περίπτωση αυτή, η διαδικασία καταλογισμού απαιτήσεων, που προς το παρόν γίνεται μόνο κατά την εκκαθάριση λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ-τμήμα εγγυήσεων, θα μπορούσε να πλήξει αυτούς τους χρηματοδοτικούς εταίρους.

2. Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ως θεμέλιο των ελέγχων στην πράξη

2.1. Σύμφωνα με τη σταθερή νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου αποκλείεται η χρηματοδότηση δαπανών οι οποίες αντικειμενικά δεν εξυπηρετούν το κοινοτικό συμφέρον. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από την ενδεχόμενη υποκειμενική ευθύνη που οφείλεται σε λανθασμένη εφαρμογή των νόμων εκ μέρους των διοικητικών αρχών.

2.2. Η έννοια των ποσών που έχουν καταβληθεί «σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις» γίνεται επίσης αντιληπτή κατά ιδιαίτερα περιοριστικό τρόπο. Μία δαπάνη θεωρείται αντικανονική όταν ενώ εξεταζόμενη μεμονωμένα ευρίσκεται σε συμφωνία με το κοινοτικό δίκαιο και συνεπώς θα επιτρεπόταν η χρηματοδότησή της, επηρεάζεται από μία παράβαση που την αφορά άμεσα ή έμμεσα.

2.3. Σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, ο καθορισμός των αρχών οι οποίες είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του εναπόκειται αποκλειστικά στο συνταγματικό δίκαιο των επί μέρους κρατών μελών. Κατά συνέπεια, η ρύθμιση του θέματος της αρμοδιότητας θα εμφανίζει συχνά διαφορές μεταξύ των επί μέρους κρατών μελών και το σχετικό καθεστώς θα πρέπει να καθορίζεται με βάση το εκάστοτε σύνταγμα.

2.4. Όμως, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, στην απόφασή του της 12.6.1990, (υπόθεση C-8/88), παρατηρεί τα εξής: «Στις αρχές των κρατών μελών, είτε πρόκειται για αρχές της κεντρικής κυβέρνησης ενός κράτους, είτε για αρχές ομοσπονδίου κράτους, είτε για άλλες αρχές τμημάτων του εθνικού εδάφους, εναπόκειται η διασφάλιση, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, της τηρήσεως των κανόνων του κοινοτικού δικαίου. Αντιθέτως, δεν εναπόκειται στην Επιτροπή να αποφαινεται επί της κατανομής των αρμοδιοτήτων μέσω των θεσμικών κανόνων κάθε κράτους μέλους και επί των υποχρεώσεων που, σε ένα κράτος με ομοσπονδιακή δομή, μπορούν να επιτίθονται αντίστοιχα στις αρχές της ομοσπονδιακής κυβέρνησεως και στις αρχές των ομοσπονδίων αρχών. Το εν λόγω κοινοτικό όργανο μπορεί να ελέγχει μόνον εάν όλα τα μέτρα εποπτείας και ελέγχου που έχουν θεσπιστεί βάσει των διαδικασιών που προβλέπονται σε μια εθνική έννομη τάξη είναι αρκούντως αποτελεσματικά ώστε να καθίσταται δυνατή η ορθή εφαρμογή των κοινοτικών επιταγών».

2.5. Η ΕΤΠ συμφωνεί πλήρως με τις αρχές που διατυπώνονται στην απόφαση αυτή.

3. Δημοσιονομική ευθύνη

3.1. Με βάση τα ανωτέρω, η δημοσιονομική ευθύνη της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου επιβαρύνει τα κράτη μέλη και τους σχετικούς οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

3.2. Οι εθνικές κυβερνήσεις εκφράζουν κατά κανόνα την άποψη ότι, στο βαθμό που δεν εφαρμόζουν οι ίδιες το κοινοτικό δίκαιο, οι ζημιές βαρύνουν τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι σε εθνικό επίπεδο για την εκτέλεση του έργου και κατά αυτόν τον τρόπο αρμόδιοι για τη διάθεση των πόρων.

3.3. Από την άλλη πλευρά, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να υποστηρίζουν την άποψη ότι η εφαρμογή των κοινοτικών νομικών πράξεων από τα κράτη μέλη πραγματοποιείται σε επίπεδο εθνικών αρχών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν διατηρεί άμεσες θεσμοθετημένες σχέσεις με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτή η νομική κατάσταση, που στηρίζεται στο διεθνές δίκαιο, δεν πρόκειται να αλλάξει ούτε με τη συνεργασία των τοπικών αρχών.

4. Εφαρμογή του ελέγχου

4.1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ελέγχει την εκτέλεση των μέτρων που χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από την Κοινότητα. Οι σχετικές εκθέσεις αφορούν πολύ περισσότερο την εφαρμογή σαφώς καθορισμένων μεθόδων ελέγχου, είτε άλλα μέρη της διαδικασίας εκτέλεσης και δεν περιορίζονται σε μια αξιολόγηση του συνόλου των μέτρων που έχουν ληφθεί σε ένα κράτος μέλος.

4.2. Αν οι ελεγκτές θεωρήσουν ότι η διάθεση των κονδυλίων στα κράτη μέλη δεν πραγματοποιήθηκε σε συμφωνία με τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις, τα σχετικά ποσά δεν βαρύνουν την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά τον εκάστοτε εθνικό προϋπολογισμό. Τα κονδύλια που δεν έχουν αναληφθεί αφαιρούνται από τις προκαταβολές που χορηγούνται στα κράτη μέλη.

4.3. Έτσι, η ελλιπής εκτέλεση και οι καταχρήσεις που διαπιστώθηκαν στο δειγματοληπτικό έλεγχο οδηγούν σε γενικές. Επειδή όμως υφίσταται η δυνατότητα ανάκτησης σε συγκεκριμένες ορισμένες περιπτώσεις κατάχρησης, το εκτιμώμενο μέρος των απαιτήσεων βαρύνει τον προϋπολογισμό των αρμόδιων για την εκτέλεση αρχών.

4.4. Η απόφαση να καταλογισθεί ορισμένο ποσό, καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την υποκειμενική ερμηνεία του κανονισμού από τον ελεγκτή. Λόγω του ανεπαρκούς προσδιορισμού των κανόνων ελέγχου, κυρίως σε παλαιότερους κανονισμούς, οι επιφορτισμένοι με την εκτέλεση υπάλληλοι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αντιμετώπιζαν διαρκώς στο παρελθόν προβλήματα με ερμηνείες απρόβλεπτες

χαρακτήρα. Οι ερμηνείες αυτές συμπεριλαμβάνονταν στη συνέχεια στις εκθέσεις οικονομικού ελέγχου ως κανόνες εκτέλεσης, η εφαρμογή των οποίων επιβαλλόταν λόγω απαιτήσεων, σε ορισμένες περιπτώσεις χωρίς να υπάρχει καν συγκεκριμένη νομική βάση.

4.5. Οι διοικητικές αρχές κατέβαλαν κατά κανόνα κάθε δυνατή προσπάθεια για την ορθή εφαρμογή των μέτρων. Θα έπρεπε όμως να διαθέτουν ικανότητες μάνητ προκειμένου να εφαρμόζουν σωστά μη θεσπισμένες λεπτομέρειες που αφορούσαν τη διοίκηση και τον έλεγχο.

5. Η μελλοντική διαδικασία όσον αφορά τις απαιτήσεις για επιστροφές

5.1. Σήμερα, η Επιτροπή έχει την πρόθεση να απαιτεί 5 % των ποσών που καταβλήθηκαν σε περίπτωση που διαπιστωθούν ελλείψεις στο σύστημα ελέγχου, που μπορεί να ανέλθει έως και σε 10 % σε περίπτωση που διαπιστωθούν ελλείψεις καθοριστικής σημασίας. Είναι επίσης δυνατόν να απορριφθεί το σύνολο του ποσού. Οι σχετικές αποφάσεις λαμβάνονται από την Επιτροπή κατά την κρίση της. Στο σημείο αυτό δεν εφαρμόζεται επαρκώς η αρχή της αναλογικότητας. Από νομική άποψη η Επιτροπή θεωρεί ότι η αρχή της αναλογικότητας ισχύει μόνο για τις σχέσεις μεταξύ πολιτών και Δημοσίου και όχι για τις σχέσεις της Κοινότητας με τα κράτη μέλη και με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η Επιτροπή έχει την πρόθεση να τηρήσει εξίσου αυστηρή στάση στην περίπτωση μη τήρησης των προκαθορισμένων προθεσμιών πληρωμής.

5.2. Σύμφωνα με μία μεταβατική ρύθμιση, στη περίπτωση υπέρβασης των προθεσμιών πληρωμής η Επιτροπή προβλέπει τις ακόλουθες περιπτώσεις.

- Μετά την εξάντληση ενός αποθεματικού που ανέρχεται σε 4 % (για αμφισβητούμενες περιπτώσεις ή για πρόσθετους ελέγχους), με τον πρώτο μήνα μετά το τέλος της προθεσμίας αναλαμβάνονται οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες μόνο κατά ποσοστό 90 %.
- Δαπάνες που πραγματοποιούνται το δεύτερο μήνα μετά το πέρας της προθεσμίας θα λαμβάνονται υπόψη μόνο σε ποσοστό 75 %.
- Δαπάνες που πραγματοποιούνται τον τρίτο μήνα μετά το πέρας της προθεσμίας θα λαμβάνονται υπόψη μόνο σε ποσοστό 55 %.
- Δαπάνες που πραγματοποιούνται τον τέταρτο μήνα μετά το πέρας της προθεσμίας θα λαμβάνονται υπόψη σε ποσοστό 30 %.
- Δαπάνες που πραγματοποιούνται τουλάχιστον πέντε μήνες μετά το πέρας της προθεσμίας θα απορρίπτονται καθ'ολοκλήρη και δεν θα αναλαμβάνονται.

5.3. Στο πλαίσιο της «Αναθεώρησης διαδικασίας εκκαθάρισης των λογαριασμών», που εισήχθη από την Επιτροπή, το Συμβούλιο πρόκειται να εξουσιοδοτήσει με κανονισμό την Επιτροπή να προβάλει απαιτήσεις και να καθορίζει το μέγεθος αυτών. Το διαιτητικό όργανο, που ιδρύθηκε ταυτόχρονα, πρέπει να είναι απόλυτα ανεξάρτητο. Πρέπει να διασφαλιστεί η λειτουργία του εντελώς ανεξάρτητα από την επιρροή τρίτων, είτε πρόκειται για τη διοίκηση του ΕΓΤΠΕ και άλλα κοινοτικά

όργανα, είτε για τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες. Η Επιτροπή θα πρέπει να υποχρεούται, κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με ενδεχόμενες συνέπειες, να λαμβάνει υπόψη τη γνώμη του διαιτητικού οργάνου.

Λεπτομερείς κανονισμοί σχετικά με τη χορήγηση και τον περιορισμό των παγίων προκαταβολών, των εθνικών κυρίων παγίων προκαταβολών καθώς και σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και την πιστοποίηση του ελέγχου, συνιστούν ανεπίτρεπτες παρεμβάσεις στη διοικητική αυτονομία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίοι είναι απολύτως ικανοί να αναπτύξουν επαρκώς αποτελεσματικά συστήματα ελέγχου και πληρωμών.

Με την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος β, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή θα διαθέτει στην καλύτερη περίπτωση μια γενική αρμοδιότητα, που θα άφηνε στις κοινότητες και τις περιφέρειες επαρκή περιθώρια για να αναπτύξουν τις καλύτερες δυνατές διοικητικές διαδικασίες, ειδικές για κάθε περιφέρεια, διαφυλάττοντας τις υφιστάμενες διαρθρώσεις και σεβόμενες την εκάστοτε συνταγματική τάξη.

6. Συμπερασματικά διαπιστώνεται ότι

6.1. Αναμένεται ότι το μέσο των απαιτήσεων (για επιστροφές) στην Επιτροπή θα χρησιμεύει ολόενα και περισσότερο προκειμένου να οργανωθεί και να εξομοιωθεί, κατά ενιαίο τρόπο, η διοικητική εκτέλεση και — ειμένως — η διοικητική οργάνωση για την εφαρμογή των μέτρων ενθάρρυνσης μετά την παρουσίασή τους. Στην περίπτωση των σημαντικών ποσών, τα οποία διατίθενται στις περιφέρειες και τις κοινότητες μετά την νέα ΚΓΠ και στη δεύτερη δημοσιονομική περίοδο των διαρθρωτικών ταμείων, η χρηματοπιστωτική πίεση μιας απαίτησης υποχρεώνει τους ενδιαφερόμενους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να προσαρμοστούν. Δεδομένου ότι, σε περιπτώσεις διαφορών, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υποστηρίζει κατά κανόνα την Επιτροπή, οι εθνικές και οι περιφερειακές διοικήσεις έχουν πολύ περιορισμένα περιθώρια παρέκκλισης από τις οδηγίες της Επιτροπής. Από τη στιγμή που η Επιτροπή έχει εκδηλώσει την πρόθεση να δημιουργήσει και για τα διαρθρωτικά ταμεία ένα «ολοκληρωμένο διοικητικό και ελεγκτικό σύστημα», πρέπει να προεξοφλήσουμε ότι μακροπρόθεσμα θα υπάρξουν απαιτήσεις, με βάση το πρότυπο του ΕΓΤΠΕ-τμήμα εγγυήσεων, σε όλους τους τομείς στους οποίους η ΕΕ χορηγεί ενισχύσεις ή συγχρηματοδοτεί προγράμματα, κοινοτικές πρωτοβουλίες και έργα.

6.2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης δε μπορούν μακροπρόθεσμα να ανεχθούν την παρέμβαση της Επιτροπής στις μικρότερες λεπτομέρειες της διοικητικής διαδικασίας και την προβολή απαιτήσεων κατά την κρίση της. Η διοικητική συμμόρφωση, που είναι συνέπεια του γεγονότος αυτού, οδηγεί σε παράλυση των κρατών μελών και κυρίως των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτή η μορφή διοίκησης είναι διαμετρικά αντίθετη προς τις σοβαρές προσπάθειες που καταβάλλονται από πολλούς οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης στους τομείς της απορρύθμισης, της οικονομικά αποτελεσματικής διοίκησης και της μείωσης του αριθμού των απασχολούμενων. Οι διοικητικές δαπάνες που απορρέουν από συστήματα όπως το INVEKSI είναι δυσανάλογα υψηλές. Σύμφωνα με υπολογισμούς σε περιφερειακό επίπεδο, οι διοικητικές δαπάνες για την περίπτωση ορισμένων μεταβιβαστικών πληρωμών

ανέρχονται σε ποσοστό έως και 20% των σχετικών πόρων. Παρόμοια ποσοστά είναι πενταπλάσια του συνηθισμένου.

7. Η Επιτροπή των Περιφερειών

7.1. Καλεί με έμφαση την Επιτροπή

- κατά την εκτέλεση αντισταθμιστικών πληρωμών και άλλων μέτρων προώθησης, να διασφαλίζει την αυστηρή τήρηση της αρχής της επικουρικότητας, η οποία εκφράζεται από το άρθρο 3β της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση,
- όσον αφορά τις απαιτήσεις, να λαμβάνει επαρκώς υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και τις σχέσεις της Κοινότητας με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης,
- να περιορίσει τις απαιτήσεις σε παραβάσεις κατά των κανόνων που έχουν προσδιοριστεί σαφώς εκ των προτέρων και βασίζονται σε κανονισμό του Συμβουλίου,
- να προβάλλει μόνον απαιτήσεις που θα επιβεβαιώνονται από το όργανο συμφιλίωσης που θα ορισθεί από την Επιτροπή, το οποίο όμως, σε θέματα οργάνωσης και προσωπικού θα είναι πλήρως ανεξάρτητο από την υπηρεσία της Επιτροπής για την εποπτεία, τις πληρωμές και την κατανομή των κονδυλίων του προϋπολογισμού.

7.2. Επικροτεί τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου διοικητικού και ελεγκτικού συστήματος το οποίο, συμπληρώνει τις περιφερειακές πολιτικές στα κράτη μέλη σύμφωνα με τους θεσμικούς κανόνες και τις πρακτικές που εφαρμόζονται σε αυτά.

7.3. Ζητεί από την Επιτροπή, κατά την μεταρρύθμιση της διαδικασίας εκκαθάρισης των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ-τμήμα Εγγυήσεων να ελέγχει με προσοχή και, δοθείσης της περίπτωσης, να μη βασίζεται σε μέτρα που περιλαμβάνουν παρέμβαση στη διοικητική και εκτελεστική κυριαρχία των ενδιαφερομένων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

7.4. Ζητεί από την Επιτροπή, να διαβιβάζει, στο μέλλον, για γνωμοδότηση στην Επιτροπή των Περιφερειών όλες τις νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν τις περιφερειακές και τις τοπικές εκτελεστικές αρχές.

7.5. Καλεί το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή να διασφαλίσουν την ανεξαρτησία του διαιτητικού οργάνου εφοδιάζοντάς το με τα κατάλληλα διοικητικά μέσα και ορίζοντας ειδικό κονδύλιο για το σκοπό αυτό.

7.6. Αναγνωρίζει ότι κατά τις διαπραγματεύσεις μεταξύ Συμβουλίου και Επιτροπής σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά τα κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών μελών και των περιφερειών στον εκτελεστικό τομέα, με βάση την εκάστοτε συνταγματική τάξη.

7.7. Αναγνωρίζει ιδιαιτέρως τη διάθεση της Επιτροπής να μεριμνήσει για την ενσωμάτωση των στόχων του άρθρου 3β της Συνθήκης ΕΚ στο διοικητικό δίκαιο των κρατών μελών.

7.8. Ζητεί να μην γίνεται χρήση των διοικητικών διατάξεων ως μέσο για τον περιορισμό της αυτονομίας των διαφόρων τοπικών και των περιφερειακών αρχών.

7.9. Καλεί την Επιτροπή, ενόψει των αποτελεσμάτων των διαπραγματεύσεων στο Συμβούλιο από τις οποίες θα προκύψουν οι νέοι κανόνες εκτέλεσης, να περιορίσει στο απολύτως αναγκαίο τις διατάξεις και να τις διαμορφώσει όσο το δυνατόν

απλούστερα. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει, πάνω απ'όλα, να αποφευχθεί ο καθορισμός ανωτάτων ορίων για τα Γραφεία Πληρωμών ανά κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 2 Φεβρουαρίου 1995.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής «Η Ευρώπη και η κοινωνία των πληροφοριών: η συνέχιση της πορείας, πρόγραμμα δράσης»

(95/C 210/19)

Κατά τη συνεδρίασή του στις 26 Ιουλίου 1994, το Προεδρείο της Επιτροπής των Περιφερειών ανέθεσε στην επιτροπή 3 την κατάρτιση γνωμοδότησης σχετικά με την ανωτέρω ανακοίνωση.

Η επιτροπή 3 «Μεταφορές και Δίκτυα Επικοινωνιών» υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 14 Δεκεμβρίου 1994 (εισηγητής: ο κ. Leguina Herrán). Η επιτροπή 7 κατήρτισε μία συμπληρωματική γνωμοδότηση στις 17 Νοεμβρίου 1994 (εισηγητής: ο κ. Dammeyer).

Κατά την 6η σύνοδο ολομέλειας της 1ης και 2ας Φεβρουαρίου 1995 (συνεδρίαση της 1ης Φεβρουαρίου 1995), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση στην οποία επισυνάπτεται η συμπληρωματική γνωμοδότηση της επιτροπής 7.

Πλαίσιο και νομική θεμελίωση

Η ανακοίνωση που αποτελεί το αντικείμενο της γνωμοδότησης έχει ως στόχο να προτείνει πρόγραμμα εργασίας στα πλαίσια της κοινωνίας πληροφοριών στο οποίο ανακοινώνονται τα μέτρα που θα πρέπει να υιοθετηθούν σε κοινοτικό επίπεδο.

Με αυτό το πρόγραμμα δράσης η Επιτροπή ανταποκρίνεται στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κέρκυρας της 24ης και 25ης Ιουνίου 1994. Επιπλέον, η ανακοίνωση εγγράφεται στα πλαίσια του «Λευκού Βιβλίου για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση» καθώς και της ενημερωτικής έκθεσης «Ευρώπη και σφαιρική κοινωνία πληροφόρησης» (έκθεση Bangemann).

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η νομική θεμελίωση για την υιοθέτηση του μεγαλύτερου μέρους των μέτρων που εξαγγέλλονται στο πρόγραμμα δράσης βρίσκεται στη πρώτη παράγραφο του άρθρου 129 Β· και ότι εν πάση περιπτώσει, το ίδιο το πρόγραμμα, εξεταζόμενο στο σύνολό του, διατηρεί στενή σχέση με την εν λόγω νομική βάση. Συνεπώς, η ΕΤΠ υπολογίζει ότι θα ζητηθεί η γνωμοδότησή της κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υιοθέτησης των μέτρων ανάπτυξης του προγράμματος, δεδομένου ότι το άρθρο 129 Δ προβλέπει ρητά τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών στα θέματα των διευρωπαϊκών δικτύων. Η ενεργός συμμετοχή της ΕΤΠ στην εκτέλεση του προγράμματος θα της επιτρέψει εξάλλου να προσφέρει την πολιτική υποστήριξη που έχει ζητήσει απ' αυτήν η Επιτροπή.

Εισαγωγή

Η ταχεία τεχνολογική πρόοδος και η χρήση της στα πλαίσια των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής και της τηλεόρασης, οδηγούν στην «Κοινωνία των πληροφοριών». Αυτό θα επιφέρει βαθιές μεταβολές στην οικονομία, στις δραστηριότητες που ασκούνται στα πλαίσια του δημόσιου τομέα και γενικότερα στις μορφές ζωής και κοινωνικής οργάνωσης.

Στο οικονομικό πλαίσιο, αναδύεται μια μεγάλη βιομηχανία πολυμέσων — πληροφορικής, ηλεκτρονικών, οπτικοακουστικών μέσων και τηλεπικοινωνιών — γύρω από τους οικονομικούς εκείνους τομείς για τους οποίους η πληροφορία αποτελεί πρώτη ύλη. Από την άλλη μεριά, οι υπόλοιποι βιομηχανικοί τομείς, που δρουν σε συνεχώς περισσότερο ανοικτές αγορές επηρεάζονται από την εκρηκτική αύξηση των «άυλων» παραγόντων στην παραγωγική διαδικασία, είτε πρόκειται για διανοητικές δραστηριότητες, είτε για υπηρεσίες που συνδέονται με τη χρήση ή την προώθηση και την πώληση των προϊόντων.

Η νέα κοινωνία των πληροφοριών θα επηρεάσει επίσης τις δημόσιες διοικήσεις σε ό,τι αναφέρεται στις διαδικασίες για μια πιο αποτελεσματική και διάφανη παροχή των δημόσιων υπηρεσιών και τη σχέση των διοικήσεων με τους πολίτες.

Ο κοινός χώρος της πληροφορίας είναι εν δυνάμει ένας παράγοντας κοινωνικής και οικονομικής προόδου. Τόσο από την άποψη της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων όσο και ως στοιχείο εμπλουτισμού του ζωτικού περιγύρου των ατόμων. Ωστόσο το αναμφισβήτητο θετικό σκέλος της λεγόμενης κοινωνίας των πληροφοριών, δεν θα πρέπει να μας οδηγήσει να παραγνωρίσουμε ότι οι αλλαγές για τις οποίες γίνεται λόγος απαιτούν μεγάλη ικανότητα προσαρμογής. Ως συνέπεια της έλλειψης ειδικεύσης υπάρχει ο κίνδυνος πολιτιστικής περιθωριοποίησης και για το λόγο αυτό κοινωνικού διαχωρισμού. Η απομόνωση των ατόμων, η εισβολή στην ιδιωτική ζωή και η αύξηση της ανεργίας αποτελούν κινδύνους που μπορούν να οδηγήσουν στην τραυματική επιβολή των νέων τεχνολογιών. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να μελετηθεί με αυστηρότητα ο προβλεπόμενος αντίκτυπός τους στην κοινωνία μας για να μπορέσουν, κατ'αυτό τον τρόπο, να υιοθετηθούν τα κατάλληλα συμπληρωματικά μέτρα.

Οι ευρωπαϊκές περιφέρειες και οι τοπικές αρχές που καλούνται να ασκήσουν ένα σημαντικό ρόλο στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν θεμελιώδη αποστολή να υλοποιήσουν για την προετοιμασία και την ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών. Τόσο από την άποψη των συμπληρωματικών μέτρων που αναφέρθηκαν πιο πάνω, όσο και από την άποψη της εμφύτευσης των νέων εφαρμογών στις επιχειρήσεις και μεταξύ των πολιτών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ως αποστολή να καταπολεμήσει την ανισορροπία και την περιθωριοποίηση που δύσκολα καταπολεμάται και στην οποία μπορούν να οδηγηθούν εκείνες οι περιοχές που θα παραμείνουν χωρίς, ή δεν θα διαθέτουν επαρκώς, τις νέες υποδομές και υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών. Άμεση συνέπεια αυτού του γεγονότος είναι να υπαχθεί η πλήρης φιλελευθροποίηση των υποδομών στην πλήρη εξασφάλιση της παροχής γενικών υπηρεσιών. Επίσης, οι περιφέρειες καταβάλουν φροντίδα ώστε τα συστήματα και οι εφαρμογές που αναπτύσσονται στα πλαίσια της κοινωνίας των πληροφοριών θα λαμβάνουν υπόψη τις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες των διαφόρων περιοχών που συγκροτούν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι δύο αυτές απαιτήσεις — εξασφάλιση γενικών υπηρεσιών και σεβασμός της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας — αποτελούν τμήμα της κοινής δήλωσης, την οποία υπογράφουμε, της Ομάδας 17 μεθόριων περιφερειών των χωρών της Benelux, της Γαλλίας και της Γερμανίας που συνεδρίασαν στις 26 Οκτωβρίου 1994 στις Βρυξέλλες για να συζητήσουν το ρόλο των ευρωπαϊκών περιφερειών στην κοινωνία των πληροφοριών.

Περιεχόμενο

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. Υποστηρίζει την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια των τηλεπικοινωνιών και συγκεκριμένα την ανακοίνωση της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 1994 (COM(94) 347 τελικό) «Η Ευρώπη και η κοινωνία των πληροφοριών: η συνέχιση της πορείας, πρόγραμμα δράσης». Με την έννοια αυτή θεωρεί απαραίτητο να προωθήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση την ταχεία ανάπτυξη των υποδομών πληροφοριών (δίκτυα, υπηρεσίες και εφαρμογές) μέσω μιας σφαιρικής, συνεκτικής και ισορροπημένης προσέγγισης.
2. Επισημαίνει ότι στα πλαίσια της προσέγγισης στην οποία αναφέρεται η προηγούμενη παράγραφος η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα των τηλεπικοινωνιών και των οπτικοακουστικών μέσων χρησιμοποιώντας ως κριτήριο την αρχή της επικουρικότητας.
3. Θεωρεί ότι η ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών επιφέρει την φιλελευθροποίηση των υπηρεσιών και των υποδομών. Επιπλέον η φιλελευθροποίηση αυτή δεν θα πρέπει να πραγματοποιηθεί πριν να προσδιοριστεί και εξασφαλιστεί δεόντως η παροχή γενικών υπηρεσιών. Η γενίκευση των υπηρεσιών και η ταυτόχρονη καθιέρωσή τους σ'όλη την επικράτεια της Ένωσης είναι αναγκαία για την κοινωνική συνοχή. Στη νέα κατάσταση, όλοι οι εγκεκριμένοι φορείς θα πρέπει να επιφορτισθούν με το τμήμα ευθύνης που αναλαμβάνουν ως διαχειριστές δημόσιας υπηρεσίας (υποχρέωση γενικής παροχής

υπηρεσιών και πρόσβασης χωρίς διακρίσεις στα δίκτυα και τις υπηρεσίες τόσο για τους παρέχοντες υπηρεσίες όσο και για τους χρήστες).

4. Θεωρεί επίσης ότι η φιλελευθεροποίηση των τηλεπικοινωνιών στην Ευρώπη εγγράφεται σε μια διαδικασία γενικότερης φιλελευθεροποίησης. Στα πλαίσια αυτά η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να προωθήσει στα αντίστοιχα όργανα τις κανονιστικές αλλαγές που είναι σκόπιμες στα θέματα της:

- α) διασύνδεσης των δικτύων και της διαλειτουργικότητας των υπηρεσιών·
- β) προσαρμογής των τελών ως πρώτο βήμα για την φιλελευθεροποίηση·
- γ) πνευματικής ιδιοκτησίας και της νομικής προστασίας των βάσεων δεδομένων·
- δ) ηλεκτρονικής, νομικής προστασίας και της ασφάλειας των πληροφοριών με σκοπό την προστασία της ιδιωτικής ζωής.

Με ειδική προσοχή πρέπει να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της ιδιοκτησίας των μέσων επικοινωνίας, όπου την αρμοδιότητα θέσπισης του σχετικού δικαίου έχουν ακόμη τα κράτη μέλη.

5. Η ΕΤΠ συμμερίζεται την αρχή σύμφωνα με την οποία είναι προτιμότερο να ανατεθεί στον ιδιωτικό τομέα η ευθύνη του καθορισμού δικτύων, της παροχής ορισμένων υπηρεσιών και της ανάπτυξης ορισμένων εφαρμογών, ενώ αντίθετα ο δημόσιος τομέας θα παρέχει υπηρεσίες και θα αναπτύσσει εφαρμογές για να διασφαλισθεί σε όλους τους πολίτες η καθολική και ελεύθερη πρόσβαση στη βασική πληροφορηση.

6. Σε συνοχή με όσα αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο υποστηρίζει την ενσωμάτωση στο τέταρτο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας και ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης των ενεργειών που οδηγούν στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών στην επικοινωνία, όσο και εκείνων που κατευθύνονται προς την διάδοση και τη χρήση τους.

Από την άλλη μεριά, θεωρεί μέγιστου ενδιαφέροντος, εντός των κοινοτικών πλαισίων υποστήριξης που αναπτύσσουν τους διάφορους στόχους των διαρθρωτικών ταμείων, την επίδειξη ειδικής προσοχής στις δράσεις που συνδέονται με την κοινωνία των πληροφοριών.

7. Βασική αποστολή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, λόγω της στενής τους επαφής με τους πολίτες, είναι να εξασφαλίζουν ότι τα οφέλη της κοινωνίας των πληροφοριών κατανέμονται σε όλους τους πολίτες.

8. Θεωρεί ότι η γενικευμένη χρήση νέων δικτύων και υπηρεσιών θα οδηγήσει σε βαθιές αλλαγές στην ζωή των ατόμων, στην οργάνωση των επιχειρήσεων και στη λειτουργία των δημόσιων διοικήσεων. Αυτό θα απαιτήσει πολιτική δράση μεγάλης εμβέλειας που θα πρέπει να προσδιορισθεί με σαφήνεια.

9. Ως συνέπεια της ανάπτυξης της κοινωνίας των πληροφοριών (μείωση του αριθμού των ατόμων και των προϊόντων που είναι υποχρεωμένα να μετακινούνται καθημερινώς, βελτίωση της κυκλοφορίας και του περιβάλλοντος, με αλλαγή στις χρήσεις γης κ.λ.π.) θα προκύψει μια νέα αξιοποίηση του χώρου και του χρόνου πράγμα που θα επηρεάσει βαθιά την ίδια την έννοια της χωροταξίας και των μεταφορών, που αποτελεί βασικό μέσο περιφερειακής και τοπικής πολιτικής. Ωστόσο, θα είναι απαραίτητο να αξιολογηθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη δημιουργία της υποδομής για την κοινωνία των πληροφοριών, π.χ. καλωδιώσεις και πυλώνες.

10. Προβλέπεται ότι η αγορά θα αποδειχθεί ανεπαρκής ως μέσο για την δημιουργία με την απαραίτητη ταχύτητα μιας κατάλληλης ζήτησης επενδύσεων που απαιτούνται για τις νέες υποδομές.

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι οι κεντρικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές θα πρέπει να παρακολουθούν και να αναζωογονούν, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους τη ζήτηση μέσω της συμμετοχής τους σε πειραματικές προσπάθειες εφαρμογών και στην προώθηση τηλε-υπηρεσιών. Έτσι θα συμβάλουν στην πολιτιστική αλλαγή που είναι αναγκαία για να αναπτυχθεί η κοινωνία των πληροφοριών.

Η ΕΤΠ εκφράζει το ενδιαφέρον της για την πρωτοβουλία της Επιτροπής που συνίσταται στη συγκρότηση δικτύου αποτελούμενου από έξι «πρότυπες περιφέρειες για την κοινωνία των πληροφοριών», ευελπιστώντας ότι, τόσο το δίκτυο όσο και η εμπειρία που θα αποκτηθεί, θα επεκταθούν σε όλα τα κράτη μέλη και σε όλες τις περιφέρειες. Η ΕΤΠ επιθυμεί να ενημερωθεί σχετικά με το κατά πόσο οι αναγκαίες

για την πρωτοβουλία αυτή πιστώσεις θα είναι επαρκείς ήδη από το 1995, ώστε να καταστεί δυνατή η συνέχιση και επέκταση των εργασιών που έχουν αρχίσει.

11. Με την έννοια αυτή, θεωρεί ότι το περιφερειακό και τοπικό πλαίσιο είναι τα κατάλληλα για την επίτευξη των πειραματικών προσπαθειών, λόγω της συγκέντρωσης στο χώρο αυτό των εν δυνάμει χρηστών που εξασφαλίζουν την αναγκαία κριτική μάζα καθώς επίσης την ευελιξία των αποτελεσμάτων. Η ΕΤΠ θα μπορούσε να βοηθήσει στην προώθησή του και παράλληλα να βελτιώσει την εργασία και την αποτελεσματικότητά της μέσω της ανάπτυξης ενός δικτύου καταρτισμένου για να βελτιώσει την επικοινωνία μεταξύ της ΕΤΠ και των τοπικών και περιφερειακών αρχών καθώς και με τις εθνικές ενώσεις και για να διευκολύνει την επικοινωνία με τα μέλη και ανάμεσα στα μέλη της ΕΤΠ.

12. Έχει επίγνωση του γεγονότος ότι η κοινωνία των πληροφοριών προκαλεί, εκτός από τις ελπίδες, φόβο για το άγνωστο. Για το λόγο αυτό υποστηρίζει αποφασιστικά την ιδέα της Επιτροπής να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα των νέων αυτών τεχνολογιών στην κοινωνική, οικονομική και περιφερειακή συνοχή.

13. Επίσης, και πιά συγκεκριμένα, υποστηρίζει την προαναγγελθείσα έκθεση για τις κοινωνικές συνέπειες που μπορεί να επιφέρει η δημιουργία «της ευέλικτης επιχείρησης», στην οποία θα ενσωματωθούν οι συνέπειες από την ανάπτυξη των κεντρικών και περιφερειακών δραστηριοτήτων, οι συμφωνίες ευέλικτου χρόνου εργασίας, η συνεχής επιμόρφωση, η τηλεργασία και η συνένωση των επιχειρήσεων.

14. Για να μπορέσει να υπάρξει η κοινωνία των πληροφοριών θα πρέπει να γίνει κατανοητή και να υποστηριχθεί από τους πολίτες ως απαραίτητη προϋπόθεση για την βιωσιμότητα των νέων υπηρεσιών που συνδέονται με τις τηλεπικοινωνίες. Με την έννοια αυτή, επικυρώνεται η αναγκαιότητα δράσεων που θα οδηγούν στην ενημέρωση, επεξήγηση και διάδοση των αποτελεσμάτων της μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών γενικότερα και των ειδικευμένων ομάδων ιδιαίτερα. Σ' αυτή την εργασία προσέγγισης και προώθησης των νέων υπηρεσιών, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές λόγω της πλεονεκτικής θέσεώς τους μπορούν και οφείλουν να επιτελέσουν αποφασιστική εργασία.

15. Υποστηρίζει τις δέκα εφαρμογές που προτείνονται από την ομάδα Bangeman, αναλαμβάνοντας να συμμετάσχει σ' εκείνες που συνδέονται κατευθείαν με το δημόσιο συμφέρον, πράγμα για το οποίο ζητεί να αποκατασταθεί στενή και μόνιμη σχέση μεταξύ των περιφερειών και των τοπικών οργανισμών αφενός, και του εξαγγελθέντος «γραφείου σχεδιασμού» της κοινωνίας των πληροφοριών.

16. Επιθυμεί να συμμετάσχει στις διαβουλεύσεις και για το σκοπό αυτό εκφράζει εκ των προτέρων την υποστήριξή της στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο σχετικά με τα έγγραφα συζήτησης, τους προσανατολισμούς και τους κανόνες που συνδέονται με την κοινωνία των πληροφοριών.

Συμπέρασμα

Συμπερασματικά, η Επιτροπή των Περιφερειών εκδηλώνει την υποστήριξή της στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Η Ευρώπη και η κοινωνία των πληροφοριών: συνέχιση της πορείας-πρόγραμμα δράσης» (COM(94) 347 τελικό), με τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

- α) υποστηρίζει την φιλελευθεροποίηση των υποδομών και των υπηρεσιών στα πλαίσια των τηλεπικοινωνιών για το δυναμικό που δημιουργεί όσον αφορά τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών·
- β) επισημαίνει ότι πρέπει να διατηρηθούν οι σχετικές αρμοδιότητες των κρατών μελών, ιδιαίτερος όσον αφορά το σύστημα των μέσων επικοινωνίας·
- γ) εξαρτά την φιλελευθεροποίηση αυτή από την προκαταρκτική και πραγματική εξασφάλιση των γενικών υπηρεσιών κατ' αυστηρή εφαρμογή της αρχής της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής·
- δ) θεωρεί ότι θα πρέπει να μελετηθούν με τη μεγαλύτερη αυστηρότητα οι επιπτώσεις των εφαρμογών τους στο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό πλαίσιο προκειμένου να υιοθετηθούν τα κατάλληλα μέτρα που καθιστούν κοινωνικά βιώσιμη τη μετάβαση προς τη νέα κοινωνία των πληροφοριών·

- ε) η ΕΤΠ φρονεί ότι η αρχή της καθολικής εξασφάλισης βασικής πληροφόρησης προς το κοινό, ανεξάρτητα από την οικονομική δυνατότητα του πολίτη να είναι συνδρομητής ή όχι, πρέπει να υιοθετηθεί από τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς για την προετοιμασία και εδραίωση της κοινωνίας των πληροφοριών. Η ΕΤΠ πρέπει να εκπροσωπείται στις ομάδες εργασίας που μελετούν την εφαρμογή της κοινωνίας των πληροφοριών και πρέπει να ζητείται η γνώμη της για όλες τις αποφάσεις και τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του σχετικού προγράμματος δράσης.
- στ) Η ΕΤΠ προσφέρεται να αποτελέσει την ενδεχόμενη βάση για την ανάπτυξη ενημερωτικού δικτύου που θα συνδέει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ευρώπης προωθώντας έτσι την κατανόηση των συστημάτων πληροφόρησης.

Βρυξέλλες, 1 Φεβρουαρίου 1995.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συμπληρωματική γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών

Στις 15 Νοεμβρίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και με το άρθρο 9, παράγραφος 1 του εσωτερικού κανονισμού της, η Επιτροπή των Περιφερειών κατάρτισε συμπληρωματική γνωμοδότηση για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Η επιτροπή 7 «Ευρώπη των Πολιτών — Έρευνα — Πολιτισμός — Νεολαία και Καταναλωτές» της Επιτροπής των Περιφερειών ανέλαβε την προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΤΠ και υιοθέτησε ομόφωνα τη συμπληρωματική γνωμοδότησή της στις 17 Νοεμβρίου 1994, εισηγητής ήταν ο κ. Dammeyer (D).

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

I. Εκτιμώντας ότι

- Η πορεία προς την κοινωνία των πληροφοριών θα είναι, κατά τα προσεχή έτη, εξαιρετικά σημαντική για το μέλλον των ευρωπαϊκών περιφερειών και των κατοίκων τους. Οι νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας και οι συνδεδεμένες με αυτές εφαρμογές θα μεταβάλουν σύντομα εις βάθος την καθημερινή ζωή των κατοίκων των περιφερειών: τον τρόπο ζωής, εργασίας, μάθησης, κατανάλωσης και επικοινωνίας. Ταυτόχρονα, τα όρια μεταξύ των μέχρι τούδε αυτόνομων τομέων, όπως τηλεπικοινωνίες, οπτικοακουστικά μέσα, επεξεργασία δεδομένων, επικοινωνίες γραφείου και ηλεκτρονική ψυχαγωγία θα γίνουν περισσότερο ασαφή. Δημιουργείται ένας κόσμος πολλαπλών μέσων μαζικής ενημέρωσης (πολύμεσα). Η «ψηφιακή επανάσταση» προκαλεί διαρθρωτικές μεταβολές στην οικονομία και την κοινωνία, με επιπτώσεις που μπορούν να συγκριθούν με εκείνες της βιομηχανικής επανάστασης του 19ου αιώνα.
- Η πορεία προς την κοινωνία των πληροφοριών μπορεί να προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες σε όλες τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι νέες τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και στην επίλυση των πιεστικών προβλημάτων στους τομείς των μεταφορών, της προστασίας του περιβάλλοντος και της πρόληψης στον τομέα της υγείας. Αυτή η τεχνολογική εξέλιξη θα συμβάλει ενδεχομένως στην κοινωνική πρόοδο. Υπό τον όρο να εξετασθεί με προσοχή ο τρόπος παραγωγής αυτών των κατευθύνσεων, δύναται να προεξοφληθούν αποτελέσματα όπως η απλοποιημένη πρόσβαση των πολιτών στην πληροφορία και συνεπώς μια αύξηση της ελευθερίας. Επιπλέον, εφόσον δοθεί η ίδια προσοχή, οι διαλογικές εφαρμογές, θα πρέπει να συμβάλουν κατά προτεραιότητα στην επέκταση της δημοκρατικής συμμετοχής, στην αύξηση της κοινωνικής αποδοτικότητας των διοικήσεων και στη συμφιλίωσή τους με τον πολίτη. Η ευρύτερη εφαρμογή των νέων τεχνολογιών ενέχει όμως κινδύνους στον κοινωνικό τομέα, στους τομείς της προστασίας των δεδομένων, της προστασίας του καταναλωτή, της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και των οπτικοακουστικών μέσων.

Εξάλλου, η μετάβαση στην κοινωνία των πληροφοριών μπορεί να έχει και αρνητικές επιδράσεις στην απασχόληση. Ακόμη, υφίσταται ο κίνδυνος ενός νέου διχασμού της κοινωνίας σε προνομιούχους «γνώστες» με υψηλά προσόντα και σε περιθωριοποιημένους «μη γνώστες». Οι νέες εφαρμογές μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο την προστασία της ιδιωτικής ζωής. Ο ανταγωνισμός στις νέες αγορές μπορεί να απειληθεί από ιδιωτικά ολιγοπώλια.

- Η πορεία προς την κοινωνία των πληροφοριών είναι οικονομικά και πολιτικά απαραίτητη προκειμένου να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι μεγάλες προκλήσεις για την Ευρώπη και τις περιφέρειές της. Σε μια παγκόσμια οικονομία που χαρακτηρίζεται από προοδευτική διεθνοποίηση και διαρκώς αυξανόμενο ανταγωνισμό, η διαχείριση, η ποιότητα και η ταχύτητα μετάδοσης των πληροφοριών έχει αποφασιστική σημασία για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και, ειδικότερα, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Η ευρωπαϊκή αγορά με 380 εκατομμύρια καταναλωτές καταλαμβάνει μέρος μεγαλύτερο από το ένα τρίτο της παγκόσμιας αγοράς. Παρά τα 17 περίπου εκατομμύρια ανέργους, δημιουργήθηκαν στην Ευρώπη λιγότερες νέες θέσεις απασχόλησης στον τομέα της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών από ό,τι στις ΗΠΑ, τον κύριο ανταγωνιστή της.
- Για την οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης και των περιφερειών της είναι σημαντικό εάν οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αντισταθούν επιτυχώς κατά του διεθνούς ανταγωνισμού στην ευρωπαϊκή και την παγκόσμια αγορά ή εάν οι μεγάλες αμερικανικές επιχειρήσεις μπορέσουν να κυριαρχήσουν και στην ευρωπαϊκή αγορά. Η σημερινή κατάσταση στην Ευρώπη χαρακτηρίζεται από τη διασπορά πρωτοβουλιών, δημοσίων και ιδιωτικών, και μικρότερη ανάπτυξη των υποδομών τηλεπικοινωνίας από ό,τι στις ΗΠΑ. Στο κλίμα αυτό, τα εμπορικά και βιομηχανικά συμφέροντα που διακυβεύονται είναι ανεκτίμητα και δικαιολογούν τη θέληση της ΕΚ να οριοθετήσει αυτό τον αναδυόμενο τομέα. Πράγματι από την ικανότητά της να ανταποκριθεί στις προκλήσεις αυτές εξαρτάται και η οικονομική και κοινωνική κατάσταση πολυάριθμων πολιτών και ιδίως η εξέλιξη της απασχόλησης.

II. Λαμβάνοντας υπόψη τα κάτωθι μέτρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανέλαβε τη δυναμική αντιμετώπιση των διεθνών προκλήσεων. Το Λευκό Βιβλίο «Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση» και η έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου που τελεί υπό την προεδρία του Επιτρόπου Bangemann επιδιώκουν να αποτελέσουν την απάντηση των Ευρωπαίων στην πρωτοβουλία Clinton/Gore για ένα «Σχέδιο εθνικής υποδομής για τις πληροφορίες» και για ένα «Σχέδιο σφαιρικής υποδομής για τις πληροφορίες».
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κέρκυρας της 24ης και 25ης Ιουνίου 1994, χαιρέτισε την έκθεση της ομάδας Bangemann και κάλεσε την Επιτροπή να θεσπίσει όσο το δυνατόν ταχύτερα ένα πρόγραμμα το οποίο να περιλαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα σε επίπεδο Κοινότητας. Στη συνεδρίασή του στο Έσσεν, στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 1994, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επιχειρήσει να αξιολογήσει την επιδιωκόμενη πρόοδο.
- Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προτείνει ένα ευρύτατο πρόγραμμα εργασίας, το οποίο πρέπει να αποτελέσει το θεμέλιο για το σύνολο των δραστηριοτήτων της στον τομέα της κοινωνίας των πληροφοριών. Πρόκειται δικαίως για ένα συγκεκριμένο «πρόγραμμα δράσης» που επιδιώκει την ταχεία αντιμετώπιση των υφιστάμενων εμποδίων (ελευθέρωση των υποδομών της επικοινωνίας και των υπηρεσιών), δημιουργία σαφέστερων κανονιστικών πλαισίων (προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων και της ιδιωτικής ζωής, έλεγχος της συγκέντρωσης των μέσων ενημέρωσης, ελεύθερη κυκλοφορία των τηλεοπτικών προγραμμάτων) και στήριξη νέων εφαρμογών. Όμως, οι «κοινωνικές και πολιτιστικές πτυχές», δηλαδή τα μέτρα για την αντιστάθμιση των ανεπιθύμητων επιπτώσεων αποτελούν κατ'ουσία πρόβλημα, χωρίς να υπάρχουν, επί του παρόντος, προοπτικές για τη λύση του.

III. Εκδίδει την ακόλουθη γνωμοδότηση για το πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής με θέμα «Ευρώπη και κοινωνία των πληροφοριών»

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της διότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέλαβε τις απαραίτητες πρωτοβουλίες προκειμένου η Ευρωπαϊκή Ένωση να ανταποκριθεί κατάλληλα στη διεθνή πρόκληση. Καταρχήν, υποστηρίζει την εκτίμηση της Επιτροπής για τη διάνοιξη της οδού προς την κοινωνία των πληροφοριών και για τη δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων, έτσι ώστε να επιταχυνθεί τόσο η ανάπτυξη αποδοτικότερων και λιγότερο δαπανηρών υποδομών πληροφοριών όσο και η ανάπτυξη των αγορών για τις νέες υπηρεσίες. Η Επιτροπή των Περιφερειών φρονεί, ωστόσο, ότι ο ρυθμός, η φύση και το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω προγράμματος πρέπει να μελετηθούν με βάση τα διδάγματα που θα αποκομισθούν από τα δύο μέρη του Πράσινου Βιβλίου για την ελευθέρωση των υποδομών.

1.2. Είναι σημαντικό να αναπτυχθεί η κοινωνία των πληροφοριών βάσει του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου, το οποίο συνδυάζει την οικονομική με την κοινωνική και πολιτιστική πρόοδο. Οι εν λόγω διεργασίες ελευθέρωσης θα πρέπει να σχεδιάζονται με βάση την εξέταση των κοινωνικών επιπτώσεων, ιδίως στην απασχόληση και στο περιβάλλον εργασίας καθώς και των επιπτώσεων στην κατάρτιση, τον πολιτισμό και τα οπτικοακουστικά μέσα. Ακόμη, η εν λόγω ελευθέρωση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί εις βάρος των γενικών υπηρεσιών που συνεχίζουν να

προστατεύονται από τα εθνικά μονοπώλια. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της διότι η Επιτροπή θεωρεί σημαντικό να συμμετέχουν πλήρως οι κοινωνικοί εταίροι στην πρωτοβουλία για την καλύτερη αντιμετώπιση των διαρθρωτικών μεταβολών. Αν ληφθούν υπόψη οι σημαντικές επιδράσεις που έχουν οι διαρθρωτικές μεταβολές σε τοπικό επίπεδο, οι περιφέρειες θα πρέπει να συμμετάσχουν ευθύς εξαρχής.

1.3. Λόγω των σημαντικών εξελίξεων στο ρυθμιστικό πλαίσιο για μια ευρωπαϊκή αγορά, είναι απαραίτητο να αποφευχθεί κάθε άχρηστος συγκεντρωτισμός και να τηρηθεί η αρχή της επικουρικότητας. Όμως, το πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη την αρχή αυτή. Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των περιφερειών και των τοπικών αυτοδιοικήσεων, ιδίως στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και των οπτικοακουστικών μέσων, πρέπει να σέβονται πλήρως την πολυμορφία και να μειώνουν την απόσταση μεταξύ κράτους και πολίτη.

1.4. Τόσο ο τομέας των μέσων επικοινωνίας, ο οποίος επηρεάζεται από τη δημιουργία της κοινωνίας των πληροφοριών όσο και ο τομέας των τηλεπικοινωνιών πρέπει, με τα νέα προϊόντα και τις υπηρεσίες πολυμέσων, να διατηρήσουν την πολιτιστική ιδιομορφία τους. Όμως, το συνολικό πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής λαμβάνει ελάχιστα υπόψη τον οπτικοακουστικό τομέα και τις ιδιαιτερότητές του. Η πολιτική για τα μέσα ενημέρωσης κινδυνεύει να καταστεί ένα απλό παράρτημα της πολιτικής τηλεπικοινωνιών, οι κανόνες λειτουργίας της οποίας πρέπει να διασαφηνισθούν περαιτέρω από την Επιτροπή.

Ακόμη και εάν οι τεχνολογίες και οι αγορές αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερο παγκόσμιο χαρακτήρα, η πληροφόρηση, ο πολιτισμός και η ψυχαγωγία, μέσω των οπτικοακουστικών μέσων, εξαρτώνται ακόμη περισσότερο από γλωσσικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντες στο επίπεδο των κρατών μελών και των τοπικών κυβερνήσεών τους. Λόγω αυτής της ευρωπαϊκής ιδιαιτερότητας, η Επιτροπή θα έπρεπε να σεβαστεί την πρωταρχική αρμοδιότητα των κρατών μελών και των περιφερειών τους όσον αφορά την πολιτική για τα οπτικοακουστικά μέσα.

Η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί το Συμβούλιο να είναι ιδιαίτερα προσεκτικό στις περαιτέρω διαβουλεύσεις του. Προκειμένου να ληφθούν καλύτερα υπόψη οι ιδιαιτερότητες του οπτικοακουστικού τομέα, η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί ακόμη το Συμβούλιο να εξετάζει στο μέλλον όλα τα θέματα που αφορούν τον τομέα αυτό στο πλαίσιο ενός ειδικού Συμβουλίου, το οποίο να αποτελείται από τους υπουργούς των κρατών μελών που είναι αρμόδιοι για τον εν λόγω τομέα.

1.5. Η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να την περιλαμβάνουν στις εκάστοτε διαβουλεύσεις τους σχετικά με τα μέτρα εφαρμογής που προβλέπονται στο πρόγραμμα δράσης. Τούτο ισχύει ιδιαίτερα για μέτρα που αφορούν τους τομείς του πολιτισμού, των οπτικοακουστικών μέσων, των γλωσσών, της προστασίας της ιδιωτικής ζωής, της απασχόλησης και του περιβάλλοντος εργασίας και της προστασίας του καταναλωτή.

Η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη την άποψη των περιφερειών κατά τη συγκρότηση της ομάδας εμπειρογνομώνων υψηλού επιπέδου, η οποία θα συμβουλεύει την Επιτροπή όσον αφορά τις κοινωνικές και τις πολιτιστικές πτυχές.

Προκειμένου οι περιφερειακές και τοπικές αρχές να μπορούν να συμμετέχουν ενεργώς στη διαμόρφωση της κοινωνίας των πληροφοριών, η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί από την Επιτροπή να επιτρέπει στα μέλη της την πρόσβαση σε μελέτες που έχουν ήδη ανατεθεί ή θα ανατεθούν και αφορούν την προετοιμασία των μέτρων που προβλέπονται στο πρόγραμμα δράσης. Τούτο ισχύει κυρίως για τις προβλεπόμενες μελέτες όσον αφορά, αφενός, τις επιπτώσεις της πολιτικής για την απασχόληση που έχουν αντίκτυπο στην περιφερειακή, κοινωνική και οικονομική συνοχή και, αφετέρου, τις γλωσσικές πτυχές. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή των Περιφερειών επαναλαμβάνει το αίτημα που εξέφρασε στη γνωμοδότηση της της 27ης και 28ης Σεπτεμβρίου 1994 σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο για την «Οπτικοακουστική πολιτική», και το οποίο αφορούσε την πρόσβαση των μελών της στις υφιστάμενες μελέτες σχετικά με την πολυφωνία και τη συγκέντρωση των μέσων ενημέρωσης.

2. Ειδικές παρατηρήσεις (που αφορούν το έγγραφο βάσης)

1. «Ρυθμιστικό και νομικό πλαίσιο»

Η Επιτροπή των Περιφερειών, σε συμφωνία με τα τελικά συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κέρκυρας, αναγνωρίζει την ανάγκη να υποστηριχθούν οι προσπάθειες του ιδιωτικού τομέα με την ταχεία καθιέρωση «ενός σαφούς και σταθερού ρυθμιστικού πλαισίου». Επιπλέον, θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό ότι ενόψει της ευρείας εφαρμογής των νέων τεχνολογιών πληροφοριών και τεχνολογίας, τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης θα συνεχίσουν να επεκτείνονται. Τούτο δεν ισχύει μόνο για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, την οποία δικαίως υπογραμμίζει η Επιτροπή (βλ. 1.6) και η οποία, λόγω των νέων διαλογικών υπηρεσιών, απαιτεί νέες λύσεις. Ακόμη, πρέπει να διασφαλισθεί ότι όλοι οι πολίτες θα μπορούν να έχουν πρόσβαση χωρίς διακρίσεις και με λογικό κόστος στις διαλογικές υπηρεσίες.

1.1 «Σύσταση αρχής σε ευρωπαϊκό επίπεδο»

Η ΕΤΠ δεν θεωρεί απαραίτητη τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής αρχής ελέγχου στην οποία θα μεταβιβαστούν «καθήκοντα της Επιτροπής και των κρατών μελών». Για την προσέγγιση των πολιτών και των προβλημάτων, κρίνει ότι ένας αποκεντρωμένος έλεγχος αποτελεί καταλληλότερη λύση. Προκειμένου να συμπεριληφθεί η ευρωπαϊκή διάσταση σε σημαντικότερο βαθμό, θεωρεί ότι επαρκεί μια ενισχυμένη συνεργασία των αρχών των κρατών μελών. Η Επιτροπή των Περιφερειών αναμένει από την Επιτροπή να της επιτρέψει την έγκαιρη πρόσβαση στις σχετικές «λεπτομερείς μελέτες» και σκοπεύει να λάβει θέση ως προς τις προγραμματιζόμενες προτάσεις της Επιτροπής.

1.8. «Ιδιοκτησία των μέσων μαζικής επικοινωνίας» και 1.10 «Οπτικοακουστικός τομέας»

Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει με έμφαση τη γνωμοδότηση που εξέδωσε την 27η και 28η Σεπτεμβρίου 1994 σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο για την «Οπτικοακουστική πολιτική» (COM(94) 96 τελικό). Επαναλαμβάνει στην Επιτροπή το επείγον αίτημά της σχετικά με την εξαρχής συμμετοχή των περιφερειών στις νέες διαβουλεύσεις σχετικά με τις περαιτέρω εξελίξεις στον τομέα της «πολυφωνίας και της συγκέντρωσης των μέσων επικοινωνίας στην εσωτερική αγορά». Εκφράζει τη λύπη της διότι η Επιτροπή δεν υπέβαλε αίτηση γνωμοδότησης για την ανακοίνωσή της «Αντιδράσεις κατά τη διαδικασία διαβουλεύσεων σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο για την πολυφωνία και τη συγκέντρωση των μέσων επικοινωνίας στην εσωτερική αγορά» και σκοπεύει να εκδώσει σχετική γνωμοδότηση σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ της Συνθήκης ΕΟΚ.

Η ΕΤΠ αναμένει από την Επιτροπή, στις προτάσεις της για την αναθεώρηση της οδηγίας «για την τηλεόραση», να σεβαστεί αυστηρά τις αρμοδιότητες των κρατών μελών ή των περιφερειών τους όσον αφορά την πολιτική για τα μέσα επικοινωνίας και να περιοριστεί στα μέτρα που είναι απαραίτητα για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στον τομέα των διασυνοριακών εκπομπών.

II.3. «Εφαρμογές»

Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση Επιτροπής να δημιουργήσει ένα «γραφείο για έργα που αφορούν την κοινωνία των πληροφοριών» («Information Society Project Office»), το οποίο θα λειτουργεί ως σημείο αμοιβαίων επαφών Επιτροπής και διαφόρων παραγόντων, και το οποίο θα είναι φιλικό προς το χρήστη. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι πρόκειται για σημαντική προϋπόθεση προκειμένου να προσεγγίσουν οι πολίτες τις δραστηριότητες της Ένωσης. Θεωρεί ότι παρουσιάζει ενδιαφέρον η δημιουργία στα κράτη μέλη τέτοιων γραφείων που θα συνεργάζονται στενά με το «Γραφείο για έργα που αφορούν την κοινωνία των πληροφοριών».

Η ΕΤΠ εκφράζει την ικανοποίησή της διότι η χρηματοδότηση των δικτύων και η εισαγωγή των εφαρμογών στην αγορά θα ανατεθεί, κατά κύριο λόγο, στον ιδιωτικό τομέα και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα ασχοληθεί με τη διάθεση πιστώσεων από τα υφιστάμενα μέσα στήριξης στην κοινωνία των πληροφοριών. Τούτο ισχύει ειδικότερα για το 4ο πρόγραμμα-πλαίσιο στον τομέα της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της επίδειξης και για τα ειδικά προγράμματα του στον τομέα «των προηγμένων υπηρεσιών επικοινωνιών και τηλεπικοινωνιών και στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών». Όσον αφορά τη συγκέντρωση των προσπαθειών στον τομέα των διαρθρωτικών ταμείων, η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί, πρώτον, να συνεκτιμούν εφεξής τα διαρθρωτικά ταμεία τα νέα συστήματα τηλεπικοινωνιών και, δεύτερον, η διαχείρισή τους να είναι το ίδιο διαφανής με εκείνη του 4ου προγράμματος ΕΤΑ.

Η ΕΤΠ εκφράζει με έμφαση την ικανοποίησή της για την πρωτοβουλία της Επιτροπής όσον αφορά τις νέες μορφές εταιρικής σχέσης μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα προκειμένου η ανάπτυξη των αγορών να επιταχυνθεί μέσω πειραματικών σχεδίων επίδειξης και να οργανωθεί κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την πλήρη συμβατότητα αυτής της ανάπτυξης με το κοινωνικό πλαίσιο. Πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι πτυχές που μπορεί να έχουν επιπτώσεις στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Ζητείται από τις περιφέρειες και τις κοινότητες να εισάγουν τέτοια σχέδια στην επικράτειά τους. Όμως, η εφαρμογή και η χρηματοδότηση πρέπει κατ'ουσία να πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις. Η ΕΤΠ θεωρεί ιδιαίτερης σημασίας τα πειραματικά σχέδια επίδειξης που προβλέπονται στο σχέδιο δράσης μεταξύ περιφερειών από διαφορετικά κράτη μέλη.

III. «Γλωσσικά ζητήματα»

Η ΕΤΠ δεν παραγνωρίζει τις πιθανές επιπτώσεις της παγκόσμιας κοινωνίας των πληροφοριών στην ανάπτυξη των γλωσσών των κρατών μελών και, κυρίως, των εθνικών μειονοτήτων.

Η ΕΤΠ υπογραμμίζει ότι τα γλωσσικά ζητήματα τελικά αποτελούν αρμοδιότητα των κρατών μελών και, ανάλογα με την περίπτωση, των περιφερειών τους και, στο θέμα αυτό, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν διαθέτει καμία αρμοδιότητα.

Η ΕΤΠ προειδοποιεί με έμφαση ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, αρχίζοντας από το «γλωσσικό τομέα» υπεισέρχεται σε αρμοδιότητες για γλωσσικά ζητήματα των κρατών μελών και των περιφερειών τους. Υπενθυμίζει σχετικά ότι στους κόλπους του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχει επιτευχθεί συμφωνία και αναμένεται η υπογραφή του Ευρωπαϊκού Χάρτη για την προστασία των περιφερειακών και μειονοτικών γλωσσών.

Οι Περιφέρειες και οι Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης της Ευρώπης, ασκώντας τις αρμοδιότητές τους και σεβόμενοι την αρχή της επικουρικότητας, επιφυλάσσονται του δικαιώματος να ασκούν κριτική σε οιαδήποτε πρόταση της Επιτροπής κανονιστικού χαρακτήρα, εφαρμογής ή θέσης σε ισχύ που αποσκοπεί στην προαγωγή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων και των γλωσσικών ζητημάτων.

IV. «Δραστηριότητες προαγωγής και προβολής»

Όπως η Επιτροπή έτσι και η ΕΤΠ υπογραμμίζει την ανάγκη εξειδικευμένης και άμεσης προετοιμασίας των πολιτών — κυρίως των νέων — και των επιχειρήσεων — κυρίως των ΜΜΕ — σχετικά με την κοινωνία των πληροφοριών. Όσον αφορά το εύρος της ανάπτυξης που συνδέεται με την κοινωνία των πληροφοριών, δεν αρκεί απλώς να πραγματοποιηθούν ορισμένες εκστρατείες ενημέρωσης. Αντίθετα, θα πρέπει τα κράτη μέλη, οι περιφέρειες τους και οι τοπικές αρχές, στο πλαίσιο του συστήματος γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, να λάβουν επαρκώς υπόψη τις προκλήσεις που παρουσιάζει η κοινωνία των πληροφοριών. Στο θέμα αυτό, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας περιορίζεται από τα άρθρα 126 και 127 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα στην «προώθηση της συνεργασίας και τη στήριξη των δραστηριοτήτων τους».

Βρυξέλλες, 17 Νοεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ενέργεια και την οικονομική και κοινωνική συνοχή

(95/C 210/20)

Κατά την 6η σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 1 και 2 Φεβρουαρίου 1995 (συνεδρίαση της 2ας Φεβρουαρίου), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση της επιτροπής 5 Χωροταξία, Ενέργεια, Περιβάλλον που κατήρτισαν οι εισηγητές, κ.κ. Simonsen και Jensen.

Στη γνωμοδότηση αυτή ενσωματώθηκαν δύο άλλες πρόσθετες γνωμοδοτήσεις: της κ. Bolger (CdR 22/95 παράρτημα 2) και του κ. Evans (CdR 22/95 παράρτημα 1).

Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για την Ενέργεια και Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή.

Ανακοίνωση της Επιτροπής

Για να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή και να συμβάλει στη μείωση των διαφορών μεταξύ των πλούσιων και φτωχών χωρών και περιφερειών η Επιτροπή πρότεινε να χορηγηθεί στις λιγότερο ευνοημένες χώρες και περιφέρειες ειδική βοήθεια, π.χ. για τη δημιουργία πιο εκτεταμένων υποδομών στον τομέα της ενέργειας.

Οι μη ικανοποιητικές ενεργειακές υποδομές θα παρακλύσουν την οικονομική ανάπτυξη στις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες και περιοχές και με τον τρόπο αυτό θα παραβλάψουν σε τελική ανάλυση την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Η Επιτροπή προτείνει μια στρατηγική στον τομέα της ενέργειας που θα ενισχύσει το στόχο για μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των λιγότερο ευνοημένων και των ισχυρότερων χωρών και περιφερειών της ΕΕ.

Αυτό πρέπει να γίνει με τους εξής τρόπους

- με τη συστηματική συνεκτίμηση του θέματος της συνοχής κατά τη χάραξη της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ·
- με την ενσωμάτωση της ενέργειας στις υπόλοιπες πολιτικές της ΕΕ, π.χ. την περιφερειακή πολιτική (συμπεριλαμβανομένων και των κοινοτικών πρωτοβουλιών), τη γεωργική πολιτική, την περιβαλλοντική πολιτική, την πολιτική μεταφορών, την πολιτική έρευνας και την κοινωνική πολιτική·
- με τη λήψη μιας σειράς βοηθητικών μέτρων που θα ενισχύσουν τις υποδομές των λιγότερο ευνοημένων χωρών και περιφερειών, την αποτελεσματικότητα της ενέργειας και τις δυνατότητες αξιοποίησης των ιδίων ενεργειακών δυνατοτήτων.

Από την ανακοίνωση προκύπτει ότι η Επιτροπή έχει 4 βασικούς στόχους στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής:

- την επίτευξη της ασφάλειας του εφοδιασμού·
- την προώθηση της ενεργειακής αποτελεσματικότητας·
- τον περιορισμό των ζημιών στο περιβάλλον·
- τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.

Οι βασικοί αυτοί στόχοι πρέπει να διασφαλιστούν με την προσαρμογή τους στους προαναφερόμενους σχετικούς τομείς πολιτικών της ΕΕ — πράγμα που μπορεί εν μέρει να γίνει με μια σειρά συνοδευτικών μέτρων, και συγκεκριμένα τα εξής:

- Διευρωπαϊκό Δίκτυο Ενέργειας: δημιουργία ενός διασυνδεδεμένου δικτύου φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, επέκταση του ηλεκτρικού δικτύου στις περιφέρειες, εξασφάλιση καλύτερης ποιότητας ηλεκτρικού ρεύματος, παροχή βοήθειας για τη διαχείριση των δικτύων.
- Ενεργειακή Αποτελεσματικότητα: ενεργειακοί έλεγχοι για τον προσδιορισμό των δυνατοτήτων εξοικονόμησης ενέργειας, τοπικές/περιφερειακές εκδηλώσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης της ενέργειας στα αστικά κέντρα, προώθηση ενεργειακών προγραμμάτων της ΕΕ, ανακοίνηση των συστημάτων θέρμανσης, ενίσχυση για την αγορά αποτελεσματικού εξοπλισμού και ενίσχυση για ενημέρωση και εκπαίδευση.
- Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: επενδυτικά προγράμματα για την παραγωγή ενεργειακών πηγών ενέργειας, παραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας από απόβλητα, καύσιμα βιομάζα και ηλεκτρική ενέργεια.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ενέργεια και την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Στην ανακοίνωση προτείνεται μια ενεργειακή στρατηγική που θα ενισχύσει τις λιγότερο ευνοημένες από οικονομική και κοινωνική άποψη περιφέρειες της ΕΕ.

Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί απαραίτητο η Κοινότητα να χαράξει τα πλαίσια που εξασφαλίζουν όσο το δυνατό μεγαλύτερη τοπική και περιφερειακή ευελιξία όσον αφορά την ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών, π.χ. βάσει της αρχής της επικουρικότητας, και επιδοκιμάζει ως εκ τούτου την επιθυμία της Επιτροπής για ανάληψη δράσεων μόνο με τη βοήθεια συστάσεων, παροτρύνσεων και ρυθμίσεων ενίσχυσης. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται, κατά τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών, η συνοχή μεταξύ της τοπικής και περιφερειακής αυτονομίας και της χάραξης των πολιτικών σε κεντρικό επίπεδο.

2. Η Επιτροπή των Περιφερειών μπορεί να υποστηρίξει τις ακόλουθες βασικές αρχές:

- τη βελτιωμένη ασφάλεια εφοδιασμού και την ποιότητα παράδοσης·
- τη βελτιωμένη αξιοποίηση των ενεργειακών πόρων·

— τη βελτιωμένη αξιοποίηση των τοπικών ενεργειακών πόρων, ιδίως των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας βιομάζας και των αποβλήτων·

— τη βελτιωμένη ατμόσφαιρα στην Ευρώπη·

— η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντικό να προαχθεί η εξοικονόμηση ενέργειας και να παρασχεθούν οικονομικά κίνητρα, π.χ. με φορολογικές ρυθμίσεις και εισφορές.

3. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει τη στρατηγική της Επιτροπής να ενσωματωθεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή στην ενεργειακή πολιτική, και να χρησιμοποιηθεί η ενέργεια για την ενεργό ενίσχυση της συνοχής αυτής. Η στρατηγική που υποστηρίζεται συνίσταται στα εξής:

- τη χάραξη μιας σφαιρικής προσέγγισης ή την εξέταση των συνθηκών μεταξύ ενέργειας και συνοχής με την προβολή του τρόπου με τον οποίο η ενέργεια μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της συνοχής, τόσο σε σχέση με την ενεργειακή πολιτική όσο και με άλλες πολιτικές (περιφερειακή ανάπτυξη, γεωργία, περιβάλλον, μεταφορές, έρευνα, κοινωνικές συνθήκες). Στο πλαίσιο αυτό αποδίδεται σημασία στην ενσωμάτωση της ενεργειακής πολιτικής στους τομείς αυτούς·

— τη λήψη μιας σειράς συνοδευτικών μέτρων με στόχο τις ενεργειακές υποδομές, την αποτελεσματικότητα της ενέργειας και την αξιοποίηση των ιδίων δυνατοτήτων των περιφερειών.

4. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει επίσης τη στρατηγική της Επιτροπής που στηρίζεται στις ακόλουθες βάσεις:

- ενεργειακή πολιτική/συνοχή, όπου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πτυχή της συνοχής στην ενεργειακή πολιτική, και
- άλλες πολιτικές, όπου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ενεργειακές δυνατότητες για την προώθηση της συνοχής. Αυτό ισχύει και για τη συνεργασία της Κοινότητας με τρίτες χώρες.

5. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί επίσης ότι τα συστήματα ενέργειας πρέπει να ολοκληρωθούν όσο το δυνατόν περισσότερο στην Ευρώπη, ενώ πρέπει ταυτόχρονα να ληφθούν υπόψη οι περιφερειακές και διαρθρωτικές διαφορές και με τον τρόπο αυτό να μειωθούν και οι διαφορές όσον αφορά την πρόσβαση στην ενέργεια και την ενεργειακή αποτελεσματικότητα. Συνεπώς, ο στόχος της συνοχής πρέπει να ενσωματωθεί στην ενεργειακή πολιτική για να συμβάλει ενεργά προς το σκοπό αυτό.

6. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την ανάπτυξη της τεχνολογίας, την εκπαίδευση, την ενημέρωση για τις τεχνολογίες καθώς και για την προσαρμογή των θεσμικών και νομικών πλαισίων με στόχο την προώθηση της ενεργειακής αποτελεσματικότητας και την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

7. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με τη βασική ιδέα του διευρωπαϊκού ενεργειακού δικτύου που καθιστά δυνατή σε ορισμένες περιοχές την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στην ανακοίνωση, και η οποία εξασφαλίζει:

- τη μεγαλύτερη αντοχή σε κρίσεις της όλης αγοράς ενέργειας, και
- δυνατότητες στενότερης συνεργασίας με την Ανατολική Ευρώπη και τις πρώην χώρες της Σοβιετικής Ένωσης.

8. Είναι θετικό το γεγονός ότι η Επιτροπή επιθυμεί να δημιουργηθούν ευνοϊκότερες συνθήκες για την κατασκευή δικτύων, συμπεριλαμβανομένης και της απλούστευσης των εθνικών διαδικασιών έγκρισης. Ωστόσο, οι περιβαλλοντικές θεωρήσεις έχουν μεγάλη σημασία και το μείζον πρόβλημα τις περισσότερες φορές είναι ότι οι παραγωγοί καθυστερούν να εγκρίνουν νέα δίκτυα. Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ο καθορισμός ενός ουσιαστικού στόχου όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη μπορούν να απλουστεύσουν τις διαδικασίες έγκρισης για τη δημιουργία νέων δικτύων, τηρώντας δεόντως τις εθνικές περιφερειακές πολιτικές στον τομέα του περιβάλλοντος. Ένας συγκεκριμένος στόχος της ΕΕ μπορεί να αποκτήσει σημαντική επιρροή και να προωθήσει τη δημιουργία διευρωπαϊκών δικτύων.

9. Η Επιτροπή των Περιφερειών μπορεί να υποστηρίξει μια εσωτερική αγορά ενέργειας που επιδιώκει μία ορισμένη εναρμόνιση των συνθηκών αγοράς και, ως εκ τούτου, να

εξασφαλίσει στους παράγοντες όλων των χωρών ίσους όρους ανταγωνισμού, υπό τον όρο ότι κάθε χώρα διατηρεί τη δυνατότητα να θεσπίζει ενεργειακή και περιβαλλοντική πολιτική λαμβάνοντας υπόψη την ιστορική της εξέλιξη καθώς και τις ενεργειακές περιβαλλοντικές και κοινωνικές προτεραιότητες.

Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι η ανάγκη δημιουργίας δικτύων από την ΕΕ μπορεί να θεωρηθεί ανεξάρτητα από τα σχέδια για δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς ενέργειας υπό ανταγωνιστικές συνθήκες.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ενεργειακά προγράμματα

10. Η Επιτροπή κρίνει ότι οι λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του προγράμματος Themie πρέπει να διαφοροποιηθούν στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές. Τα όργανα προώθησης των ενεργειακών τεχνολογιών που βρίσκονται κοντά ή στις περιοχές αυτές, θα μπορούσαν να επιτελέσουν σημαντικές εργασίες για την καθιέρωση καινοτόμων τεχνολογιών που προσοδιάζουν περισσότερο στις ενεργειακές τους ανάγκες, και να έλθουν προς αρωγή και ενίσχυση των φορέων λήψης οικονομικών αποφάσεων οι οποίοι ενδιαφέρονται να χρησιμοποιήσουν παρόμοια τεχνολογία, και εκείνων που είναι σε θέση να τις εφαρμόσουν.

Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί ταυτόχρονα το γεγονός ότι δίδεται μεγάλη σημασία στην εκπαίδευση στα πλαίσια του προγράμματος αυτού.

11. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για τα σχέδια του προγράμματος Joule στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, κυρίως στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί ταυτόχρονα την πρόταση της Επιτροπής να επιτραπεί στα ερευνητικά όργανα των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών να συνεργαστούν με ιδρύματα εκτός των περιφερειών αυτών για σχέδια που εμπíπτουν στα πλαίσια του προγράμματος Joule. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθούν τα προσόντα του διδακτικού προσωπικού σε ολόκληρη την ΕΕ.

12. Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι πρέπει να εφαρμοστεί μια ειδική προσέγγιση για τις περιφέρειες που έχουν λιγότερες δυνατότητες να λάβουν ορισμένα από τα προτεινόμενα μέτρα στα πλαίσια του προγράμματος SAVE, όπως η πιστοποίηση κτιρίων, η ανάπτυξη οργάνων που ασχολούνται με τη χρηματοδότηση μέσω τρίτων και οι ενεργειακοί έλεγχοι.

13. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι πρέπει να δοθεί σημασία στις θεσμικές και χρηματοπιστωτικές πτυχές των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών του προγράμματος Alterner. Είναι σημαντικό να εξαλειφθούν τα νομικά εμπόδια και να δοθούν στους επενδυτές του τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας τουλάχιστον εξίσου καλές χρηματοδοτικές

προϋποθέσεις με εκείνες των μεγάλων ενεργειακών εταιρειών, και να ληφθούν υπόψη οι εξωτερικοί παράγοντες.

Άλλα προγράμματα της ΕΕ

14. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής να χορηγηθεί, στα πλαίσια του προγράμματος *Interreg*, ενίσχυση για τη δημιουργία οργάνων που έχουν ως καθήκον την προετοιμασία και την εφαρμογή διάφορων μέτρων για την από κοινού αξιοποίηση των δυνατοτήτων των περιφερειών, προωθώντας με τον τρόπο αυτό τη μεταφορά τεχνολογίας μεταξύ των διάφορων περιφερειών. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες στον τομέα της εκπαίδευσης.

15. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι πρέπει να γίνει συγκεκριμένη αναφορά στη σημαντική συμβολή της πρωτοβουλίας *Adapt*. Η πρωτοβουλία αυτή εμπίπτει στα πλαίσια του τέταρτου στόχου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου: «προσαρμογή των εργαζόμενων στις βιομηχανικές αλλαγές», στα πλαίσια του οποίου παρέχεται ενίσχυση για την κατάρτιση όσον αφορά την ορθολογική χρήση ενέργειας. Οι πρωταρχικοί στόχοι του προγράμματος *Adapt* είναι η προσαρμογή των εργαζομένων στις μεταβολές, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της εκπαίδευσης και η πρόληψη της ανεργίας με τη βελτίωση των προσόντων των εργαζομένων, καθώς και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η ανάληψη νέων δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες αυτές καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τον τομέα της ενέργειας και συμβάλλουν, ως εκ τούτου, στην επίτευξη συνοχής στον τομέα αυτό.

Ενεργειακός προγραμματισμός και διαχείριση

16. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι η συμβολή των ενεργειακών προγραμμάτων στην τοπική οικονομική ανάπτυξη μπορεί να γίνει καλά κατανοητή εάν τα προγράμματα αυτά εκτιμώνται ενδελεχώς, μεταξύ άλλων με τη χρησιμοποίηση αντικειμενικών κριτηρίων και την ανάπτυξη κατάλληλης μεθοδολογίας.

17. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει την ανάγκη να ενσωματωθεί η διαχείριση της ενέργειας στον περιβαλλοντικό και φυσικό προγραμματισμό, καθώς και στον τομέα των μεταφορών, και επισημαίνει το σημαντικό ρόλο που οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν στο πλαίσιο αυτό.

Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει επίσης ότι πρέπει να προσδιοριστούν επακριβώς τα σχέδια που μπορούν να εφαρμοστούν σε σχέση με τον ενεργειακό προγραμματισμό σε περιφέρειες και αστικές περιοχές. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αποτελεσματική αξιοποίηση της ενέργειας όσον αφορά τη θέρμανση και τον κλιματισμό για τις μεταφορές, την ποιότητα του αέρα και την πρόληψη υγιονομικών προβλημάτων.

Οι περιφερειακές και τοπικές αρχές πρέπει να αναλάβουν πρωτοπόρες δραστηριότητες όσον αφορά την ενεργειακή αποτελεσματικότητα και να καταβάλουν προσπάθειες για τη σωστή διαχείριση των κτιρίων που επιβλέπουν.

18. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με την Επιτροπή ότι πρέπει να δοθεί σημασία στα μέτρα διαχείρισης της ενέργειας, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να καταστεί δυνατή η

επέκταση των δικτύων, εάν αυτό είναι σκόπιμο, σε επαρχίες, νησιά και απομακρυσμένες περιοχές. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπενθυμίζει τη σχέση με τη χρησιμοποίηση αποκεντρωμένης συνδυασμένης παραγωγής ενέργειας και θερμότητας, όπως π.χ. στη Δανία.

19. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι πρέπει να δοθεί σημασία στη διαχείριση του δικτύου φυσικού αερίου ηλεκτρισμού και θερμότητας και στη διαχείριση της ενέργειας των αστικών κτιρίων, στις ενεργειακές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων και των υπηρεσιών ενημέρωσης του κοινού, ώστε να βελτιωθεί η ενεργειακή αποδοτικότητα και, γενικότερα, ότι πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για τη βελτίωση της ενεργειακής αποτελεσματικότητας στις αστικές περιοχές (αστικό περιβάλλον).

20. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για τα μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν από τη μία παραμεθόριο περιοχή στην άλλη, και για το γεγονός ότι τα αντιπροσωπευτικά όργανα θα συμμετάσχουν στην εναρμόνιση των νομοθεσιών και για το ότι άτομα με διάφορες εμπειρίες και υπόβαθρο θα συνεργαστούν σχετικά, ιδίως στα πλαίσια δικτύων μετάδοσης εμπειριών και τεχνολογίας, όπως το *Fedarene*, για τις περιφέρειες, *Energie-Cities*, για τους δήμους, και *Isenet* για τα νησιά.

21. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί επίσης τις προσπάθειες της Επιτροπής για τον περιορισμό των εκπομπών CO₂ και τις υποχρεώσεις της Κοινότητας και των κρατών μελών της όσον αφορά τη σύμβαση-πλαίσιο για τη μεταβολή των κλιματολογικών συνθηκών.

Η ατμόσφαιρα πρέπει να αποτελεί μεγάλη προτεραιότητα της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ. Πρέπει να εναρμονισθούν σε υψηλό επίπεδο οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις, ενδεχομένως μέσω της επιβολής ενός κοινού τέλους CO₂ και ενέργειας, ενώ πρέπει επίσης να εναρμονισθούν οι φόροι όσον αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας και το καθαρότερο περιβάλλον.

Εκπαίδευση και διδασκαλία

22. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι μόνο με το να δίδεται αυξημένη σημασία στην ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων και τα εκπαιδευτικά μέτρα μπορεί να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική μεταφορά και χρήση της τεχνολογίας, η διάδοση των τεχνολογιών και η καλύτερη διαχείριση των πόρων του ενεργειακού τομέα, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τη συνοχή μεταξύ των κρατών μελών.

23. Εντούτοις, τα μέτρα εκπαίδευσης στον ενεργειακό τομέα πρέπει να συμβιβάζονται με τις ενεργειακές ανάγκες και τις ίδιες δυνατότητες των ενδιαφερόμενων περιοχών. Στα πλαίσια μιας σειράς ειδικών δραστηριοτήτων της ΕΕ στον ενεργειακό τομέα, όπως τα προγράμματα *Joule* και *Thermie*, αντιμετωπίστηκαν δυσκολίες για την επέκταση των τεχνολογιών στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές. Συνεπώς, δεν πρέπει να γίνονται γενικεύσεις, αλλά να υπάρχει ευέλικτη αντίδραση και

να λαμβάνονται υπόψη οι διάφορες τοπικές συνθήκες και ανάγκες.

24. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής να δημιουργηθούν όργανα προώθησης της τεχνολογίας (OPET) στα πλαίσια του προγράμματος *Thermie*, που να διερευνήσουν τις ιδιάζουσες συνθήκες στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, και να υποστηρίξουν και να επικοινωνήσουν με τους φορείς λήψης οικονομικών αποφάσεων, που ενδιαφέρονται και μπορούν να χρησιμοποιήσουν τεχνολογίες, καθώς και με εκείνους που θα μπορούσαν να αποκτήσουν σχετική εκπαίδευση.

25. Η Επιτροπή των Περιφερειών προσθέτει ότι πρέπει να δοθεί ενίσχυση στις τοπικές ομάδες που ασχολούνται με την εξεύρεση τρόπων με τους οποίους μπορούν να ικανοποιηθούν οι ειδικές τους ανάγκες. Στα εκπαιδευτικά προγράμματα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο η ικανότητα των τοπικών οργάνων να επικουρούν απεσταλμένους εμπειρογνώμονες, αλλά και οι δυνατότητές τους να προσφέρουν σημαντική ενίσχυση στο σχέδιο, όταν ο εμπειρογνώμονας επιστρέψει στην έδρα του. Πρέπει να προωθηθούν τα δίκτυα που προωθούν «αλυσιδωτές ενέργειες» στα πλαίσια μεταφοράς τεχνολογίας, παρέχοντας ενίσχυση ή υποδεικνύοντας κατάλληλους εμπειρογνώμονες.

Έρευνα και Ανάπτυξη

26. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπογραμμίζει ότι πρέπει να γίνει αναφορά στο προτεινόμενο ειδικό πρόγραμμα του FTU για την κατάρτιση των εκπαιδευτών και την κινητικότητά τους στα πλαίσια του τέταρτου προγράμματος-πλαίσιο (1994-1998). Θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την ενίσχυση της συνοχής στον ενεργειακό τομέα, δεδομένου ότι θα δοθούν δυνατότητες εκπαίδευσης και έρευνας στα επιστημονικά ιδρύματα και τους ερευνητές των λιγότερο ευνοημένων περιοχών της ΕΕ. Το πρόγραμμα παρέχει τη δυνατότητα διδασκαλίας εξ αποστάσεως στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές

και υποστηρίζει μέτρα που προωθούν τη συμμετοχή των περιφερειών αυτών στο πρόγραμμα. Η ηλεκτρονική επικοινωνία έχει μεγάλη σημασία για τις απομακρυσμένες περιοχές.

27. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι είναι άκρως σημαντικό να αναπτυχθεί συνεργασία μεταξύ διδακτικού προσωπικού, ερευνητών και φορέων πληροφόρησης για το συντονισμό των προσπάθειών και την αποφυγή περιττών διπλών εργασιών και σπατάλης πόρων. Πρέπει να προωθηθούν εύχρηστες εκθέσεις για την ενεργειακή πολιτική, σχέδια, συνέδρια και σεμινάρια. Πρέπει επίσης να δημιουργηθεί μια κεντρική βάση, όπου να μπορεί κανείς τόσο να απαντήσει σε αιτήματα όσο και να επιδιώξει τη διοχέτευση διαθέσιμων πληροφοριών σε όσο το δυνατό ευρύτερο ενδιαφερόμενο κοινό. Η βάση δεδομένων πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες από κρατικά και μη κρατικά όργανα, πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν, όταν πρόκειται για την προώθηση μιας στενότερης συνεργασίας σε επίπεδο ευρέως κοινού.

28. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί ότι οι οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις, καθώς επίσης και η ανάπτυξη εκπαιδευτικών μέτρων αποτελούν σημαντικές πτυχές της ενεργειακής πολιτικής.

Χρηματοδότηση

29. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί ότι, πριν από τη θέσπιση ικανών χρηματοπιστωτικών ρυθμίσεων ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να δημιουργηθεί η βάση της ενεργειακής στρατηγικής της Επιτροπής, σύμφωνα με το σημείο 4. Μια σχετική προϋπόθεση για τη χορήγηση ενίσχυσης πρέπει να είναι η υπαγωγή των σχεδίων σε αναλύσεις συνεπειών για το περιβάλλον και η δυνατότητα ενίσχυσης από τις περιφερειακές και τοπικές αρχές.

Βρυξέλλες, 2 Φεβρουαρίου 1995.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

Συμπληρωματική γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών

Στις 26 Ιουλίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτίσει συμπληρωματική γνωμοδότηση που θα επισυναφθεί στην κύρια γνωμοδότηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για την ενέργεια και την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Η Επιτροπή Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που ήταν αρμόδια για την προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΤΠ, υιοθέτησε τη συμπληρωματική γνωμοδότηση στις 5 Σεπτεμβρίου 1994 με βάση την εισήγηση του Δρ. John Evans.

Η παρούσα συμπληρωματική γνωμοδότηση επισυνάπτεται στη γνωμοδότηση CDR 22/95 που υιοθέτησε η Επιτροπή των Περιφερειών κατά την 6η σύνοδο ολομέλειας στις 2 Φεβρουαρίου 1995.

1. Εισαγωγή

Η ΕΤΠ υποστηρίζει με έμφαση τόσο το στόχο της Επιτροπής να ενταχθεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή στην ενεργειακή πολιτική της Κοινότητας όσο και τη συνολική προσέγγιση που προτείνεται στην Ανακοίνωση για την επίτευξη του στόχου αυτού.

Επίσης, υπογραμμίζει τη σημασία της αλλαγής στάσης στη χάραξη της ενεργειακής πολιτικής, όσον αφορά συγκεκριμένα την απομάκρυνση των αποβλήτων με την οποία σχετίζεται και η πολιτική εκπαίδευσης και κατάρτισης.

1.1. Οι διαφορές που σημειώνονται μεταξύ των περιφερειών όσον αφορά την αποτελεσματική χρήση της ενέργειας και την πρόσβαση στην ενέργεια μπορούν να αποδοθούν σε ανισότητες που παρατηρούνται στους τομείς της αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων, της προσαρμογής σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στις νέες τεχνολογίες και νέες μεθόδους εργασίας στον τομέα της ενέργειας.

1.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει ότι μόνο εάν δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στα μέτρα για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την κατάρτιση, θα υπάρξει ουσιαστική μεταφορά και εφαρμογή της τεχνολογίας, διάδοση της τεχνολογίας και καλύτερη διαχείριση των πόρων στον τομέα της ενέργειας, με αποτέλεσμα, στη συνέχεια, να αυξηθεί η συνοχή μεταξύ των κρατών μελών.

2. Ειδικές Παρατηρήσεις

2.1. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι πρέπει να υπάρξει ειδική αναφορά στη σημαντική συμβολή της πρωτοβουλίας Adapt, η οποία υπάγεται στο νέο στόχο 4 του ΕΚΤ «Προσαρμογή των εργαζομένων στις μεταβολές της βιομηχανίας» και στηρίζει τα μέτρα κατάρτισης για την ορθολογική χρήση της ενέργειας. Επιπλέον, οι κύριοι στόχοι της πρωτοβουλίας Adapt είναι η προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της κατάρτισης, η πρόληψη της ανεργίας μέσω της βελτίωσης της εξειδίκευσης και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και νέων δραστηριοτήτων. Οι στόχοι αυτοί καλύπτουν και τον τομέα της ενέργειας και, κατ'αυτόν τον τρόπο, συμβάλλουν στην επίτευξη μεγαλύτερης συνοχής στον τομέα αυτό.

2.2. Η ΕΤΠ εκφράζει την υποστήριξή της για την έντονη έμφαση που προσδίδει το πρόγραμμα Thermie στην κατάρτιση. Το πρόγραμμα αυτό αφορά την προώθηση νέων ενεργειακών τεχνολογιών και ιδιαίτερα τη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνολογίας στις ΜΜΕ, και την παροχή πληροφόρησης και κατάρτισης στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές μέσω της συνεργασίας τοπικών οργανώσεων.

2.3. Ωστόσο, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στα μέτρα κατάρτισης σε όλες τις άλλες κοινοτικές δραστηριότητες που αφορούν την ενέργεια.

2.4. Η ΕΤΠ υποστηρίζει το αίτημα της Επιτροπής να συμπεριληφθούν στα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης οι προτεινόμενες συνοδευτικές δράσεις, κυρίως για να καταστεί δυνατή η σύσταση προγραμμάτων κατάρτισης και να υποστηριχθούν οι τοπικοί και περιφερειακοί φορείς που είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση και την εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων στηριξης, δεδομένου ότι διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

2.5. Τα μέτρα κατάρτισης στον τομέα της ενέργειας πρέπει ωστόσο να συμβιβάζονται με τις ανάγκες σε ενέργεια και το ενδογενές δυναμικό της κάθε περιοχής. Σε ορισμένες ερευνητικές δραστηριότητες της Κοινότητας στον τομέα της ενέργειας, όπως στα προγράμματα Joule και Thermie, αντιμετωπίστηκαν δυσκολίες στη διάδοση τεχνολογιών

στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές. Επομένως, δεν μπορεί να εφαρμόζεται τυφλά η ίδια τακτική αλλά πρέπει να υπάρχει ευελιξία στις αντιδράσεις και να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές τοπικές συνθήκες και ανάγκες.

2.6. Η ΕΤΠ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής όσον αφορά τους Οργανισμούς Προώθησης Ενεργειακών Τεχνολογιών (OPET) στο πλαίσιο του προγράμματος Thermie, οι οποίοι θα αναλάβουν την έρευνα σχετικά με τα ειδικά χαρακτηριστικά των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών και θα εντοπίζουν και θα παρέχουν στήριξη στους οικονομικούς παράγοντες που ενδιαφέρονται και είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν την τεχνολογία και σε εκείνους που θα μπορούσαν να παρακολουθήσουν τη σχετική κατάρτιση.

2.7. Η ΕΤΠ προσθέτει ότι πρέπει να παρασχεθεί υποστήριξη σε τοπικές ομάδες που ασχολούνται με την εξεύρεση τρόπων αντιμετώπισης των ειδικών αναγκών τους. Υπογραμμίζει ότι στα προγράμματα κατάρτισης πρέπει να ληφθεί υπόψη όχι μόνο η ευχέρεια των τοπικών οργανώσεων να αναλάβουν τις δαπάνες των επισκέψεων των εμπειρογνομόνων αλλά και την ευχέρειά τους να εξασφαλίσουν συνεχή παρακολούθηση του σχεδίου μετά την αποχώρηση του εμπειρογνομόμενου. Πρέπει να ενθαρρυνθούν, είτε μέσω απόσπασσης, είτε μέσω απασχόλησης κατάλληλων εμπειρογνομόνων, τα δίκτυα που παρέχουν στήριξη σε διαδοχικές ενέργειες μεταφορές γνώσεων.

2.8. Υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής να ενισχυθεί, με τη βοήθεια εταιρικών σχέσεων, η σύνδεση ερευνητικών οργανισμών από λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες με οργανισμούς εκτός των περιφερειών αυτών στο πλαίσιο σχεδίων που υπάγονται στο πρόγραμμα Joule, δεδομένου ότι τούτο αφορά τη βελτίωση του δυναμικού κατάρτισης των υπευθύνων κατάρτισης σε όλη την Κοινότητα.

2.9. Η ΕΤΠ υποστηρίζει ότι πρέπει να υπάρξει μνεία στο προτεινόμενο ειδικό πρόγραμμα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στον τομέα της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών στο 4ο πρόγραμμα-πλαίσιο (1994-1998), το οποίο αναμένεται να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην ενίσχυση της συνοχής στον τομέα της ενέργειας, παρέχοντας τη δυνατότητα σε επιστημονικά ιδρύματα και ερευνητές από λιγότερο ευνοημένες περιοχές της Κοινότητας να επωφεληθούν από ευκαιρίες κατάρτισης και έρευνας. Το πρόγραμμα δίνει για πρώτη φορά στις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες τη δυνατότητα κατάρτισης με διδασκαλία εξ αποστάσεως και ενισχύει τα μέτρα που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των περιφερειών αυτών στο πρόγραμμα. Προσθέτει ότι η γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με το πρόγραμμα Σώκρας⁽¹⁾ υπογραμμίζει τη σημασία των ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τις απομακρυσμένες περιοχές.

2.10. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει τη ζωτική ανάγκη προσέγγισης των υπευθύνων κατάρτισης, των ερευνητών και των υπευθύνων για τη διάδοση της πληροφόρησης, προκειμένου να επιτευχθεί συντονισμός της δράσης και να αποφευχθεί η άσκοπη επικάλυψη εργασίας και κατασπατάληση των πόρων. Προκειμένου να στηριχθούν οι προσπάθειες αυτές, πρέπει να προωθηθεί η σύνταξη εκθέσεων για την ενεργειακή πολιτική προς ενημέρωση του χρήστη καθώς και η κατάρτιση σχεδίων και η πραγματοποίηση διαλέξεων και σεμιναρίων. Επιπλέον, πρέπει να δημιουργηθεί μια κεντρική βάση δεδομένων η οποία να ανταποκρίνεται στις έρευνες και να επιδιώκει την όσο το δυνατόν ευρύτερη διάδοση και δημοσιοποίηση των διαθέσιμων πληροφοριών. Η βάση δεδομένων πρέπει να περιλαμβάνει πληροφόρηση από κρατικές και μη κρατικές υπηρεσίες, από πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα από όλη την ΕΕ. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο θέμα αυτό για την προώθηση μεγαλύτερης συνεργασίας σε επίπεδο βάσης.

2.11. Η ΕΤΠ υποστηρίζει επίσης το αίτημα της Επιτροπής για ειδική μεταχείριση, στο πλαίσιο του προγράμματος SAVE, των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών, οι οποίες δεν μπορούν πάντοτε να εφαρμόσουν ορισμένα ενδεικνυόμενα μέτρα, όπως η πιστοποίηση κτιρίων, λόγω της έλλειψης κατηρητισμένων τεχνικών. Συνεπώς, πρέπει να δοθούν ευκαιρίες στους τεχνικούς και στους αρμόδιους για την κατάρτιση των τεχνικών ώστε να ανταποκρίνονται στα συγκεκριμένα και αποδεκτά πρότυπα της ΕΕ.

2.12. Επιπλέον, συμφωνεί με την Επιτροπή ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα των περιφερειακών και αστικών σχεδίων ενεργειακού προγραμματισμού, ιδίως στο πλαίσιο προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, δεδομένου ότι συμβάλλουν σε καλύτερη εκτίμηση των απαιτήσεων κατάρτισης και σε καλύτερο συντονισμό των μέτρων με τις περιφερειακές και εθνικές αρχές.

2.13. Πρέπει να επιταχθεί η δυνατότητα χορήγησης βοήθειας στο πλαίσιο του περιφερειακού και αστικού ενεργειακού προγραμματισμού για τη σύσταση τοπικών ή περιφερειακών ομάδων για την παροχή συμβουλών στους χρήστες σχετικά με την ορθολογική διαχείριση της ενέργειας. Ακόμη, πρέπει να συμπεριληφθεί στο μέτρο αυτό ένα πιο συνεκτικό συστατικό στοιχείο κατάρτισης.

2.14. Η ΕΤΠ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής να τεθούν σε εφαρμογή ενέργειες όσον αφορά τη σύσταση φορέων που θα έχουν την ευθύνη για την οργάνωση και την εκτέλεση διαφόρων σχεδίων για την από κοινού εκμετάλλευση του ενδογενούς δυναμικού, στο πλαίσιο του Interreg, και, συνεπώς, για την προώθηση της μεταφοράς τεχνογνωσίας μεταξύ των διαφόρων περιφερειών. Ωστόσο, ζητεί να συμπεριληφθούν στις ενέργειες αυτές ειδικά μέτρα

(1) ΕΕ αριθ. C 217 της 6. 8. 1994, σ. 18.

για την κατάρτιση. Επίσης, υπενθυμίζει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με τις προοπτικές των κοινοτικών πρωτοβουλιών στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων⁽¹⁾, η οποία υποστήριξε την προώθηση διασυνοριακών μέτρων στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Interreg.

3. Συμπεράσματα

3.1. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η πρόκληση για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται μόνο με στοχοθετημένα προγράμματα. Είναι απαραίτητη μια οριζόντια προσέγγιση ώστε όλες οι κοινοτικές ενέργειες στον τομέα της ενέργειας να περιλαμβάνουν ειδικές προβλέψεις για την κατάρτιση οι οποίες να δίνουν τη δυνατότητα όχι μόνο της μεταφοράς αλλά και της ουσιαστικής εφαρμογής της εισαγόμενης τεχνολογίας, κατά τρόπον ώστε να βελτιωθούν οι ευκαιρίες απασχόλησης και το δυναμικό ανάπτυξης της εκάστοτε περιοχής. Ζητεί καλύτερο συντονισμό και συνεργασία μεταξύ όλων των προγραμμάτων που αφορούν την έρευνα, με την προώθηση των στοιχείων κατάρτισης του καθενός, και των δημοσιονομικών ενισχύσεων, έτσι ώστε να υπάρξουν ουσιαστικότερα αποτελέσματα, σε αντίθεση με τις τμηματικές προσεγγίσεις. Τονίζει ότι, αν υπάρξουν αποτελεσματικότερα μέτρα στον τομέα της κατάρτισης, θα συμβάλουν οπωσδήποτε στην ανάπτυξη της έρευνας και της νέας τεχνολογίας.

3.2. Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και τα μέτρα κατάρτισης πρέπει επομένως να αποτελέσουν σημαντικό συστατικό στοιχείο της στρατηγικής που προτείνει η Επιτροπή για την ενσωμάτωση του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ενεργειακή πολιτική.

Βρυξέλλες, 5 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Συμπληρωματική γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε στις 26 Ιουλίου 1994, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, του Εσωτερικού Κανονισμού, να καταρτίσει συμπληρωματική γνωμοδότηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ενέργεια και την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Η επιτροπή 8 «Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή, Κοινωνική Πολιτική, Δημόσια Υγεία» στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε την ακόλουθη συμπληρωματική γνωμοδότηση, στις 7 Σεπτεμβρίου 1994, με βάση εισηγητική έκθεση της κ. Bolger.

Η παρούσα συμπληρωματική γνωμοδότηση επισυνάπτεται ως παράρτημα στη γνωμοδότηση που υιοθέτησε η Επιτροπή των Περιφερειών (CDR 22/95) κατά την 6η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 2ας Φεβρουαρίου 1995).

— έχοντας υπόψη το Άρθρο 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στο οποίο περιλαμβάνεται το καθήκον της προαγωγής της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής καθώς και της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών που αποτελούν ουσιαστικούς στόχους για την ανάπτυξη της Κοινότητας και, λαμβάνοντας υπόψη το Άρθρο 3, το οποίο αναφέρεται στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής ως μία από τις δραστηριότητες για την επίτευξη του στόχου που ορίζεται στο Άρθρο 2·

— έχοντας υπόψη το Άρθρο 130α της Συνθήκης στο οποίο ορίζεται ότι, προκειμένου να προάγει την γενική και αρμονική ανάπτυξη στην επικράτειά της, η Κοινότητα πρέπει να αναπτύξει και να υλοποιήσει δράσεις που οδηγούν

(²) ΕΕ αριθ. C 217 της 6. 8. 1994, σ. 5.

στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και να επιδιώξει, ιδιαιτέρως, την ελάττωση των ανισοτήτων, ως προς το επίπεδο ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών, και της καθυστέρησης των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών, στις οποίες περιλαμβάνονται πολλές αγροτικές περιοχές·

- έχοντας υπόψη το Άρθρο 129β της Συνθήκης, το οποίο αναφέρεται στη δημιουργία και την ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και των υποδομών ενέργειας καθώς και το Άρθρο 129δ, το οποίο αναφέρεται στη διενέργεια διαβουλεύσεων με την Επιτροπή των Περιφερειών·
- έχοντας υπόψη την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με τίτλο «Ενέργεια και Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή» (έγγρ. COM(93) 645 τελικό)·
- έχοντας υπόψη τις συζητήσεις που προκάλεσαν οι διασκέψεις που διοργανώθηκαν στη Λισσαβώνα, τον Ιούνιο του 1992, με θέμα «Ενέργεια και Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή στην Κοινότητα» και στο Μιλάνο, τον Ιούλιο του 1993, με θέμα «Ενέργεια και οι Περιφέρειες».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην Ανακοίνωσή της η Επιτροπή προτείνει μία στρατηγική που αφορά τόσο την ενσωμάτωση του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ενεργειακή πολιτική όσο και, ταυτόχρονα, τη χρήση της ενέργειας για την ενίσχυση της συνοχής αυτής. Για την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν η Επιτροπή προτείνει τους ακόλουθους άξονες:

- τον άξονα «Ενεργειακή Πολιτική και Συνοχή», στον οποίο η συνοχή εντάσσεται στη ενεργειακή πολιτική μέσω:
 - προγραμμάτων για την διαχείριση της ενέργειας·
 - προγραμμάτων για την ανάπτυξη ενεργειακής τεχνολογίας·
 - της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς στον τομέα της ενέργειας·
 - της ανάπτυξης των διευρωπαϊκών ενεργειακών δικτύων·
- τον άξονα «Λοιπές Πολιτικές, Ενέργεια και Συνοχή», στο πλαίσιο του οποίου η ενέργεια, ως παράγων που συμβάλλει στη συνοχή, ενσωματώνεται σε άλλες κοινοτικές πολιτικές μέσω:
 - της συνεπούς εφαρμογής συνοδευτικών μέτρων που σχετίζονται με την ενέργεια·
 - την ενθάρρυνση των περιφερειακών και των τοπικών αρχών να ενσωματώνουν στα αναπτυξιακά τους προγράμματα σχέδια που αφορούν την ενέργεια·
 - τη συμπερίληψη ενεργειακών παραγόντων στις νέες κοινοτικές πρωτοβουλίες. Οι παράγοντες αυτοί αφορούν ιδιαιτέρως τους ακόλουθους τομείς:
 - «Ενέργεια — Παραμεθόριες περιοχές»,
 - «Ενέργεια, Αγροτικές περιοχές, Νήσοι και Ακριτικές περιοχές»,
 - «Ενέργεια και Αστικό Περιβάλλον».

Η ενέργεια εξάγεται είτε από μη ανανεώσιμες πηγές (π.χ. ορυκτά καύσιμα όπως ο άνθρακας, το πετρέλαιο ή τα πυρηνικά καύσιμα) είτε από ανανεώσιμες πηγές (π.χ. ηλιακή και αιολική ενέργεια, εκμετάλλευση των παλιρροιών κ.λ.π.). Η χρήση μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι γενικά περισσότερο επιβλαβής για το περιβάλλον σε σχέση με την απόκτηση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Επίσης, τα αποθέματα μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι εξ ορισμού περιορισμένα, ενώ με τη σταθερή τους μείωση θα αυξάνεται και η τιμή τους.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. τονίζει ότι η οικονομική ανάπτυξη και η κοινωνική πρόοδος είναι στενά συνδεδεμένες με τη διαθεσιμότητα ενεργειακών πηγών, δεδομένου ότι μεταξύ ενέργειας και ανάπτυξης υφίσταται μία στενή διασύνδεση·
2. επισημαίνει ότι οι λιγότερο ευνοημένες κοινοτικές περιοχές βρίσκονται στην χειρότερη κατάσταση όσον αφορά την ενέργεια, γεγονός το οποίο αποτελεί μία από τις αιτίες αλλά και μία από τις συνέπειες της οικονομικής τους καθυστέρησης·
- 2.1. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι χώρες που βρίσκονται στην κατάσταση αυτή είναι οι χώρες οι οποίες εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εισαγωγή ενέργειας·

- 2.2. υπογραμμίζει ότι οι χώρες αυτές έχουν το κατώτερο επίπεδο κατά κεφαλήν κατανάλωσης ενέργειας·
- 2.3. τονίζει ότι οι χώρες αυτές δεν χρησιμοποιούν κατά αποδοτικό τρόπο την ενέργεια που έχουν στη διάθεσή τους, γεγονός το οποίο οφείλεται κατά βάση στην τεχνολογική τους καθυστέρηση καθώς και στην περιορισμένη ποικιλία των ενεργειακών τους πηγών·
- 2.4. επισημαίνει ότι η πρόσβασή τους στα κύρια διασυνδεδεμένα ενεργειακά δίκτυα είναι περιορισμένη ή ακόμη και ανύπαρκτη·
- 2.5. τάσσεται υπέρ της ανάπτυξης της σε μικρή κλίμακα παροχής ανανεώσιμων μορφών ενέργειας (π.χ. ηλιακής, αιολικής, προερχόμενης από εκμετάλλευση των παλιροίων ή από μικρές υδροηλεκτρικές μονάδες), που έχει παραχθεί σε τοπικό επίπεδο, στις περιοχές όπου η σύγχρονη τεχνολογία επιτρέπει σε πολλές περιπτώσεις την εκμετάλλευση των σχετικών δυνατοτήτων.
3. υπενθυμίζει ότι η επίτευξη των κυρίων στόχων της Κοινοτικής ενεργειακής πολιτικής μπορεί συχνά να έχει πολύ διαφορετικές επιπτώσεις επί της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής·
- 3.1. συμμερίζεται την άποψη που διατυπώνεται στην Ανακοίνωση ότι η εξασφάλιση της προσφοράς ενέργειας συνεπάγεται τη σύσταση στρατηγικών αποθεμάτων και, βεβαίως, σημαντικές δαπάνες οι οποίες αποτελούν μεγαλύτερο πρόβλημα για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες και περιφέρειες·
- 3.2. τονίζει ότι η επέκταση και η βελτίωση των δικτύων και των αλληλοδιασυνδέσεων τους συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και τονώνουν την οικονομική δραστηριότητα, απαιτώντας, όμως, παράλληλα και μεγάλες δαπάνες κεφαλαίων·
- 3.2.1. εκφράζει την απογοήτευσή της για το γεγονός ότι παρόμοια προγράμματα είναι εν γένει οικονομικά βιώσιμα μόνο από μεσο/μακροπρόθεσμη άποψη και, συνεπώς, δεν είναι ελκυστικά για ιδιωτικούς φορείς·
- 3.2.2. υπογραμμίζει ότι οι εκτεταμένες επιδοτήσεις των δικτύων ενδέχεται να αποτελέσουν σοβαρό αντικίνητρο για την εκμετάλλευση των περιφερειακών και τοπικών πηγών ενέργειας·
- 3.2.3. τονίζει ότι κατά την επέκταση των ενεργειακών δικτύων θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι πιθανές συνέργειες με άλλα δίκτυα μεταφορών και τηλεπικοινωνιών, ώστε να περιοριστούν οι δυσμενείς επιπτώσεις επί του περιβάλλοντος·
- 3.3. συμμερίζεται την άποψη ότι η προαγωγή της ενεργειακής αποδοτικότητας και η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας συμβάλλουν στην ενίσχυση της οικονομικής και της κοινωνικής συνοχής·
- 3.3.1. αναγνωρίζει ότι αμφότεροι οι προαναφερθέντες παράγοντες αποτελούν πηγή οικονομικής δραστηριότητας, αποδίδοντας κατά αυτόν τον τρόπο προστιθέμενη αξία και απασχόληση καθώς και ότι συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και του βιοτικού επιπέδου·
- 3.3.2. επισημαίνει, όμως, ότι η ενεργειακή αποδοτικότητα και η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προϋποθέτουν μία τεχνολογία και μία τεχνογνωσία οι οποίες δεν είναι πάντοτε άμεσα διαθέσιμες·
- 3.3.3. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι τοπικές πηγές είναι λιγότερο ανταγωνιστικές από τις «συγκεντρωτικές» πηγές ενέργειας. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποδοθεί στην έλλειψη τεχνογνωσίας εκ μέρους των περιφερειακών και των τοπικών φορέων·
- 3.3.4. θεωρεί ότι η ακαταλληλότητα των θεσμικών και των νομοθετικών πλαισίων δεν επιτρέπει πάντοτε την πλήρη εκμετάλλευση του δυναμικού των περιφερειών αυτών·
- 3.3.5. είναι πεπεισμένη για το γεγονός ότι η διαπεριφερειακή συνεργασία μπορεί να αποτελέσει ένα τρόπο για το συνδυασμό των διαφόρων περιφερειακών, πολιτισμικών, ιστορικών και οικονομικών καταστάσεων προκειμένου να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι στον τομέα της ενεργειακής αποδοτικότητας. (ένα καλό παράδειγμα διαπεριφερειακής συνεργασίας είναι το Fedarene)·
- 3.3.6. είναι βέβαιη ότι η διαπεριφερειακή συνεργασία μπορεί να συμβάλει στη μεταφορά τεχνογνωσίας από τις περισσότερες αναπτυγμένες περιφέρειες στον τομέα της ενεργειακής αποδοτικότητας στις λιγότερο αναπτυγμένες·
- 3.4. ελπίζει ότι η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας θα επιτρέψει την καλύτερη εκμετάλλευση της συμπληρωματικότητας μεταξύ ενεργειακών συστημάτων·
- 3.4.1. επισημαίνει, όμως, ότι η πτώση των τιμών δεν πρόκειται να είναι η ίδια σε όλες τις χώρες και τις περιφέρειες της Κοινότητας. Σε ορισμένες λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και περιοχές, το χαμηλό επίπεδο κατανάλωσης και η δυσχέρεια πρόσβασης σ' αυτές καθιστά μη αποδοτική την επέκταση της υποδομής στις περιοχές αυτές, ακόμη και με επιδοτήσεις·
- 3.4.2. εκφράζει τη δυσανεξία της για το γεγονός ότι μεγάλοι καταναλωτές στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, δεν θα επωφεληθούν παρά μόνο ελάχιστα από τη σχετική μείωση των τιμών του φυσικού αερίου και του ηλεκτρικού ρεύματος, λόγω του απομακρυσμένου χαρακτήρα των περιφερειών αυτών·
- 3.4.3. επιθυμεί να επισημάνει το γεγονός ότι η απελευθέρωση της αγοράς πετρελαϊκών προϊόντων θα αυξήσει τον ανταγωνισμό και θα αναγκάσει τους διανομείς να λαμβάνουν ολόένα και αυστηρότερα μέτρα εξορθολογισμού. Ενδέχεται να υπάρξει μία μείωση του αριθμού των πρατηρίων πώλησας σε περιοχές που είναι αραιοκατοικημένες και απομακρυσμένες από τα κύρια οδικά δίκτυα·

3.4.4. υπογραμμίζει ότι όσον αφορά τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές της Κοινότητας, και ιδιαίτερα ορισμένες αγροτικές περιοχές, καθώς και τις απομακρυσμένες και νησιώτικες περιφέρειες, η εσωτερική αγορά ενέργειας δεν πρόκειται κατ'αρχάς να διευκολύνει απαραίτητα την πρόσβαση σε ενέργεια·

3.4.5. σημειώνει με δυσaréσκεια τη μονοπωλιακή ή ολιγοπωλιακή διάρθρωση της αγοράς ενέργειας καθώς και ότι η αγορά αυτή νέμεται καταρχήν από κρατικές επιχειρήσεις στα περισσότερα κράτη μέλη, γεγονός το οποίο δυσχεραίνει την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας·

3.4.6. επισημαίνει ότι οι τρέχουσες πρακτικές, συμπεριλαμβανομένου του ανταγωνισμού μεταξύ διαφόρων επιχειρήσεων κοινής ωφελείας, ενδέχεται να οδηγήσουν περισσότερο στην ενθάρρυνση της κατανάλωσης ενέργειας παρά στον περιορισμό της.

4. επιδοκιμάζει ένθερμα την πρόταση εφαρμογής συνοδευτικών μέτρων για την ενίσχυση της συνοχής όχι μόνο μέσω της ενεργειακής πολιτικής αλλά και μέσω των επιπτώσεων αυτών σε άλλες κοινοτικές πολιτικές όπως: η περιβαλλοντολογική πολιτική, η κοινή γεωργική πολιτική, η πολιτική μεταφορών, η πολιτική έρευνας, οι πολιτικές πολεοδομίας, χωροταξίας και περιφερειακής ανάπτυξης, οι πολιτικές απασχόλησης και βιομηχανικής μετατροπής.

5. καλεί την Επιτροπή να υποστηρίξει τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης στον τομέα της κατάρτισης και της εκπαίδευσης με στόχο την ευαισθητοποίηση ως προς τον παράγοντα ενέργεια και τη διαχείριση αυτού.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

6. Thermie

τονίζει ότι το πρόγραμμα θα πρέπει να εφαρμοστεί κατά διαφορετικό τρόπο στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες. Οι OPETS που ευρίσκονται εντός ή πλησίον των περιφερειών θα μπορούσαν να διεξάγουν λεπτομερείς μελέτες με στόχο τον καθορισμό καινοτόμων τεχνολογιών, που είναι περισσότερο κατάλληλες για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των περιφερειών αυτών, καθώς και την ανεύρεση και την υποστήριξη των οικονομικών φορέων που θα ενδιαφέρονταν να χρησιμοποιήσουν παρόμοια τεχνολογία καθώς και εκείνων που είναι ικανοί να την εγκαταστήσουν·

7. Joule

επικροτεί τα προγράμματα για τις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, κυρίως όσον αφορά τον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·

8. SAVE

τονίζει με έμφαση την ιδιαίτερη μεταχείριση της οποίας θα πρέπει να τύχουν περιφέρειες με μειωμένη ικανότητα εφαρμογής ορισμένων από τα προτεινόμενα μέτρα όπως η πιστοποίηση κτιρίων, η ανάπτυξη οργανισμών που θα διενεργούν επενδύσεις με κεφάλαια τρίτων και η πραγματοποίηση ενεργειακών διαγνωστικών ελέγχων·

9. Alterner

συμφωνεί με την άποψη ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στις θεσμικές και τις οικονομικές πτυχές στις μειονεκτούσες περιφέρειες. Είναι σημαντικό να αρθούν τα νομικά εμπόδια ώστε να προσφερθούν στους επενδυτές στον τομέα των ανανεώσιμων ενεργειών όροι χρηματοδότησης τουλάχιστον ίσοι με εκείνους των μεγάλων επιχειρήσεων ενέργειας και να συνυπολογιστούν κατά τον πρόβλεπτο τρόπο οι εξωτερικοί παράγοντες·

10. επισημαίνει ότι η συμβολή των περιφερειακών ενεργειακών προγραμμάτων στην περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη θα γίνει απόλυτα κατανοητή μόνο με την ορθή αξιολόγηση των προγραμμάτων αυτών, η οποία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τη χρήση αντικειμενικών κριτηρίων και την ανάπτυξη μιας κατάλληλης μεθοδολογίας·

11. Περιφερειακός και Αστικός Ενεργειακός προγραμματισμός

τονίζει την αναγκαιότητα του ακριβούς καθορισμού των σχεδίων τα οποία ενδέχεται να εκτελεσθούν στο πλαίσιο των προαναφερθέντων προγραμμάτων. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αποδοτική χρήση της ενέργειας για θέρμανση και εξαερισμό, στην ποιότητα του αέρα και στην πρόληψη προβλημάτων υγείας·

πιστεύει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να διαδραματίσουν ηγετικό ρόλο στον τομέα της ενεργειακής αποδοτικότητας μέσω της ορθής διαχείρισης των κτιρίων που ελέγχουν·

12. Ενέργεια και Αγροτικές, Νησιώτικές και Ακριτικές Περιοχές

συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ορθολογική διαχείριση της ενέργειας, αφήνοντας περιθώρια, όποτε αυτό έχει κάποια έννοια, για επέκταση των δικτύων·

13. Ενέργεια και Αστικό Περιβάλλον

ζητεί επειγόντως να δοθεί έμφαση στη διαχείριση των δικτύων αερίου, ηλεκτρισμού και θερμότητας καθώς και στις διεργασίες διαχείρισης και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στις αστικές ζώνες·

14. Ενέργεια και Παραμεθόριες Περιοχές

επιδιοκιμάζει τις δράσεις αυτές στις παραμεθόριες περιοχές για την προσέγγιση ετερογενών οργανισμών, την εναρμόνιση κανονισμών και τη συνεργασία μεταξύ ατόμων με διαφορετικές εμπειρίες και τεχνική κατάρτιση·

15. Εν κατακλείδι, η Επιτροπή των Περιφερειών είναι πεπεισμένη ότι με την ολοκλήρωση της γενικής στρατηγικής για την ενσωμάτωση του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ενεργειακή πολιτική και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με πολιτικές και προγράμματα, πρέπει να βεβαιωθεί για τη διασφάλιση της προστασίας της ποιότητας ζωής και για τη βελτίωση της υγείας και της ευημερίας του συνόλου των Ευρωπαίων πολιτών.

Βρυξέλλες, 7 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC
